

*Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej
i przestrzennej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego
Staszowa (MOF Staszowa)*

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Grudzień 2021

Spis treści

Wstęp	3
1. Metodyka opracowania diagnozy	5
2. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność komunikacyjna i mobilność	7
3. Ludność i zachodzące procesy demograficzne	10
4. Gospodarka i rynek pracy	36
4. Środowisko naturalne i infrastruktura	59
5. Kultura i dziedzictwo kulturowe	76
6. Sport, rekreacja i turystyka	82
3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	87
4. Bezpieczeństwo publiczne	106
5. Polityka społeczna	112
6. Edukacja i wychowanie	121
7. Kapitał społeczny	126
8. Finanse samorządowe	135
9. Analiza SWOT	149
10. Podsumowanie i wnioski z Diagnozy	152
Spis tabel	167
Spis wykresów	170
Spis rysunków	173
Spis map	176

Wstęp

Wyzwania związane z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2021–2027 oraz wejściem w życie przepisów wprowadzonych ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o prowadzeniu polityki rozwoju, powodują konieczność opracowania przez jednostki samorządu terytorialnego strategii rozwoju zintegrowanych z nowymi przepisami. Opracowanie strategii jest niezbędne w celu kierunkowania i zabezpieczenia ciągłości polityki rozwoju obszaru oraz stanowi kluczowy instrument pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację planowanych przez gminy zadań.

Przedstawiona diagnoza stanowi punkt wyjścia oraz bazę do opracowania Strategii Rozwoju dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa, zwanej dalej Strategią MOF Staszowa, który jest jednym z obszarów strategicznej interwencji województwa świętokrzyskiego.

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) to terytoria, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian. Wyróżnić można dwa rodzaje OSI:

- obszary, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej lub/i przyrodniczej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych;
- obszary wzrostu, wyróżniające się szczególnymi potencjałami (tj. bieguny wzrostu, obszary tematyczne lub klastry zaawansowanych technologii), które w wyniku interwencji mogą kształtować przewagi konkurencyjne¹.

Miejski Obszar Funkcjonalny Staszowa został wyznaczony w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) jako *miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze*. Zgodnie z KSRR 2030 wsparcie może być adresowane do miast średnich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie jako jeden z obszarów interwencji w ramach programu ponadregionalnego skierowanego do najsłabszych gospodarczo obszarów².

Zgodnie z powyższym miasto rdzeniowe Staszów zostało wyznaczone w ramach OSI krajowych (ośrodek lokalny miasto kryzysowe), natomiast MOF Staszowa, a więc Staszów wraz z obszarem funkcjonalnie powiązanych tj. Gminą Rytwiany oraz Miastem i Gminą

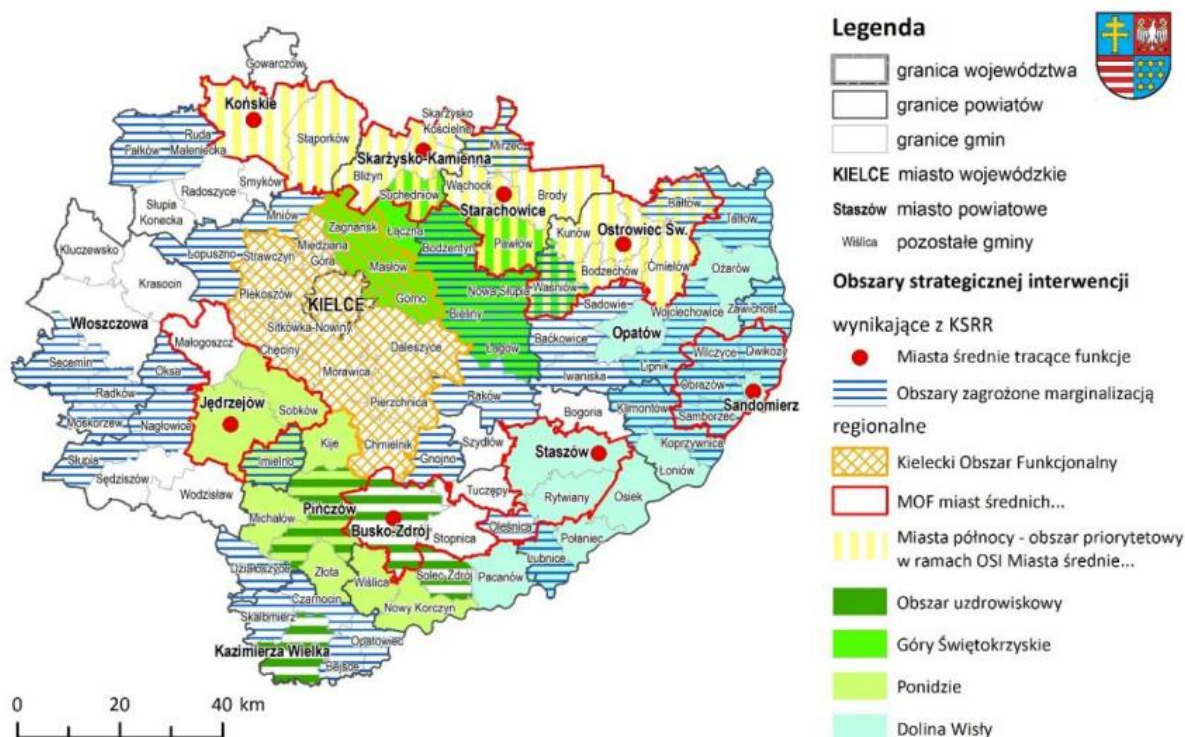
¹ Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ Załącznik do uchwały nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r.

² Serwis Rzeczypospolitej Polski, gov.pl.

Oleśnica jako OSI Regionalne. Ostateczny kształt zasięgu OSI został wyznaczony na podstawie wyników konsultacji społecznych prowadzonych w sierpniu i wrześniu 2020 roku przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w ramach opracowywanej Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Na mapie 1 przedstawiono Obszar Strategicznej Interwencji na terenie województwa świętokrzyskiego, z uwzględnieniem MOF Staszowa.

Mapa 1 Obszary Strategicznej Interwencji w województwie świętokrzyskim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

1. Metodyka opracowania diagnozy

W niniejszej Diagnozie zostały zgromadzone i poddane analizie ilościowej i jakościowej dane odnoszące się do obszaru MOF Staszowa, tj. miasta i gminy Staszów, gminy Rytwiany oraz miasta i gminy Oleśnica, jak i ich otoczenia zewnętrznego. Na podstawie niniejszego opracowania możliwa stała się identyfikacja wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju obszaru MOF Staszowa. Dane wykorzystane w Diagnozie służą głównie ocenie obecnej sytuacji, wyznaczeniu mocnych i słabych stron MOF, a także jego potencjałów i problemów, a to z kolei jest podstawą do sformułowania celów i wyznaczenia najważniejszych kierunków rozwoju. W ramach przeprowadzanej diagnozy obszaru wykorzystano metody analityczne i badawcze polegające m.in. na analizie *desk research*, analizie tekstów i dokumentów programowych, analizie dokumentów prawnych, analizie danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), danych publikowanych przez Monitor Rozwoju Lokalnego Związku Miast Polskich, spotkania informacyjno-konsultacyjne w trybie stacjonarnym i online, warsztaty tematyczne, badania ankietowe (kwestionariusze ankiet), dyskusje panelowe.

W związku z powyższym opracowanie przedstawia dane ilościowe w poszczególnych dziedzinach badawczych uwzględniających:

- możliwie najbardziej aktualne dane statystyczne z ostatnich 5 lat w ramach prowadzonej statystyki GUS dla MOF Staszowa, średnich dla Polski, województwa świętokrzyskiego, innych OSI Regionalnych (MOF-ów) oraz gmin sąsiednich;
- dane zamieszczone w Monitorze Rozwoju Lokalnego – MRL System Analiz Samorządowych Związku Miast Polskich;
- treści udostępniane na oficjalnych stronach internetowych instytucji i podmiotów cytowanych w Diagnozie;
- dane pozyskane od jednostek samorządowych wchodzących w skład MOF Staszowa oraz jednostek im podległych;
- zapisy wybranych dokumentów planistycznych, programowych, badań, ewaluacji i innych: Polski, województwa świętokrzyskiego, gmin i/lub ich jednostek;
- wyniki istniejących i opublikowanych raportów oraz opracowań eksperckich przytaczanych w Diagnozie.

Źródłem danych o charakterze jakościowym były:

- wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wśród mieszkańców obszaru MOF Staszowa;
- wyniki istniejących i opublikowanych raportów oraz opracowań eksperckich przytaczane w Diagnozie;
- wyniki prac warsztatowych przeprowadzonych z grupami roboczymi;
- treści pozyskane od jednostek samorządowych wchodzących w skład MOF Staszowa oraz jednostek im podległych;
- treści udostępniane na oficjalnych stronach internetowych instytucji i podmiotów cytowanych w Diagnozie.

Narzędziem pozwalającym na analizę sytuacji rozwojowej danej gminy był Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL) – narzędzie opracowane przez Związek Miast Polskich w ramach projektu finansowanego z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020. MRL pozwala na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w czasie i w relacji do innych gmin o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju. Zgodnie z teorią zrównoważonego rozwoju wyodrębniono trzy wymiary tegoż rozwoju: gospodarczy, społeczny i środowiskowo-przestrzenny. Następnie w ramach każdego z wymiarów wyodrębniono od 3 do 5 obszarów analizy, charakteryzujących główne sfery funkcjonowania gminy. Tych obszarów łącznie wyodrębniono 12. Obszary podzielone są na podobszary (od 2 do 5) – jest ich łącznie 48. Podobszary charakteryzowane są przez wybrane wskaźniki. Łącznie w MRL poddano analizie 152 wskaźniki, pochodzące ze statystyki publicznej³.

Miasto i Gmina Oleśnica należy w statystykach MRL do grupy porównawczej J4 *Gminy wiejskie ekstensywnie zagospodarowane (funkcje leśne, ochrony przyrody)* – w grupie tej znajdują się łącznie 74 gminy. Gmina Rytwiany należy do grupy porównawczej I4 *Gminy wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej* – w grupie tej znajdują się aż 483 gminy. Miasto i Gmina Staszów należy do grupy porównawczej E3 *Gminy miejsko-wiejskie stanowiące ośrodki wielofunkcyjne* – w grupie tej znajduje się 39 jednostek samorządowych. Wskazane przynależności do grup wykorzystano w ocenie sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowej w poszczególnych gminach MOF Staszowa.

³ Monitor Rozwoju Lokalnego - wprowadzenie, aktualizacja z dnia 25.06.2019 r.

2. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność komunikacyjna i mobilność

Miasto i Gmina Staszów leży w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie staszowskim. Jest to obszar o unikatowym krajobrazie, znajdujący się na Wyżynie Kielecko-Sandomierskiej, nad rzeką Czarną Staszowską, na pograniczu Gór Świętokrzyskich, Ponidzia i Sandomierszczyzny. Miejsko-wiejska gmina Staszów jest największą w powiecie staszowskim, a w skład jej wchodzi 35 sołectw, tj.: Czajków Południowy, Czajków Północny, Czernica, Dobra, Gaj Konieńmłocki, Grzybów, Jasień, Konieńmłoty, Kopanina, Kurozwęki, Krzczonowice, Krzywołęcz, Lenartowice, Łaziska, Łukawica, Mostki, Niemścice, Oględów, Poddębowiec, Podmaleniec, Ponik, Sielec, Smerdyna, Stefanówek, Sztombergi, Wiązownica Duża, Wiązownica Mała, Wiązownica Kolonia, Wiśniowa, Wiśniowa Poduchowna, Wola Osowa, Wola Wiśniowska, Wólka Żabna, Zagrody i Ziemblice.

Miasto stanowi centrum administracyjne powiatu staszowskiego, na jego terenie siedzibę swą posiadają: Starostwo Powiatowe, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, Komenda Powiatowa Policji oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej. Gmina położona jest w odległości 54 km od Kielc i 120 km od Krakowa. Graniczy ona z gminami Szydłów i Tuczępy (od zachodu), Oleśnica i Rytwiany (od południa) oraz Osiek i Klimontów (od wschodu), od północy Bogoria i Raków z powiatu kieleckiego. Na terenie miasta i gminy Staszów zinwentaryzowano następujące formy ochrony przyrody⁴:

- Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Golejów;
- 2 obszary Natura 2000 (Kras Staszowski, Ostoja Żyznów);
- 26 pomników przyrody.

Gmina Rytwiany położona jest w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie staszowskim⁵. Rytwiany graniczą od północnej strony z miastem i gminą Staszów, od strony wschodniej z miastem i gminą Osiek, od strony południowej z miastem i gminą Połaniec oraz gminą Łubnice, a od strony zachodniej z miastem i gminą Oleśnica.

⁴ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, crfop.gdos.gov.pl, inf. z dnia 24.08.2021 r.

⁵Program Ochrony Środowiska Gminy Rytwiany na lata 2017–2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025.

Gminę tworzy 15 jednostek pomocniczych: Grobla, Kłoda, Niedziałki, Pacanówka, Podborek, Ruda, Rytwiany, Sichów Mały, Sichów Duży, Strzegom, Strzegomek, Sydzyna, Szczeka, Świącica, Tuklęcz. Teren gminy Rytwiany jest bogaty pod względem przyrodniczym⁶, zinwentaryzowano następujące formy ochrony środowiska naturalnego:

- Rezerwat Przyrody Dziki Staw;
- Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (Rytwiany i Tarczyn);
- obszar Natura 2000 Kras Staszowski;
- 16 pomników przyrody.

Miasto i Gmina Oleśnica leży w powiecie staszowskim, w województwie świętokrzyskim. Mieści się całkowicie w granicach Niecki Połanieckiej, będącej częścią Niecki Nidziańskiej, należy więc do Wyżyny Środkowomałopolskiej. Rzeźba terenu gminy Oleśnica ma charakter falisty, dominują ciągi wzniesień i garbów rozdzielanych siecią dopływów rzeki Wschodniej. Teren obniża się z południowego zachodu na północny-wschód, w kierunku doliny rzeki. Maksymalne wysokości bezwzględne sięgają 221 m n.p.m. (przy południowej granicy gminy), minimalne wynoszą około 170 m n.p.m. (w dolinie Wschodniej, niedaleko wsi Bydlowa)⁷. Graniczy ona z gminami: Stopnica (powiat buski) od zachodu, Tuczępy (powiat buski) i Rytwiany od północy, od południa Pacanów (powiat buski) oraz od wschodu Łubnice.

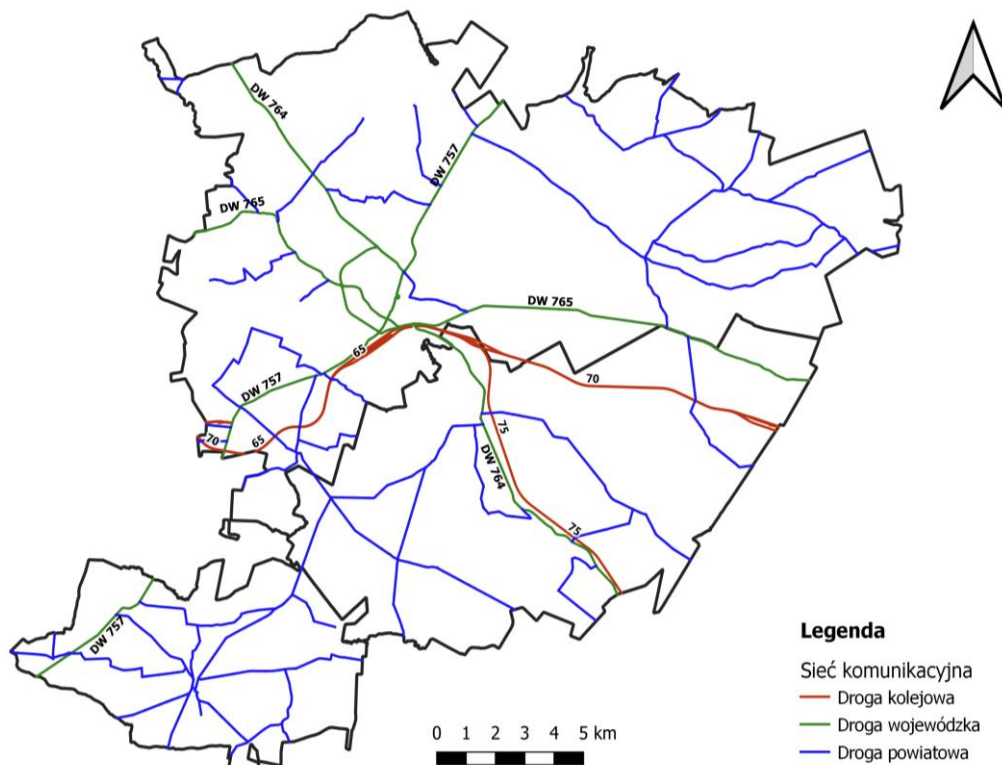
Północną granicę stanowi dodatkowo rzeka Wschodnia. W skład gminy wchodzi: Oleśnica (wraz z przysiółkiem Wólka Oleśnicka), Borzymów, Brody, Bydlowa, Kępie, Pieczonogi, Podlesie, Strzelce, Sufczyce, Wojnów. Na terenie Miasta i Gminy Oleśnica znajduje się Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Na mapie 2 przedstawiona została sieć komunikacyjna na obszarze MOF Staszowa, uwzględniony został przebieg dróg wojewódzkich (kolor zielony), dróg powiatowych (kolor niebieski) oraz sieć kolejowa (kolor czerwony). Przez obszar MOF Staszowa przebiegają 3 drogi wojewódzkie numer: 764 (łącząca DK 73 w Kielcach, DK 79 w Połańcu oraz DW 985 w Tuszowie Narodowym), 765 (łącząca DK 73 i DK 78 w Chmielniku z DK 79 w Osieku) oraz 757 (łącząca Opatów ze Stopnicą).

⁶ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, crfop.gdos.gov.pl, inf. z dnia 24.08.2021 r.

⁷ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oleśnica, Uchwała Nr 152/XXV/16 Rady Gminy Oleśnica z dnia 28 listopada 2016 r.

Mapa 2 Główna sieć komunikacyjna na terenie MOF Staszowa

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem programu QGIS 3.16.6 – Hannover

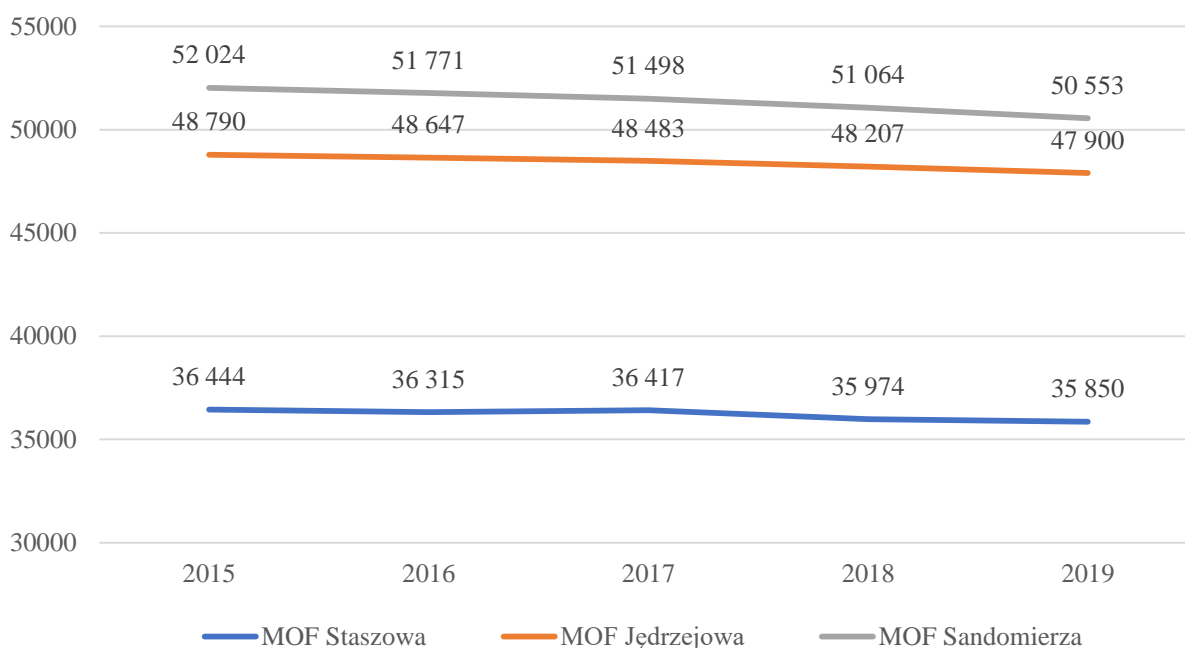
Linia kolejowa nr 65 to Linia Hutnicza Szerokotorowa (LHS) relacji Sławków Południowy – Hrubieszów (granica państwa). Całkowita długość linii wynosi 394,650 km a długość odcinka pomiędzy stacją Staszów LHS a stacją Wola Baranowska LHS to 34,515 km. Linia jest jednotorowa, niezelektryfikowana, o prędkości maksymalnej 80 km/h, w ciągłej eksploatacji. Przez teren MOF Staszowa przebiega też linia kolejowa nr 70 relacji Włoszczowice – Chmielów k. Tarnobrzega. Całkowita długość tej linii wynosi 87,116 km, a długość odcinka pomiędzy stacją Staszów, a stacją Osiek to 21,082 km. Linia jest jednotorowa, posiada sieć trakcyjną o prędkości maksymalnej 60 km/h. Linia jest w eksploatacji. Natomiast linia kolejowa nr 75 relacji Rytwiany–Połaniec jest w eksploatacji jako linia towarowa dostarczająca surowce do Elektrowni w Połańcu. Linia ma długość 16,492 km, jest jednotorowa, posiada sieć trakcyjną o prędkości maksymalnej 60 km/h⁸.

⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego /Zmiana/ Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XLI/215/13 Rady Gminy Rytwiany z dnia 6 września 2013 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rytwiany, Rytwiany 2013.

3. Ludność i zachodzące procesy demograficzne

Z danych GUS wynika, iż liczba osób zamieszkujących obszar MOF Staszowa w roku 2019 wynosiła 35 850, z czego mężczyźni stanowili 17 618 a kobiety 18 232. Gęstość zaludnienia w MOF Staszowa w 2019 roku wynosiła 88 os/km² – najwyższa gęstość była w gminie Staszów 113 os/km², następnie w gminie Oleśnica 73 os/km², a w gminie Rytwiany 53 os/km². Liczba ludności na obszarze MOF Staszowa spada z roku na rok, w przeciągu ostatnich 4 lat zmniejszyła się o 594 osoby, co stanowi spadek w stosunku do 2015 roku o 1,63% liczby osób ogółem, podczas gdy dla Polski spadek wynosił 0,14%, a dla województwa świętokrzyskiego 1,85%. Oznacza to, że spadek ludności w MOF Staszowa jest szybszy niż w Polsce, ale wolniejszy niż w województwie świętokrzyskim. Na wykresie 1 przedstawiony został trend ludności dla MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019.

Wykres 1 Liczba ludności ogółem dla MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 1 przedstawione zostały dane ludnościowe dla gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do Polski, województwa świętokrzyskiego oraz gmin sąsiednich, zaś w tabeli 2 średnia dla ludności obszaru MOF Staszowa w porównaniu z MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza, tj. obszarami należącymi do tej samej grupy

regionalnych obszarów strategicznej interwencji (jako miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze).

Tabela 1 Liczba ludności ogółem gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Ludność ogółem				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	38 437 239	38 432 992	38 433 558	38 411 148	38 382 576
województwo świętokrzyskie	1 257 179	1 252 900	1 247 732	1 241 546	1 233 961
Gmina Bogoria	7 892	7 870	7 837	7 744	7 692
Gmina Łubnice	4 118	4 142	4 118	4 128	4 102
Miasto i Gmina Klimontów	8 272	8 220	8 138	8 060	7 994
Miasto i Gmina Oleśnica	3 908	3 891	3 878	3 864	3 880
Miasto i Gmina Osiek	7 804	7 764	7 733	7 762	7 689
Miasto i Gmina Pacanów	7 481	7 465	7 420	7 406	7 322
Miasto i Gmina Połaniec	11 990	11 941	11 901	11 828	11 764
Gmina Raków	5 716	5 676	5 669	5 635	5 595
Gmina Rytwiany	6 343	6 357	6 372	6 380	6 371
Miasto i Gmina Staszów	26 193	26 067	25 897	25 730	25 599
Miasto i Gmina Stopnica	7 744	7 728	7 664	7 625	7 589
Miasto i Gmina Szydłów	4 788	4 765	4 720	4 731	4 679
Gmina Tuczępy	3 780	3 753	3 751	3 772	3 740

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 2 Liczba ludności ogółem w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019

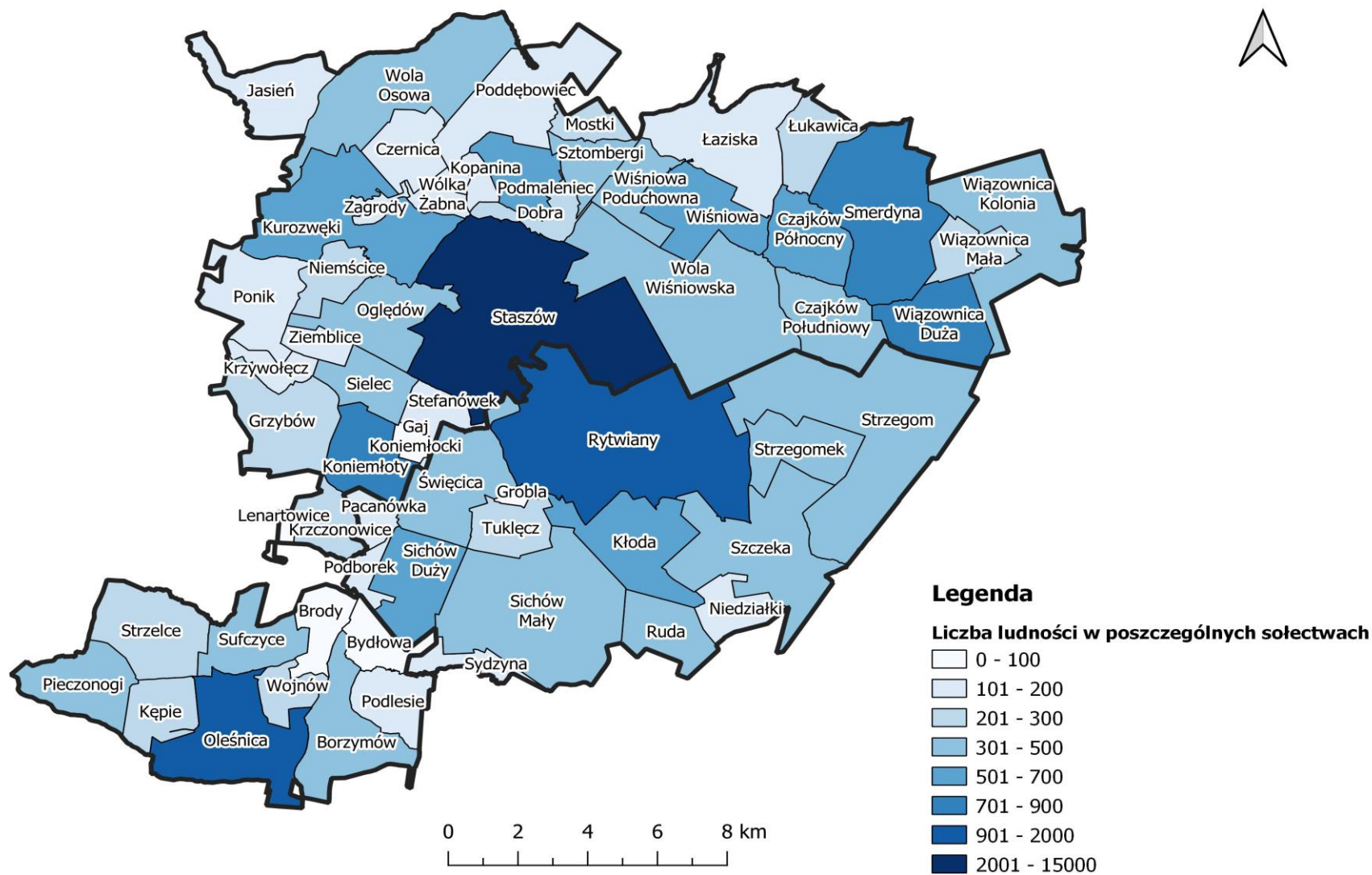
Jednostka terytorialna	Ludność ogółem				
	2015	2016	2017	2018	2019
MOF Staszowa	36 444	36 315	36 147	35 974	35 850
MOF Jędrzejowa	48 790	48 647	48 483	48 207	47 900
MOF Sandomierza	52 024	51 771	51 498	51 064	50 553

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z przedstawionych danych wynika, że liczba ludności na obszarze MOF Staszowa systematycznie spada, co jest tożsame z tendencją panującą zarówno w województwie świętokrzyskim, jak i Polsce. Podobna sytuacja ma miejsce w porównywanych MOF-ach, wśród których MOF Staszowa jest najmniejszym pod względem liczby ludności.

Na mapie 3 (kartogram) przedstawiona została liczba ludności w poszczególnych miejscowościach (sołectwach) w MOF Staszowa w 2019 roku – kolorystyka obrazuje natężenie liczby ludności. Najwięcej ludności zamieszkuje miejscowości, w których zlokalizowane są najważniejsze funkcje.

Mapa 3 Liczba ludności w poszczególnych sołectwach w gminach MOF Staszowa w roku 2019

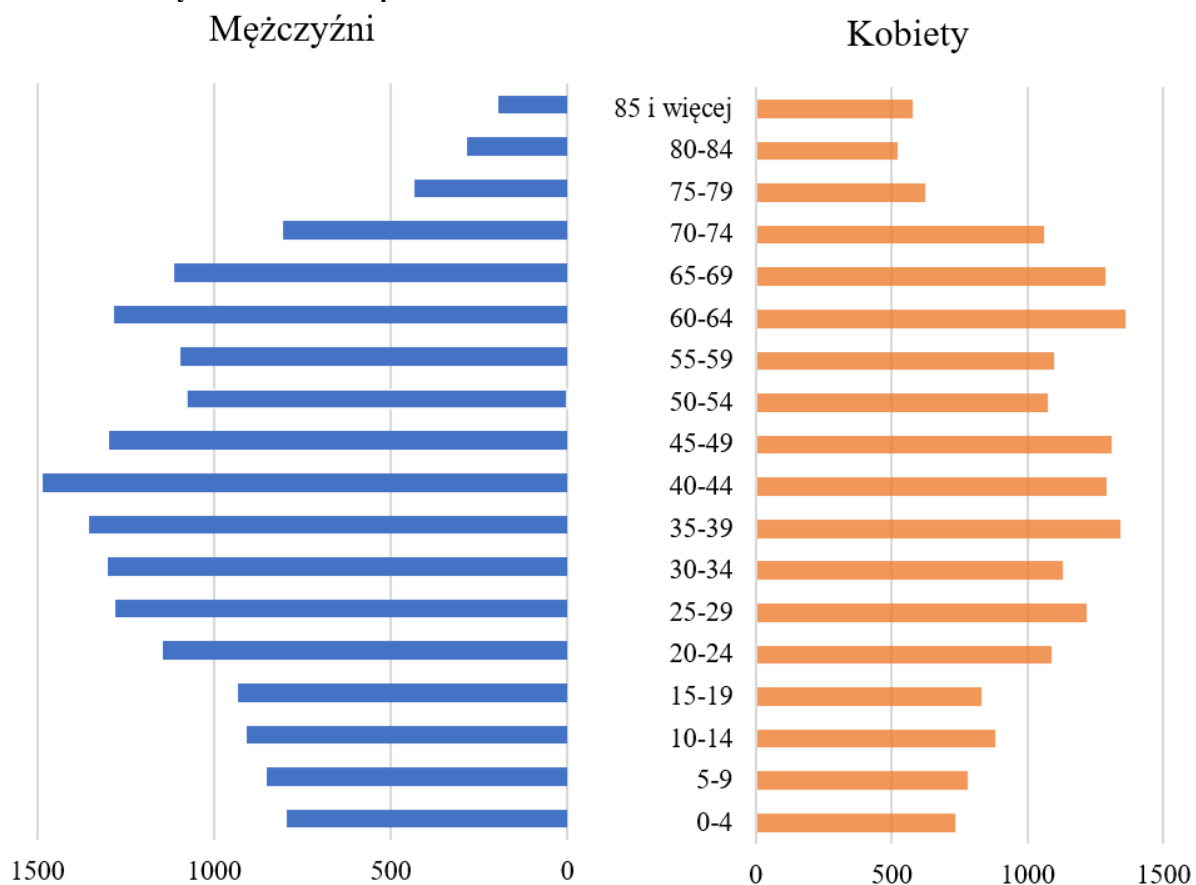

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Gmin MOF Staszowa

Na wykresie 2 przedstawiona została struktura ludności wg poszczególnych grup wieku, tzw. *piramida płci i wieku* dla MOF Staszowa w 2019 roku. Na wykresie 3 przedstawiono udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem dla MOF Staszowa w latach 2015–2019, zaś na wykresie 4 – wartość wskaźnika z 2019 roku w porównaniu do innych MOF oraz Polski i województwa świętokrzyskiego. Z kolei w tabelach 3 i 4 przedstawiono powyższy wskaźnik w ujęciu 4-letnim, tj. od 2015 do 2019 roku, również w odniesieniu do gmin sąsiednich.

Jak wynika z przedstawionych danych, MOF Staszowa charakteryzuje starzejące się społeczeństwo – udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w 2019 roku wynosił 16,5%, a w wieku poprodukcyjnym 23,1%, podczas gdy dla Polski w wieku przedprodukcyjnym wynosił 18,1%, a w poprodukcyjnym 21,9%. W porównaniu do województwa świętokrzyskiego udział ludności w wieku przedprodukcyjnym był tożsamy, a w wieku poprodukcyjnym nieco niższy (23,7%). Natomiast w porównaniu do MOF Jędrzejowa (17,7%) udział ludności w wieku przedprodukcyjnym prezentuje się nieco gorzej, a w odniesieniu do MOF Sandomierza (15,4%) – lepiej. Mniejsze różnice można zaobserwować w strukturze ludności w wieku produkcyjnym, gdzie wskaźnik dla MOF Staszowa w 2019 roku wynosił 60,4%, dla Polski 60,0%, województwa świętokrzyskiego 59,9%, MOF Jędrzejowa 59,6%, a dla MOF Sandomierza 60,1%.

Wykres 2 Piramida płci i wieku dla MOF Staszowa w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	przedprodukcyjny					produkcyjny					poprodukcyjny				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	18,0	17,9	18,0	18,1	18,1	62,4	61,8	61,2	60,6	60,0	19,6	20,2	20,8	21,4	21,9
województwo świętokrzyskie	16,8	16,7	16,6	16,6	16,5	62,1	61,6	61,1	60,5	59,9	21,0	21,7	22,3	23,0	23,6
Gmina Bogoria	19,8	19,2	19,0	18,7	18,5	60,9	61,0	60,8	60,6	60,5	19,3	19,8	20,2	20,7	21,0
Gmina Łubnice	16,9	16,0	15,6	15,8	16,0	60,2	60,8	61,2	60,8	60,4	22,9	23,2	23,2	23,3	23,6
Miasto i Gmina Klimontów	18,3	17,8	17,6	17,4	17,3	62,2	62,1	62,2	61,8	61,3	19,5	20,0	20,2	20,8	21,4
Miasto i Gmina Oleśnica	17,8	17,7	17,2	16,9	17,3	62,9	62,6	62,8	62,9	62,1	19,3	19,7	20,0	20,2	20,6
Miasto i Gmina Osiek	19,4	19,1	18,9	18,6	18,4	61,5	61,7	61,3	61,1	60,4	19,1	19,3	19,9	20,4	21,2
Miasto i Gmina Pacanów	16,3	16,1	15,9	16,1	15,7	59,9	60,0	59,8	59,5	59,4	23,8	23,8	24,3	24,4	24,9
Miasto i Gmina Połaniec	18,0	18,1	18,0	17,9	18,1	67,3	66,3	65,2	64,1	62,6	14,6	15,6	16,8	18,0	19,4
Gmina Raków	17,2	17,1	17,1	17,0	17,1	62,0	61,7	61,4	61,1	60,6	20,7	21,2	21,5	21,9	22,3
Gmina Rytwiany	18,0	17,7	17,7	17,7	17,4	62,4	62,5	62,1	61,7	61,5	19,6	19,9	20,2	20,6	21,1
Miasto i Gmina Staszów	17,3	16,9	16,7	16,4	16,2	62,0	61,6	60,9	60,5	59,8	20,7	21,5	22,4	23,1	23,9
Miasto i Gmina Stopnica	17,2	17,1	17,2	17,3	17,2	61,6	61,0	60,5	59,9	59,7	21,3	21,9	22,2	22,8	23,2
Miasto i Gmina Szydłów	16,6	16,3	16,6	16,8	16,8	62,7	62,8	62,3	61,5	60,8	20,7	20,9	21,2	21,7	22,5
Gmina Tuczępy	17,6	17,7	17,2	17,4	17,1	60,8	60,7	60,7	60,0	59,9	21,5	21,7	22,1	22,6	23,0

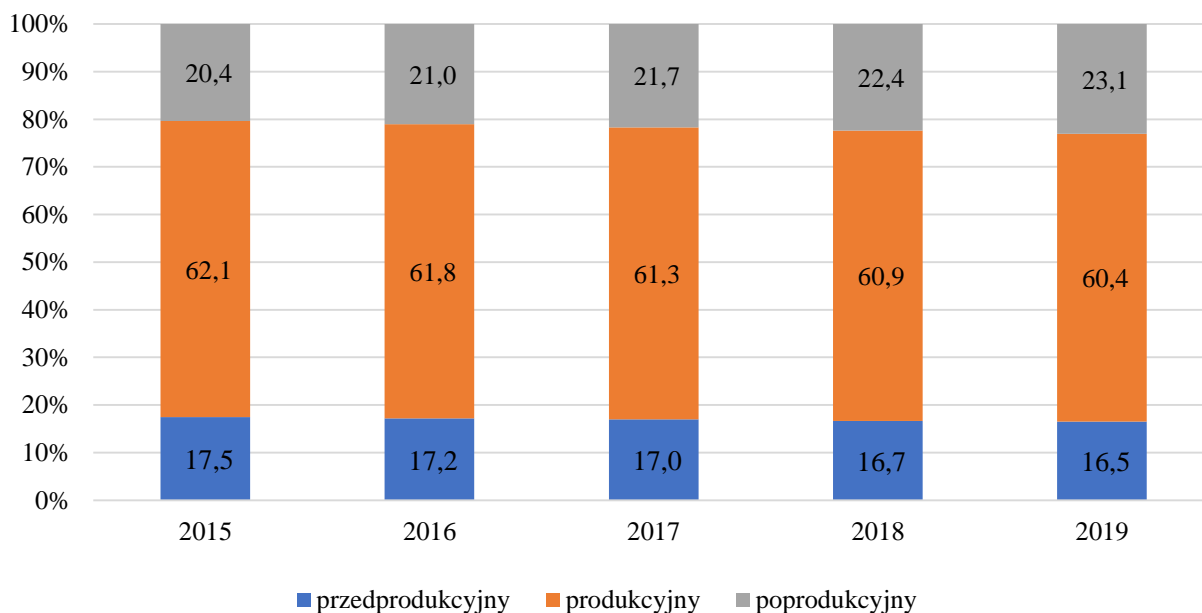
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	przedprodukcyjny					produkcyjny					poprodukcyjny				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
MOF Staszowa	17,5	17,2	17,0	16,7	16,5	62,1	61,8	61,3	60,9	60,4	20,4	21,0	21,7	22,4	23,1
MOF Jędrzejowa	18,2	18,0	18,0	17,9	17,7	61,8	61,4	60,7	60,1	59,6	20,0	20,6	21,3	22,0	22,7
MOF Sandomierz	16,0	15,9	15,7	15,6	15,4	62,0	61,5	61,0	60,5	60,1	22,0	22,6	23,3	23,9	24,5

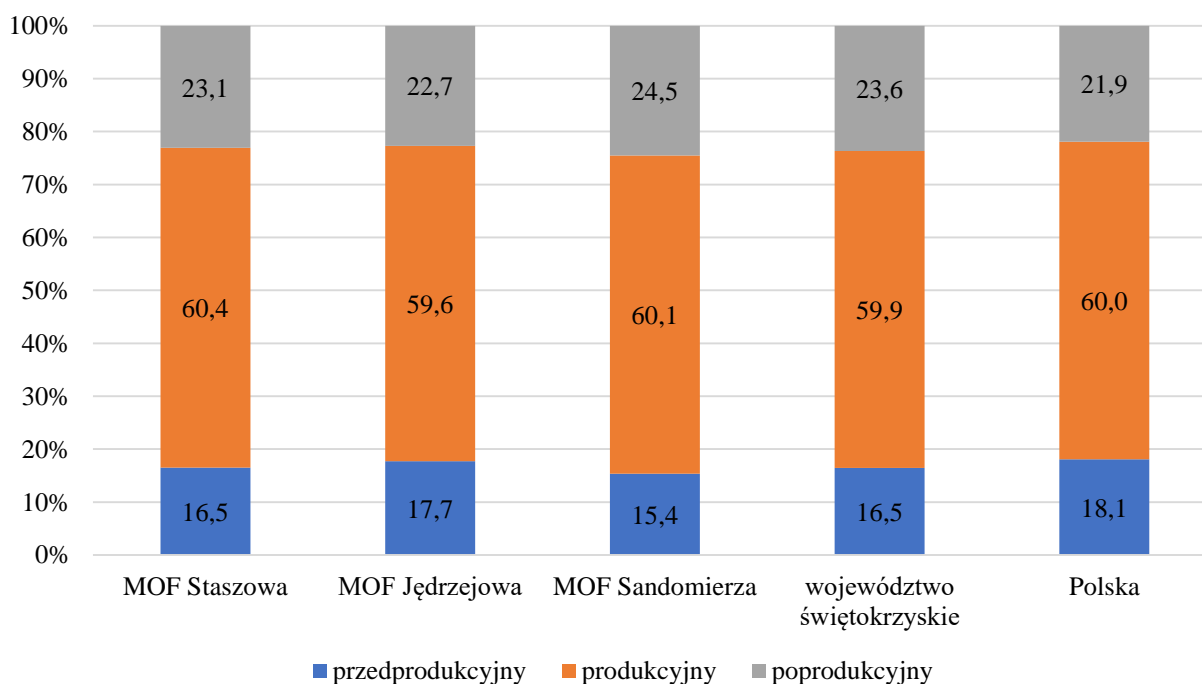
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Potwierdzeniem starzejącego się społeczeństwa są również wskaźniki obciążenia demograficznego, do których należą: liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku

przedprodukcyjnym oraz odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem. Wskaźniki te przedstawiono dla gmin należących do MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich oraz do województwa świętokrzyskiego i Polski (tabela 5), a dodatkowo dwa pierwsze wskaźniki porównano między MOF-ami (tabela 6, wykres 5).

Jak wynika z zaprezentowanych danych, bardzo zła sytuacja jest w gminie Staszów, gdzie w 2019 roku na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało aż 148 osób w wieku poprodukcyjnym. Dużo lepsza sytuacja miała miejsce w gminie Oleśnica i gminie Rytwiany – wskaźniki wynosiły odpowiednio 119 i 121, przez co średnia dla MOF Staszowa wyniosła 139. W Polsce wskaźnik ten w 2019 roku wynosił 121 osób, a w województwie świętokrzyskim 144 osoby, a więc MOF Staszowa cechuje gorsza sytuacja niż w Polsce i nieco lepsza niż w województwie świętokrzyskim.

W przypadku liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym sytuacja w 2019 roku również wyglądała niekorzystnie dla gminy Staszów – wskaźnik był równy średniej wojewódzkiej i wynosił 40 osób. Dla gminy Oleśnica wskaźnik ten wyniósł 33, a dla gminy Rytwiany 34 – gminy te plasują się poniżej średniej dla Polski, która wyniosła 37 osób. W obu tych gminach odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w 2019 roku również był korzystniejszy niż w Polsce i w województwie świętokrzyskim, czego nie można powiedzieć o Staszowie, dla którego wyniósł 20%. Wskaźnik ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym dla MOF Staszowa w 2019 roku wyniósł 38, a więc pomiędzy wskaźnikami dla Polski (37) i dla województwa świętokrzyskiego (40).

Tabela 5 Wskaźniki obciążenia demograficznego w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym					Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	109	113	116	118	121	31	33	34	35	37	15,8	16,4	17,0	17,5	18,1
województwo świętokrzyskie	125	130	134	139	144	34	35	37	38	40	17,2	17,8	18,4	19,0	19,7
Gmina Bogoria	98	103	106	111	114	32	33	33	34	35	16,3	16,8	17,1	17,7	18,0
Gmina Łubnice	136	145	149	147	147	38	38	38	38	39	19,7	20,0	19,9	20,3	20,4
Miasto i Gmina Klimontów	107	112	114	119	123	31	32	32	34	35	16,5	16,9	17,2	17,6	18,2
Miasto i Gmina Oleśnica	109	111	116	120	119	31	32	32	32	33	16,6	17,0	17,5	17,5	17,6
Miasto i Gmina Osiek	99	101	105	110	115	31	31	32	33	35	16,0	16,2	16,8	17,6	18,1
Miasto i Gmina Pacanów	146	148	153	151	159	40	40	41	41	42	20,5	20,4	20,7	20,9	21,3
Miasto i Gmina Połaniec	81	86	93	100	107	22	24	26	28	31	11,1	11,7	12,6	13,7	14,6
Gmina Raków	120	125	126	129	131	33	34	35	36	37	17,9	18,3	18,7	19,2	19,4
Gmina Rytwiany	109	112	114	117	121	31	32	32	34	34	15,8	16,4	16,7	17,2	17,4
Miasto i Gmina Staszów	120	127	134	141	148	33	35	37	38	40	16,7	17,5	18,3	19,1	20,0
Miasto i Gmina Stopnica	124	128	129	131	135	35	36	37	38	39	18,0	18,6	19,0	19,4	19,7
Miasto i Gmina Szydłów	124	128	128	130	134	33	33	34	35	37	17,3	17,5	17,9	18,3	18,9
Gmina Tuczępy	122	123	128	130	134	35	36	36	38	38	18,4	18,5	19,0	19,5	20,1

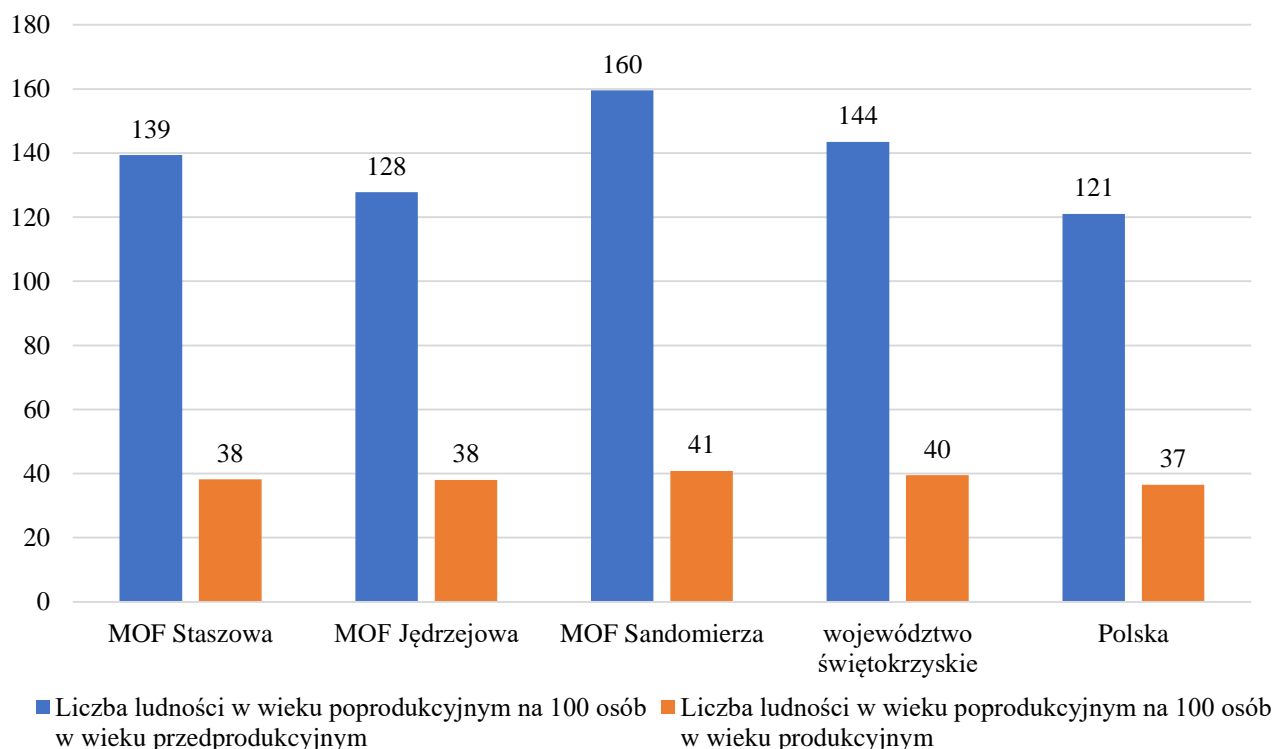
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 6 Wskaźniki obciążenia demograficznego w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym					Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
MOF Staszowa	117	123	128	134	139	33	34	35	37	38
MOF Jędrzejowa	110	114	118	123	128	32	34	35	37	38
MOF Sandomierza	137	143	148	153	160	35	37	38	39	41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

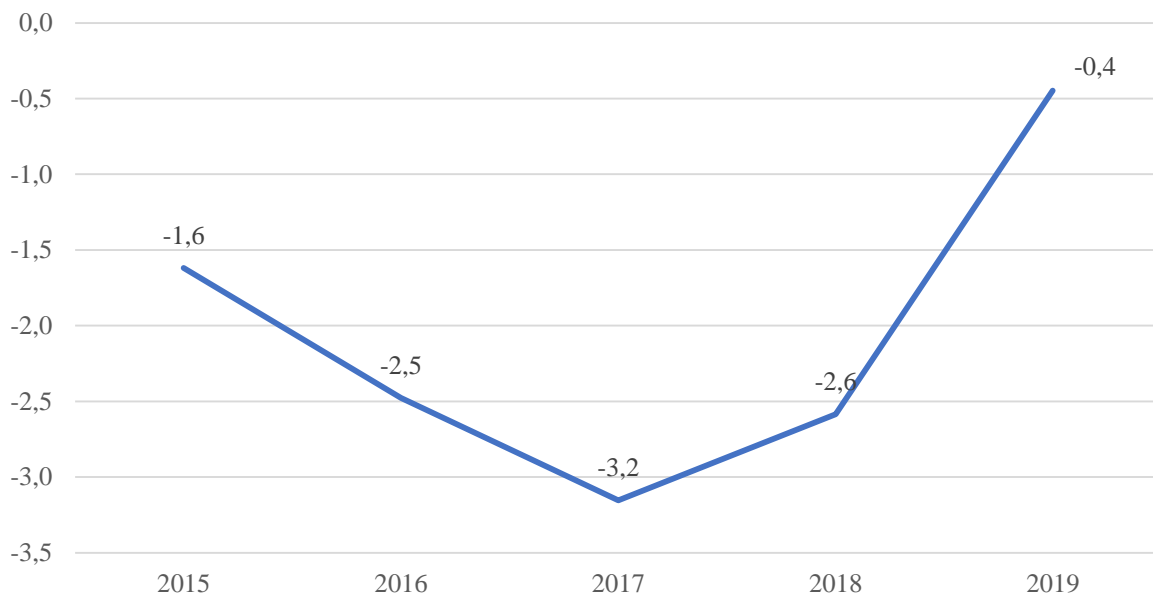
Wykres 5 Wskaźniki obciążenia demograficznego w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

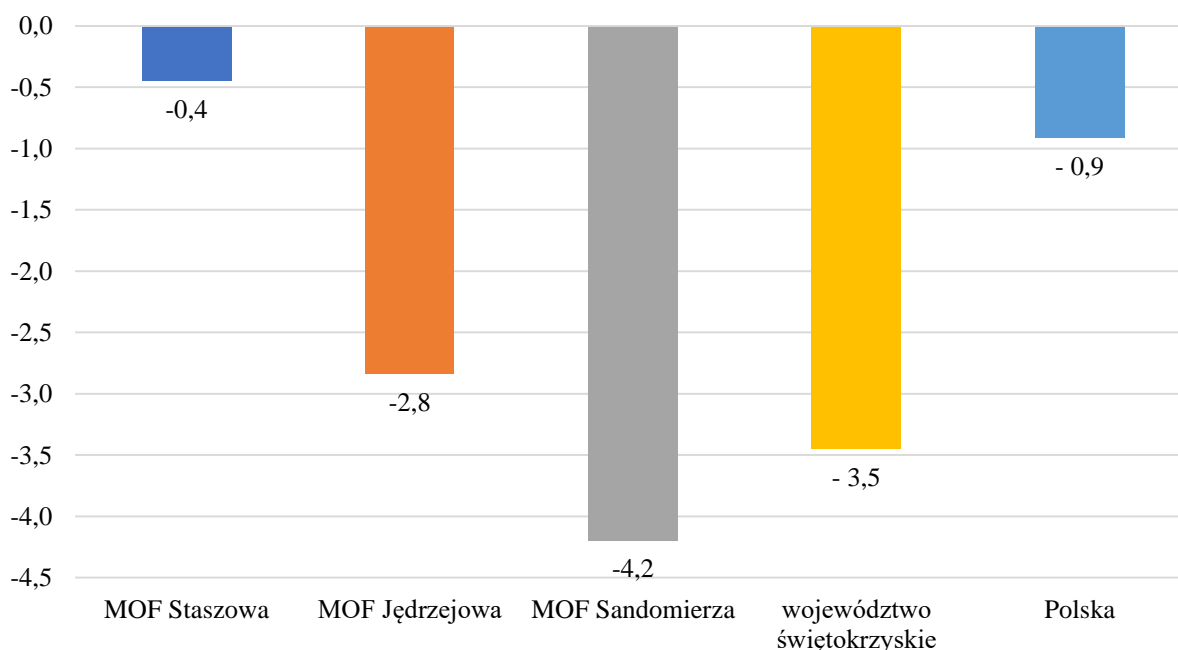
Wskaźnikiem obrazującym strukturę ludnościową jest również wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 000 ludności. W MOF Staszowa przyrost naturalny w latach 2015–2018 utrzymywał się na dość wysokim ujemnym poziomie, znacząca poprawa nastąpiła w roku 2019, co było spowodowane 0,00 przyrostem naturalnym w Gminie Staszów, podczas gdy w poprzednich latach przyrost naturalny ogółem wynosił od -2,2 do -2,8. Na wykresie 6 przedstawiony został trend przyrostu naturalnego na 1 000 ludności dla MOF Staszowa w latach 2015–2019, zaś na wykresie 7 porównanie do MOF Sandomierza, MOF Jędrzejowa, Polski i województwa świętokrzyskiego w 2019 roku.

Wykres 6 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 7 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 7 przedstawiony został przyrost naturalny w poszczególnych gminach MOF Staszowa, gminach sąsiednich, województwie i kraju. Wśród gmin MOF Staszowa najlepsza sytuacja w 2019 roku była w gminie Staszów, gdzie przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców był wyższy niż średnia krajowa i wojewódzka, niemniej jednak należy zwrócić uwagę, że liczba ludności spada, czego powodem jest ujemne saldo migracji.

Tabela 7 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	-0,7	-0,2	0,0	-0,7	-0,9
województwo świętokrzyskie	-3,0	-2,7	-2,7	-3,1	-3,5
Gmina Bogoria	-2,0	-0,3	-1,8	-6,3	-3,3
Gmina Łubnice	-8,1	-8,1	-7,3	-4,1	0,0
Miasto i Gmina Klimontów	-4,1	-2,4	-2,5	-4,8	-2,1
Miasto i Gmina Oleśnica	3,1	2,6	-5,7	-2,6	-0,3
Miasto i Gmina Osiek	-3,3	0,3	1,4	0,3	0,7
Miasto i Gmina Pacanów	-7,1	-7,5	-6,9	-6,9	-9,8
Miasto i Gmina Połaniec	3,4	2,3	3,0	0,9	1,4
Gmina Raków	-5,3	-4,1	-2,1	-4,3	-3,7
Gmina Rytwiany	-2,1	-4,3	-3,5	-3,1	-2,4
Miasto i Gmina Staszów	-2,2	-2,8	-2,7	-2,4	0,0
Miasto i Gmina Stopnica	-4,5	-1,4	-3,4	-4,5	-1,6
Miasto i Gmina Szydłów	-3,8	-4,2	-5,1	-1,7	-5,3
Gmina Tuczępy	1,6	-5,3	-5,6	-0,3	-2,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

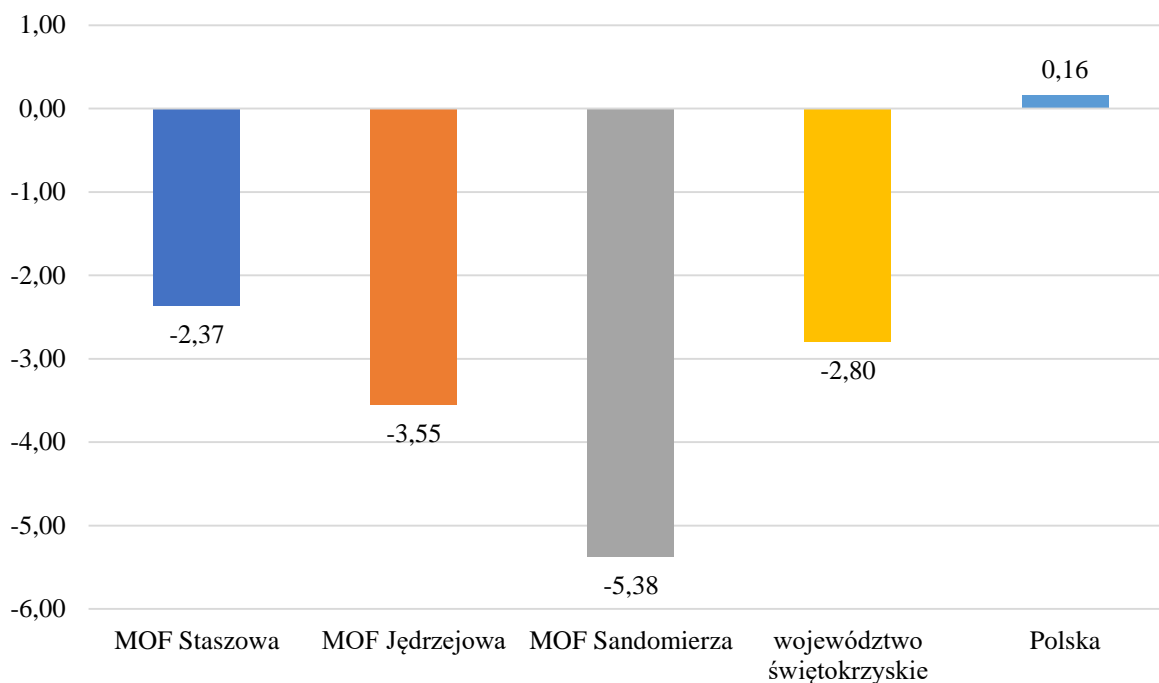
Saldo migracji podawane w przeliczeniu na 1 000 ludności dla MOF Staszowa wynosiło w 2019 roku -2,37, co było wynikiem korzystniejszym niż średnia w województwie świętokrzyskim (-2,80), ale dużo słabszym niż w Polsce (0,16). Sytuacja migracyjna na obszarze MOF nie jest jednakowa – w 2019 roku gminę Oleśnica wyróżniało dodatnie saldo migracji: 3,88 – to najlepszy wynik wśród wszystkich porównywanych jednostek terytorialnych. Dane statystyczne przedstawione zostały w tabelach 8–9 oraz na wykresie 8.

Tabela 8 Saldo migracji na 1 000 ludności w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	brak danych	0,04	0,04	0,09	0,16
województwo świętokrzyskie	brak danych	-1,39	-1,78	-1,97	-2,80
Gmina Bogoria	brak danych	-1,27	-3,95	-3,59	-4,54
Gmina Łubnice	brak danych	-5,62	2,91	1,70	0,00
Miasto i Gmina Klimontów	brak danych	-3,52	-6,49	-5,31	-5,60
Miasto i Gmina Oleśnica	brak danych	-9,26	2,58	0,00	3,88
Miasto i Gmina Osiek	brak danych	-5,52	-4,38	0,13	-7,10
Miasto i Gmina Pacanów	brak danych	1,74	0,81	-0,14	-0,68
Miasto i Gmina Połaniec	brak danych	-5,44	-8,91	-6,40	-8,72
Gmina Raków	brak danych	-4,75	-2,65	-3,72	-3,92
Gmina Rytwiany	brak danych	7,09	5,34	7,07	-1,41
Miasto i Gmina Staszów	brak danych	-1,80	-4,74	-3,33	-3,54
Miasto i Gmina Stopnica	brak danych	0,90	-5,20	-3,41	-1,84
Miasto i Gmina Szydłów	brak danych	-3,15	-3,81	-1,06	-4,48
Gmina Tuczępy	brak danych	0,00	2,14	3,19	-0,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 8 Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 9 Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Saldo migracji ogółem na 1000 ludności				
	2015	2016	2017	2018	2019
MOF Staszowa	brak danych	-1,05	-2,19	-1,14	-2,37
MOF Jędrzejowa	brak danych	-2,73	-1,94	-2,92	-3,55
MOF Sandomierz	brak danych	-1,76	-2,10	-3,56	-5,38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnym czynnikiem świadczącym o potencjale demograficznym obszaru MOF Staszowa jest sytuacja związana z budownictwem mieszkaniowym, a mianowicie liczba nowych budynków mieszkalnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców oraz liczba wydawanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy w przeliczeniu 10 tys. mieszkańców. Wskaźniki te odzwierciedlają atrakcyjność osadniczą MOF Staszowa. W 2019 roku liczba pozwoleń i zgłoszeń w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiła 29 i była wyższa niż średnia w Polsce (25) oraz średnia w województwie świętokrzyskim (24).

Nowych budynków mieszkalnych na 1 000 ludności najczęściej powstawało w gminie Rytwiany – wskaźnik w 2019 roku wyniósł 4,1 i w badanych latach utrzymywał się powyżej średniej krajowej i wojewódzkiej. Na wysokim poziomie był również wskaźnik w gminie Staszów – jedynie w 2019 roku uplasował się poniżej średnich Polski i województwa. Trochę słabsza sytuacja była w gminie Oleśnica w latach 2016 i 2019, natomiast w pozostałych – zbliżona do średnich województwa świętokrzyskiego i Polski.

W tabelach od 10 do 13 przedstawiono wskaźniki z zakresu mieszkalnictwa, a na wykresie 9 porównano średnią MOF Staszowa z MOF Sandomierza, MOF Jędrzejowa oraz województwem świętokrzyskim i Polską w odniesieniu do wskaźnika: pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym na 10 tys. mieszkańców.

Tabela 10 Struktura mieszkalnictwa w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Mieszkania na 1 000 ludności					Nowe budynki mieszkalne na 1 000 ludności				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	3,8	4,3	4,6	4,8	5,4	1,9	1,9	2,0	2,1	2,2
województwo świętokrzyskie	2,7	2,4	2,5	2,6	3,1	1,9	1,8	2,0	1,9	1,9
Gmina Bogoria	1,9	2,8	2,4	1,7	2,7	1,9	2,8	2,4	1,7	2,7
Gmina Łubnice	1,4	2,0	1,9	2,7	3,2	1,4	2,0	1,9	2,7	2,9
Miasto i Gmina Klimontów	1,1	1,1	0,5	1,1	1,1	1,1	1,1	0,5	1,1	1,1
Miasto i Gmina Oleśnica	2,6	1,0	2,1	2,1	1,6	2,6	1,0	2,1	2,1	1,6
Miasto i Gmina Osiek	2,2	2,1	1,7	3,6	1,9	2,2	2,1	1,7	3,5	1,9
Miasto i Gmina Pacanów	1,5	1,1	0,7	1,6	1,2	1,5	1,1	0,7	1,6	1,2
Miasto i Gmina Połaniec	2,7	1,3	2,1	2,2	1,0	2,7	1,3	2,1	2,2	1,0
Gmina Raków	1,9	1,2	1,9	2,8	2,3	1,9	1,2	1,9	2,8	2,3
Gmina Rytwiany	2,4	4,4	2,4	3,3	4,1	2,4	4,3	2,4	2,7	4,1
Miasto i Gmina Staszów	1,9	2,2	2,3	2,4	1,8	1,9	2,2	2,3	2,4	1,8
Miasto i Gmina Stopnica	1,9	1,2	1,2	1,7	1,8	1,9	1,2	1,2	1,7	1,8
Miasto i Gmina Szydłów	2,3	3,6	3,8	1,9	3,2	2,3	3,6	3,8	1,9	3,2
Gmina Tuczępy	2,4	0,8	1,6	2,9	1,6	2,4	0,8	1,6	2,9	1,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 11 Struktura mieszkalnictwa w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Mieszkania na 1 000 ludności				
	2015	2016	2017	2018	2019
MOF Staszowa	2,0	2,5	2,3	2,5	2,2
MOF Jędrzejowa	2,6	3,0	4,7	3,1	2,7
MOF Sandomierza	1,3	1,3	1,6	1,2	2,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 12 Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2018–2020

Jednostka terytorialna	Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym na 10 tys. mieszkańców			Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym - budynki jednorodzinne na 10 tys. mieszkańców		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Polska	25	26	brak danych	23	25	brak danych
województwo świętokrzyskie	24	24	brak danych	23	24	brak danych
Gmina Bogoria	34	20	brak danych	34	20	brak danych
Gmina Łubnice	17	34	brak danych	17	34	brak danych
Miasto i Gmina Klimontów	16	15	brak danych	16	15	brak danych
Miasto i Gmina Oleśnica	26	31	brak danych	26	31	brak danych
Miasto i Gmina Osiek	21	35	brak danych	21	35	brak danych
Miasto i Gmina Pacanów	14	12	brak danych	14	12	brak danych
Miasto i Gmina Połaniec	28	28	brak danych	26	28	brak danych
Gmina Raków	60	43	brak danych	60	43	brak danych
Gmina Rytwiany	30	55	brak danych	30	55	brak danych
Miasto i Gmina Staszów	24	22	brak danych	24	22	brak danych
Miasto i Gmina Stopnica	21	29	brak danych	21	29	brak danych
Miasto i Gmina Szydłów	13	26	brak danych	13	26	brak danych
Gmina Tuczępy	24	27	brak danych	24	27	brak danych

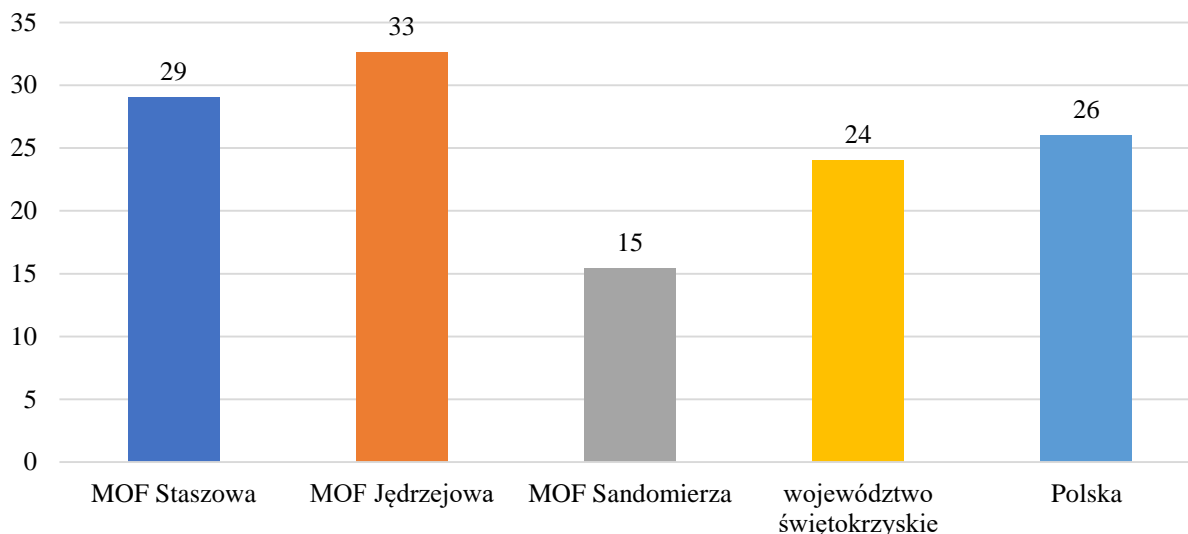
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 13 Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2018–2020

Jednostka terytorialna	Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym			Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
MOF Staszowa	91	104	99	25	29	b.d.
MOF Jędrzejowa	150	156	125	31	33	b.d.
MOF Sandomierza	94	78	94	18	15	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 9 Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców dla MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w 2019 roku

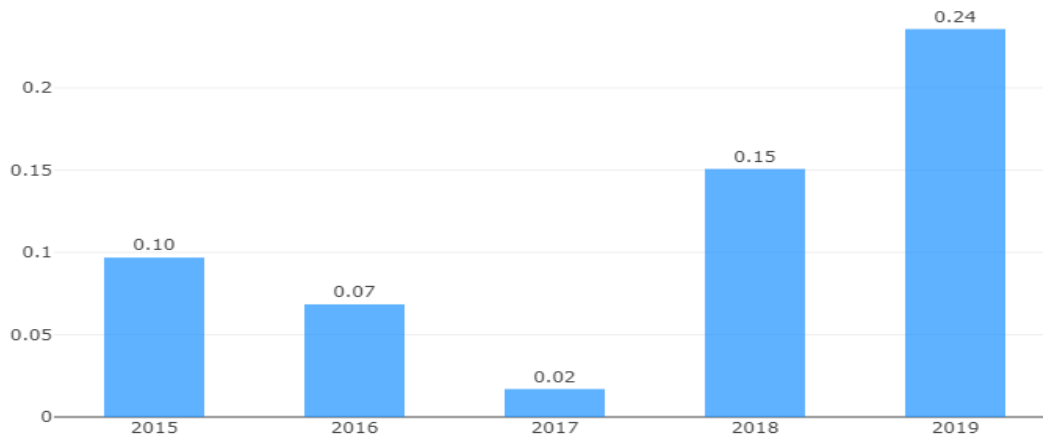

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Oprócz danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego do analizy sytuacji rozwojowej każdej z gmin wchodzących do MOF Staszowa wykorzystano narzędzie opracowane przez Związek Miast Polskich, tj. Monitor Rozwoju Lokalnego. Narzędzie to pozwala na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego gminy. Należy podkreślić, iż każdą z gmin MOF Staszowa należy analizować w odniesieniu do jej grupy porównawczej, nie zaś gmin między sobą, bowiem MRL to nie ocena w kategoriach bezwzględnych – a zawsze w porównaniu z tym, co dzieje się w jednostkach samorządu terytorialnego, stanowiących grupę porównawczą.

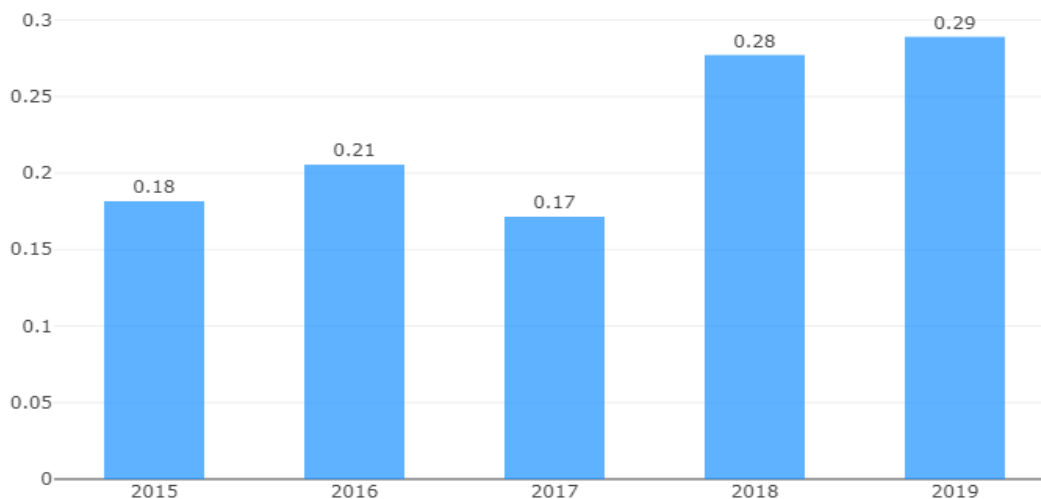
Jednym z wymiarów poddanych ocenie w ramach MRL jest wymiar społeczny. Na rysunkach od 1 do 3 przedstawiony został wskaźnik rozwoju poszczególnych gmin MOF Staszowa w wymiarze społecznym. Najlepsza sytuacja w odniesieniu do swojej grupy porównawczej jest w gminie Rytwiany, w której to wskaźnik od kilku lat utrzymuje się powyżej zera i w 2019 roku miał wartość najwyższą w stosunku do gminy Oleśnica i gminy Staszów. Warto zaznaczyć, iż w roku 2019 w gminie Oleśnica nastąpił znaczny wzrost wskaźnika, natomiast w gminie Staszów – pierwszy raz w badanym okresie osiągnął wartość dodatnią.

Rysunek 1 Wskaźnik rozwoju – wymiar społeczny w mieście i gminie Oleśnica w latach 2015–2019

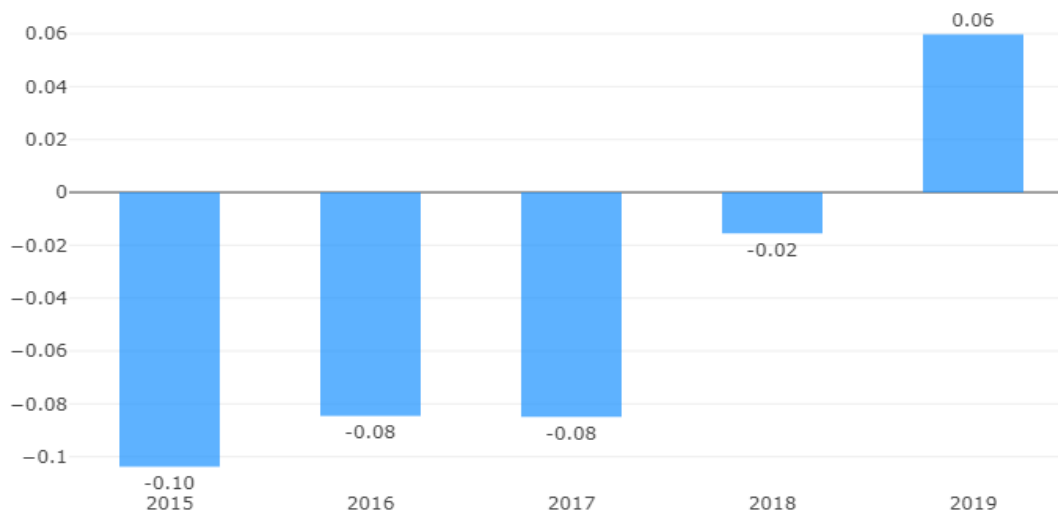
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 2 Wskaźnik rozwoju – wymiar społeczny w gminie Rytwiany w latach 2015–2019

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 3 Wskaźnik rozwoju – wymiar społeczny w mieście i gminie Staszów w latach 2015–2019

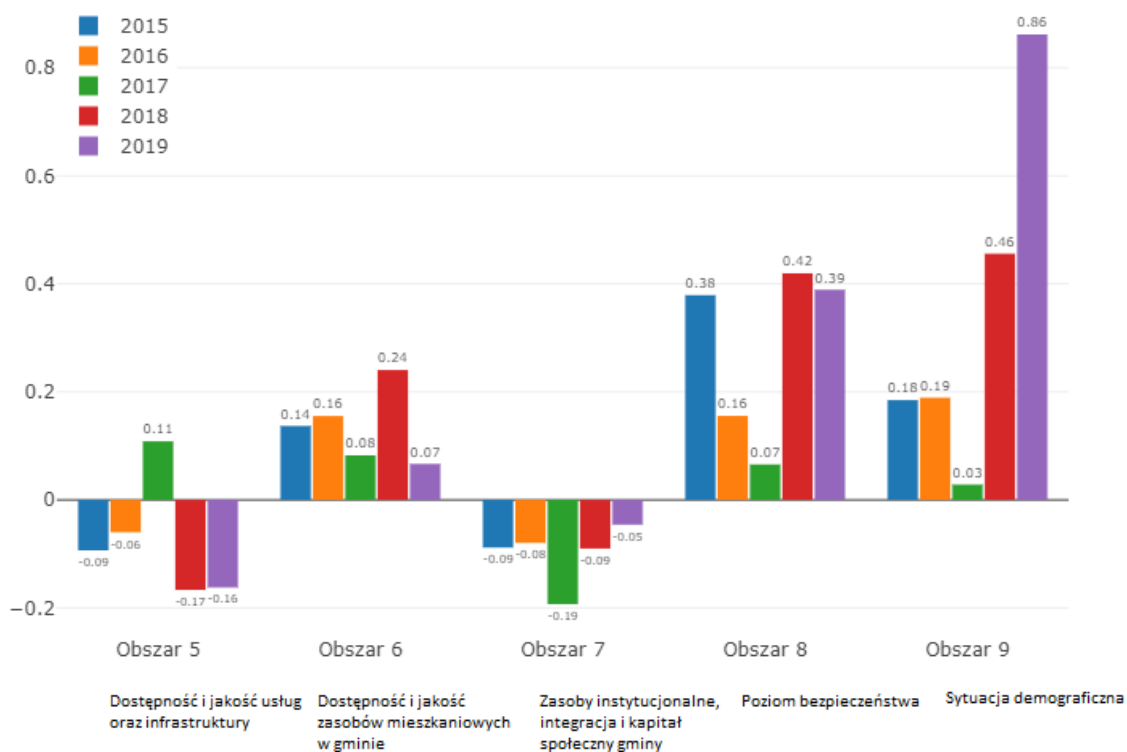
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Na wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym składa się 5 obszarów badawczych:

- dostępność i jakość usług oraz infrastruktury (Obszar 5),
- dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie (Obszar 6),
- zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy (Obszar 7),
- poziom bezpieczeństwa (Obszar 8),
- sytuacja demograficzna (Obszar 9).

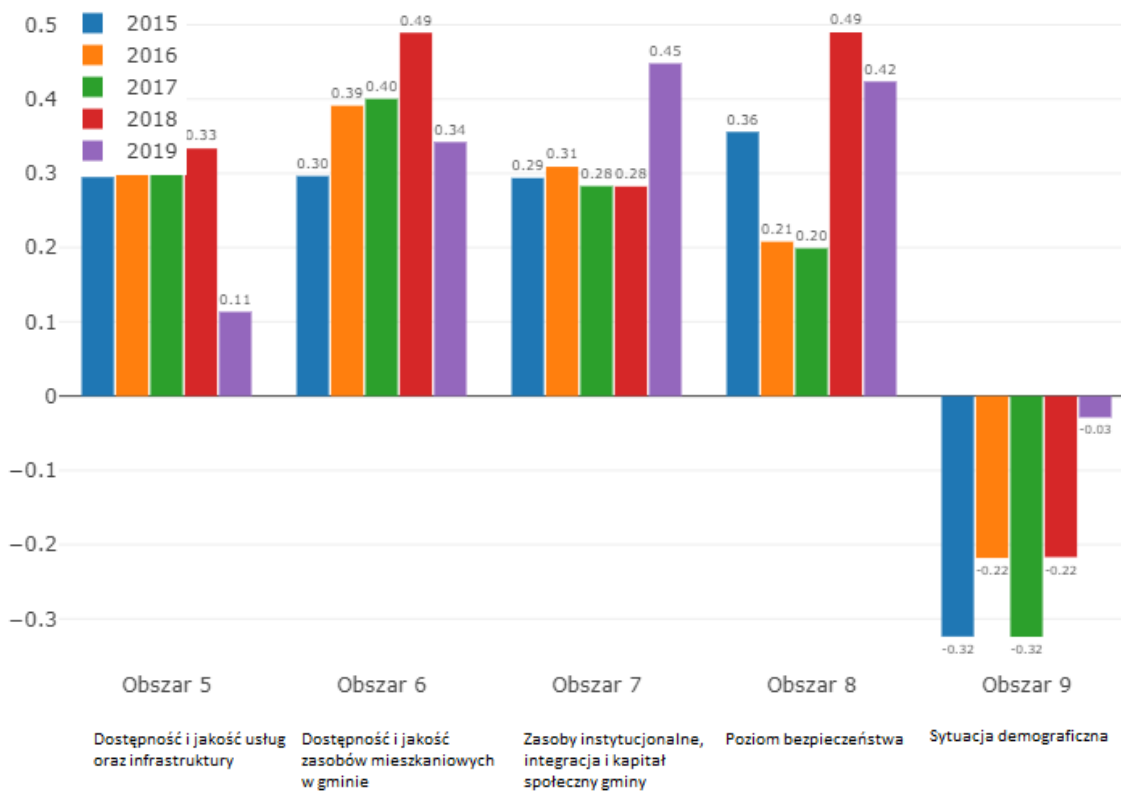
Obszary te w poszczególnych gminach MOF Staszowa zostały przedstawione na rysunkach od 4 do 6. Jak wynika z przedstawionych wykresów słupkowych, Gmina Oleśnica najlepiej wypada w obszarze 9, na który składają się: liczba i struktura mieszkańców, przyrost naturalny, ruchy migracyjne, małżeństwa i rozwody. Z kolei najslabiej przedstawia się sytuacja w obszarze 7, na który to składają się: zasoby instytucjonalne gminy, aktywność obywatelska mieszkańców, stopień integracji/rozwarstwienia społecznego oraz kondycja rodziny jako podstawowej struktury oparcia społecznego. Przeciwna sytuacja jest w gminach Rytwiany i Staszów – w obydwu obszar 9 jest na minusie (-), natomiast obszar 7 na plusie (+). W Gminie Rytwiany obszary 5 (usługi edukacyjne, dostęp do kultury, sportu i rekreacji, dostęp do usług pomocy społecznej, usługi zdrowotne, system wsparcia dla osób niepełnosprawnych, usługi wychowawcze, zakres i jakość usług rynkowych dla mieszkańców i przyjezdnych), 6 (podaż mieszkań w ujęciu ilościowym i jakościowym, dostępność mieszkań, sytuacja na rynku nieruchomości) i 8 (bezpieczeństwo osobiste, bezpieczeństwo zdrowotne) również są na plusie (+), podczas gdy w Staszowie obszary 7 i 8 mają wskaźniki powyżej „0” na przestrzeni ostatnich lat, obszar 6 znajduje się od lat na minusie (-), a obszar 5 cechują wahania, w ostatnim badanym roku był nieznacznie poniżej 0.

Rysunek 4 Wskaźnik rozwoju społecznego w mieście i gminie Oleśnica w latach 2015–2019 – obszary

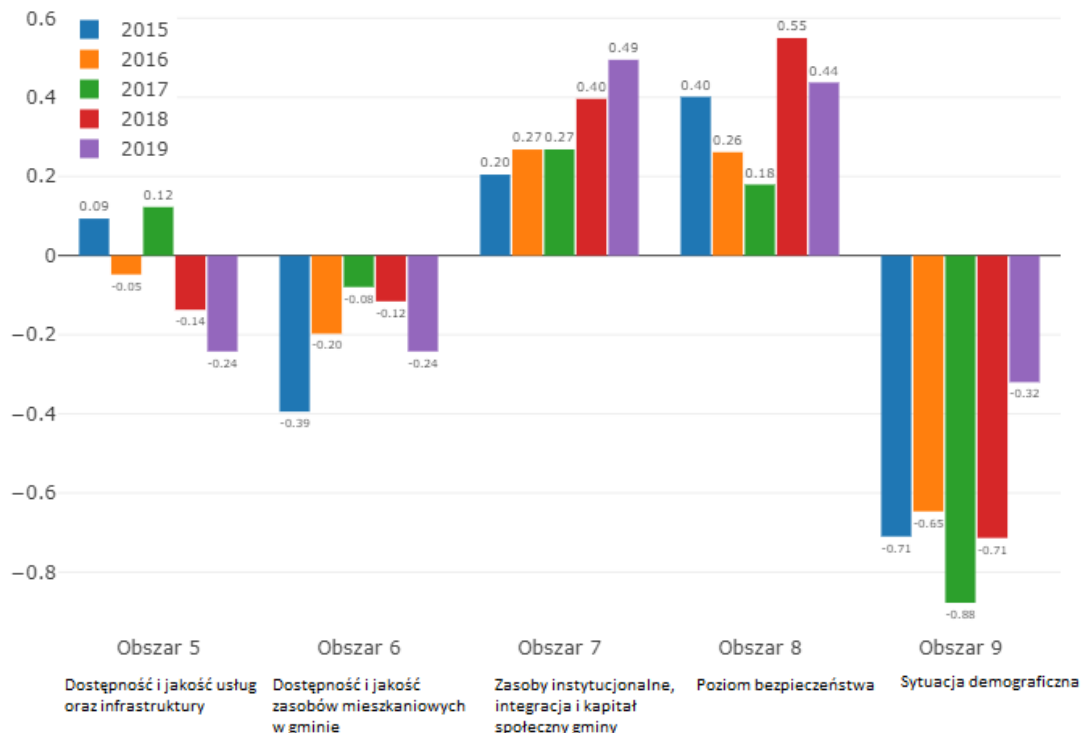
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 5 Wskaźnik rozwoju społecznego w gminie Rytwiany w latach 2015–2019 – obszary

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

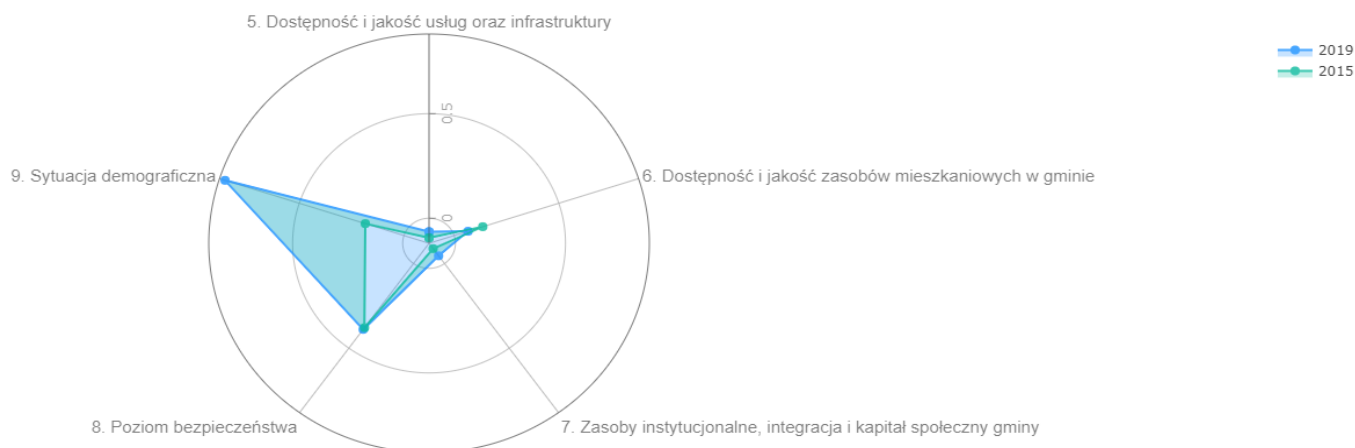
Rysunek 6 Wskaźnik rozwoju społecznego w mieście i gminie Staszów w latach 2015–2019 – obszary

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

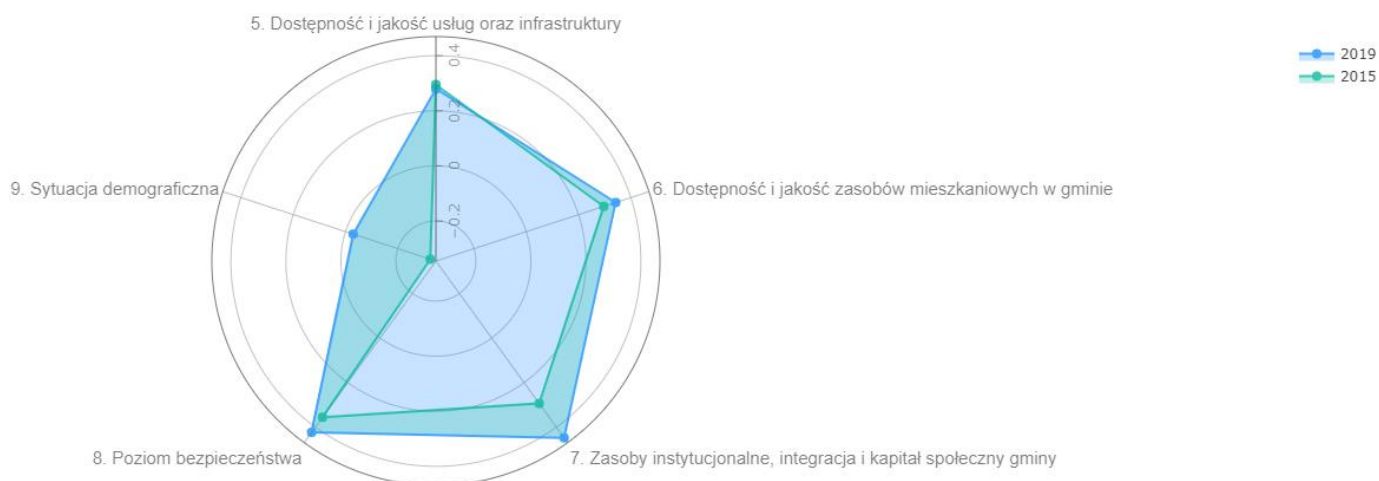
Kolejnym zobrazowaniem wyżej przedstawionych obszarów oraz rozwoju danej gminy jest porównanie sytuacji między 2015, a 2019 rokiem na wykresie radialnym, w którym to wartość „0” oznacza grupę porównawczą w stosunku do danej gminy. Gdy wskaźniki przyjmują wartość dodatnią, oznacza to, iż sytuacja jest lepsza niż w porównywanej grupie, jeśli ujemną – sytuacja jest gorsza niż w pozostałych porównywanych jednostkach. W przypadku gminy Oleśnica (rysunek 7) lepiej niż w grupie porównawczej prezentują się obszary: 6, 8 i 9, gorzej zaś 5 i 7. W gminie Rytwiiany (rysunek 8) tylko jeden obszar spośród pięciu prezentuje się gorzej niż w jednostkach porównywanych. W gminie Staszów (rysunek 9) aż trzy obszary znajdują się poniżej „0”, są to 5, 6 i 9, co oznacza, że Gmina Staszów tylko w obszarach 7 i 8 prezentuje się lepiej niż średnia grupy porównawczej.

Rysunek 7 Wskaźnik rozwoju w obszarach wymiaru społecznego na początku i końcu badanego okresu w mieście i gminie Oleśnica

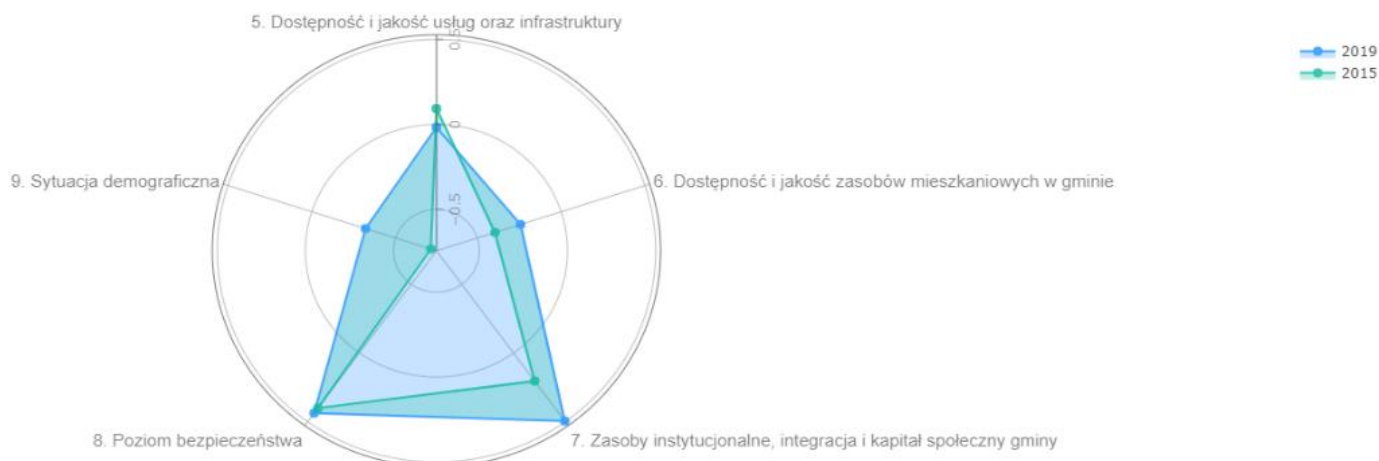
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 8 Wskaźnik rozwoju w obszarach wymiaru społecznego na początku i końcu badanego okresu w gminie Rytwiany

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 9 Wskaźnik rozwoju w obszarach wymiaru społecznego na początku i końcu badanego okresu w mieście i gminie Staszów

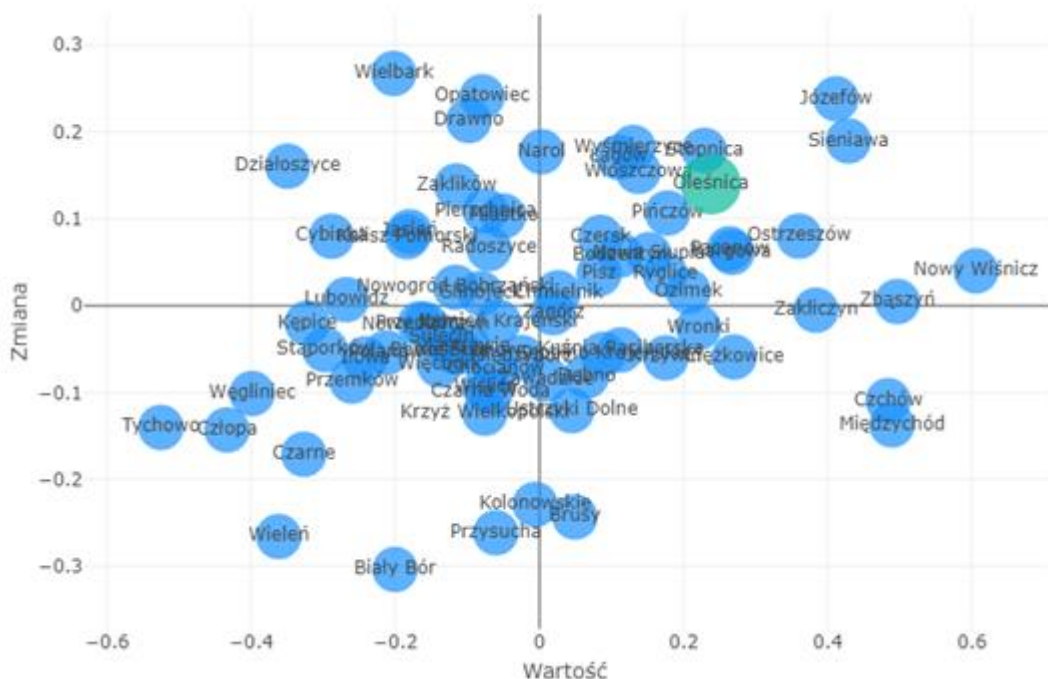

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Na rysunkach od 10 do 12 zaprezentowane zostało położenie każdej z gmin MOF Staszowa w odniesieniu do swojej grupy porównawczej. Jak zostało wskazane w metodyce opracowania Diagnozy, każda z gmin należy do innej grupy porównawczej – na wykresach przedstawiono położenie gmin Staszów, Oleśnica i Rytwiany względem wszystkich gmin wchodzących w skład danej grupy.

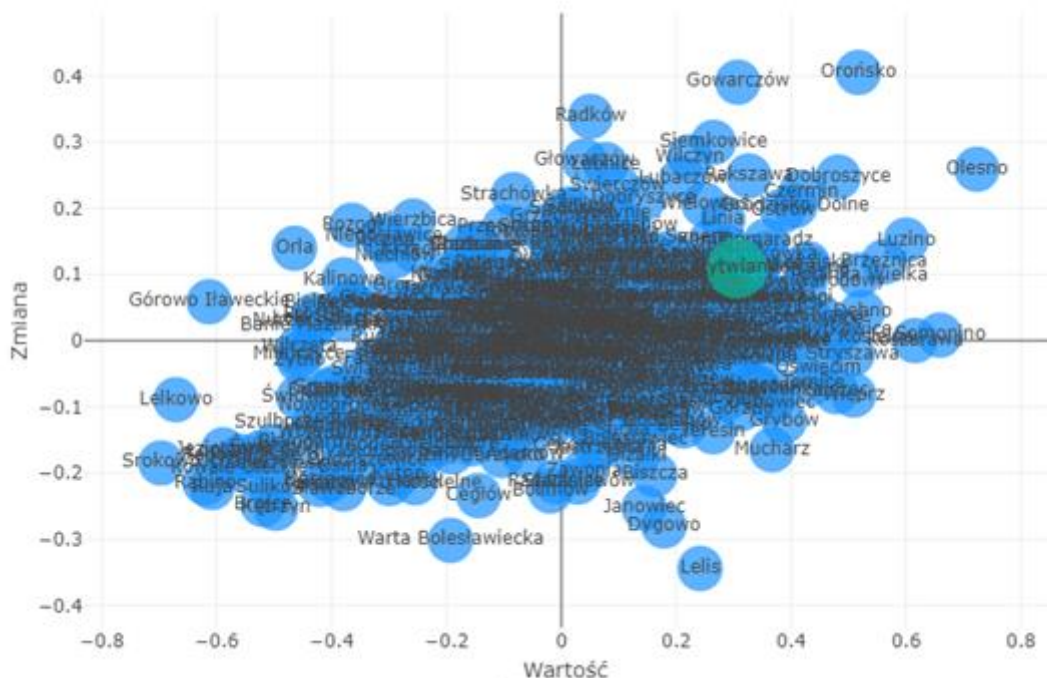
Wszystkie 3 badane gminy w wymiarze społecznym mieszczą się w I ćwiartce (obie współrzędne wykresu dodatnie), co oznacza, iż sytuacja gmin jest lepsza niż średnia w grupie porównawczej i następuje poprawa sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej. Reasumując – wskaźnik jest „lepszy” niż w grupie porównawczej i przewaga się powiększa.

Rysunek 10 Pozycja miasta i gminy Oleśnica w grupie porównawczej – wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym

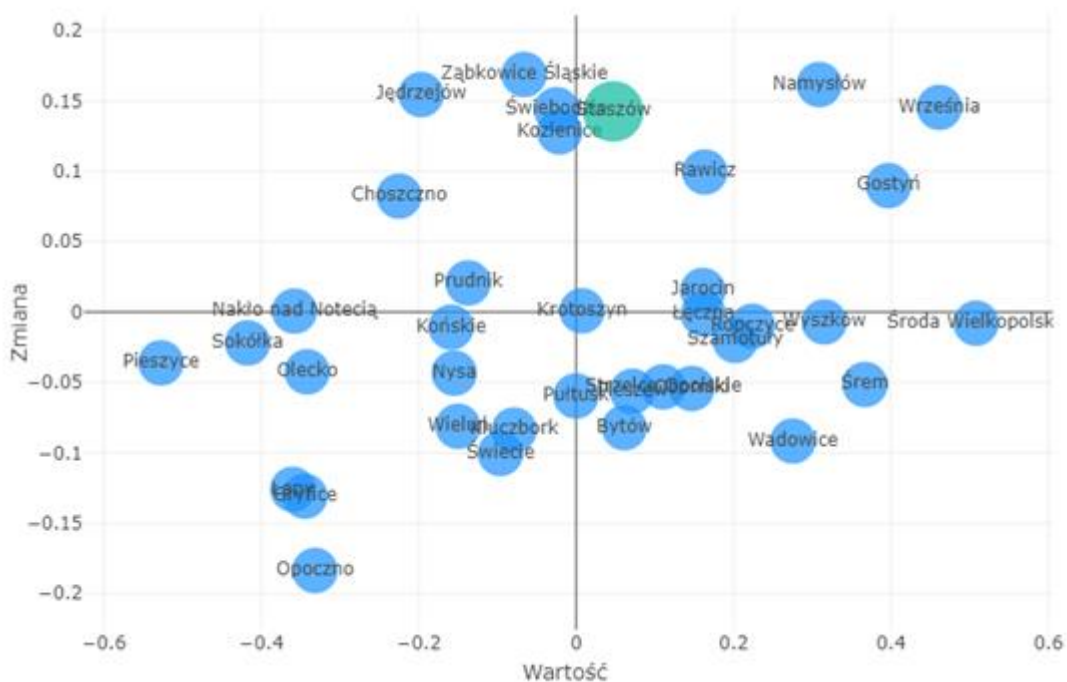
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 11 Pozycja gminy Rytwiany w grupie porównawczej – wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 12 Pozycja miasta i gminy Staszów w grupie porównawczej – wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

4. Gospodarka i rynek pracy

Sytuację gospodarczą na terenie MOF Staszowa odzwierciedlają wskaźniki gospodarcze, tj.: liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności, jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności, podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców.

Na obszarze MOF Staszowa w 2019 roku zarejestrowanych w rejestrze REGON było łącznie 3 263 podmioty, co w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wynosiło 910 podmiotów. Wskaźnik ten z roku na rok się zwiększał, jednak w badanych latach osiągał wielkość poniżej średniej w Polsce i województwie świętokrzyskim (wykresy 10–11). W przypadku wskaźnika jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności, wartość dla MOF Staszowa w 2019 roku wynosiła 68 i była znacząco niższa od średnich dla Polski i województwa świętokrzyskiego (wykresy 12–13). Wskaźnik podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym (wykresy 14–15) dla MOF Staszowa w 2019 roku wyniósł 113 i była to wartość niższa od średniej dla Polski (165), dla województwa świętokrzyskiego (128) i MOF Jędrzejowa (141). Wskaźnik podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym dla MOF Staszowa w 2019 roku wyniósł 151 i była to najniższa wartość wśród porównywanych MOF-ów, średniej dla Polski (196) i dla województwa świętokrzyskiego (158) (wykresy 16–17). Wskaźnik osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców na przestrzeni lat 2015–2019 nieznacznie wzrósł (wykres 18), ale tak jak wcześniejsze wskaźniki gospodarcze był niższy niż średnia w kraju i w województwie świętokrzyskim (wykres 19). W tabelach 14 i 15 przedstawiono wskaźniki gospodarcze w ujęciu pięcioletnim, w porównaniu do różnych jednostek terytorialnych, następnie wybrane wskaźniki zobrazowano na wykresach – przedstawiono między innymi trendy dla poszczególnych wskaźników gospodarczych dla MOF Staszowa w latach 2015–2019 oraz porównanie do MOF Sandomierza, MOF Jędrzejowa, województwa świętokrzyskiego i Polski w 2019 roku.

Tabela 14 Wskaźniki gospodarcze dla gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski
w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności					Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności					Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym					Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	1 089	1 103	1 121	1 136	1 175	94	91	94	102	99	150	147	154	169	165	174	178	183	188	196	773	772	781	810	837
województwo świętokrzyskie	880	887	900	916	944	71	73	77	86	76	114	118	127	142	128	142	144	147	152	158	671	671	680	702	722
Gmina Bogoria	540	564	579	598	621	37	56	52	51	48	60	92	86	85	80	89	93	95	99	103	443	464	482	502	515
Gmina Łubnice	466	480	520	535	585	31	51	51	56	73	52	83	83	92	121	78	79	85	88	97	396	410	449	460	492
Miasto i Gmina Klimontów	511	513	528	609	620	40	33	54	115	58	64	53	87	187	96	82	83	85	99	101	397	392	402	458	463
Miasto i Gmina Oleśnica	645	681	681	701	704	49	64	44	65	59	77	103	70	103	95	103	109	108	112	113	568	604	609	639	642
Miasto i Gmina Osiek	507	522	543	564	590	27	40	52	57	57	44	65	84	93	95	83	85	89	92	98	422	433	453	472	489
Miasto i Gmina Pacanów	441	449	470	505	552	24	51	51	64	54	40	85	86	107	92	74	75	79	85	93	341	343	365	398	440
Miasto i Gmina Połaniec	647	665	662	672	703	46	55	51	62	64	68	83	79	98	103	96	100	102	105	112	498	508	509	525	548
Gmina Raków	649	664	697	728	717	74	74	99	110	78	118	120	161	180	130	105	108	114	119	118	534	550	573	586	576
Gmina Rytwiany	697	711	723	749	799	52	76	63	68	75	83	121	101	109	122	112	114	116	121	130	538	544	554	589	636
Miasto i Gmina Staszów	924	920	935	944	969	58	60	63	67	67	94	98	103	111	113	149	149	154	156	162	702	695	707	724	742
Miasto i Gmina Stopnica	717	730	776	780	787	53	56	82	64	46	86	91	136	107	77	116	120	128	130	132	624	639	681	687	690
Miasto i Gmina Szydłów	405	397	422	450	489	33	25	40	72	72	53	40	65	117	120	65	63	68	73	81	288	275	297	326	355
Gmina Tuczępy	585	592	595	607	679	43	35	54	69	96	70	57	88	115	161	96	98	98	101	113	437	437	445	448	513

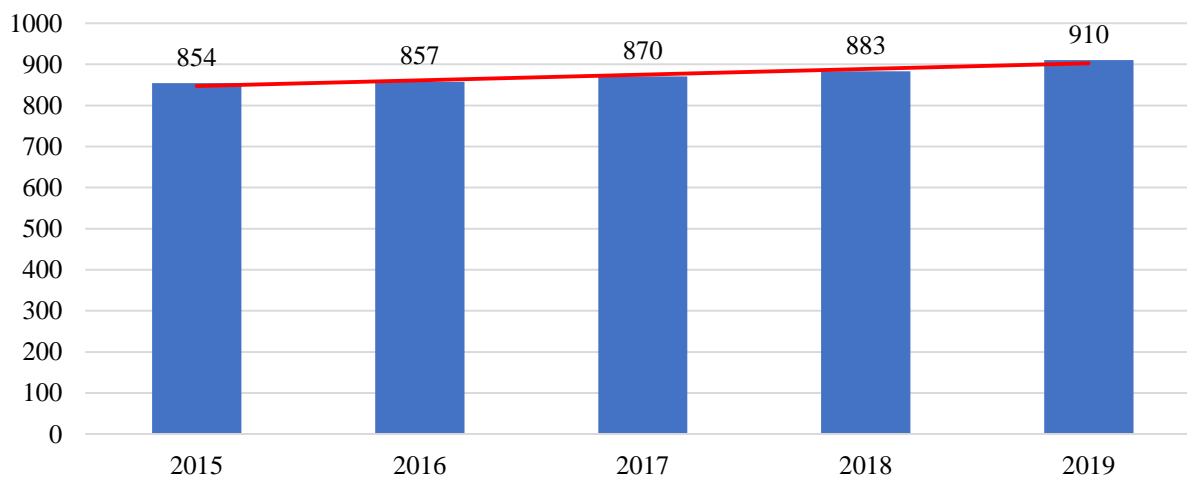
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 15 Wskaźniki gospodarcze w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019

Jednostki samorządowe	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności					Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. Ludności					Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym					Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
MOF Staszowa	854	857	870	883	910	56	64	61	67	68	90	103	99	110	113	137	139	142	145	151	659	659	669	691	712
MOF Jędrzejowa	808	813	840	866	905	61	66	83	87	84	99	108	136	145	141	131	133	138	144	152	640	639	653	676	709
MOF Sandomierz	938	951	965	970	972	55	61	61	63	64	89	99	101	105	107	151	155	158	160	162	690	697	706	718	712

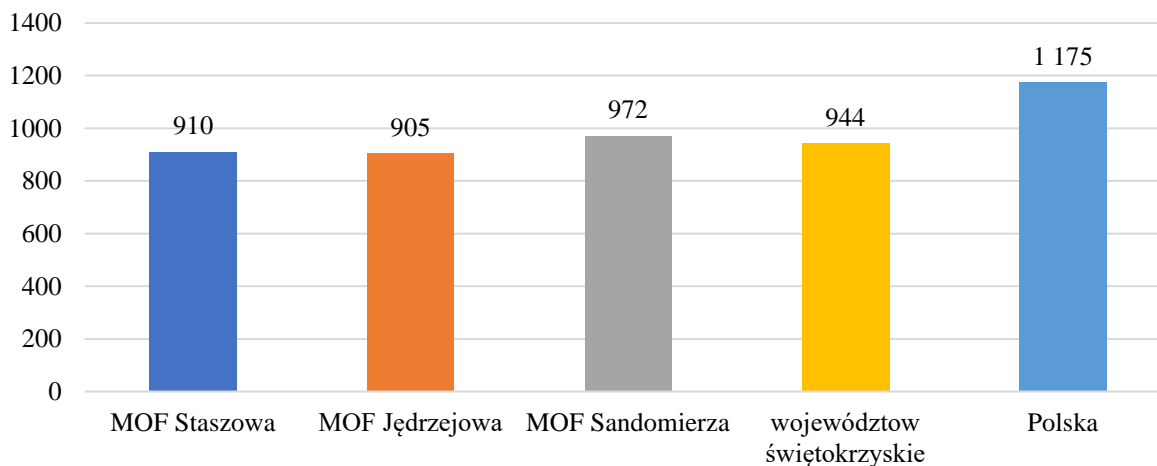
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 10 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie MOF Staszowa w latach 2015–2019

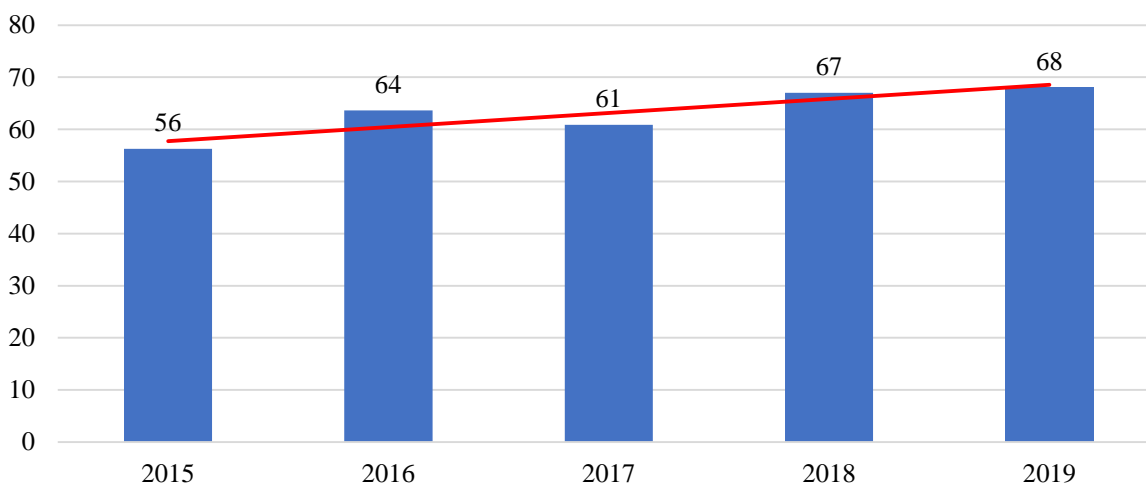
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

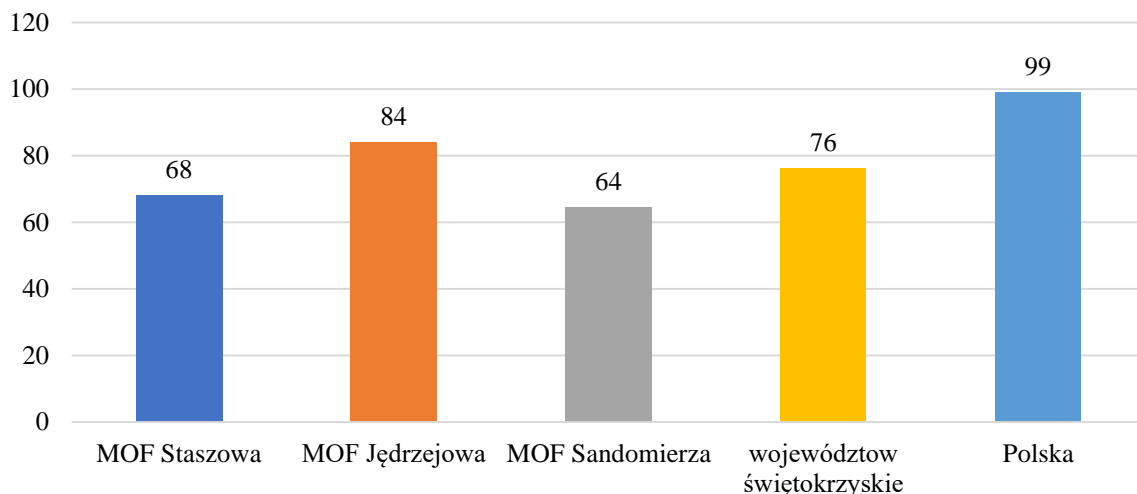
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 12 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności na terenie MOF Staszowa w latach 2015–2019

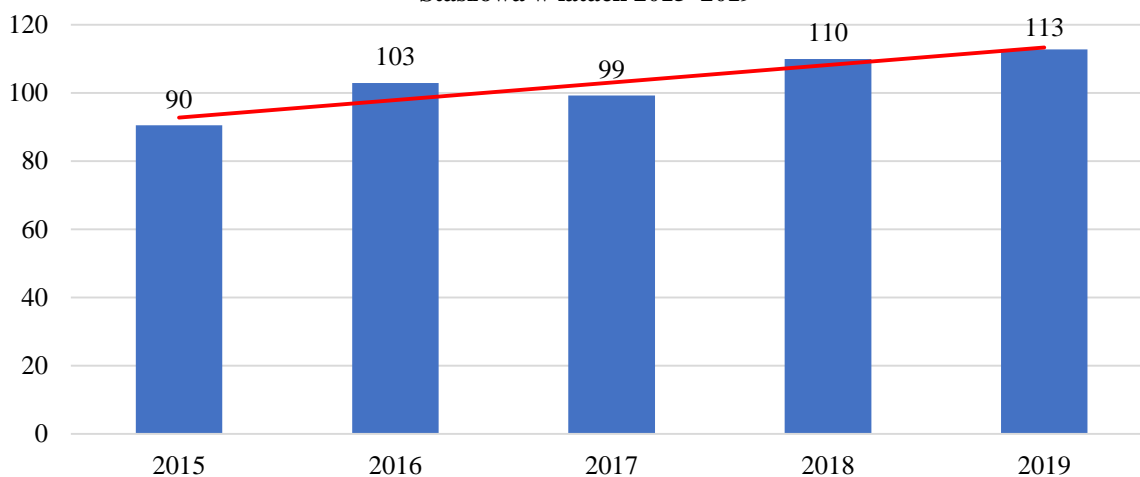
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 13 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

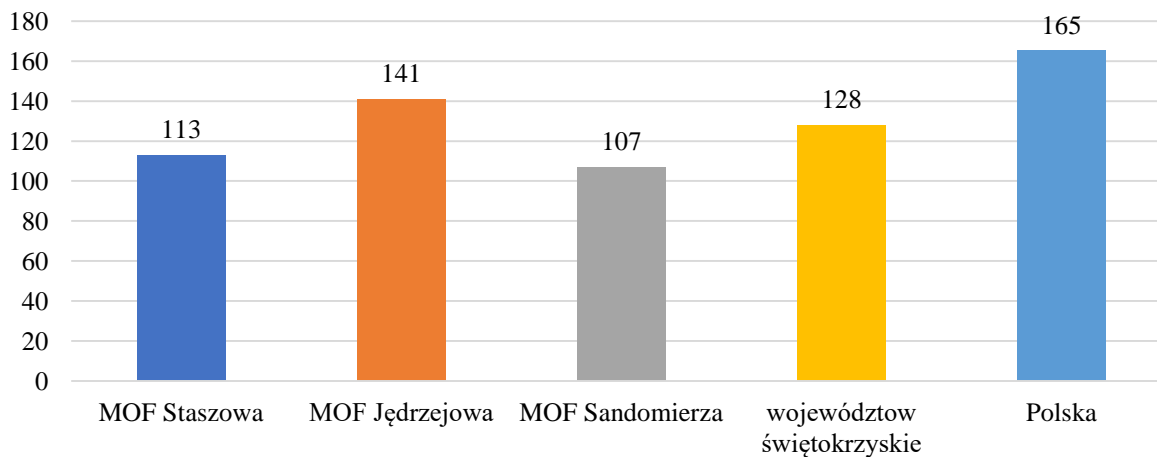
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 14 Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym na terenie MOF Staszowa w latach 2015–2019

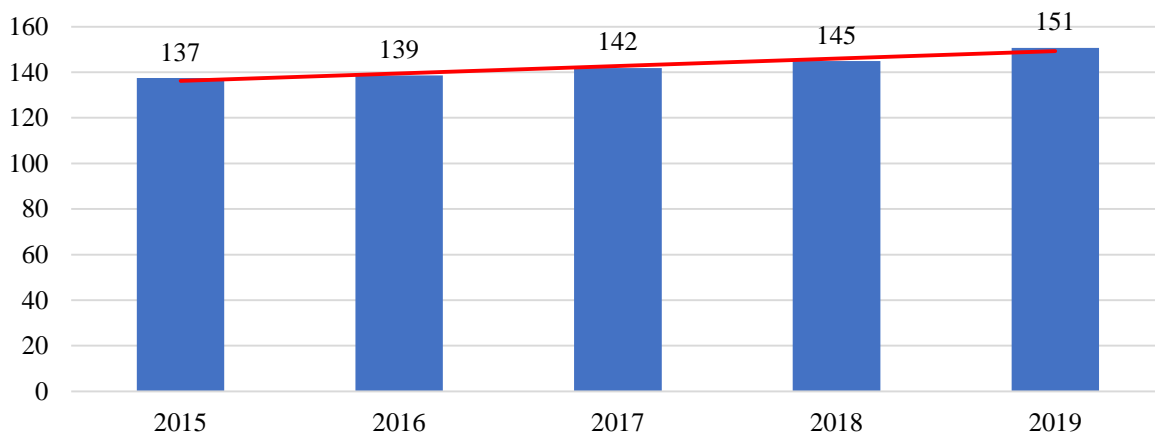
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 15 Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

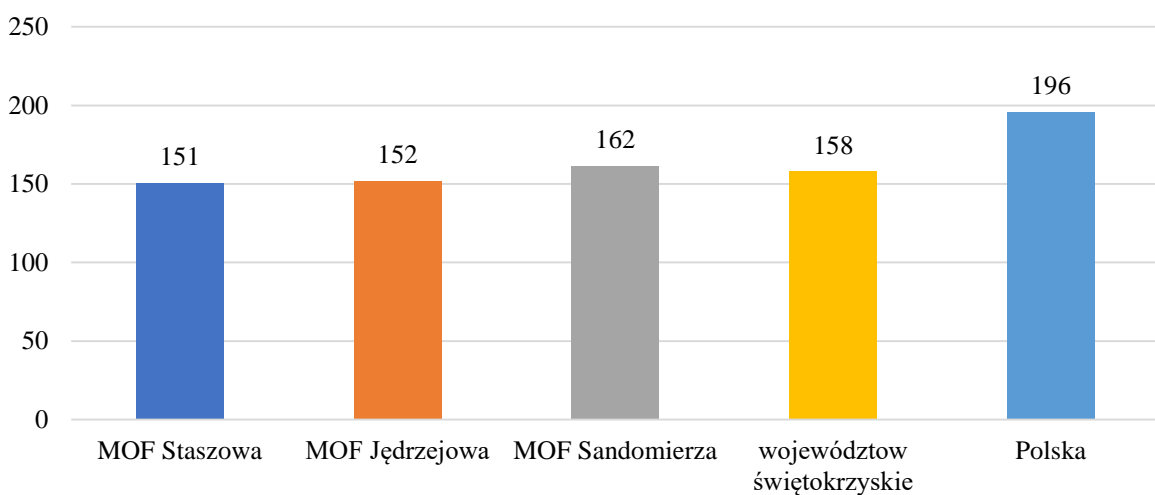
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 16 Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie MOF Staszowa w latach 2015–2019

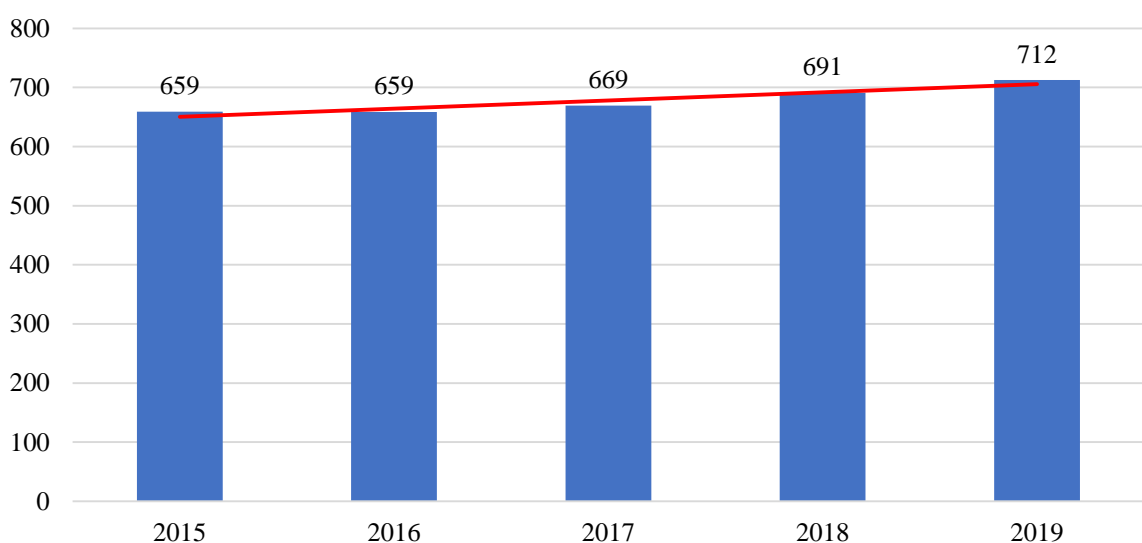
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 17 Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

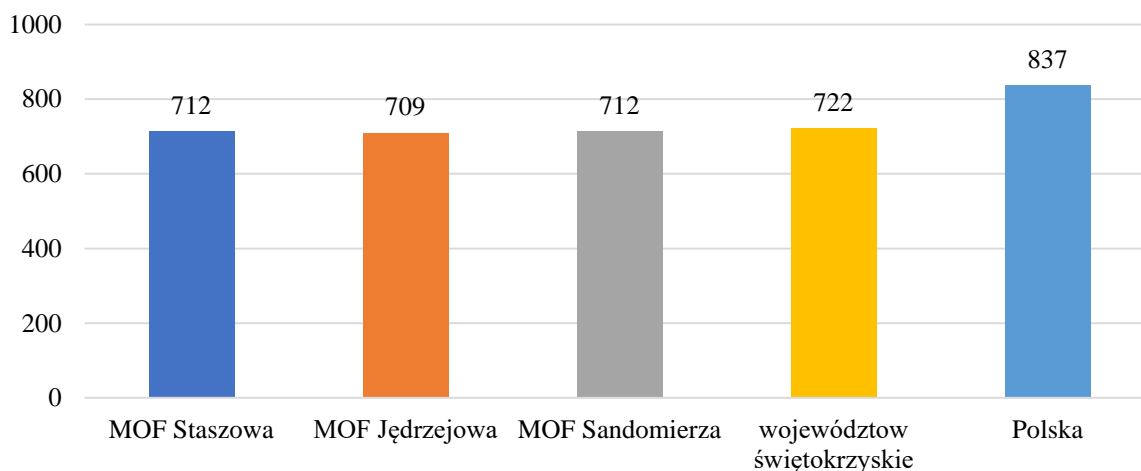
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 18 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców na terenie MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 19 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

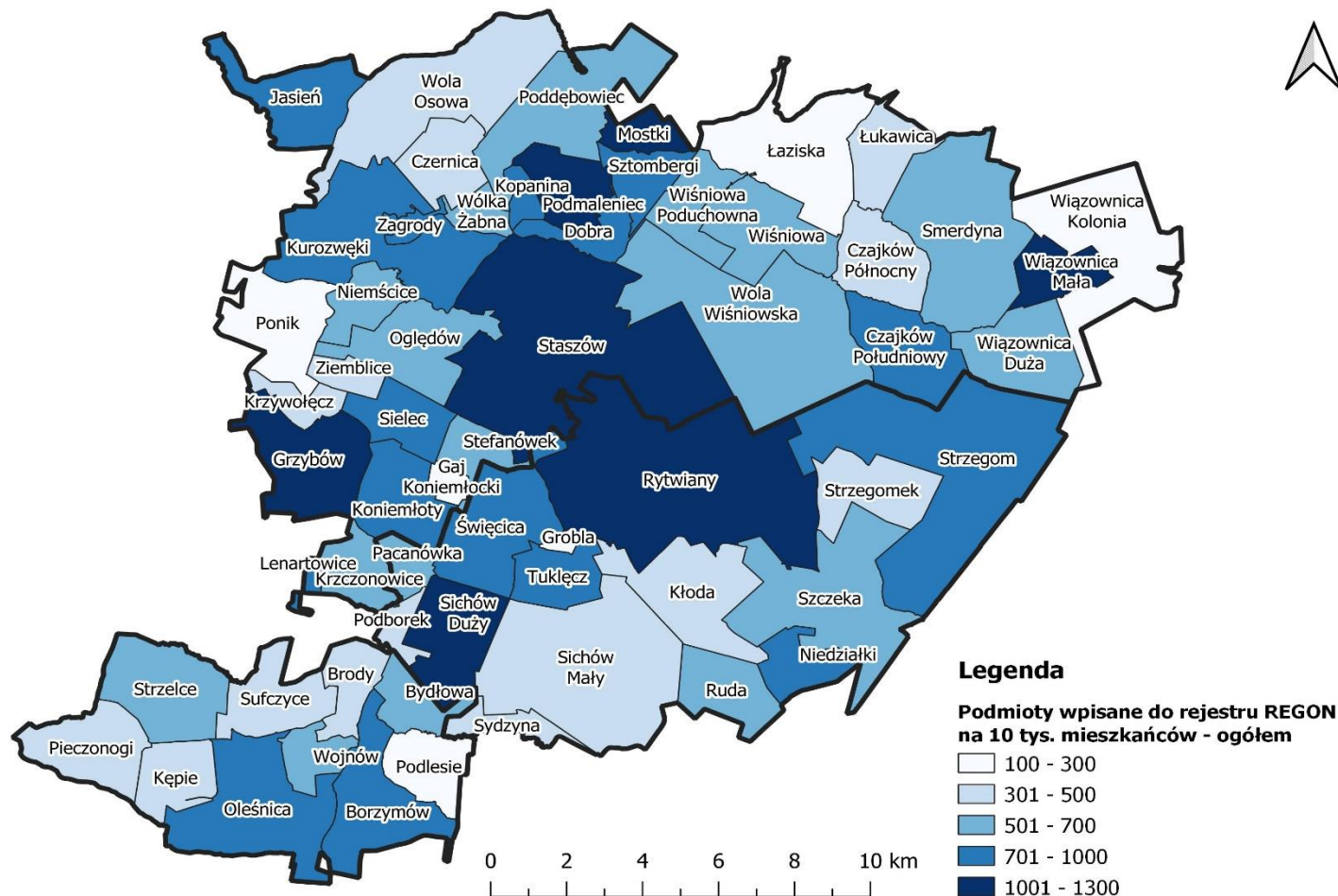

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na mapach od 4 do 7 przedstawiono wartość wskaźników: podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ogółem i w sektorze prywatnym oraz podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ogółem i w sektorze prywatnym w poszczególnych miejscowościach statystycznych (sołectwach) każdej z gmin wchodzących w skład MOF Staszowa. Natężenie wskaźnika odzwierciedlone zostało na kartogramach – im większa intensywność zjawiska, tym ciemniejszy kolor. Wartości podano w przeliczeniu, tak aby móc je porównać do wartości ogółem dla MOF Staszowa, MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego i Polski.

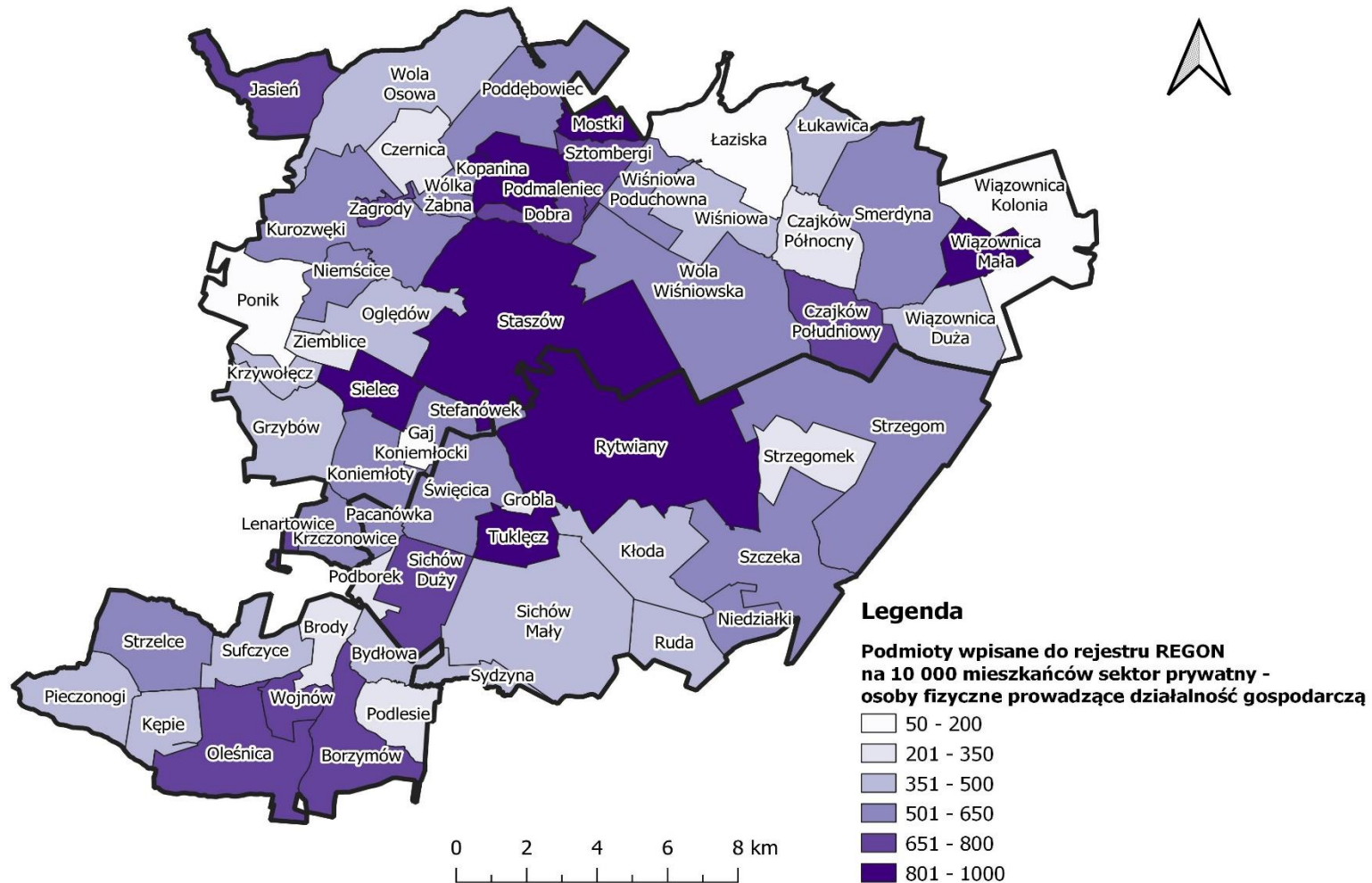
Największe skupienie działalności gospodarczych ma miejsce wzdłuż dróg wojewódzkich oraz w miejscowościach z siedzibą władz poszczególnych gmin.

Mapa 4 Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ogółem w sołectwach gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w roku 2019

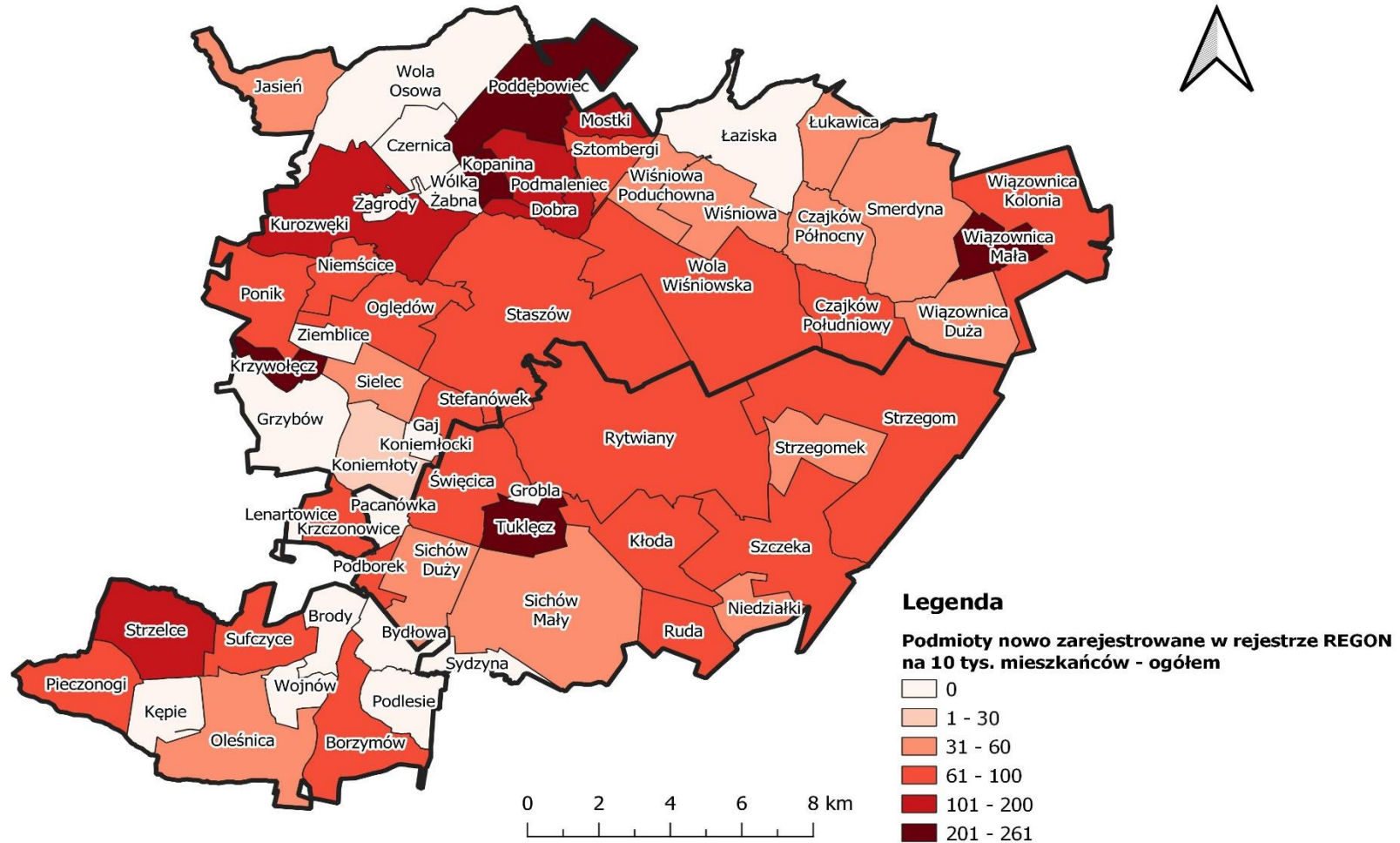
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Gmin MOF Staszowa oraz danych GUS

Mapa 5 Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w sołectwach gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w roku 2019

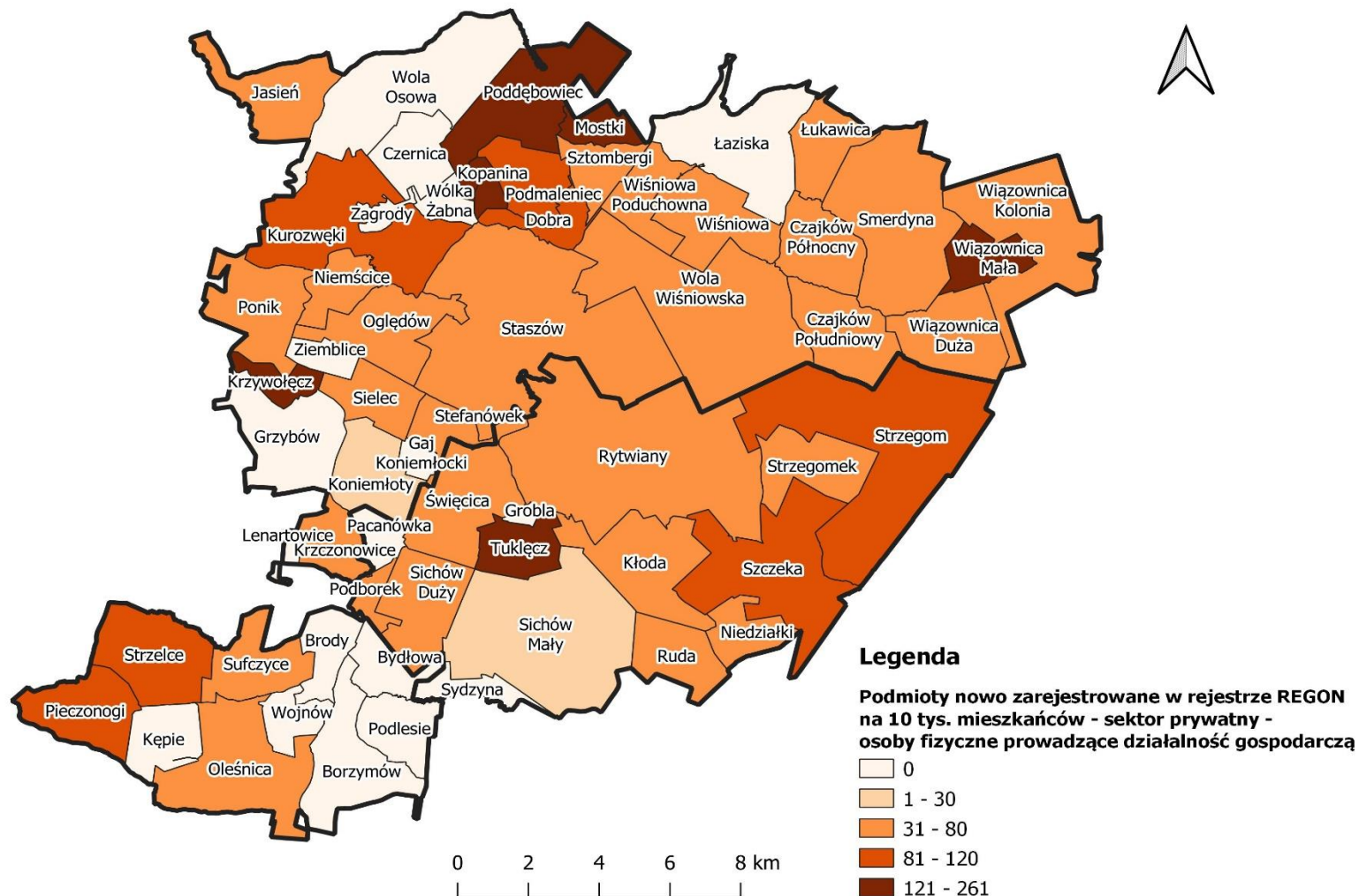
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Gmin MOF Staszowa oraz danych GUS

Mapa 6 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ogółem w sołectwach gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Gmin MOF Staszowa oraz danych GUS

Mapa 7 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w sołectwach gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędów Gmin MOF Staszowa oraz danych GUS

Poza nowo rejestrowanymi podmiotami warto zwrócić uwagę na wskaźnik udziału % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów będących w rejestrze REGON. W dwóch gminach należących do MOF Staszowa, tj. Rytwiany i Staszów, odsetek ten był w 2019 roku niższy niż średnia w Polsce oraz w województwie świętokrzyskim, co świadczy o tym, iż firmy utrzymują się statystycznie dłużej na rynku niż średnio w kraju, natomiast w gminie Oleśnica statystycznie wyrejestrowuje swoją działalność więcej podmiotów niż w kraju i województwie świętokrzyskim. Dane przedstawiono w tabeli 16.

Tabela 16 Udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	7,0	6,9	6,7	7,6	5,0
województwo świętokrzyskie	7,4	7,5	7,3	7,6	5,3
Gmina Bogoria	3,5	7,0	6,6	5,8	4,0
Gmina Łubnice	5,7	8,0	4,2	3,6	3,3
Miasto i Gmina Klimontów	8,0	7,3	7,2	5,3	7,1
Miasto i Gmina Oleśnica	4,8	4,2	6,4	5,2	5,9
Miasto i Gmina Osiek	8,3	5,4	6,7	5,0	5,3
Miasto i Gmina Pacanów	8,5	8,4	6,3	5,1	3,0
Miasto i Gmina Połaniec	8,2	5,5	6,7	7,9	3,9
Gmina Raków	7,5	9,3	9,1	9,8	11,7
Gmina Rytwiany	5,9	8,8	6,5	7,1	3,5
Miasto i Gmina Staszów	6,2	6,7	5,8	6,2	4,4
Miasto i Gmina Stopnica	6,3	5,0	5,5	8,1	3,9
Miasto i Gmina Szydłów	5,7	9,0	7,0	7,0	6,6
Gmina Tuczępy	6,3	5,9	6,7	7,4	4,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

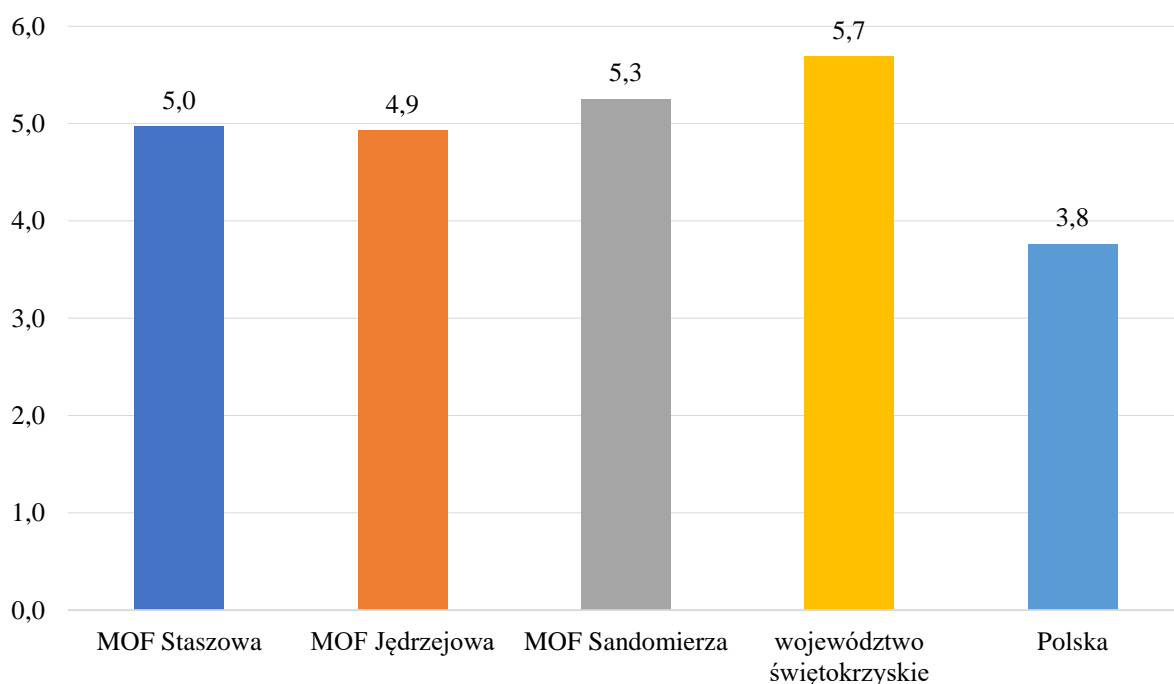
O rozwoju gospodarczym regionu świadczą również wskaźniki obrazujące sytuację na rynku pracy, a więc wskaźniki dotyczące bezrobocia. Jednym z takich wskaźników jest udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, który na obszarze MOF Staszowa wynosił w 2019 roku 5,0% i był wyższy niż w Polsce (3,8%), ale niższy niż w województwie świętokrzyskim (5,7%). W tabeli 17 oraz na wykresie 20 przedstawiono powyższy wskaźnik w ujęciu 4-letnim w porównaniu do innych jednostek terytorialnych. Należy stwierdzić, iż sytuacja MOF Staszowa jest nieco lepsza niż w województwie, ale gorsza niż w Polsce.

Tabela 17 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Nazwa	Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	6,5	5,6	4,6	4,2	3,8
województwo świętokrzyskie	8,5	7,4	6,1	5,9	5,7
Gmina Bogoria	7,6	7,2	6,2	6,2	5,6
Gmina Łubnice	5,1	4,2	3,8	3,3	3,4
Miasto i Gmina Klimontów	8,3	7,9	7,1	6,1	6,7
Miasto i Gmina Oleśnica	7,2	6,7	5,7	5,5	5,4
Miasto i Gmina Osiek	9,7	8,6	6,6	5,8	5,6
Miasto i Gmina Pacanów	4,9	3,5	3,1	2,5	2,9
Miasto i Gmina Połaniec	5,7	5,4	4,6	4,6	4,2
Gmina Raków	9,0	7,9	6,6	6,4	6,9
Gmina Rytwiany	6,8	6,7	5,4	5,4	5,2
Miasto i Gmina Staszów	6,4	6,2	5,1	5,2	4,8
Miasto i Gmina Stopnica	6,2	5,0	4,1	3,6	3,1
Miasto i Gmina Szydłów	4,9	5,5	4,2	4,2	3,9
Gmina Tuczępy	6,2	5,1	4,3	3,0	3,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

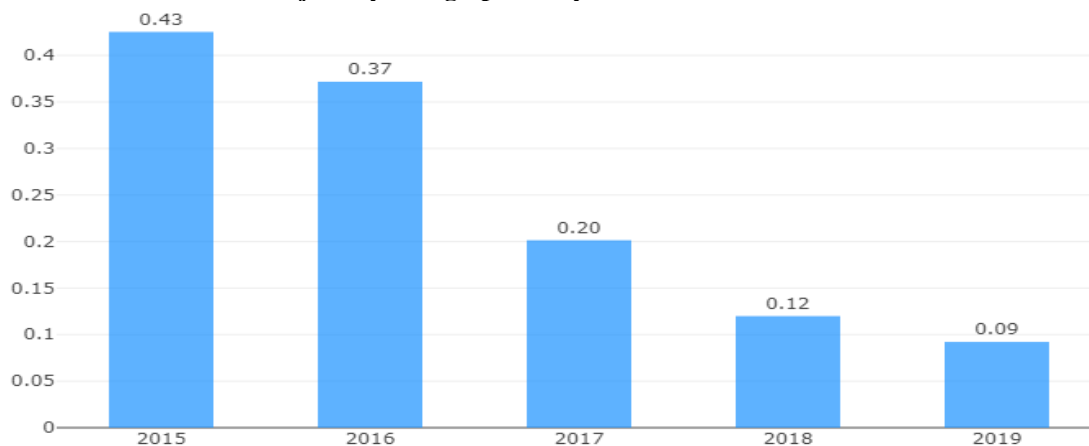
Wykres 20 Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

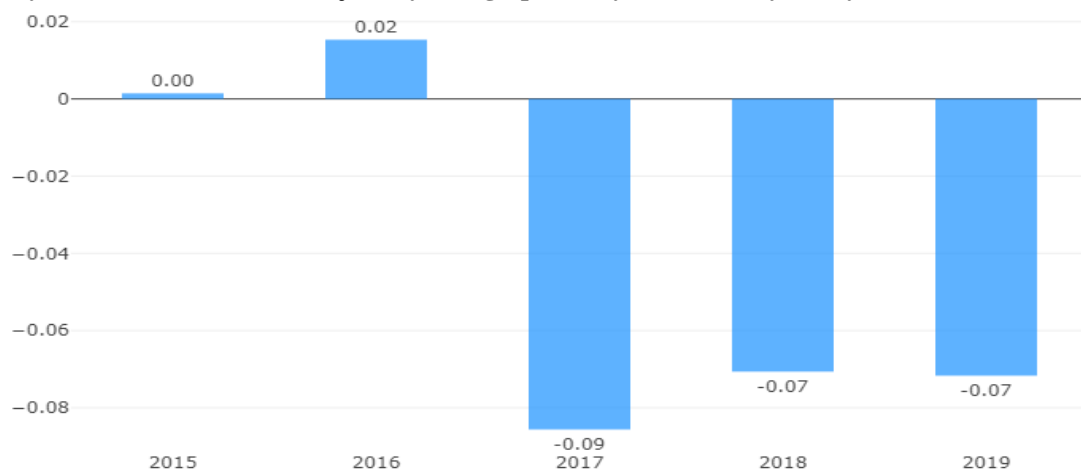
Na rysunkach od 13 do 15 przedstawiony został wskaźnik rozwoju poszczególnych gmin MOF Staszowa w wymiarze gospodarczym. Jak wynika z wykresów słupkowych, tylko gmina Oleśnica wypada lepiej w swojej grupie porównawczej J4 *Gminy wiejskie ekstensywnie zagospodarowane (funkcje leśne, ochrony przyrody)* – wskaźnik przyjmuje wartość powyżej „0”, niemniej jednak z roku na rok się zmniejsza – w 2015 wynosił 0,43, zaś w roku 2019 już tylko 0,09. W Gminie Rytwiany wskaźnik ten w ciągu ostatnich dwóch badanych lat był na tym samym, ujemnym poziomie (-0,07) w odniesieniu do grupy porównawczej I4 *Gminy wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej*. Spośród wszystkich trzech gmin, najmniej korzystna sytuacja była w Gminie Staszów, w porównaniu do grupy E3 *Gminy miejsko-wiejskie stanowiące ośrodki wielofunkcyjne* – ogólny wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym w badanych latach był na ujemnym poziomie, w 2019 roku wyniósł: -0,27.

Rysunek 13 Wskaźnik rozwoju – wymiar gospodarczy w Mieście i Gminie Oleśnica w latach 2015–2019

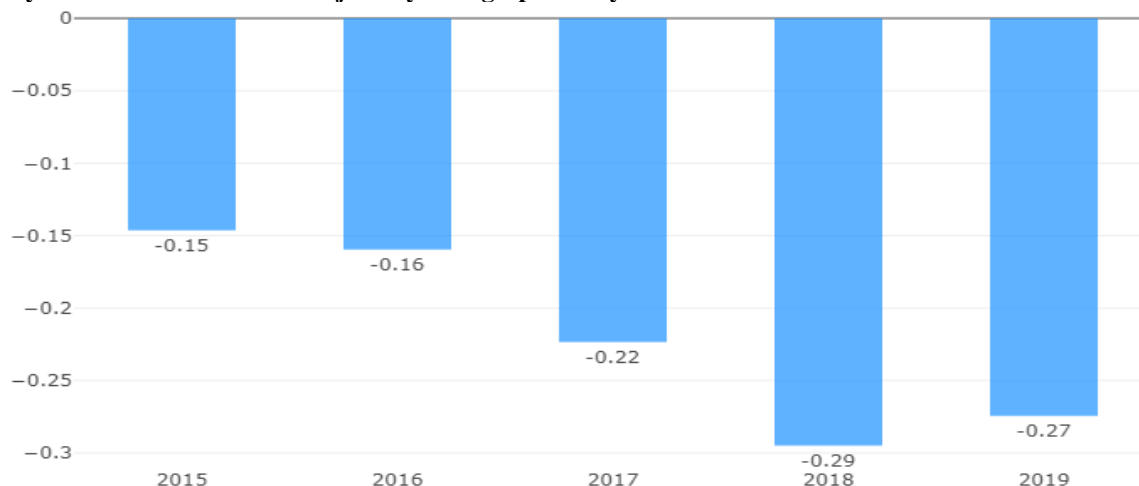
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 14 Wskaźnik rozwoju – wymiar gospodarczy w Gminie Rytwiany w latach 2015–2019

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 15 Wskaźnik rozwoju – wymiar gospodarczy w Mieście i Gminie Staszów w latach 2015–2019

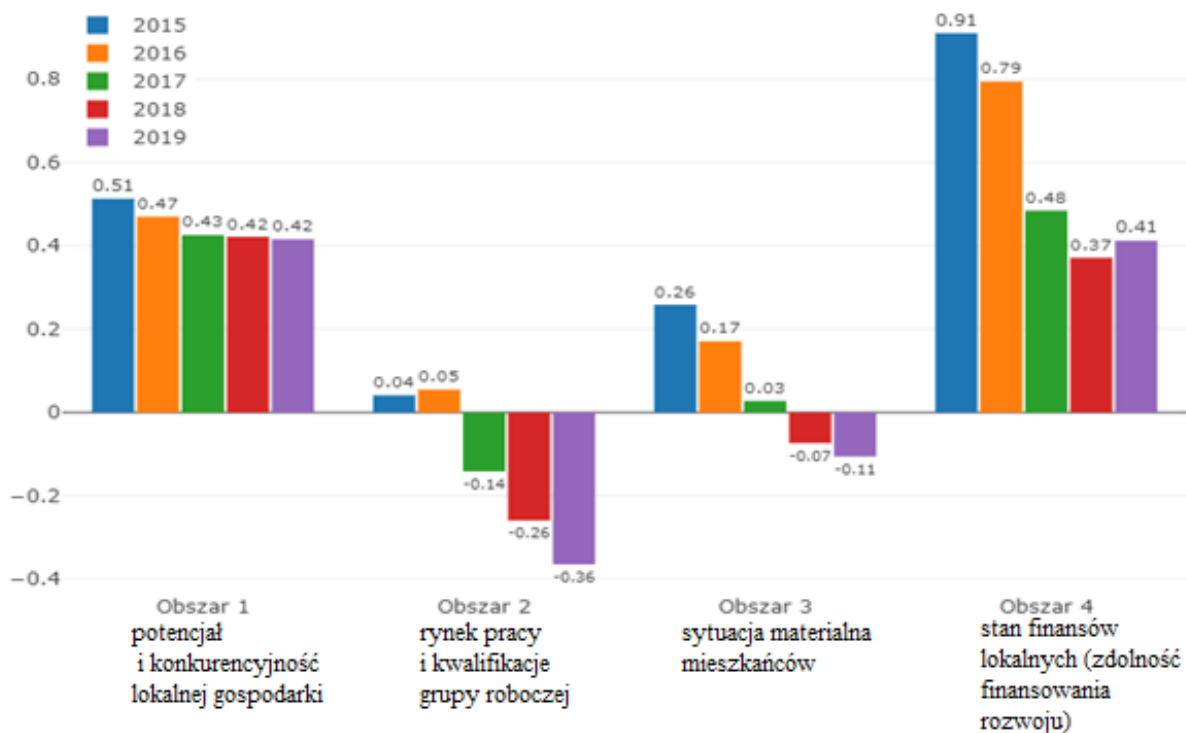
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Na wymiar gospodarczy składają się 4 obszary:

- potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki (Obszar 1);
- rynek pracy i kwalifikacje grupy roboczej (Obszar 2);
- sytuacja materialna mieszkańców (Obszar 3);
- stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) (Obszar 4).

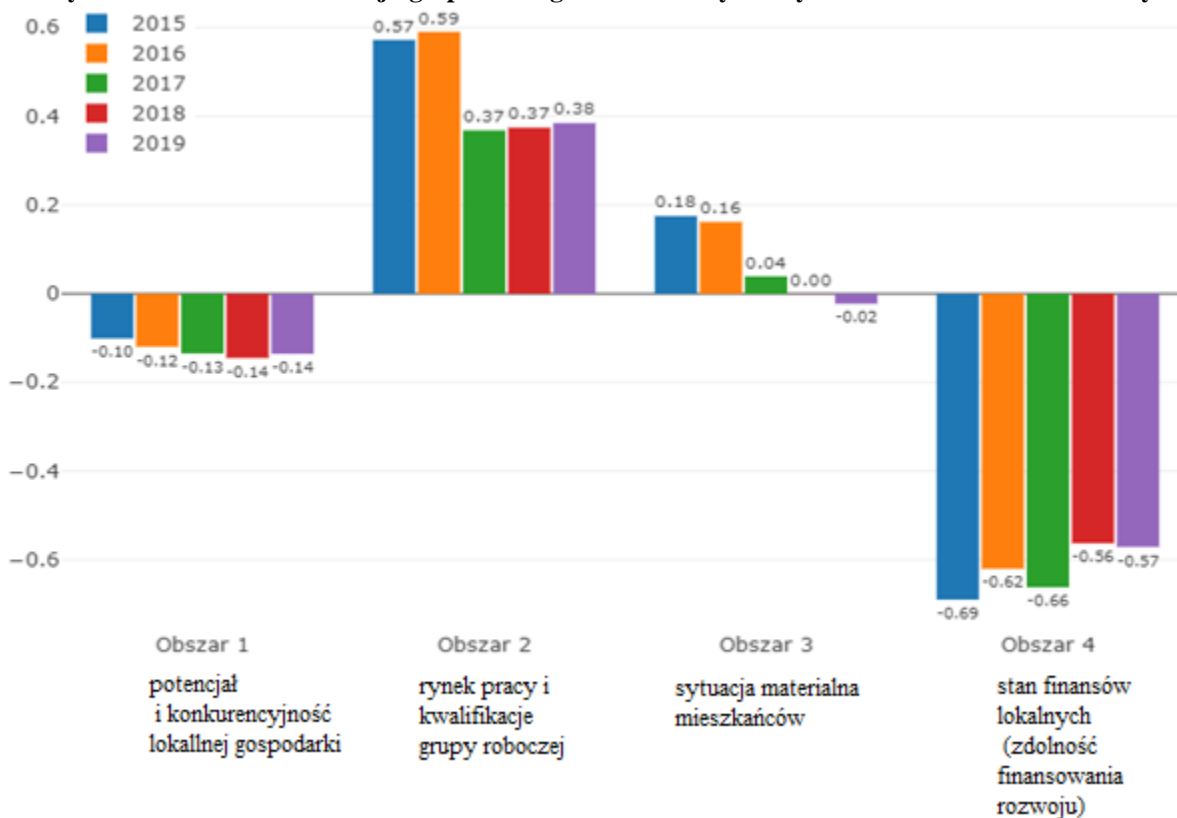
Obszary wskaźnika rozwoju w wymiarze gospodarczym przedstawiono na rysunkach od 16 do 18. Gmina Oleśnica najlepiej wypada w obszarze 1 (przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców, dostępność zasobów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej, konkurencyjność i zdywersyfikowana struktura podmiotów gospodarczych, dostępność usług doradczych i finansowych, współdziałanie przedsiębiorców) i obszarze 4 (wysokość i struktura dochodów, wysokość i struktura wydatków, równoważenie elementów budżetu, wysokość zadłużenia, struktura finansowania działań rozwojowych). W obszarach 2 (dostępność i jakość oferowanych miejsc pracy, dostępność wykwalifikowanej grupy roboczej, jakość kształcenia zawodowego, skala bezrobocia) i 3 (dochody mieszkańców gminy i stopień ich zróżnicowania, poziom sztywnych wydatków związanych z utrzymaniem gospodarstw domowych, wielkość majątku zakumulowanego przez mieszkańców gminy) w ostatnim roku gmina Oleśnica była poniżej średniej w grupie statystycznej. Przeciwna sytuacja jest w gminie Rytwiany, gdzie obszary 1 i 4 są na minusie (-), a obszar 2 na plusie (+), zaś obszar 3 ulegał wahaniom i w roku 2019 był nieznacznie na minusie. W gminie Staszów sytuacja jest najmniej korzystna w porównaniu do swojej grupy porównawczej – jedynie w obszarze rynku pracy i kwalifikacji grupy roboczej (obszar 2) w badanych latach wskaźnik był na dodatnim poziomie.

Rysunek 16 Wskaźnik rozwoju gospodarczego w Mieście i Gminie Oleśnica w latach 2015–2019 – obszary

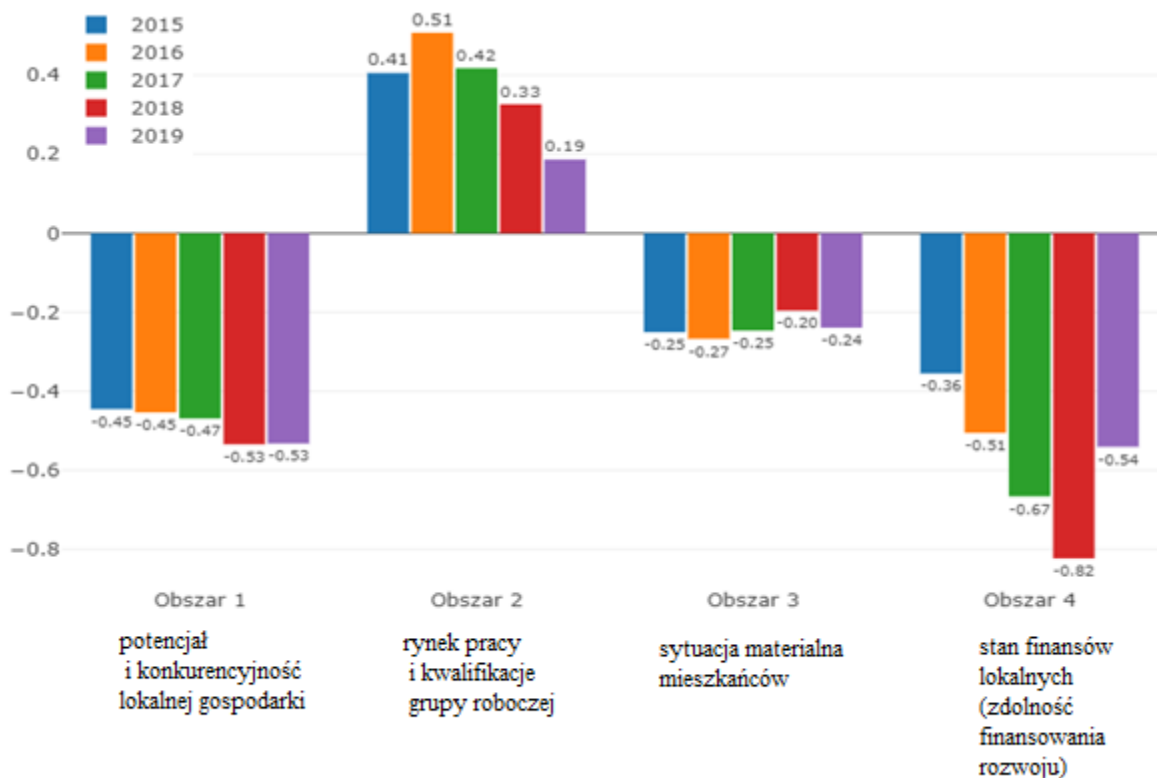
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 17 Wskaźnik rozwoju gospodarczego w Gminie Rytwiany w latach 2015–2019 – obszary

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

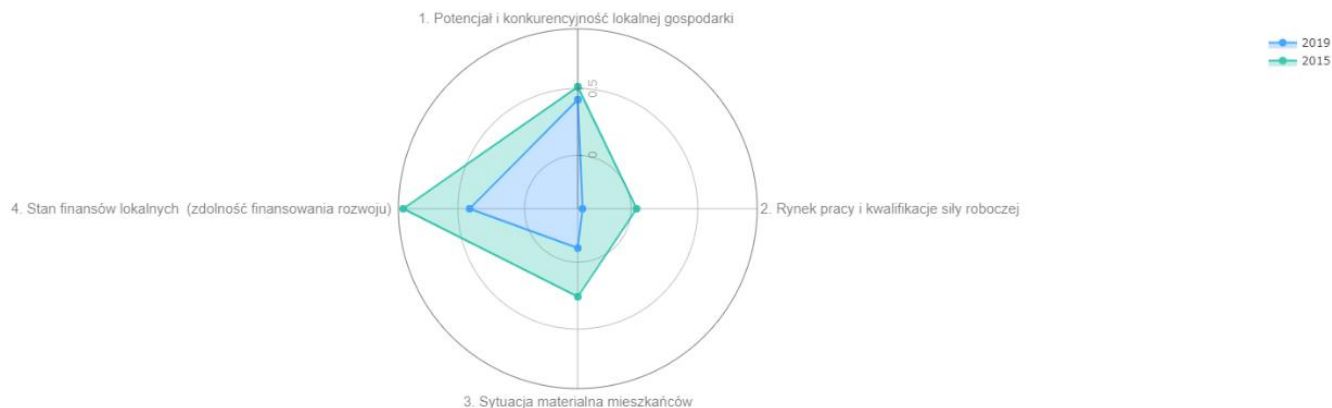
Rysunek 18 Wskaźnik rozwoju gospodarczego w Mieście i Gminie Staszów w latach 2015–2019 – obszary

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

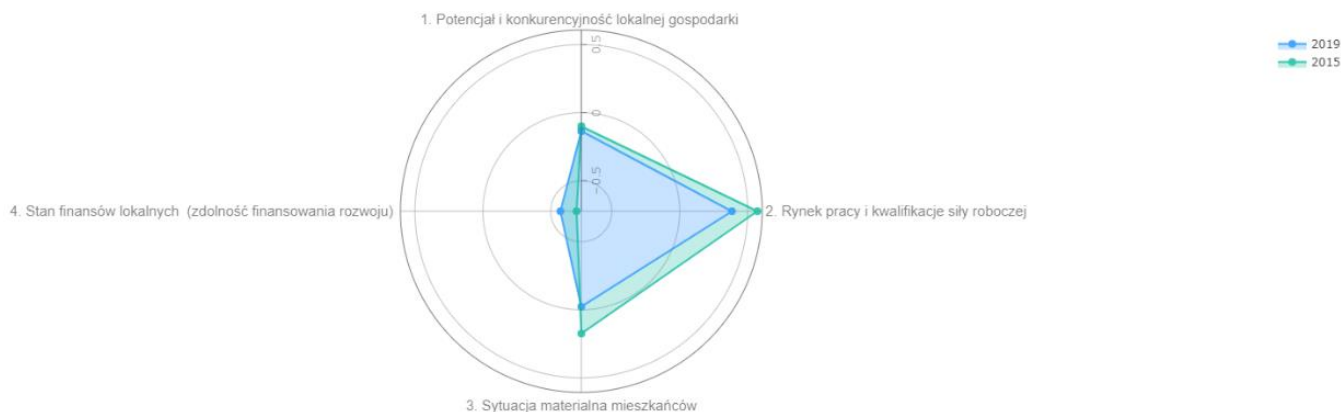
Kolejnym zobrazowaniem wyżej przedstawionych obszarów oraz rozwoju danej gminy jest porównanie sytuacji między 2015 a 2019 rokiem na wykresie radialnym, w którym to wartość „0” oznacza grupę porównawczą danej gminy (rysunki 19–21). Wskaźniki przyjmujące wartość dodatnią oznaczają, iż sytuacja danej gminy jest lepsza niż w porównywanej grupie, zaś ujemną – sytuacja jest gorsza niż w pozostałych porównywanych jednostkach. W przypadku Gminy Oleśnica wszystkie obszary w 2015 roku były na dodatnim poziomie, natomiast w roku 2019 dwa obszary znalazły się na minusie, tj. obszar 2 i obszar 3. W gminie Rytwiany oraz w gminie Staszów w roku 2019 powyżej „0” znajdował się tylko obszar 2: rynek pracy i kwalifikacje grupy roboczej.

Rysunek 19 Wskaźnik rozwoju w obszarach wymiaru gospodarczego na początku i końcu badanego okresu w mieście i gminie Oleśnica

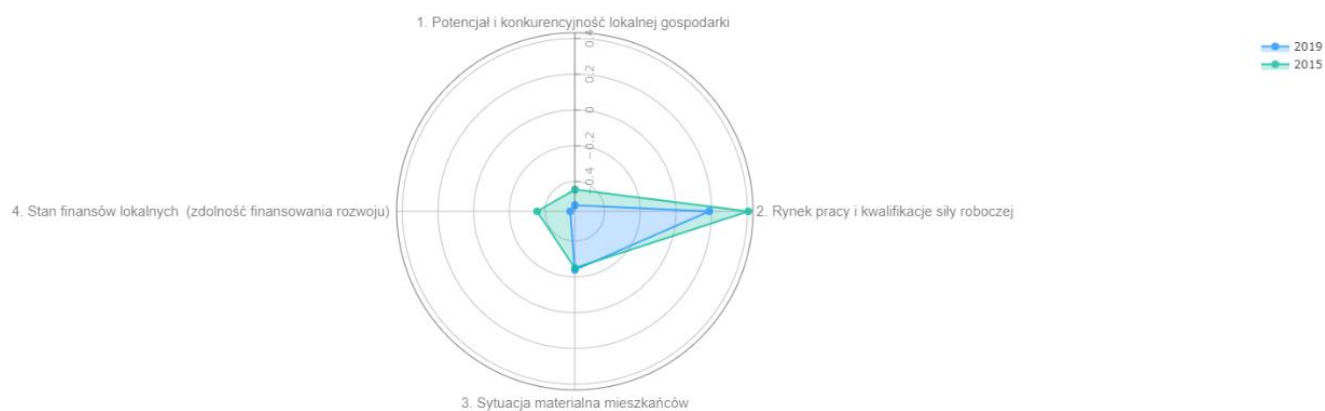
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 20 Wskaźnik rozwoju w obszarach wymiaru gospodarczego na początku i końcu badanego okresu w gminie Rytwiany

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 21 Wskaźnik rozwoju w obszarach wymiaru gospodarczego na początku i końcu badanego okresu w mieście i gminie Staszów

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Na rysunkach od 22 do 24 zaprezentowane zostało położenie każdej z gmin MOF Staszowa w odniesieniu do swoich grup porównawczych. Jak zostało wskazane w metodyce opracowania Diagnozy, każda z gmin należy do innej grupy porównawczej – na wykresach przedstawiono położenie gmin: Staszów, Oleśnica i Rytwiany względem wszystkich gmin wchodzących w skład danej grupy.

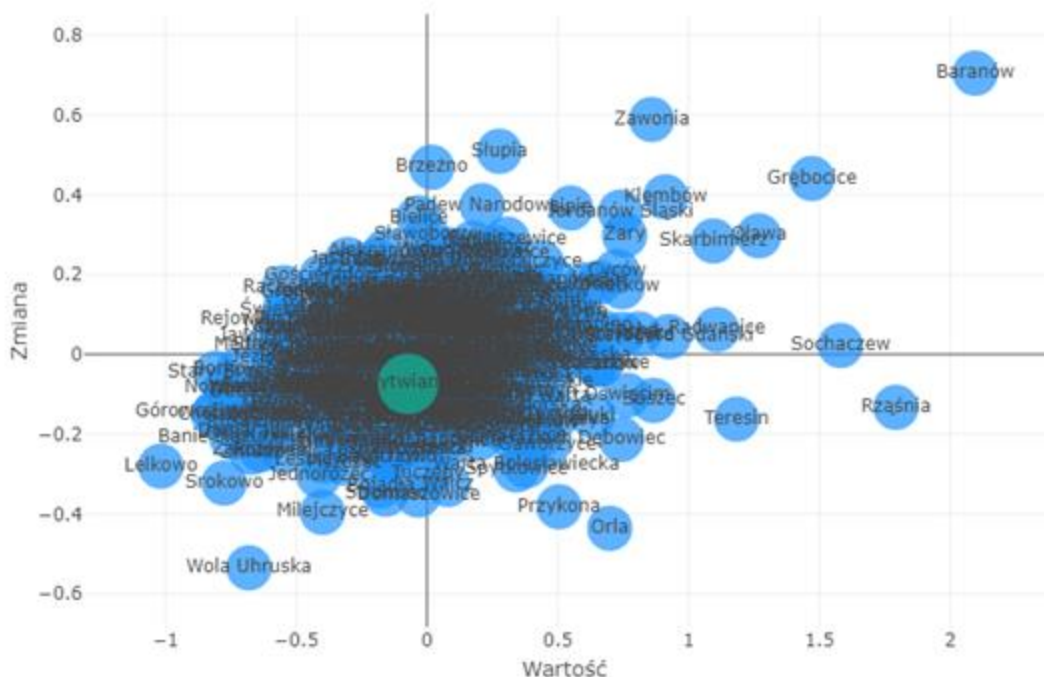
Pozycja gminy Oleśnica znajduje się w III ćwiartce (współrzędna X dodatnia (+), współrzędna Y ujemna (-), co oznacza sytuację lepszą niż średnia w grupie porównawczej, z jednoczesnym pogorszeniem sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej. Reasumując – wskaźnik jest lepszy niż w grupie porównawczej, lecz przewaga ta się zmniejsza. Zarówno gminy Staszów jak i Rytwiany znajdują się w IV ćwiartce (obydwie współrzędne ujemne (-)), co oznacza sytuację gorszą niż średnia w grupie porównawczej oraz pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej. Oznacza to, że wskaźnik jest „gorszy” niż w grupie i „strata” się powiększa.

Rysunek 22 Pozycja miasta i gminy Oleśnica w grupie porównawczej – wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym

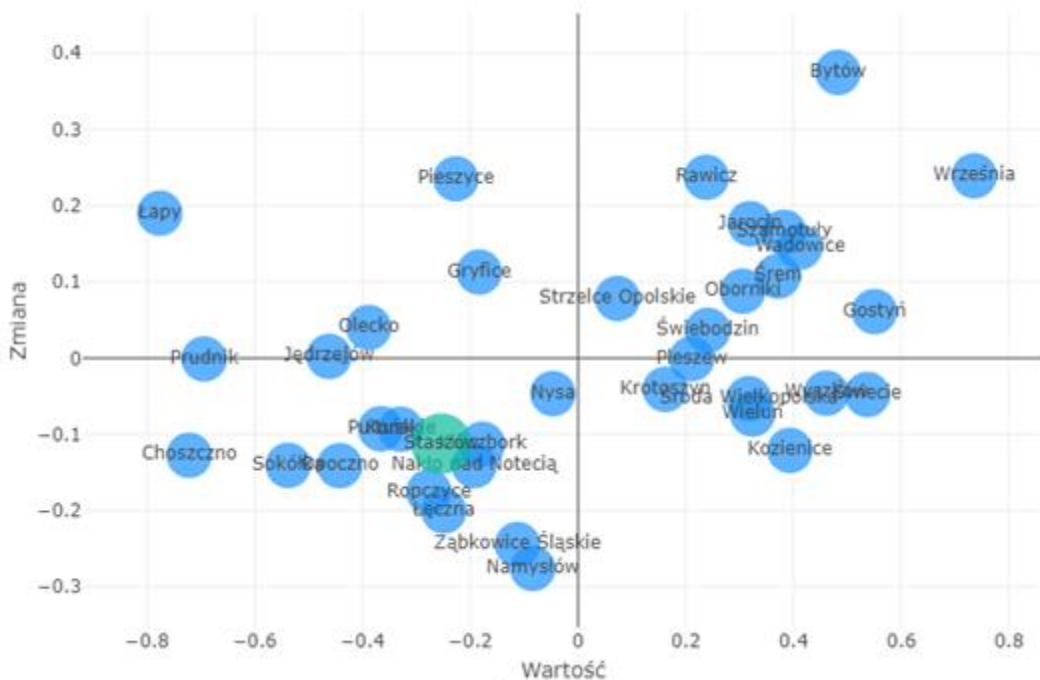
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 23 Pozycja gminy Rytwiany w grupie porównawczej – wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 24 Pozycja miasta i gminy Staszów w grupie porównawczej – wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Ważnym aspektem rozwoju gospodarczego MOF Staszowa jest możliwość zakładania działalności gospodarczych na terenach inwestycyjnych, w tym terenach

należących do specjalnych stref gospodarczych. Warunki prowadzenia działalności przez przedsiębiorców w tych strefach są korzystniejsze niż w innej lokalizacji, a tym samym zachęcają do lokowania swoich działalności na obszarze danej gminy. Na obszarze MOF Staszowa aktualnie funkcjonuje jedna strefa inwestycyjna zrealizowana w ramach zadania „Utworzenie kompleksowych terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego - strefa A”. Powierzchnia strefy inwestycyjnej wynosi ok. 15,1 ha, w tym powierzchnia działek inwestycyjnych to ok. 11,2 ha, a powierzchnie wydzielone pod drogi i infrastrukturę techniczną to ok. 3,8 ha. Strefa ta zlokalizowana jest w miejscowości Grzybów. Tereny zostały utworzone w 2015 r. na nieruchomościach gruntowych, stanowiących własność Gminy Staszów, oznaczonych numerami działek: 322/3, 329/2, 331/2, 331/4, 332/2, 323/3, 333/2, 1019/2. Uzbrojono je w sieć wodociagową, kanalizację sanitarną, kanalizację deszczową, energię elektryczną, gazociąg ś/c, sieci oświetlenia ulicznego i sieci niskoprądowe oraz uzyskały dostęp do drogi publicznej – drogi wojewódzkiej nr 757 relacji Opatów–Stopnica, poprzez ciągi ulic dojazdowych. Aktualnie wykorzystana powierzchnia pod działalność gospodarczą to 5,9638 ha, na których ulokowanych jest 6 firm.

Korzyści płynące z ulokowania w strefie gospodarczej biznesu to przede wszystkim:

- możliwość prowadzenia działalności na specjalnie wyodrębnionym i przygotowanym terenie;
- możliwość korzystania z ulg podatkowych jakie daje prowadzenie działalności na podstawie zezwolenia w Specjalnej Strefie Ekonomicznej „Starachowice”;
- możliwość korzystania z systemu zachęt oferowanego przez Gminę Staszów dla podmiotów chcących ulokować swoją działalność na terenie Strefy "A"⁹.

Ponadto gmina Staszów dysponuje terenem o powierzchni ponad 35 ha w ramach planowanych do utworzenia stref inwestycyjnych „B” i „C”.

Ważnym obszarem inwestycyjnym w gminie Staszów są tereny w Grzybowie o łącznej powierzchni ok. 150 ha, z uregulowanym prawem własności gruntu, na których planowana jest inwestycja polegająca na budowie portu przeładunkowego z wykorzystaniem istniejącej linii LHS. Głównym założeniem projektu jest jednoczesne wykorzystanie potencjału dwóch linii kolejowych przebiegających przez Staszów i Grzybów: towarowej linii szerokotorowej nr 65 (LHS) umożliwiającej bezpośredni eksport i import towarów z Dalekiego Wschodu (łączy Polskę z Ukrainą, Rosją, Kazachstanem i Chinami), a także linii

⁹ Strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy Staszów, staszow.pl

normalnotorowej nr 70, która umożliwiłaby dalszy transport towarów na szlakach kolejowych w Polsce i Europie Zachodniej. Połączenie możliwości jakie dają szlaki kolejowe z dostosowaniem układu drogowego w obrębie przyszłej inwestycji pozwala, zdaniem ekspertów, stworzyć w Grzybowie port przeładunkowy, działający w tzw. systemie intermodalnym, czyli takim, który pozwala transportować towary różnymi gałęziami transportu bez potrzeby przeładunku samego towaru (np. kontenery)¹⁰.

Wizja portu przeładunkowego w Grzybowie opiera się na budowie nowej bocznicy, która połączy tereny inwestycyjne „B” i „C” z linią PKP LHS (tor szeroki) i PKP PLK (tor normalny). Na 150 ha mogłyby powstać np. magazyny oraz stacja przeładunkowa dla transportu kontenerowego, materiałów sypkich, a także paliw kopalnych i gazu. Port przeładunkowy będzie wykorzystywał potencjał istniejącej bocznicy należącej do KiZChS Siarkopol Grupa Azoty¹¹.

W gminie Rytwiany brakuje ustanowionej specjalnej strefy inwestycyjnej, jednak w 2019 roku gmina poczyniła nowe kroki w kierunku stworzenia odpowiednich warunków do rozwoju działalności poprzez zagospodarowanie 6,5 hektara gruntów po byłych zakładach mechanizacji rolnictwa w Rytwianach. Proces inwestycyjny na terenach przemysłowych w Rytwianach ma zakończyć się w ciągu dwóch lat. Prace budowlane mają rozpocząć się w 2021 roku.

Na obszarze gminy Oleśnica nie stworzono terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod działalność gospodarczą.

Na terenie MOF Staszowa, jak wskazano w rozdziale 4. Gospodarka i rynek pracy, zarejestrowane są 3 263 podmioty, najwięcej w gminie Staszów – 2 481 podmiotów, 509 podmiotów w gminie Rytwiany, natomiast w gminie Oleśnica – 273. Dominującymi sektorami działalności gospodarczej jest działalność w sekcji G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (wg klasyfikacji PKD 2007), w której zarejestrowanych jest aż 27% (891) wszystkich podmiotów; kolejną grupę stanowią podmioty wpisane do sekcji F – budownictwo – 23% podmiotów (750). Łącznie te dwie kategorie stanowią 50% wszystkich sektorów działalności gospodarczych. Znaczący

¹⁰ jw.

¹¹ jw.

wpływ na gospodarkę MOF Staszowa ma również sekcja C – przetwórstwo przemysłowe, w którym zarejestrowanych jest 257 podmiotów, co stanowi 8%¹².

Kolejnym ważnym wskaźnikiem określającym sytuację ekonomiczną w gminie jest przeciętne miesięczne wynagrodzenie w stosunku do średniej krajowej. Dane dotyczące wynagrodzeń określone są w zestawieniach statystycznych na poziomie powiatu, zatem nie można jednoznacznie określić poziomu dochodów mieszkańców gminy. Tym samym sytuacja, która ma miejsce w powiecie staszowskim nie w pełni obrazuje możliwości finansowe wszystkich poszczególnych gmin, które leżą administracyjnie w jego granicach, ze względu na zróżnicowania w zakresie prowadzonych rodzajów działalności gospodarczych.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2019 r. w powiecie staszowskim wyniosło 4 516,27 zł. Był to wynik niższy od przeciętnego wynagrodzenia w kraju (5 181,63 zł), ale również niewiele wyższy niż w województwie świętokrzyskim (4 490,41 zł).

¹² Główny Urząd Statystyczny, stat.gov.pl

4. Środowisko naturalne i infrastruktura

Środowisko naturalne czy też środowisko przyrodnicze to ogół elementów ożywionych i nieożywionych przyrody, które pozostają w ciągłej interakcji ze sobą nawzajem, a także z człowiekiem, który żyje w ich obrębie i ma na nie wpływ. Charakterystyczną cechą środowiska naturalnego jest jego równowaga. O środowisku naturalnym możemy więc mówić wtedy, gdy dany zbiór czynników środowiskowych pozostaje w stanie równowagi biologicznej. Środowisko przyrodnicze to twór natury, w mniejszym lub większym stopniu przekształcony jednak przez działalność człowieka¹³.

Ochrona środowiska naturalnego polega między innymi na racjonalnym gospodarowaniu elementami i zasobami przyrody. Poza tym jej głównym założeniem jest zapobieganie zanieczyszczeniom środowiska oraz usuwanie tych już powstałych. Dokonuje się tego m.in. poprzez budowę oczyszczalni ścieków, nadawanie szczególnie wartościowym terenom statusu parków i rezerwatów czy segregowanie odpadów i recykling w celu ponownego wykorzystania surowców. Narzędziem w walce o lepszy stan środowiska naturalnego jest także poszerzanie świadomości zachodzących procesów i wpajanie dobrych nawyków oraz postaw proekologicznych¹⁴.

Na obszarze MOF Staszowa zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody¹⁵:

a. Miasto i Gmina Staszów:

- Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Golejów”;
- Obszar Natura 2000 Kras Staszowski;
- Obszar Natura 2000 Ostoja Żywnów;
- 26 pomniki przyrody.

b. Miasto i Gmina Oleśnica:

- Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu.

c. Gmina Rytwiany:

- Rezerwat przyrody „Dziki Staw”;
- Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu;

¹³ Portal Ekologia.pl, ekologia.pl/wiedza/slowniki/leksykon-ekologii-i-ochrony-srodowiska/srodowisko-naturalne

¹⁴ jw.

¹⁵ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl

- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Rytwiany;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Tarczyn;
- Obszar Natura 2000 Kras Staszowski;
- 16 pomników przyrody.

Formy ochrony przyrody w poszczególnych gminach stanowią odpowiednio: Oleśnica – 100 % powierzchni gminy pokryte jest obszarem chronionego krajobrazu; Staszów – 33,14% gminy pokryte jest obszarem chronionego krajobrazu, a 0,01% stanowi zespół przyrodniczo-krajobrazowy; Rytwiany – 25,49% obszaru pokryte jest obszarem chronionego krajobrazu, 0,05% stanowi rezerwat przyrody i 0,05% zespół przyrodniczo-krajobrazowy. W tabeli 18 przedstawione zostały obszary prawnie chronione w ujęciu % w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski.

Tabela 18 Udział % obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem na obszarze gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w 2019 roku

Jednostka terytorialna	Obszary prawnie chronione – udział procentowy [%]						
	ogółem	parki narodowe	rezerwy przyrody	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne	zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
Polska	32,32	1,01	0,54	8,35	22,45	0,18	0,38
województwo świętokrzyskie	64,93	0,65	0,32	10,79	53,41	0,07	0,01
Gmina Bogoria	71,70	0,00	0,00	0,00	71,70	0,00	0,00
Gmina Łubnice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Miasto i Gmina Klimontów	32,59	0,00	0,00	0,00	32,59	0,00	0,00
Miasto i Gmina Oleśnica	100,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
Miasto i Gmina Osiek	0,27	0,00	0,02	0,00	0,26	0,00	0,00
Miasto i Gmina Pacanów	100,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
Miasto i Gmina Połaniec	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gmina Raków	99,85	0,00	0,00	32,09	67,76	0,04	0,00
Gmina Rytwiany	25,49	0,00	0,05	0,00	25,41	0,00	0,05
Miasto i Gmina Staszów	33,14	0,00	0,00	0,00	33,14	0,00	0,01
Miasto i Gmina Stopnica	99,89	0,00	0,00	5,29	94,60	0,00	0,00
Miasto i Gmina Szydłów	100,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00
Gmina Tuczępy	60,29	0,00	0,00	0,00	60,06	0,00	0,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Znaczna część gminy Rytwiany to ekologiczny Korytarz Południowo-Centralny (KPdC), a w szczególności KPdC-8A Góry Świętokrzyskie – Dolina Wisły, przechodzący przez całą wschodnią część gminy, wyłączając tereny zabudowy Strzegomia i Strzegomka. Teren gminy Rytwiany jest bogaty pod względem przyrodniczym. Gmina wpisuje się w charakterystyczny dla województwa świętokrzyskiego podział na przemysłową północ i rolnicze południe, stanowiące zaplecze dla produkcji ekologicznej żywności. Gmina ma charakter rolno-leśny, jednym z cennych bogactw naturalnych gminy jest drewno.

Obszary wszystkich gmin wchodzących w skład MOF Staszowa pokrywają tereny leśne w różnym stopniu, co zostało przedstawione w tabeli 19 i porównane do sąsiednich gmin oraz województwa świętokrzyskiego i Polski. Najwyższa lesistość wśród gmin MOF Staszowa oraz gmin sąsiednich jest w gminie Rytwiany, co jest jej dużym potencjałem i sprzyja rozwojowi przemysłu drzewnego.

Tabela 19 Udział % powierzchni gruntów leśnych w powierzchni ogółem w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Jednostka terytorialna	Grunty leśne
	ogółem
Polska	30,26
województwo świętokrzyskie	28,90
Gmina Bogoria	25,59
Gmina Łubnice	12,55
Miasto i Gmina Klimontów	10,21
Miasto i Gmina Oleśnica	7,69
Miasto i Gmina Osiek	29,93
Miasto i Gmina Pacanów	0,76
Miasto i Gmina Połaniec	20,87
Gmina Raków	45,71
Gmina Rytwiany	49,38
Miasto i Gmina Staszów	37,18
Miasto i Gmina Stopnica	11,24
Miasto i Gmina Szydłów	16,03
Gmina Tuczępy	26,59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Środowisko przyrodnicze to środowisko naturalne częściowo zmienione przez człowieka. W związku z tym istotne jest spojrzenie na strukturę gruntów i sposób ich wykorzystania. Powierzchnia użytków rolnych (w tym grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwałe) w gminie Staszów wynosi 11 923,75 ha, w gminie Rytwiany 5 309,48 ha, a w gminie

Oleśnica 4 313 ha. Powierzchnia zabudowana i zurbanizowana w poszczególnych gminach prezentuje się następująco: gmina Staszów 208,53 ha, gmina Rytwiany 213,01 ha, a gmina Oleśnica 377 ha.

Najcenniejszą pod względem wartości przyrodniczych częścią gminy Oleśnica jest dolina rzeki Wschodniej, wraz z jej dopływami i kompleks stawów hodowlanych w rejonie miejscowości Sufczyce, w pobliżu których występują ostoje ptactwa wodno-błotnego. Znajdują się tutaj zbiorowiska łąkowe i torfowiskowe z wieloma rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin¹⁶.

Pomimo tego, iż warunki naturalne występujące na terenie Staszowa są mało sprzyjające (w przeważającej części mało urodzajne gleby, o IV i V klasie bonitacyjnej), to jest to gmina o dominującym charakterze rolniczym. Przeważają grunty orne, a także tereny leśne oraz zadrzewione i zakrzewione. Na terenie gminy Staszów występują gleby następujących przydatności rolniczych: kompleksu żytniego słabego, gdzie najczęściej uprawia się żyto, seradelę, łubin, tytoń i owies, kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego – użytkowane naprzemiennie jako grunty orne i użytki zielone oraz kompleksu zbożowo-pastewnego słabego, na których uprawia się głównie żyto i ziemniaki.

W gminie Rytwiany rolnictwo stanowi najważniejszy sektor gospodarki gminy, dający zatrudnienie większości mieszkańców. Głównym kierunkiem rozwoju gospodarki jest przemysł rolno-spożywczy, co wynika z jej typowo rolniczego charakteru. Na terenie gminy uprawia się głównie zboża i ziemniaki. W strukturze zagospodarowania gruntów coraz więcej areału przeznaczają się pod produkcję warzyw gruntowych oraz pod osłonami (pomidor, ogórek)¹⁷.

Obecnie wiodącą funkcją gminy Oleśnica jest rolnictwo, a rolę uzupełniającą pełnią usługi, w tym turystyka i rekreacja. Ze względu na rolniczy charakter gminy – dominuje tu zabudowa zagrodowa.

W tabelach 20, 21 i 22 przedstawione zostały wydatki na ochronę środowiska i gospodarkę komunalną w przeliczeniu na 1 mieszkańca ogółem oraz w działach: ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu, oświetlenie ulic, placów i dróg, gospodarka ściekowa

¹⁶ *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oleśnica, Uchwała Nr 152/XXV/16 Rady Gminy Oleśnica z dnia 28 listopada 2016 r.*

¹⁷ *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego /Zmiana/ Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XLI/215/13 Rady Gminy Rytwiany z dnia 6 września 2013 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rytwiany, Rytwiany 2013.*

i ochrona wód oraz gospodarka odpadami komunalnymi. Jak wynika z tabel, najwyższe wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 roku, wśród gmin MOF Staszowa, poniosła Gmina Rytwiany, jednak w przeciągu całego badanego okresu największe wydatki miała Gmina Staszów.

Tabela 20 Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	351,96	312,59	347,48	458,74	505,84
województwo świętokrzyskie	300,33	260,22	270,52	382,01	460,77
Gmina Bogoria	549,58	343,22	178,17	227,10	725,72
Gmina Łubnice	142,48	125,27	130,08	147,76	172,56
Miasto i Gmina Klimontów	103,34	93,60	104,69	421,54	324,35
Miasto i Gmina Oleśnica	486,97	224,45	258,26	312,71	344,49
Miasto i Gmina Osiek	69,10	105,91	97,72	91,26	81,61
Miasto i Gmina Pacanów	365,56	342,02	233,39	253,66	169,18
Miasto i Gmina Połaniec	1 325,88	655,33	766,22	565,24	1 072,34
Gmina Raków	130,69	115,24	133,15	135,89	655,76
Gmina Rytwiany	162,60	169,61	182,82	178,09	709,80
Miasto i Gmina Staszów	479,77	358,78	311,46	346,68	658,63
Miasto i Gmina Stopnica	697,05	945,70	312,06	224,86	253,91
Miasto i Gmina Szydłów	294,03	269,75	324,20	303,83	1 059,71
Gmina Tuczępy	1 211,79	280,24	168,34	229,20	212,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 21 Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) – ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu oraz oświetlenie ulic, placów i dróg w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Wydatki w rozdziale 90005 - Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Wydatki w rozdziale 90015 - Oświetlenie ulic, placów i dróg				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	14,60	7,77	13,83	35,33	33,85	50,79	49,65	51,47	56,17	56,02
województwo świętokrzyskie	29,51	22,97	13,17	40,00	61,94	48,88	44,18	53,06	60,74	69,96
Gmina Bogoria	3,01	0,31	1,17	0,46	0,00	57,39	51,12	53,80	74,97	57,46
Gmina Łubnice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	63,80	58,88	58,39	69,23	74,13
Miasto i Gmina Klimontów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40,59	41,99	47,58	56,22	56,37
Miasto i Gmina Oleśnica	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	48,50	49,81	86,86	75,59	80,07
Miasto i Gmina Osiek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	29,81	43,76	46,89	53,94	40,16
Miasto i Gmina Pacanów	254,41	200,34	95,23	0,45	1,75	40,78	41,42	49,33	53,45	57,59
Miasto i Gmina Połaniec	0,00	0,00	0,00	0,00	2,81	59,13	58,45	68,03	83,84	101,53
Gmina Raków	0,00	0,00	0,00	0,00	493,52	40,71	41,06	44,59	39,26	49,83
Gmina Rytwiany	0,00	2,35	0,00	0,00	0,00	60,75	41,25	56,16	52,45	55,21
Miasto i Gmina Staszów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51,01	52,92	50,34	57,91	48,42
Miasto i Gmina Stopnica	165,24	752,93	86,98	0,43	0,89	33,66	56,55	76,38	63,95	34,78
Miasto i Gmina Szydłów	0,00	0,00	0,00	0,00	500,71	47,09	45,89	64,08	56,31	247,20
Gmina Tuczępy	226,40	148,64	11,92	0,60	1,47	40,55	38,63	37,72	39,81	51,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 22 Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) – gospodarka ściekowa i ochrona wód oraz gospodarka odpadami komunalnymi w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019

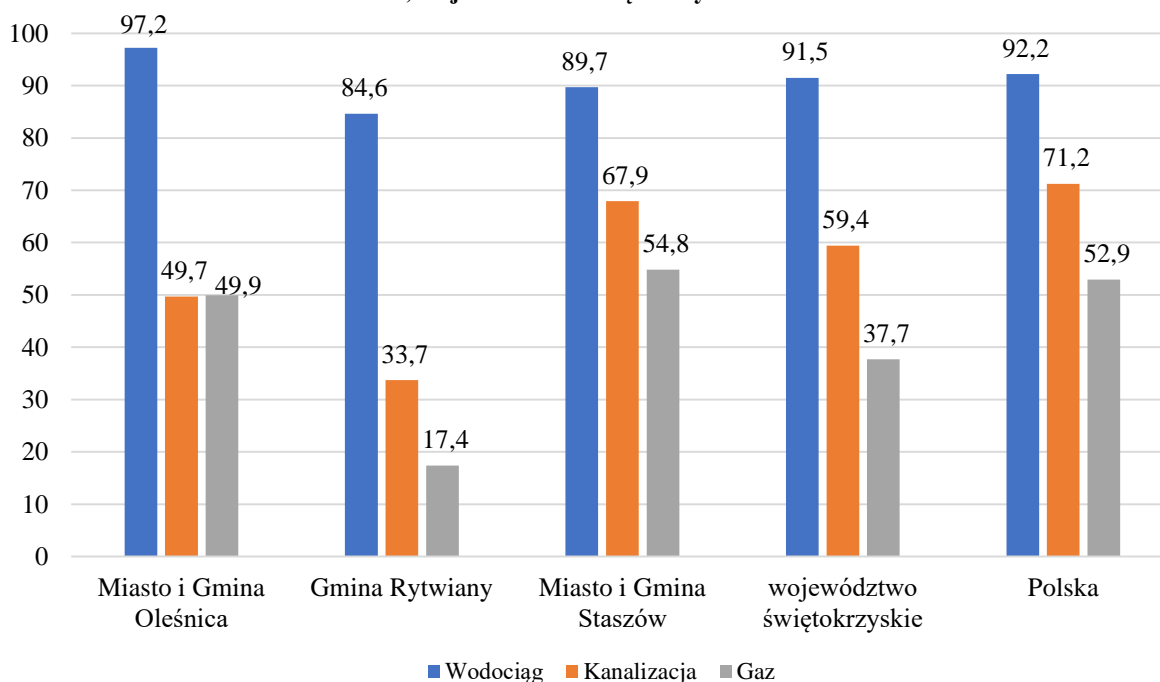
Jednostka terytorialna	Wydatki w rozdziale 90001 - Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wydatki w rozdziale 90002 - Gospodarka odpadami komunalnymi				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	59,78	33,14	37,69	69,38	74,40	120,01	123,22	129,50	142,85	179,84
województwo świętokrzyskie	47,26	33,31	36,75	78,23	92,61	72,58	79,68	77,53	86,66	101,75
Gmina Bogoria	457,81	256,12	91,04	112,39	623,78	10,13	8,65	5,91	5,85	5,85
Gmina Łubnice	6,03	5,92	8,70	9,48	8,42	71,37	58,52	58,42	65,16	72,16
Miasto i Gmina Klimontów	20,57	15,62	14,71	16,87	19,46	1,21	1,22	1,84	1,86	5,63
Miasto i Gmina Oleśnica	229,37	44,96	52,46	59,50	58,96	67,93	61,18	58,31	73,69	100,16
Miasto i Gmina Osiek	23,45	29,52	21,93	18,90	21,93	3,37	24,05	23,35	3,62	3,59
Miasto i Gmina Pacanów	19,90	34,22	31,74	125,68	36,17	38,81	50,53	39,82	56,44	61,10
Miasto i Gmina Połaniec	63,42	69,30	63,82	49,41	78,74	119,77	105,18	129,33	109,55	167,96
Gmina Raków	9,23	10,22	10,54	13,63	19,62	67,75	55,55	62,27	67,64	81,58
Gmina Rytwiany	21,57	43,97	26,40	28,43	538,43	71,02	70,41	68,21	78,27	90,55
Miasto i Gmina Staszów	63,68	68,21	70,18	71,08	67,14	106,22	111,11	99,48	105,76	131,38
Miasto i Gmina Stopnica	118,43	46,66	53,34	58,99	55,38	36,25	34,44	34,19	37,08	77,89
Miasto i Gmina Szydłów	105,42	65,09	80,50	73,17	82,05	67,14	83,16	89,98	85,76	118,13
Gmina Tuczępy	895,99	33,20	51,92	70,20	41,48	40,07	44,24	53,32	65,15	98,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnym aspektem ochrony środowiska jest również stan infrastruktury technicznej wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej oraz jej dostępność dla mieszkańców. Na wykresie 21 przedstawiono udział % osób korzystających z infrastruktury w poszczególnych gminach MOF Staszowa oraz w województwie świętokrzyskim i w Polsce w 2019 roku, natomiast w tabeli 23 również w porównaniu do gmin sąsiednich w latach 2015–2019.

Najwyższy odsetek osób korzystających z wodociągów wśród gmin MOF Staszowa w 2019 roku miała gmina Oleśnica (97,2%), plasując się powyżej średniej wojewódzkiej (91,5%) i średniej dla Polski (92,2%). Wśród osób korzystających z kanalizacji najwyższy odsetek w ostatnim badanym roku zanotowano w gminie Staszów (67,9%) – wartość poniżej średniej krajowej (71,2%), ale powyżej średniej wojewódzkiej (59,4%). We wszystkich trzech badanych gminach MOF Staszowa znajduje się sieć gazowa, najwięcej osób w 2019 roku korzystało z niej w gminie Staszów (54,8%), przekraczając wartość średniej w Polsce (52,9%) i województwie świętokrzyskim (37,7%).

Wykres 211 Udział % korzystających z instalacji w liczbie ludności ogółem w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa, województwie świętokrzyskim i w Polsce w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 23 Udział % korzystających z instalacji w ogóle ludności w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostki terytorialne	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności														
	Wodociąg					Kanalizacja					Gaz				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	91,8	91,9	92,0	92,1	92,2	69,7	70,2	70,5	70,8	71,2	52,1	52,1	52,1	52,3	52,9
województwo świętokrzyskie	91,1	91,2	91,3	91,4	91,5	57,9	58,8	58,7	59,0	59,4	36,7	36,8	37,0	37,1	37,7
Gmina Bogoria	94,0	93,9	94,0	94,1	94,1	48,1	48,2	49,2	49,2	49,9	10,1	10,5	10,9	11,4	11,6
Gmina Łubnice	96,1	96,2	96,2	96,3	96,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Miasto i Gmina Klimontów	57,4	58,0	58,4	60,5	60,7	23,5	23,5	23,5	24,6	24,7	8,2	8,7	9,0	9,3	9,4
Miasto i Gmina Oleśnica	86,7	86,9	87,1	87,2	97,2	40,9	41,1	41,4	41,6	49,7	44,9	45,1	45,6	46,2	49,9
Miasto i Gmina Osiek	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9	19,2	19,4	19,5	19,6	19,5	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Miasto i Gmina Pacanów	85,2	85,3	85,4	85,5	85,5	17,8	18,2	18,6	19,0	19,8	15,7	15,8	16,1	16,4	22,2
Miasto i Gmina Połaniec	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	93,8	93,9	94,0	94,0	94,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,1
Gmina Raków	91,9	92,1	92,0	92,3	92,5	31,2	32,4	32,2	32,7	32,7	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Gmina Rytwiany	83,7	84,2	84,4	84,5	84,6	33,4	33,1	33,4	33,5	33,7	14,1	14,7	15,7	16,8	17,4
Miasto i Gmina Staszów	89,4	89,5	89,5	89,6	89,7	68,2	68,0	67,8	67,9	67,9	54,4	54,5	54,5	54,9	54,8
Miasto i Gmina Stopnica	90,5	90,5	90,7	90,8	90,8	57,5	58,1	59,8	60,0	61,4	53,1	52,8	53,2	53,6	53,8
Miasto i Gmina Szydłów	90,1	90,2	90,2	90,2	85,1	16,0	16,1	16,1	15,8	21,1	11,2	11,3	11,7	11,9	11,7
Gmina Tuczępy	99,6	99,6	99,6	99,6	99,6	17,5	17,0	17,3	18,0	18,1	36,1	36,6	37,4	38,3	39,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednym z elementów istotnych z punktu widzenia mieszkańców jest jednoczesna dostępność do wody jak również do kanalizacji. Częstym zjawiskiem jest mniejsza ilość sieci kanalizacyjnej niż sieci wodociągowej, z jednej strony ma to związek z inną „trasą” prowadzonej linii wodociągowej i kanalizacyjnej, jednak w większości przypadków biegną one równolegle bądź w zbliżonych odległościach. Wśród gmin wchodzących w skład MOF Staszowa najwyższy wskaźnik w 2019 roku miały gmina Staszów oraz gmina Rytwiany – w oby wskaźnik wyższy niż średnia w województwie świętokrzyskim i w Polsce. Wskaźnik w gminie Oleśnica był znacznie niższy, ale w porównaniu do gmin sąsiednich – wyższy niż w 6 gminach (tabela 24).

Tabela 24 Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w ujęciu % w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej [%]				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	50,25	51,17	51,59	52,22	53,10
województwo świętokrzyskie	45,29	45,56	44,64	45,41	46,11
Gmina Bogoria	57,84	57,69	57,69	57,75	58,40
Gmina Łubnice	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Miasto i Gmina Klimontów	20,77	20,74	19,26	18,91	18,91
Miasto i Gmina Oleśnica	30,20	29,35	29,35	29,21	29,27
Miasto i Gmina Osiek	14,55	14,55	14,53	14,53	14,53
Miasto i Gmina Pacanów	23,29	23,29	23,29	23,29	23,29
Miasto i Gmina Połaniec	112,09	112,42	112,62	112,62	110,69
Gmina Raków	15,79	15,79	15,79	13,77	13,77
Gmina Rytwiany	55,95	55,62	55,46	55,46	55,46
Miasto i Gmina Staszów	69,10	69,98	69,70	69,31	69,31
Miasto i Gmina Stopnica	107,62	107,85	108,01	116,28	115,71
Miasto i Gmina Szydłów	18,51	18,40	18,40	20,50	20,50
Gmina Tuczępy	28,36	28,50	28,50	28,43	28,60

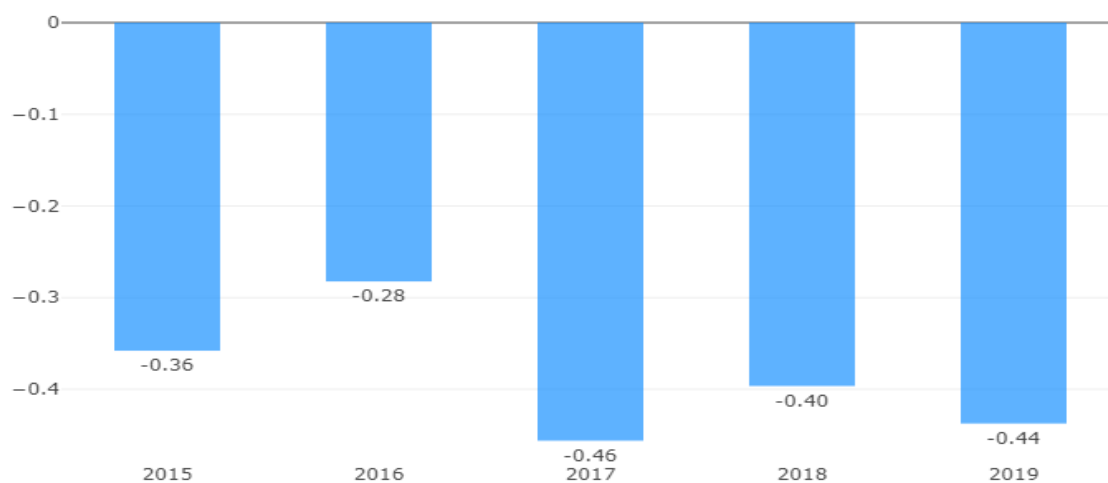
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejnym analizowanym aspektem w zakresie środowiska jest analiza prowadzona przez MRL w wymiarze środowiskowym.

Na rysunkach od 25 do 27 przedstawiony został wskaźnik rozwoju poszczególnych gmin MOF Staszowa w wymiarze środowiskowym. Jak wynika z wykresów słupkowych, zarówno gmina Oleśnica jak i gmina Staszów wypadły gorzej w swoich grupach porównawczych, wskaźnik przyjął wartość poniżej „0”. Z roku na rok sytuacja w Staszowie ulegała jednak nieznacznej poprawie. W Gminie Rytwiany wskaźnik ten w ciągu ostatnich

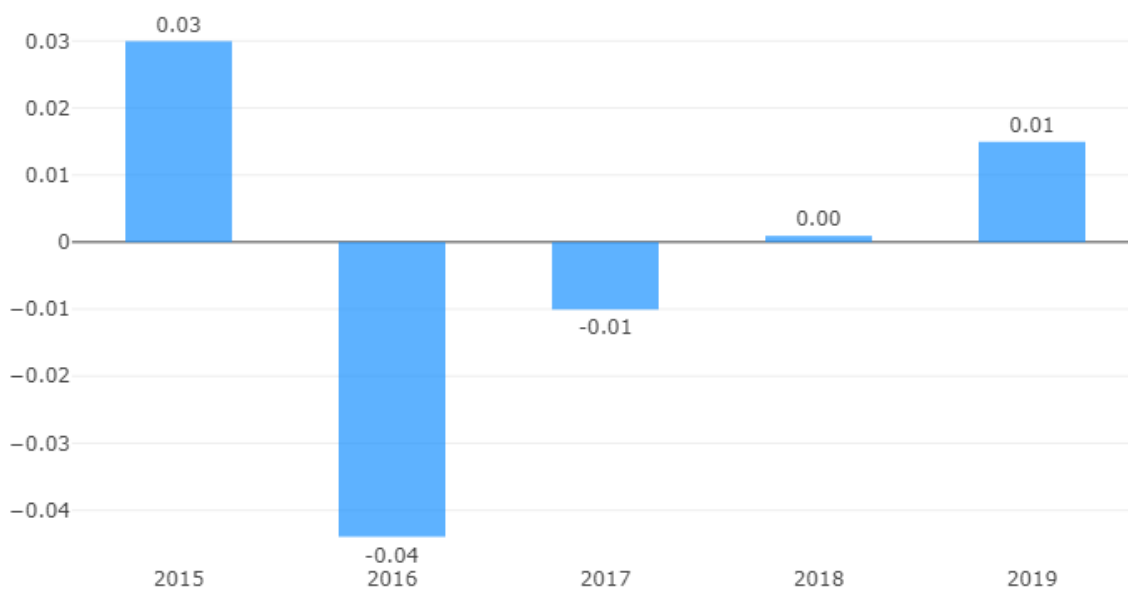
badanych dwóch lat był na poziomie „0” lub powyżej „0” w odniesieniu do grupy porównawczej I4.

Rysunek 25 Wskaźnik rozwoju – wymiar środowiskowy w mieście i gminie Oleśnica w latach 2015–2019

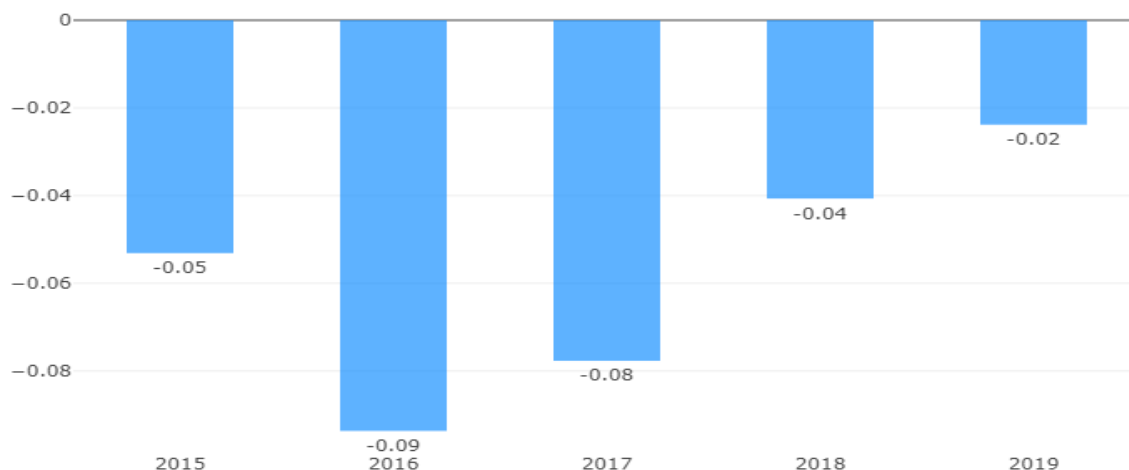
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 26 Wskaźnik rozwoju – wymiar środowiskowy w gminie Rytwiany w latach 2015–2019

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 27 Wskaźnik rozwoju – wymiar środowiskowy w mieście i gminie Staszów w latach 2015–2019

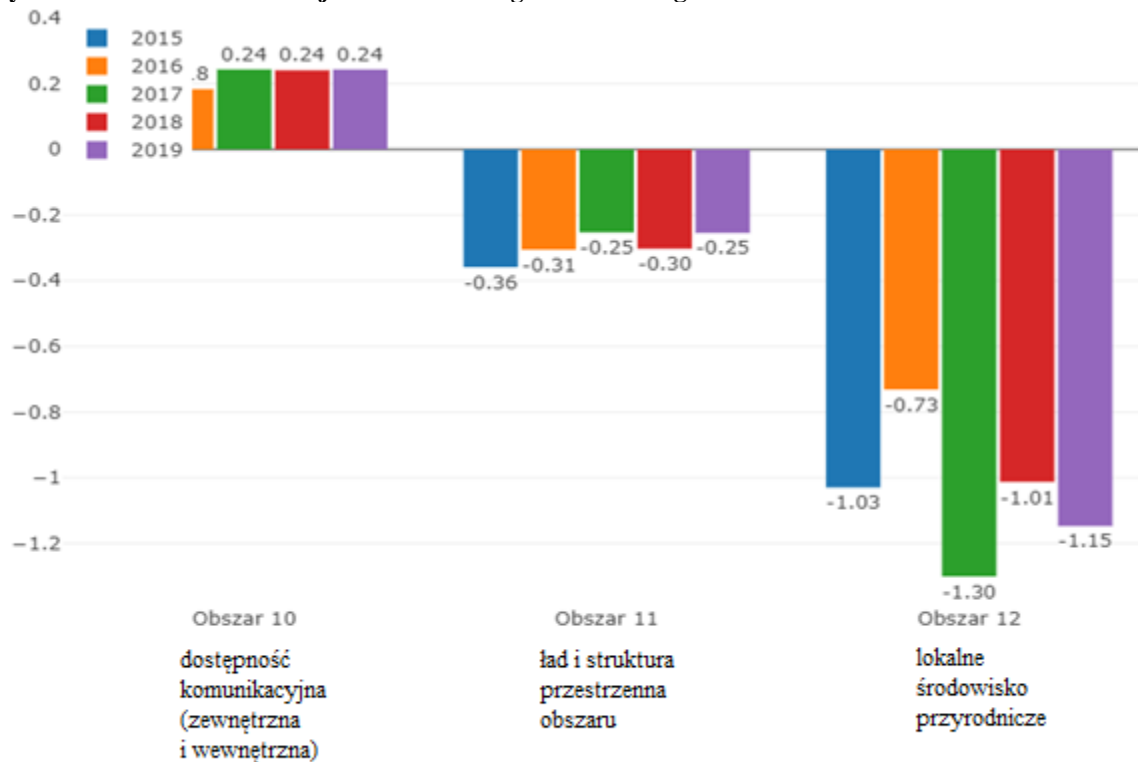
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Na wymiar środowiskowy składają się 3 obszary:

- dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna) (Obszar 10);
- ład i struktura przestrzenna obszaru (Obszar 11);
- lokalne środowisko przyrodnicze (Obszar 12).

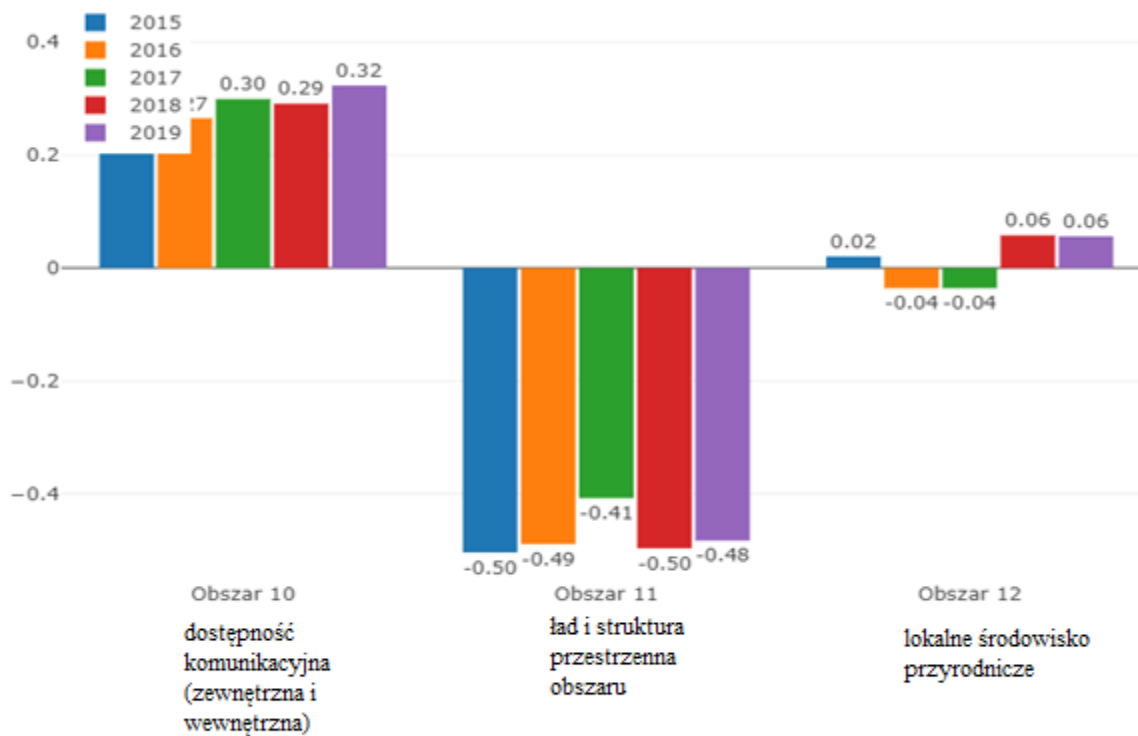
Na rysunkach od 28 do 30 przedstawione zostały poszczególne obszary w każdej z gmin MOF Staszowa. W badanych latach w gminie Oleśnica najkorzystniejsza sytuacja (jedyne dodatnie poziomy względem grupy porównawczej) miała miejsce w obszarze 10 (długość sieci dróg, jakość sieci dróg, dostępność indywidualnych środków transportu, rozwój alternatywnych rozwiązań komunikacyjnych w miastach, inne formy transportu – kolej i transport lotniczy, skala ruchu turystycznego). Wszystkie trzy gminy znalazły się poniżej średniej swoich grup porównawczych w obszarze 11 (stosowanie instrumentów planowania przestrzeni, udział mieszkańców w procesie planowania, zwartość miasta, zrównoważenie funkcji społeczno-gospodarczych i środowiskowych, ochrona krajobrazu). W gminie Rytwiany i gminie Staszów dodatnia była wartość dla obszaru 12 (stan głównych komponentów środowiska, dostępność walorów/usług przyrodniczych, sposób gospodarowania zasobami środowiska) – w gminie Staszów we wszystkich badanych latach, natomiast w gminie Rytwiany w 2015 i od 2018 roku.

Rysunek 28 Wskaźnik rozwoju środowiskowego w mieście i gminie Oleśnica w latach 2015–2019 – obszary

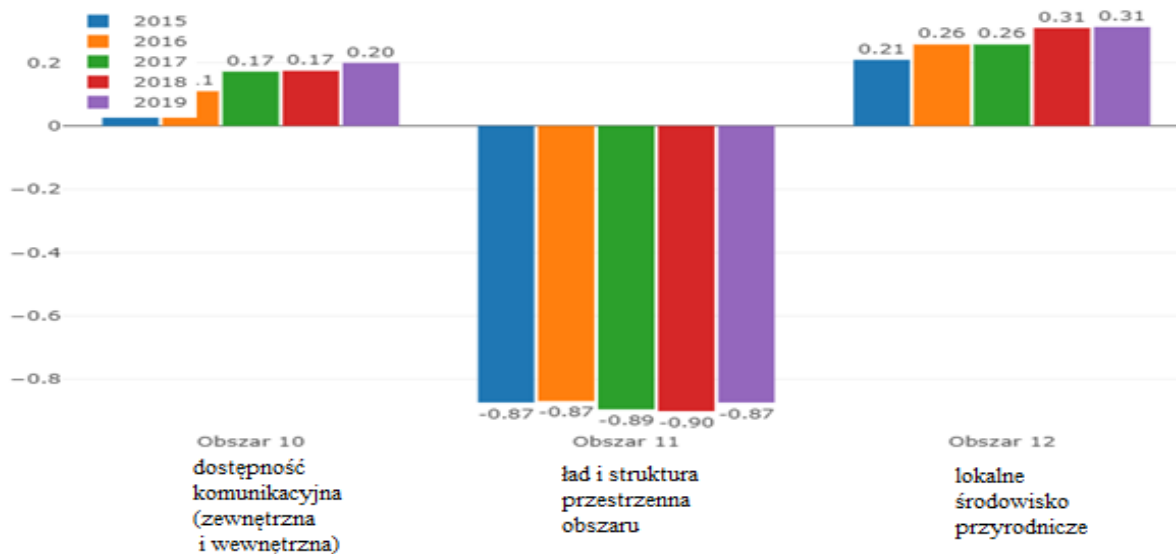
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 29 Wskaźnik rozwoju środowiskowego w gminie Rytwiany w latach 2015–2019 – obszary

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

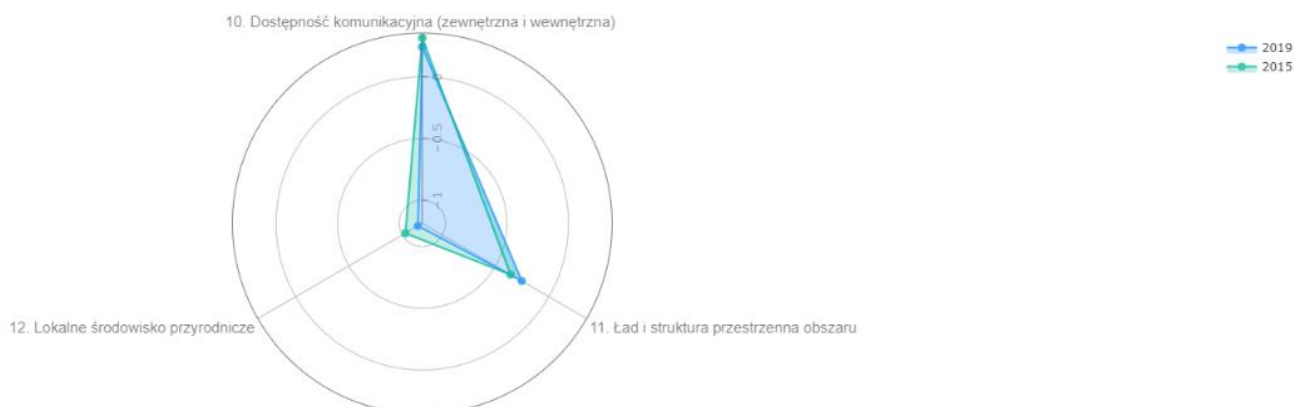
Rysunek 30 Wskaźnik rozwoju środowiskowego w mieście i gminie Staszów w latach 2015–2019

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Kolejnym zobrazowaniem wyżej przedstawionych obszarów oraz rozwoju danej gminy jest porównanie sytuacji między 2015 a 2019 rokiem na wykresie radialnym, w którym to wartość „0” oznacza grupę porównawczą danej gminy (rysunki 31–33). Wskaźniki przyjmujące wartość dodatnią oznaczają, iż sytuacja danej gminy jest lepsza niż w porównywanej grupie, zaś ujemną – sytuacja jest gorsza niż w pozostałych porównywanych jednostkach. W przypadku gminy Oleśnica w roku 2019 obszar 10 był na dodatnim poziomie (+), natomiast obszary 11 i 12 na minusie (-). W gminach Rytwiany i Staszów na dodatnim poziomie były obszary 10 i 12, natomiast obszar 11 poniżej „0”.

Rysunek 31 Wskaźnik rozwoju w obszarach wymiaru środowiskowego na początku i końcu badanego okresu w mieście i gminie Oleśnica

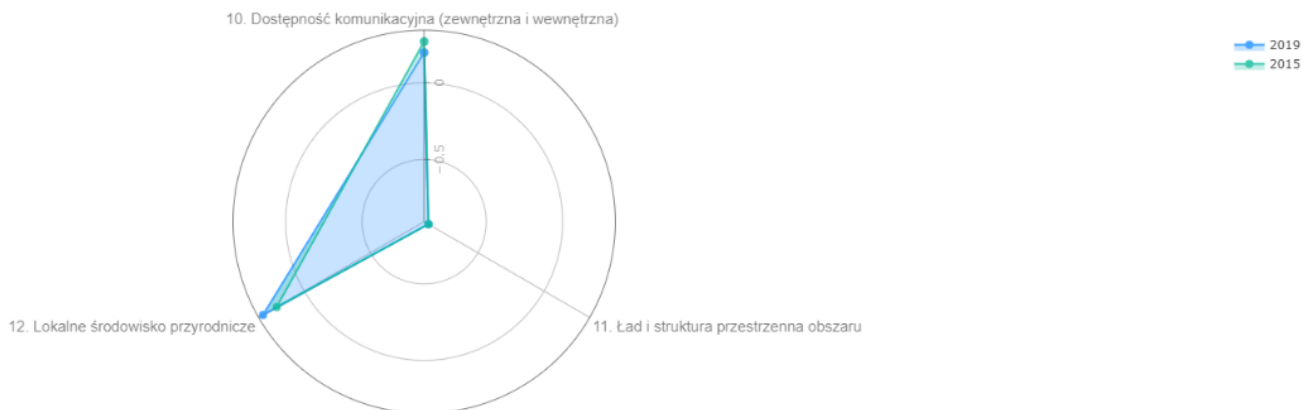
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 32 Wskaźnik rozwoju w obszarach wymiaru środowiskowego na początku i końcu badanego okresu w gminie Rytwiany

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 33 Wskaźnik rozwoju w obszarach wymiaru środowiskowego na początku i końcu badanego okresu w mieście i gminie Staszów

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Na rysunkach od 34 do 36 zaprezentowane zostało położenie każdej z gmin MOF Staszowa w odniesieniu do swoich grup porównawczych. Jak zostało wskazane w metodyce opracowania Diagnozy, każda z gmin należy do innej grupy porównawczej – na rysunkach przedstawiono położenie gmin Staszów, Oleśnica i Rytwiany względem wszystkich gmin wchodzących w skład danej grupy.

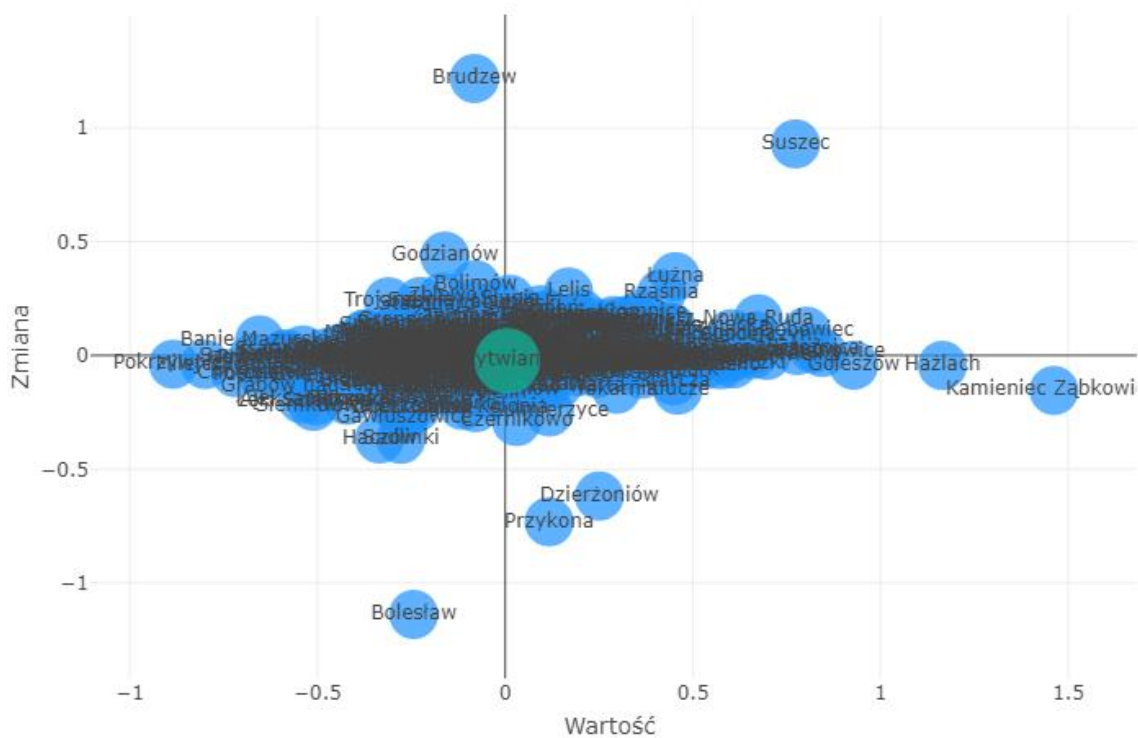
Gminy Oleśnica i Staszów znajdują się w IV ćwiartce, co oznacza sytuację gorszą niż średnia w grupie porównawczej oraz pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupach porównawczych – wskaźnik jest „gorszy” niż w grupach i „strata” się powiększa. Gmina Rytwiany przyjęła w 2019 roku kolejne wartości dla osi X: -0,03, dla osi Y: -0,02, zatem również zajęła miejsce w IV ćwiartce, co również oznacza sytuację gorszą niż średnia w grupie porównawczej – pogorszenie sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej.

Rysunek 34 Pozycja miasta i gminy Oleśnica w grupie porównawczej – wskaźnik rozwoju w wymiarze środowiskowym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 35 Pozycja gminy Rytwiary w grupie porównawczej – wskaźnik rozwoju w wymiarze środowiskowym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 36 Pozycja miasta i gminy Staszów w grupie porównawczej – wskaźnik rozwoju w wymiarze środowiskowym

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

5. Kultura i dziedzictwo kulturowe

Na terenie MOF Staszowa znajdują się obiekty dziedzictwa kulturowego świadczące o historii obszaru, które zostały objęte ścisłą ochroną konserwatorską. Według Rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na dzień 30 września 2021 roku) do zabytków nieruchomych MOF Staszowa należą:¹⁸

Na terenie miasta i gminy Staszów:

a) Koniemłoty:

- dawny zespół klasztorny benedyktynów świętokrzyskich, k. XV, 1637-49, XVIII (nr rej.: A.876/1-3 z 25.01.1957, z 8.02.1958, z 15.04.1967 i z 14.06.1977):
 - kościół, ob. par. pw. Wniebowzięcia NMP,
 - klasztor, ob. plebania,
 - ogrodzenie cmentarza kościelnego, XVIII;
- cmentarz parafialny (nr rej.: A.875 z 18.10.1989).

b) Kurozwęki:

- kościół cmentarny, fil. pw. św. Rocha, XVIII, 1919 (nr rej.: A.877/1-2 z 8.02.1958, z 28.10.1971 i z 14.06.1977);
- ogrodzenie cmentarza z bramką (nr rej.: jw.);
- zespół klasztorny kanoników regularnych, k. XV-XVII, XIX (nr rej.: A.875/1-5 z 16.10.1956, z 15.04.1967 i z 14.06.1977):
 - kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP,
 - klasztor, ob. zakład „Caritas”,
 - ogrodzenie cmentarza kościelnego z dwoma bramkami;
- cmentarz par., ul. Kościelna (nr rej.: A.879 z 18.10.1989);
- zespół pałacowy (nr rej.: A.880/1-7 z 7.10.1946, z 20.12.1957, z 8.02.1958, z 15.04.1967 i z 14.06.1977):
 - zamek, 2 poł. XIV/XV, XVII, przebudowa na pałac, 2 poł. XVIII,
 - pawilon wschodni, 1770,
 - pawilon zachodni, 1770, po 1980,
 - budynek administracji, 1 poł. XIX,
 - brama wjazdowa, 1770,
 - park, XVIII, 1811-20, 1859-73,

¹⁸ Rejestr zabytków – Narodowy Instytut Dziedzictwa, nid.pl

- spichlerz, pocz. XIX,
 - oficyna mieszkalno-gospodarcza, pocz. XIX (nr rej.: A.880/8 z 27.11.2015).
- c) Sielec:
- zbór kalwiński, ob. kaplica rzym.-kat., XVII, XVIII (nr rej.: A.881/1-2 z 16.10.1956, z 29.01.1958, z 15.04.1967, z 6.07.1977, z 27.07.1982 i z 18.10.1989);
 - dawny cmentarz ewangelicki, XVII, XVIII (nr rej.: jw.).
- d) Staszów:
- układ urbanistyczny (nr rej.: A.882 z 10.06.1985);
 - zespół kościoła par. (nr rej.: A.883/1-4 z 28.12.1932, z 15.04.1967 i z 6.07.1977):
 - kościół pw. św. Bartłomieja, 1 poł. XV, XVII-XIX,
 - dzwonnica-brama, 1825,
 - ogrodzenie, mur., 1825,
 - plebania, 1825,
 - cmentarz przy kościele (nieczynny) (nr rej.: A.885 z 18.10.1989);
 - cmentarz parafialny (część najstarsza), ul. Cmentarna, XIX (nr rej.: A.884 z 18.10.1989);
 - teren dawnego cmentarza żydowskiego „starego”, ul. Piłsudskiego, k. XVIII (nr rej.: A.941 z 31.05.2019);
 - Rynek jako dzielnica Staromiejska (nr rej.: A.887 z 12.09.1947);
 - ratusz z kramami, XVIII (nr rej.: A.886 z 15.04.1967 i z 6.07.1977);
 - park miejski, 1886 (nr rej.: 714 z 20.12.1957 oraz A.888 z 5.08.1991);
 - dworek miejski, ul. Wschodnia 5, XIX (nr rej.: A.889 z 24.04.1997).
- e) Wiązownica-Kolonia:
- kościół par. pw. św. Michała Archanioła, 1844, 1916 (nr rej.: A.890 z 19.10.1998);
 - cmentarz par., 1915 (nr rej.: A.891 z 19.10.1989);
 - zespół pałacowy „Dzięki”, ze strefą ochrony krajobrazu kulturowego i powiązań widokowych, 2 poł. XIX (nr rej.: A.892/1-4 z 12.03.1984):
 - pałac (willa),
 - teren dookoła ogrodu (nr rej.: A.892/3 z 26.08.2020),
 - park (nr rej.: 718 z 20.12.1957).
- f) Wiązownica Mała:

- cmentarz par. „stary” (nieczynny), XIX/XX (nr rej.: A.893 z 19.10.1989).
- g) Wiśniowa Poduchowna:
- kościół par. pw. Przemienienia Pańskiego, 1680-1681 (nr rej.: A.895 z 26.01.1957, z 15.04.1967 i z 30.07.1982);
 - cmentarz par. (część stara), 1 poł. XIX (nr rej.: A.896 z 18.10.1989);
- h) Wiśniowa:
- zespół pałacowy – parkowy (nr rej.: A.894/1-4 z 20.12.1957, z 28.01.1959, z 15.04.1967 i z 15.04.1985):
 - pałac, k. XVIII, XIX,
 - park z otoczeniem, XVIII-XIX,
 - altana w ogrodzeniu, poł. XIX.
- i) Wola Osowa – Batogi:
- Miejsce Pamięci Narodowej (pomnik na miejscu gajówki), 1943 (nr rej.: A-5/1-2 z 18.08.2004).

Na terenie miasta i gminy Oleśnica:

- a) Oleśnica:
- kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, pocz. XV, 1866, 1888-95 (nr rej.: A.855 z 27.08.1971);
 - cmentarz par., XIX (nr rej.: A.856 z 22.06.1992).

Na terenie gminy Rytwiany:

- a) Czerwony Krzyż:
- zbiorowe mogiły wojenne, w lesie „Czerwony Krzyż”, 1942 (nr rej.: A.865 z 24.05.1993).
- b) Grobla:
- młyn i dom młynarza, 4 ćw. XIX (nr rej.: A.866/1-2 z 30.11.1993).
- c) Rytwiany:
- zespół klasztorny kamedułów, 1 poł. XVII (nr rej.: A.867/1-7 z 28.10.1971 i z 16.06.1977):
 - kościół par. pw. Zwiastowania NMP,
 - skrzydło pn. klasztoru „Erem Tęczyńskiego”,
 - skrzydło zach. klasztoru z bramą,
 - skrzydło południowe klasztoru, ob. plebania,

- pozostałości ogrodzenia,
 - 2 bramy,
 - teren zespołu z d. ogrodami i sadami klasztorными (nr rej.: A.867/8 z 31.01.2017);
 - mogiła powstańców 1863, w lesie przy cegielni (nr rej.: A.868 z 24.05.1993);
 - ruiny zamku, 1 poł. XV (nr rej.: A.869 z 1.12.1956, z 28.10.1971 i z 6.07.1977);
 - zespół pałacowy, 1 poł. XIX, 1927 (nr rej.: A.870/1-2 z 20.12.1957 i z 8.02.1978):
 - pałac,
 - park;
 - zespół dawnej gorzelnii (teren z relikami budynków), 1860 (nr rej.: A.945/1-4 z 5.10.2020):
 - skrzydło północne budynku gorzelnii,
 - pozostałość komina,
 - ogrodzenie z murami przyziemia dawnych budynków produkcyjnych.
- d) Sichów Duży:
- zespół pałacowy (nr rej.: A.871/1-7 z 20.12.1957 i z 27.05.1986):
 - pałac,
 - stajnia,
 - wozownia,
 - 2 rządówki,
 - dom ogrodnika,
 - park.
- e) Strzegom:
- kościół parafialny pw. MB Bolesnej, drewniany, XVI/XVII (nr rej.: A.872 z 26.01.1957, z 15.04.1967 i z 6.07.1977);
 - cmentarz parafialny (stara część), XX (nr rej.: A.873 z 19.10.1989).

Przez teren gminy Rytwiany przebiegają 3 szlaki kulturowe. Pierwszym z nich jest *Szlak architektury drewnianej* prezentujący zabytkowe obiekty drewniane z terenu województwa. W ramach szlaku wyznaczono 4 trasy i 1 pętlę. Przez teren gminy przebiega fragment trasy nr 1 pomiędzy miejscowością Niekrasów (gm. Osiek) a miejscowością Strzegom (gm. Rytwiany). Trasa szlaku jest wyznaczona i oznakowana – biegnie drogą krajową nr 79 i w miejscowości Trzcianka skręca w drogę lokalną prowadzącą do obiektów w Niekrasowie i Strzegomiu. Drugim jest *Rowerowy szlak miejsc mocy* łączący najważniejsze

obiekty sakralne w województwie świętokrzyskim. Szlak tworzy zamkniętą pętlę o długości prawie 600 km. Część pętli prowadzi przez teren gminy Rytwiany, na odcinku Niekrasów (gm. Osiek) – Strzegom – Szczeka – Rytwiany – Grobla – Tuklęcz – Sichów Mały – Sydzyna – Wilkowa (gm. Lubnice). Trzecim jest *Rowerowy szlak architektury obronnej* – cały szlak relacji Końskie–Kielce liczy 500,5 km i przebiega przez wszystkie 3 gminy MOF Staszowa. Szlak prowadzi w większości drogami asfaltowymi, prowadzi od strony Golejowa (gm. Staszów) do Rytwian i dalej przez Groblę, Świącicę, Pacanówkę i Podborek, w kierunku Oleśnicy¹⁹.

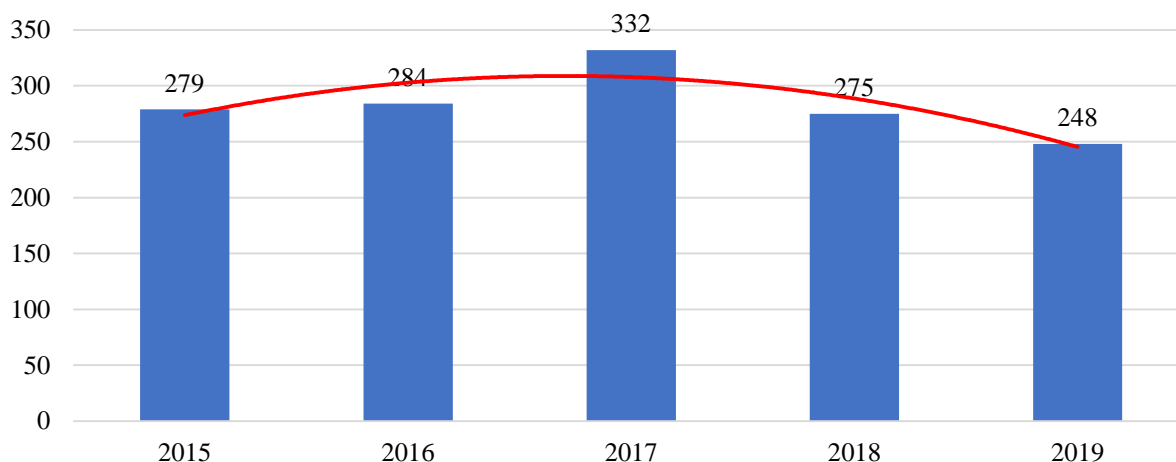
Ważnym elementem dziedzictwa kulturowego jest dziedzictwo lokalne, w tym działalność instytucji kultury (centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic), co świadczy o aktywności kulturalnej mieszkańców, ich chęci wspólnej realizacji przedsięwzięć, przywiązania i więzi z miejscem zamieszkania.

W roku 2019 instytucje kultury działające na obszarze MOF Staszowa zorganizowały 248 wydarzeń (gmina Rytwiany 61, gmina Staszów 187). W wydarzeniach tych uczestniczyło łącznie 27 875 osób – był to znaczny spadek w stosunku do roku 2015, w którym odbyło się 279 wydarzeń, w których udział wzięły 43 202 osoby. W roku 2019 zorganizowano 8 konkursów, w których wzięło udział 130 osób²⁰. Na wykresie 22 przedstawiono wskaźnik: liczba organizowanych wydarzeń przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na obszarze MOF Staszowa w latach 2015–2019, zaś na wykresie 23 – wskaźnik odnoszący się do liczby uczestników tych wydarzeń.

¹⁹ Portal internetowy Regionalnego Centrum Informacji Turystycznej w Kielcach, swietokrzyskie.travel

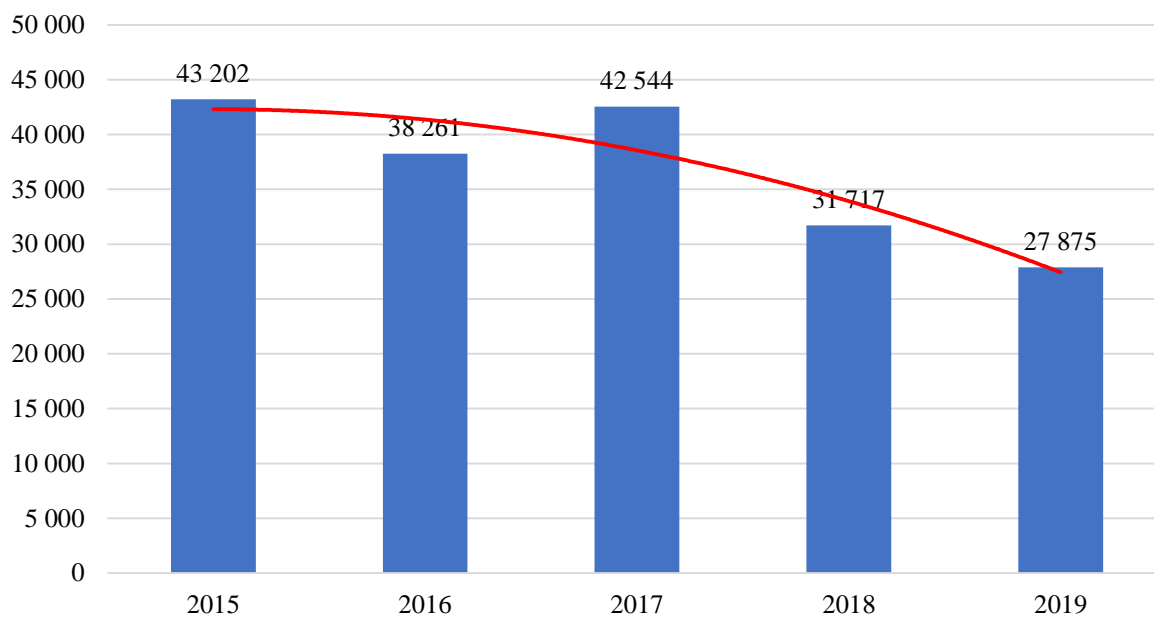
²⁰ Główny Urząd Statystyczny, stat.gov.pl

Wykres 22 Liczba organizowanych imprez przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na obszarze MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 232 Liczba uczestników imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na obszarze MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poza działalnością widniejącą w statystykach GUS, centra kultury i świetlice wiejskie prowadzą działalność na mniejszą skalę, stanowią bowiem miejsca spotkań lokalnej społeczności, integracji, wymiany doświadczeń, dają możliwość spędzania czasu w ciekawy sposób, organizowane są w takich miejscach wystawy, odczyty, prelekcje, wieczorki, konferencje, zebrania, spotkania dyskusyjne, zabawy taneczne, festyny, loterie, aukcje.

Do podmiotów szerzących kulturę na obszarze MOF Staszowa zaliczyć można m.in.:

- Staszowski Ośrodek Kultury,

- Gminne Centrum Kultury, Sportu i Informacji Turystycznej w Rytwianach,
- Regionalną Izbę Tradycji – Muzeum Ziemi Staszowskiej,
- Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Staszów wraz z filiami w Kurozwałkach, Koniemłotach, Sztombergach, Wiśniowej oraz w Wiązownicy,
- Gminną Bibliotekę Publiczną w Rytwianach wraz z filiami w Sichowie Dużym, Szczece,
- Świetlice wiejskie,
- Stowarzyszenia.

6. Sport, rekreacja i turystyka

Atrakcyjność turystyczna danego obszaru to właściwości, które wynikają z różnych cech środowiska przyrodniczego, jak również ze środowiska kulturowego. Cechy te wzbudzają zainteresowanie turystów i przyciągają ich w dane miejsce. O atrakcyjności danego miejsca decydują również atrakcje turystyczne, zagospodarowanie terenu oraz dostęp komunikacji²¹.

Atrakcja turystyczna to z kolei cokolwiek, co przyciąga ludzi w dane miejsce i ich zaciekawia²². Są to również wszystkie atrakcje, które skłaniają danego turystę bądź grupę turystów do opuszczenia miejsca zamieszkania. Określone bogactwa, produkty, wizerunki, miejsca unikalne, cechy oraz atrybuty²³.

Na obszarze MOF Staszowa można wyróżnić następujące atrakcje turystyczne oraz miejsca warte odwiedzenia:

1. Dziedzictwo kulturowe:

- Ratusz w Staszowie,
- Pałac w Kurozwałkach wraz z jego otoczeniem,
- Kościółek św. Rocha w Kurozwałkach,
- Pałac Kołłątajów w Wiśniowej,
- Zespół pałacowy „Dzięki” w Wiązownicy Kolonii,

²¹ Kowalczyk A. Fenomenologia przestrzeni turystycznej, *Turyzm* 2014, s. 12, [w]: *Encyklopedia Zarządzania*, mfiles.pl

²² Lundberg D., *The Tourist Business*, New York Van Nostrand Reinhold, 1985 s. 33, [w]: *Encyklopedia Zarządzania*, mfiles.pl

²³ Nowacki M. Atrakcje turystyczne, dziedzictwo i jego interpretacja – jako produkt turystyczny, *Akademia Wychowania Fizycznego*, Poznań 2013, s. 3, [w]: *Encyklopedia Zarządzania*, mfiles.pl

- Zbór w Sielcu,
- Pałac Radziwiłłów w Rytwianach,
- Pustelnia kamedulska w Rytwianach – Pustelnia Złotego Lasu,
- Muzeum Czarnych Chmur w Rytwianach,
- Młyn na rzece Czarnej w Grobli,
- Gorzelnia w Rytwianach.

2. Walory przyrodniczo–krajobrazowe:

- Skałki i Jaskinia Staszowska,
- Zalew Chańcza,
- Dolina Kacanki,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Golejów”,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Rytwiany”,
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Tarczyn”,
- Obszar Natura 2000 Kras Staszowski
- Obszar Natura 2000 Ostoja Żywnów.

Na terenie gminy Staszów znajdują się 4 parki dworskie – krajobrazowe²⁴:

- Kurozwęki – park dworski – krajobrazowy z XVIII w.;
- Staszów – park miejski z XIX w.;
- Wiśniowa – park krajobrazowy z XIX–XX w. na terenie zespołu pałacowego Kołłątajów;
- Wiązownica Kolonia – park krajobrazowy z XVIII w. przy zespole pałacowym „Dzięki”.

Wszystkie parki to obszary chronione, wyróżniające się wartościami przyrodniczymi, historycznymi i kulturowymi. Celem tworzenia takich parków jest zachowanie i upowszechnienie powyższych wartości. W Kurozwękach, Wiśniowej, Wiązownicy-Kolonii parki są elementami zespołów parkowych przy zabytkowych pałacach. W Staszowie park znajduje się w starej części miasta, w pobliżu zabytkowego dworku myśliwskiego rodziny Radziwiłłów.

²⁴ Strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy Staszów, staszow.pl

Obszar MOF Staszowa stanowi również bardzo dogodną bazę wypadową do wielu atrakcji turystycznych. W odległości do około 40 min. jazdy samochodem zlokalizowane są miejsca, które warto odwiedzić, np.: Szydłów, Opatów, Busko-Zdrój, Chmielnik, Baranów Sandomierski.

Przez obszar MOF Staszowa prowadzi jeden pieszy szlak turystyczny (oznakowany kolorem zielonym) Chańcza–Pielaszów (110 km), przebiegający przez: Chańcza–Korytnica–Kurozwęki–Staszów–Golejów–Rytwiany–Połaniec–Ossala–Niekrasów–Osiek–Sulisławice–Klimontów (skrzyżowanie ze szlakiem czerwonym) –Góry Pęczowskie–Goźlice–Kleczań–Międzygórze–Pielaszów (skrzyżowanie ze szlakiem niebieskim)²⁵.

Na obszarze MOF Staszowa znajdują się obiekty turystyczne/atracje turystyczne, które znalazły się w rankingu *Najczęściej odwiedzanych atrakcji 2019* prowadzonym przez Regionalną Organizację Turystyczną województwa świętokrzyskiego (ROT Świętokrzyskie)²⁶. Na 15. miejscu uplasował się Zespół pałacowy w Kurozwękach, z liczbą odwiedzających w 2019 roku wynoszącą 85 109 osób (w 2018 r. – 90 745 osób), zaś na 20. miejscu: Pustelnia Złotego Lasu w Rytwianach, z liczbą odwiedzających wynoszącą 50 990 osób (w 2018 r. – 40 907 osób).

Ważnym aspektem rozwoju turystyki na danym obszarze jest dostęp do infrastruktury towarzyszącej w postaci bazy noclegowej oraz dostęp do obiektów gastronomicznych. Na obszarze MOF Staszowa w 2019 roku zlokalizowanych było 5 obiektów noclegowych całorocznych, w których łącznie jest 276 miejsc. Na wskazane obiekty składają się 4 obiekty hotelowe i 1 ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy²⁷. W powiecie staszowskim na 1 000 ludności w 2019 roku przypadało 8,53 miejsca noclegowe, w porównaniu do województwa świętokrzyskiego (14,91) oraz Polski (21,51) wartość ta jest znacznie niższa. W roku 2019 wskaźnik udzielonych noclegów na 1 000 ludności w powiecie staszowskim wyniósł 594,83, podczas gdy w województwie świętokrzyskim 1567,95, a w Polsce 2431,66 noclegów.

Na obszarze MOF Staszowa w roku 2018 zlokalizowanych było kilka obiektów sportowych, w tym 1 stadion w Staszowie, łącznie 21 boisk sportowych, dwie hale sportowe,

²⁵ Portal informacyjny o tematyce turystycznej, Szlaki turystyczne piesze znakowane, swietokrzyskie.pl

²⁶ ROT Świętokrzyskie – Portal Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Świętokrzyskiego, Odwiedzalność atrakcji w świętokrzyskim 2019, rot.swietokrzyskie.travel

²⁷ Główny Urząd Statystyczny, bdl.stat.gov.pl

3 sale gimnastyczne, 2 korty tenisowe, 1 pływalnia kryta i 8 siłowni zewnętrznych. Szczegółowe informacje na temat infrastruktury przedstawiono w tabeli 25.

Na obszarze MOF Staszowa w 2018 roku było 15 klubów sportowych (łącznie z klubami wyznaniowymi i uczniowskimi UKS), w których członkowie liczyli 664 osoby.

Tabela 25 Infrastruktura sportowa w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w roku 2018

Jednostka terytorialna	Stadiony	Boiska					Hale sportowe o wymiarach od 36x19 m	Sale gimnastyczne poniżej 36x19 m i sale pomocnicze	Korty tenisowe	Pływalnie kryte	Siłownie zewnętrzne
		piłkarskie	do koszykówki	do piłki ręcznej	do piłki siatkowej	uniwersalne - wielozadaniowe					
Miasto i Gmina Oleśnica	0	2	0	0	0	3	0	0	0	0	2
Gmina Rytwiany	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0
Miasto i Gmina Staszów	1	1	4	2	5	2	2	1	2	1	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

System planowania przestrzennego w Polsce odbywa się zgodnie z zapisami *Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.). Struktura systemu jest zhierarchizowana, podzielona na 3 szczeble, tj.: krajowy, regionalny, lokalny. Zgodnie z art. 1 ustawy określa się:

- zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej;
- zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy – przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę tych działań.

Ustalając przeznaczenie terenu lub określając potencjalny sposób jego zagospodarowania i wykorzystania, brany jest pod uwagę interes publiczny i interesy prywatne, w tym zgłaszane w postaci wniosków i uwag, zmierzające do ochrony istniejącego stanu zagospodarowania terenu, jak i zmian w zakresie jego zagospodarowania, a także analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne.

W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej „Studium”. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy. Ustalenia Studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych, w których określa się przeznaczenie terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu²⁸.

Każda z gmin wchodzących w skład MOF Staszowa posiada Studium. Gmina Oleśnica przyjęła Studium Uchwałą Nr 128/XVI/2001 Rady Gminy Oleśnica z dnia 28 grudnia 2001 r. Studium gminy było aktualizowane 4-krotnie, ostatnia zmiana miała miejsce w 2016 roku, przyjęta Uchwałą Nr 152/XXV/16 Rady Gminy Oleśnica z dnia 28 listopada 2016 r. – wprowadzone zmiany obowiązują nadal.

²⁸ *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.).

Aktualne Studium gminy Rytwiany zostało przyjęte Uchwałą Nr XLI/215/2013 Rady Gminy Rytwiany z dnia 6 września 2013 r., która zmieniła pierwotnie obowiązujące Studium przyjęte Uchwałą Nr XVI/91/2000 Rady Gminy w Rytwianach w 2000 roku.

Gmina Staszów jest w procesie konsultacyjnym aktualizacji Studium, który potrwa co najmniej do końca 2021 roku. W chwili obecnej obowiązującym dokumentem jest Studium przyjęte Uchwałą Nr XIV/139/99 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 21 grudnia 1999 roku.

Kształtowanie polityki przestrzennej gminy Oleśnica zgodnie z zapisami Studium jest oparte o zasady zrównoważonego rozwoju w dziedzinach: ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych, optymalnego gospodarowania przestrzenią, wzrostu standardów cywilizacyjnych i dobrobytu mieszkańców oraz rozwoju gospodarki.

Proces zagospodarowania przestrzennego gminy Oleśnica powinien odbywać się zgodnie z przyjętym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, który został przedstawiony na rysunku 38.

Szkieletem modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, zgodnie z zapisami Studium, jest system przyrodniczy. Głównym elementem jest dolina rzeki Wschodniej, która stanowi ważny korytarz ekologiczny wojewódzkiego systemu przyrodniczego. Korytarz ten łączy Szaniecki Park Krajobrazowy z doliną Wisły, która z kolei jest korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym. Podniesienie walorów przyrodniczych doliny rzeki Wschodniej poprzez zalesienie terenów położonych wzdłuż granicy doliny wpłynie na ograniczenie spływu zanieczyszczeń z terenów rolniczych oraz jednocześnie oprawę przyrodniczo-krajobrazową korytarza, co przyczyni się do podniesienia wartości tych terenów w systemie Econet-Polska. Głównym założeniem utworzenia systemu przyrodniczego gminy jest połączenie wyżej wymienionego korytarza rzeki Wschodniej z Poboczną i innymi ciekami wodnymi w system terenów umożliwiających swobodny przepływ chłodnych mas powietrza oraz połączenia przyrodnicze z ważniejszymi akwenami oraz terenami leśnymi lub terenami preferowanymi do zalesienia²⁹.

Układ terenów wchodzących w skład systemu przyrodniczego gminy oraz możliwości zagospodarowania pozostałych terenów gminy determinują rozmieszczenie stref

²⁹ *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oleśnica, Uchwała Nr 152/XXV/16 Rady Gminy Oleśnica z dnia 28 listopada 2016 r.*

składających się na model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Oleśnica. Poszczególnymi elementami tej struktury są następujące strefy (rysunek 37):

- A, B – strefy osadniczo-rolnicze,
- C, D – strefy rolniczo-osadnicze,
- E, F – strefy rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- G – strefa aktywności gospodarczej związanej z przemysłem wydobywczym, produkcją, przetwórstwem i składami,
- H – strefa krajobrazowo-osadnicza,
- Pozostały obszar (biało-szare pionowe pasy) to system przyrodniczy gminy.

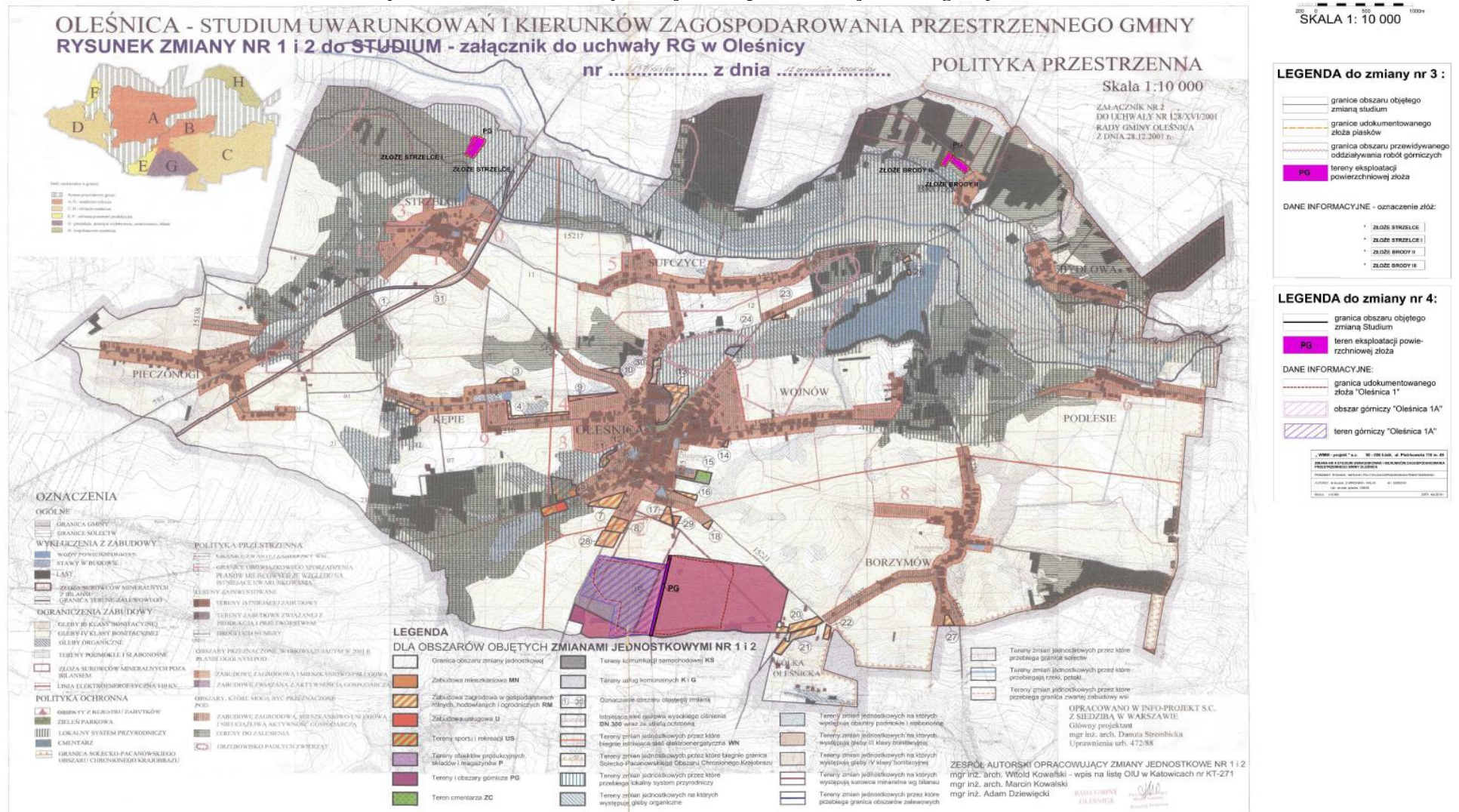
Największą powierzchnię gminy zajmują strefy osadniczo-rolnicze w centralnej jej części oraz strefy rolniczo-osadnicze na południowym wschodzie oraz południowym zachodzie gminy. Strefa aktywności gospodarczej związanej z przemysłem wydobywczym, produkcją, przetwórstwem i składami zlokalizowana jest w południowej części gminy, głównie w miejscowości Oleśnica.

Rysunek 37 Strefy strukturalne w mieście i gminie Oleśnica

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oleśnica, Uchwała Nr 152/XXV/16 Rady Gminy Oleśnica z dnia 28 listopada 2016 r.

Rysunek 38 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Oleśnica

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oleśnica, Uchwała Nr 152/XXV/16 Rady Gminy Oleśnica z dnia 28 listopada 2016 r.

Zgodnie ze Studium gminy Rytwiany, działania w zakresie kształtowania ładu przestrzennego powinny być skierowane m.in. na:

- stworzenie zwartych kompleksów zabudowy w nawiązaniu do istniejących zespołów zabudowy;
- zachowanie historycznych układów przestrzennych;
- zachowanie wartości architektoniczno-krajobrazowych i kulturowych;
- zachowanie korytarza ekologicznego związanego z rzeką Czarną Staszowską;
- wykorzystanie kompleksów leśnych i obszarów atrakcyjnych krajobrazowo dla celów turystyki i rekreacji;
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenach rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- ograniczanie zabudowy na terenach objętych ochroną prawną bądź wnioskowaną do ochrony.

Głównymi kierunkami zagospodarowania istniejących obszarów wiejskich jednostek osadniczych, oprócz uzupełnienia i przekształceń zabudowy oraz restrukturyzacji terenów rolnych na cele mieszkaniowe, działalności gospodarczej rolniczej i nierolniczej, oraz działalności turystyczno-wypoczynkowej i agroturystycznej, są między innymi:

- zaopatrzenie wszystkich terenów mieszkaniowych w podstawowe sieci infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim w sieć kanalizacyjną;
- udostępnienie i wykreowanie terenów przestrzeni publicznej;
- poprawa dostępności i jakości usług podstawowej obsługi mieszkańców gminy;
- należyte wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych gminy.

Na obszarze Gminy Rytwiany wyróżnione zostały następujące strefy:

- M – mieszkaniowa (w tym zagrodowa) z usługami towarzyszącymi (cała gmina);
- U – usługowa (cała gmina);
- P – produkcyjna i składy (miejscowości: Kłoda, Niedziałki, Rytwiany, Sichów Duży, Sichów Mały, Sydzyna, Święcica);
- T – turystyczno-wypoczynkowa (miejscowości: Grobla, Rytwiany, Sichów Duży);
- A – agroturystyczna (miejscowości: Grobla, Strzegom, Strzegomek, Szczeka, Święcica).

Na rysunku 39 przedstawiono kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy Rytwiiany, natomiast na rysunku 40 przeznaczenie terenów gminy (legendę).

Rysunek 40 Przeznaczenie terenów gminy Rytwiany – legenda

III. PRZEZNACZENIE TERENÓW

MW	MW - tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
MN	MN - tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
MN	MN - tereny projektowanej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
MN-U	MN-U - tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej
U	U - tereny zabudowy usługowej
US	US - tereny sportu i rekreacji
UP	UP - tereny zabudowy usługowo-produkcyjnej
P	P - tereny zabudowy przemysłowej
PE	PE - tereny powierzchniowej eksploatacji piasku
R	R - tereny rolnicze
ZL	ZL - tereny lasów i projektowanych zalesień
ZP	ZP - tereny zieleni urządzonej
ZC	ZC - cmentarze
ZD	ZD - tereny ogrodów działkowych
ZN	ZN - tereny zieleni niskiej
WS	WS - tereny wód powierzchniowych
WS	WS - tereny wód powierzchniowych - projektowany zbiornik retencyjny
KS	KS - tereny urządzeń komunikacji samochodowej
KK	KK - tereny kolejowe - tereny zamknięte
KL	KL - tereny urządzeń komunikacji lotniczej - lądowisko przeciwpożarowe
W. K. O. E. T	W (woda), K (kanalizacja), O (odpady), E (energetyka), T (telekomunikacja) - tereny infrastruktury technicznej
ECb	ECb - teren biogazowni rolniczej
.....	Tereny wskazane do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego /Zmiana/ Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XLI/215/13 Rady Gminy Rytwiany z dnia 6 września 2013 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rytwiany, Rytwiany 2013

W gminie Rytwiany przewagę w zagospodarowaniu terenu mają lasy, znajdują się one zarówno w północnej jak i południowej części gminy. Tereny rolnicze to głównie wschód i zachód gminy. Tereny mieszkaniowo-usługowe to w znacznej mierze centra miejscowości, w szczególności Rytwian, jak również wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

W gminie Staszów, zgodnie z zapisami Studium, planowany jest zrównoważony rozwój prowadzony zgodnie z zasadami ekorozwoju (obecnie zrównoważonego rozwoju). Dalszy rozwój wymaga przede wszystkim usunięcia dotychczasowych zaniedbań w zakresie systemów infrastruktury technicznej, a następnie – realizację tych systemów na obszarach rozwojowych.

Na rysunkach od 41 do 43 przedstawiony został model funkcjonalno-przestrzenny gminy Staszów wraz z legendą. Zgodnie z przedstawionym modelem, na obszarze gminy można wyróżnić strefy z przeznaczeniem:

- mieszkaniowo-usługowym,
- usługowym,
- gospodarczym,
- rekreacyjnym.

Poza ww. strefami wyróżniamy również obszary zabudowane, a wśród nich:

- tereny objęte strefą konserwatorską do uporządkowania i rehabilitacji,
- tereny zabudowy rozproszonej,
- obszary przeznaczone do uporządkowania istniejącego zagospodarowania i uzupełnienia zabudowy,
- obszary zieleni/parki/cmentarze,
- obszary rekreacyjno-sportowe,
- obszary użytków zielonych wyłączone z zabudowy,
- obszary użytków rolnych chronionych wyłączone z zabudowy,
- tereny lasów,
- tereny dolesień.

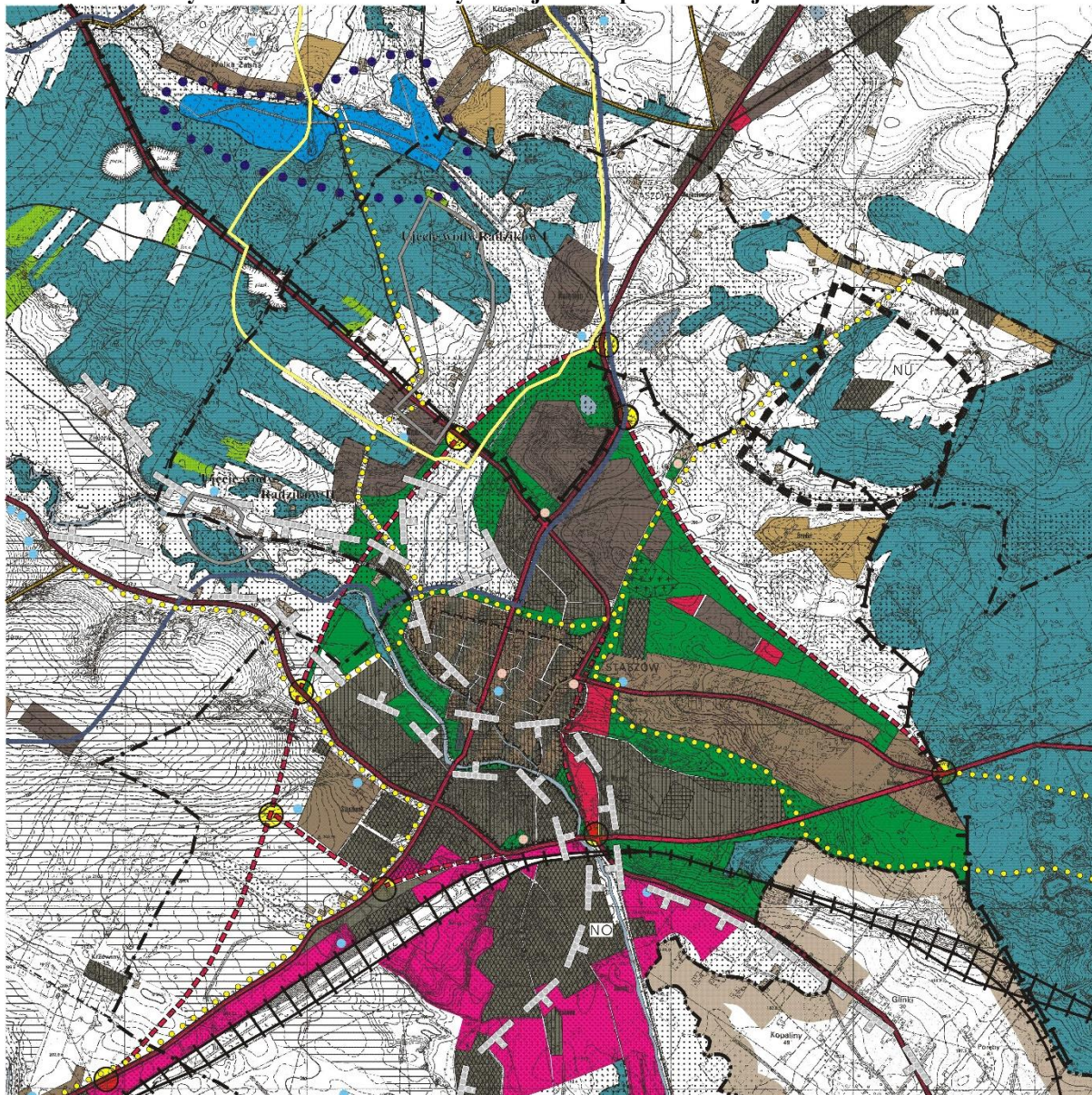
Dużą część obszaru gminy pokrywają lasy, funkcja usługowa i gospodarcza skupia się wokół centralnego ośrodka miejskiego – Staszowa, strefy mieszkaniowo-usługowe to głównie Staszów oraz miejsca zabudowy w poszczególnych miejscowościach, wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Obszary rolne to głównie południowo-zachodnia część gminy.

Rysunek 42 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta i gminy Staszów – legenda

	granice administracyjne gminy		obszary użytków zielonych wyłączonych z zabudowy		ujęcie wody komunalne
	granica miasta		obszary użytków rolnych chronionych wyłączonych z zabudowy		ujęcie wody do celów gospodarczo-bytowych
	granice sołectw		ścieżki rowerowe		ujęcie wody do celów gospodarczo-bytowych i przemysłowych
	drogi wojewódzkie istniejące		węzły komunikacyjne		granice terenu górniczego
	drogi wojewódzkie projektowane		granice specjalnej strefy ekonomicznej		granice złóż udokumentowanych
	drogi powiatowe istniejące		granice Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu		siarka w kategorii A i B
	drogi gminne istniejące		granice obszarów, dla których przewiduje się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego		kruszywo
	linia kolejowa normalnotorowa istniejąca		projektowany zbiornik wodny na cieku od Czernicy		surowce ilaste
	obszary które mogą być przeznaczone pod zabudowę:		granice terenu górniczego		granice zalewu wodami rzeki Czarnej Staszowskiej
	mieszkaniowo-usługową		obszary występowania kruszywa naturalnego drobnego proponowane do eksploatacji na potrzeby lokalne		zabytki
	usługową		obszary występowania wapieni organodetatycznych proponowane do eksploatacji na potrzeby lokalne		pomniki przyrody
	gospodarczą		granica polno-leśna		granica obszarów, dla których opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe
	rekreacyjną		tereny lasów		stanowiska archeologiczne
	obszary zabudowane: mieszkaniowo-usługowe		tereny doleśień		
	obszary zabudowane: usługowe		granica strefy pośredniej wewnętrznej ujęć wody Radzików I, II i Wiązownicy Małej		
	obszary zabudowane: gospodarcze		granica strefy pośredniej zewnętrznej Radzików I		
	tereny objęte strefą konserwatorską do uporządkowania i rehabilitacji		granica strefy pośredniej zewnętrznej ujęć wody Radzików II i Wiązownicy Małej		
	tereny zabudowy rozproszonej		istniejąca oczyszczalnia ścieków		
	obszary przeznaczone do uporządkowania istniejącego zagospodarowania i uzupełnienia zabudowy		istniejące wysypisko śmieci		
	obszary zieleni /parki, cmentarze/		projektowana spalarnia śmieci		
	obszar rekreacyjno-sportowy				

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Staszów, Załącznik do Uchwały nr XIV/139/99 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 21 grudnia 1999 roku

Rysunek 43 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Staszowa

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Staszów, Załącznik do Uchwały nr XIV/139/99 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 21 grudnia 1999 roku

Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego (MPZP) to akt prawa miejscowego przyjmowany w formie uchwały rady gminy, określający przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego. Składa się z części tekstowej (uchwała) oraz graficznej (załącznik do uchwały)³⁰.

³⁰ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.).

W gminie Oleśnica obowiązują dwa MPZP, przyjęte następującymi uchwałami:

1. *Uchwała nr 106/XIII/2001 Rady Gminy w Oleśnicy z dnia 30 kwietnia 2001 r. w sprawie uchwalenia zmiany w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego Gminy Oleśnica;*
2. *Uchwała nr XXIX/147/20 Rady Miejskiej Oleśnica z dnia 9 października 2020 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miejscowości Strzelce.*

Na terenie gminy Rytwiany obowiązują dwa MPZP, przyjęte uchwałami:

1. *Uchwała nr XVIII/102/2004 Rady Gminy Rytwiany z dnia 23 marca 2004 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Ruda gmina Rytwiany;*
2. *Uchwała Rady Gminy Rytwiany nr XXIII/122/97 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Zbiornik wodny Rytwiany”.*

Na terenie miasta i gminy Staszów obowiązują 4 MPZP, przyjęte uchwałami:

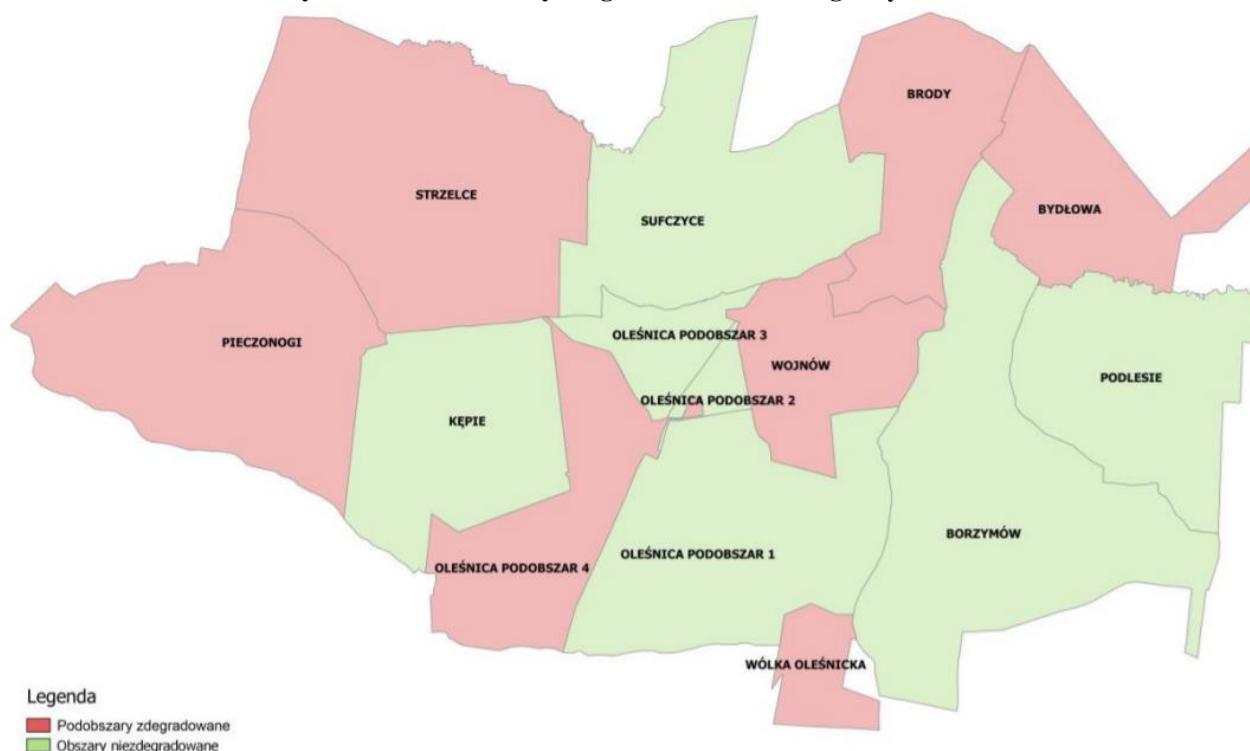
1. *Uchwała Nr XXIX/237/08 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 30 maja 2008 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w miejscowości Grzybów na obszarze gminy Staszów;*
2. *Uchwała Nr X/98/03 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 10 września 2003 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla "Wschód" w Staszowie;*
3. *Uchwała Nr XXIV/233/2000 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 26 września 2000 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu zbiorników wodnych małej retencji na rzece Descie, w miejscowości Wólka Żabna i Kopanina;*
4. *Uchwała Nr XVIII/171/2000 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 28 marca 2000 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zespołu zabudowy przy ulicy PKWN w Staszowie.*

Poza Studium oraz MPZP, dokumentem, który określa przeznaczenie terenu oraz charakteryzuje obszar, jest program rewitalizacji. Dwie gminy posiadają Lokalne Programy Rewitalizacji, jedna Gminny Program Rewitalizacji. W dokumentach wyznaczony został m.in. obszar zdegradowany – „obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być

podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów³¹.

Gmina Oleśnica posiada aktualnie *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Oleśnica na lata 2016–2023*. LPR jest wieloletnim programem opisującym stan i stopień degradacji terenu w kilku płaszczyznach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz środowiskowej. Aktualny stan opisywany jest za pomocą wskaźników ekonomicznych oraz społecznych. Metoda wyboru obszaru rewitalizacji polegała na zawężeniu wcześniej wskazanego obszaru zdegradowanego. Po przeprowadzeniu diagnozy oraz analizie wszystkich wskaźników, za obszar rewitalizacji uznano tereny zamieszkałe obszaru „Oleśnica Podobszar 4” – obszar ten zajmuje 1,24% powierzchni gminy. Na wskazanym do rewitalizacji obszarze występuje największe natężenie negatywnych zjawisk społecznych³². Na rysunku 44 przedstawiony został obszar zdegradowany, zaś na rysunku 45 zaprezentowano obszar rewitalizacji.

Rysunek 44 Podobszary zdegradowane miasta i gminy Oleśnica

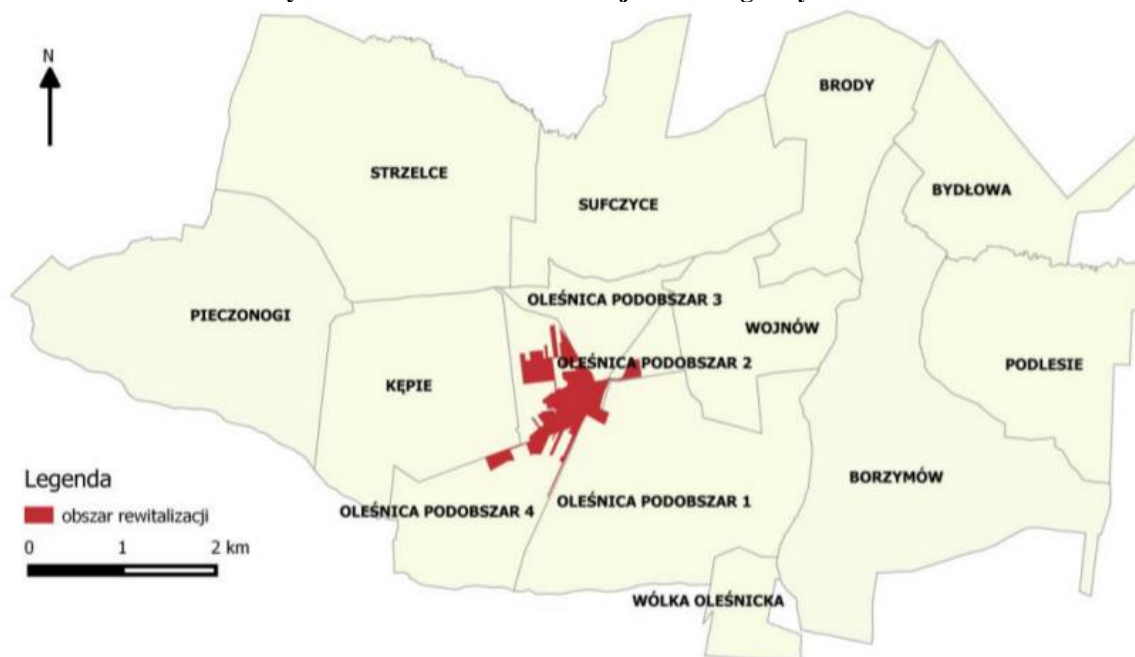

Źródło: *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Oleśnica na lata 2016–2023*

³¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, Minister Rozwoju, Warszawa, 02.08.2016 r.

³² *Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Oleśnica na lata 2016–2023*, Aktualizacja, Oleśnica 2017.

Rysunek 45 Obszar rewitalizacji miasta i gminy Oleśnica

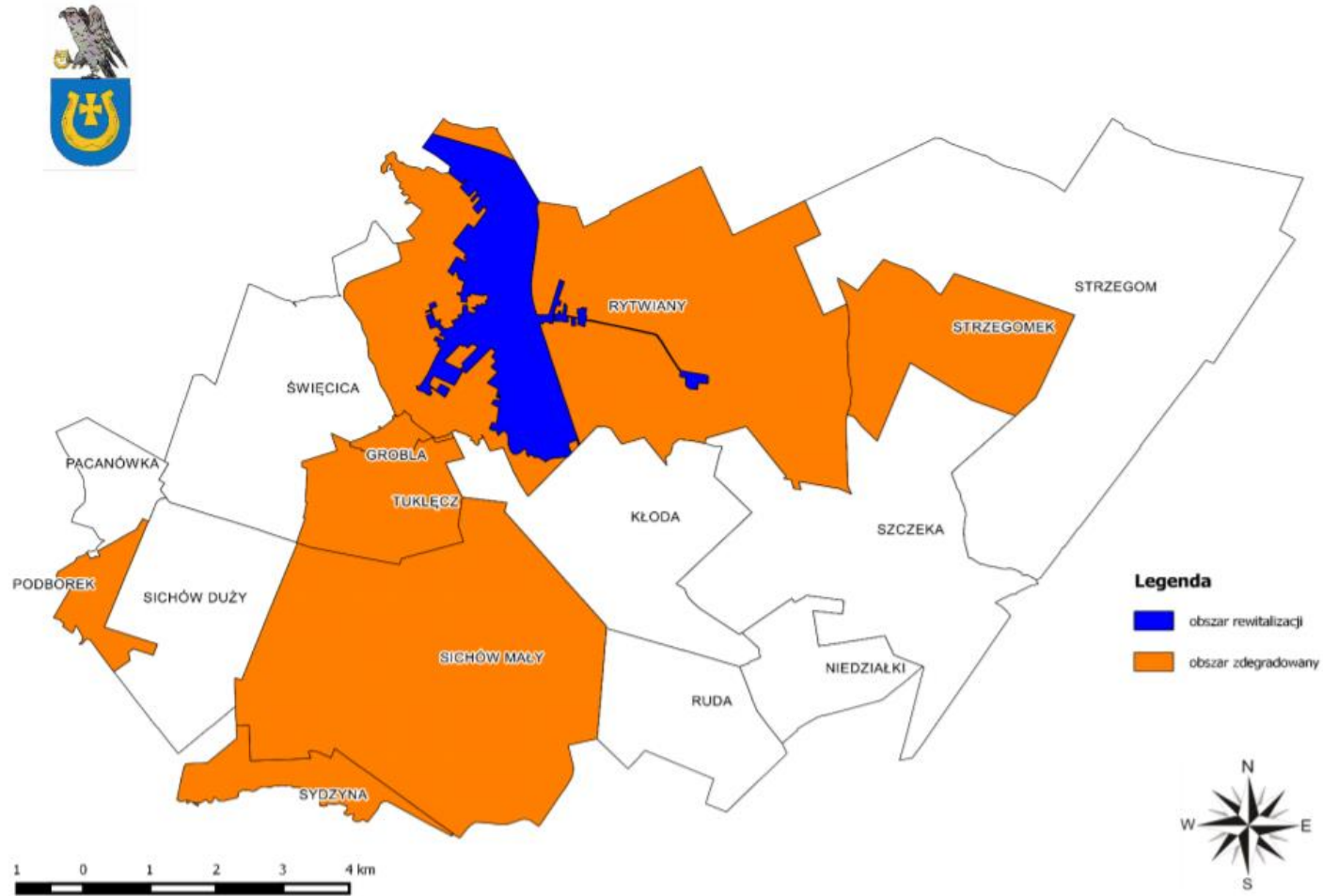
Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Oleśnica na lata 2016–2023

W chwili obecnej obowiązujący dokument posiada również gmina Rytwiany – *Program Rewitalizacji dla Gminy Rytwiany na lata 2016–2023*, dla którego punktem wyjścia była sporządzona *Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Rytwiany* wraz z mapami przedstawiającymi granice ww. obszarów.

Na podstawie przeprowadzonego audytu gminnego wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki z problemami w sferze społecznej, przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej innej sferze oraz największą liczbą zidentyfikowanych negatywnych zjawisk. Obszarem zdegradowanym na terenie gminy Rytwiany objęto sołectwa: Grobla, Tuklęcz, Podborek, Strzegomek, Rytwiany, Sichów Mały, Sydzyna. Wskazany obszar zajmuje 57,87 km², co stanowi 45,8% powierzchni gminy. W obrębie obszaru zdegradowanego wyznaczono obszar rewitalizacji będący częścią sołectwa Rytwiany, na którym to występuje wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, a jednocześnie mający istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 5,41 km² (4,28% ogólnej powierzchni gminy)³³. Lokalizację obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego przedstawiono na rysunku 46.

³³ *Program Rewitalizacji dla Gminy Rytwiany na lata 2016–2023*, Rytwiany 2017.

Rysunek 46 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w gminie Rytwiany

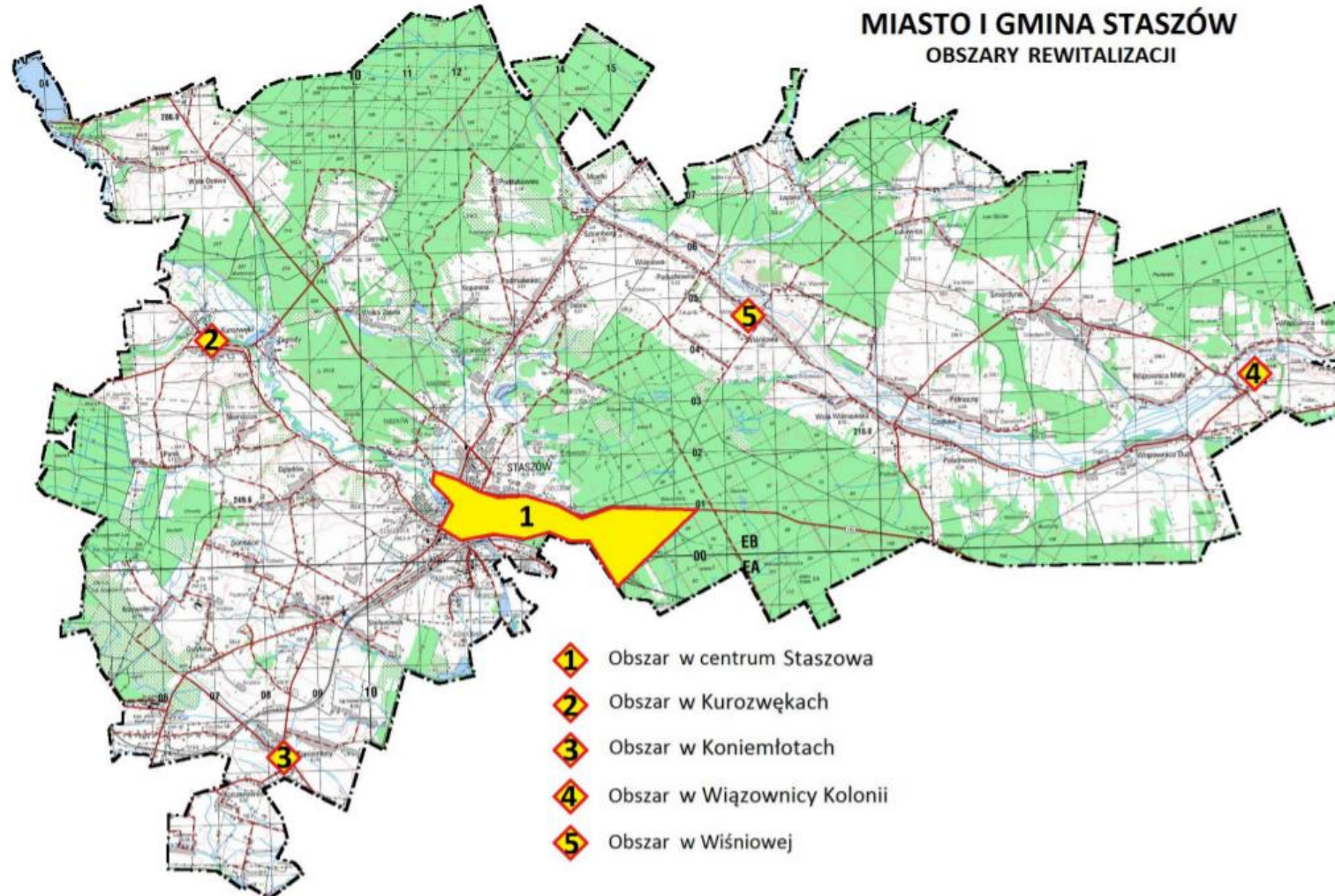

Źródło: Program Rewitalizacji dla Gminy Rytwiany na lata 2016–2023

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Staszów został opracowany w 2016 roku. Obszar rewitalizacji w Staszowie obejmuje centrum i tereny bezpośrednio przylegające, jak również oddalone od centrum, ale wymagające podjęcia kompleksowych zadań rewitalizacyjnych. Głównym kryterium jakim kierowano się przy delimitacji obszaru rewitalizacji było ponadprzeciętne w skali miasta występowanie różnorodnych problemów społecznych. Obszar rewitalizacji wyznaczony na terenie Staszowa obejmuje swoim zasięgiem: ścisłe centrum miasta (tj. najstarszą historyczną część Staszowa w otoczeniu Rynku), tereny osiedlowe, niezagospodarowane obszary zieleni miejskiej oraz tereny rekreacyjne (rysunek 48). Tym samym obszar rewitalizacji wyznaczony w granicach Staszowa posiada charakter wielofunkcyjny i spełnia szereg istotnych funkcji. Jest to zatem obszar o znacznym potencjale wewnętrznym i niezwykle ważnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego całego Staszowa. Niemniej, ze względu na występowanie różnych zjawisk kryzysowych, obszar ten wymaga wsparcia w ramach procesu rewitalizacji w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów i barier rozwojowych oraz wzmocnienia jego wewnętrznego potencjału rozwojowego. Podobszary rewitalizacji wyznaczono również w miejscowościach: Kurozwęki, Koniemłoty, Wiązownica-Kolonia i Wiśniowa (rysunek 47). Obejmują one tereny wokół zabytkowych obiektów, wymagających przeprowadzenia prac konserwatorskich i restauratorskich³⁴.

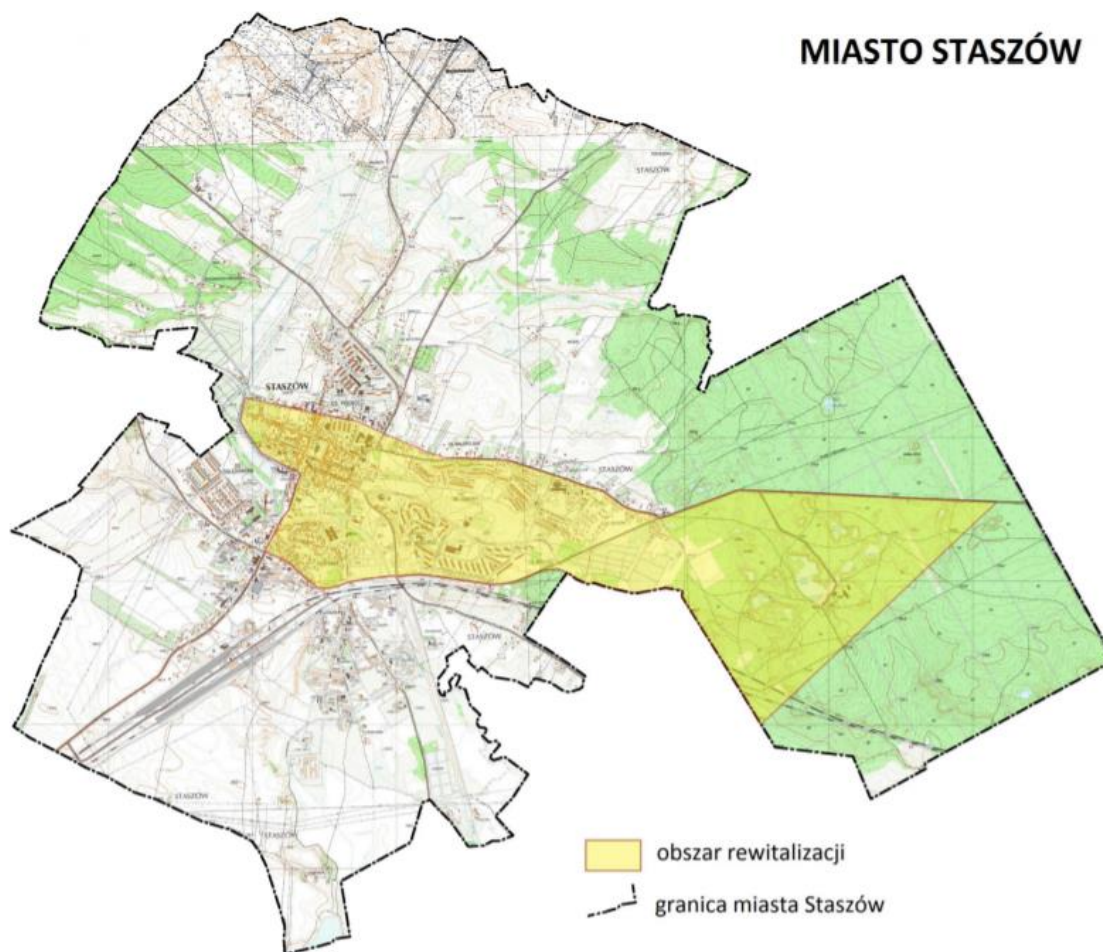
³⁴ *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Staszów*, Staszów 2016.

Rysunek 47 Obszar rewitalizacji miasta i gminy Staszów

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Staszów

Rysunek 48 Obszar rewitalizacji miasta Staszów

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Staszów

4. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół warunków i instytucji chroniących obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, głównie w stanach nadzwyczajnych³⁵. Bezpieczeństwo publiczne jest także stanem w społeczeństwie, który umożliwia jego sprawne funkcjonowanie. Innym podejściem do bezpieczeństwa publicznego jest zapewnienie bezpieczeństwa niezwiązanego z czynnikiem ludzkim, ale zagrożeniami płynącymi z natury, takimi jak np. powódzie.

Na obszarze MOF Staszowa działają następujące jednostki zaangażowane w bezpieczeństwo publiczne:

- Komenda Powiatowa Policji w Staszowie,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Staszowie i jej podległe jednostki.

Na terenie powiatu staszowskiego funkcjonują 25 jednostki włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG), z czego 10 na terenie MOF Staszowa:

- Gmina Staszów:
 - OSP Koniemłoty
 - OSP Oględów
 - OSP Wiązownica Duża
 - OSP Wola Osowa
 - OSP Wiśniowa
 - OSP Krzczonowice
- Gmina Rytwiany:
 - OSP Rytwiany
 - OSP Strzegom
 - OSP Sichów Mały
- Gmina Oleśnica:
 - OSP Oleśnica
 - OSP Strzelce

³⁵ Encyklopedia PWN, encyklopedia.pwn.pl

Poza jednostkami włączonymi do KSRG, na terenie powiatu staszowskiego funkcjonuje 54 jednostek niewłączonych do tego system, z czego 19 na terenie MOF Staszowa³⁶:

- Gmina Staszów:
 - OSP Czajków
 - OSP Smerdyna
 - OSP Kurozwęki
 - OSP Grzybów
 - OSP Łukawica
 - OSP Czernica
 - OSP Wiązownica Mała
 - OSP Niemścice
 - OSP Staszów
- Gmina Rytwiany:
 - OSP Niedziałki
 - OSP Świącica
 - OSP Ruda
 - OSP Kłoda
 - OSP Szczeka
 - OSP Tuklęcz
- OSP Oleśnica:
 - OSP Pieczonogi
 - OSP Borzymów
 - OSP Bydłowa

Głównym celem OSP jest działanie na rzecz ochrony życia, zdrowia i mienia przed pożarami, klęskami żywiołowymi i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.

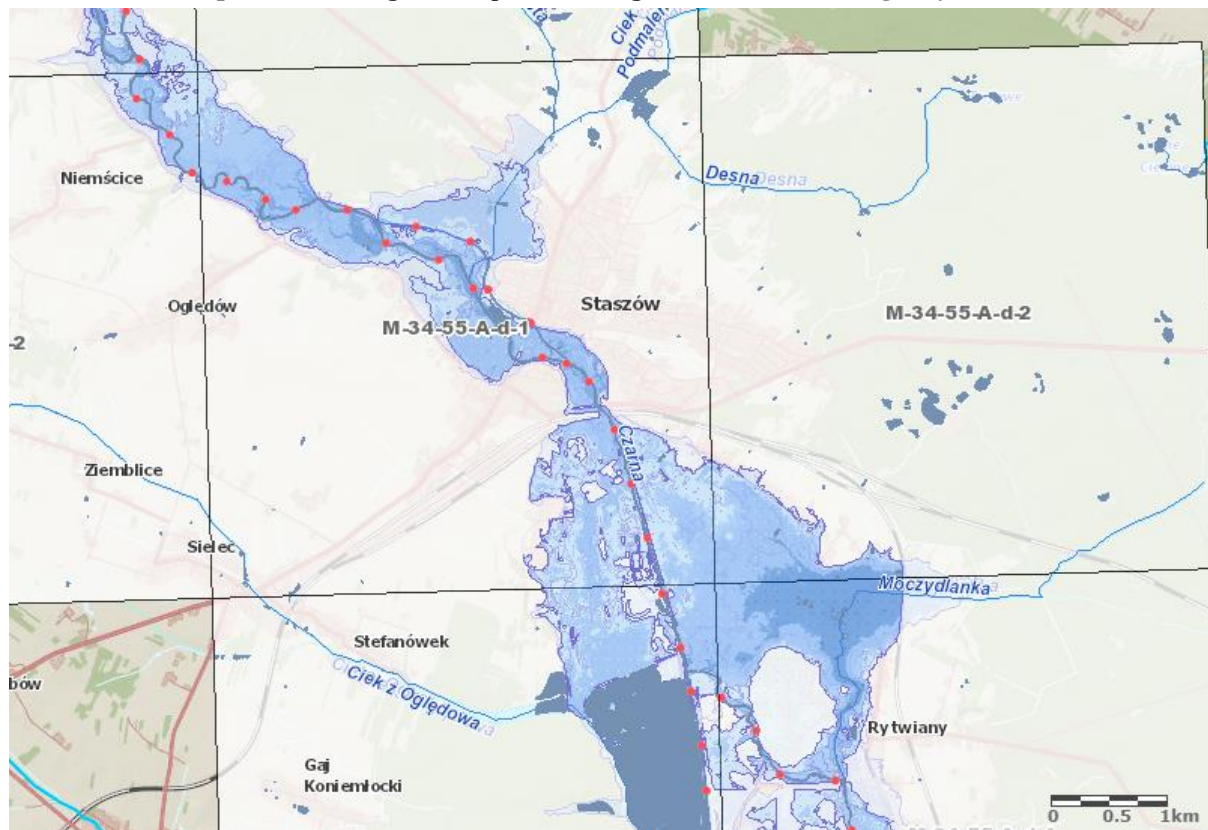
W roku 2019 w poszczególnych gminach wchodzących w skład MOF Staszowa zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1 000 ludności wynosiły odpowiednio: Gmina Staszów 13, Gmina Rytwiany 22, Gmina Oleśnica 28. Gminy Rytwiany i Oleśnica charakteryzują się dużo wyższym wskaźnikiem niż średnie dla Polski

³⁶ Serwis Rzeczypospolitej Polskiej gov.pl, gov.pl/web/kgpsp/komendy-wojewodzkie

(13) i województwa świętokrzyskiego (13). W ramach wskazanych zdarzeń, wskaźnik dla pożarów wynosił odpowiednio: Gmina Staszów 4, Gmina Rytwiany 9, Gmina Oleśnica 10, Polska 4, a województwo świętokrzyskie 5.

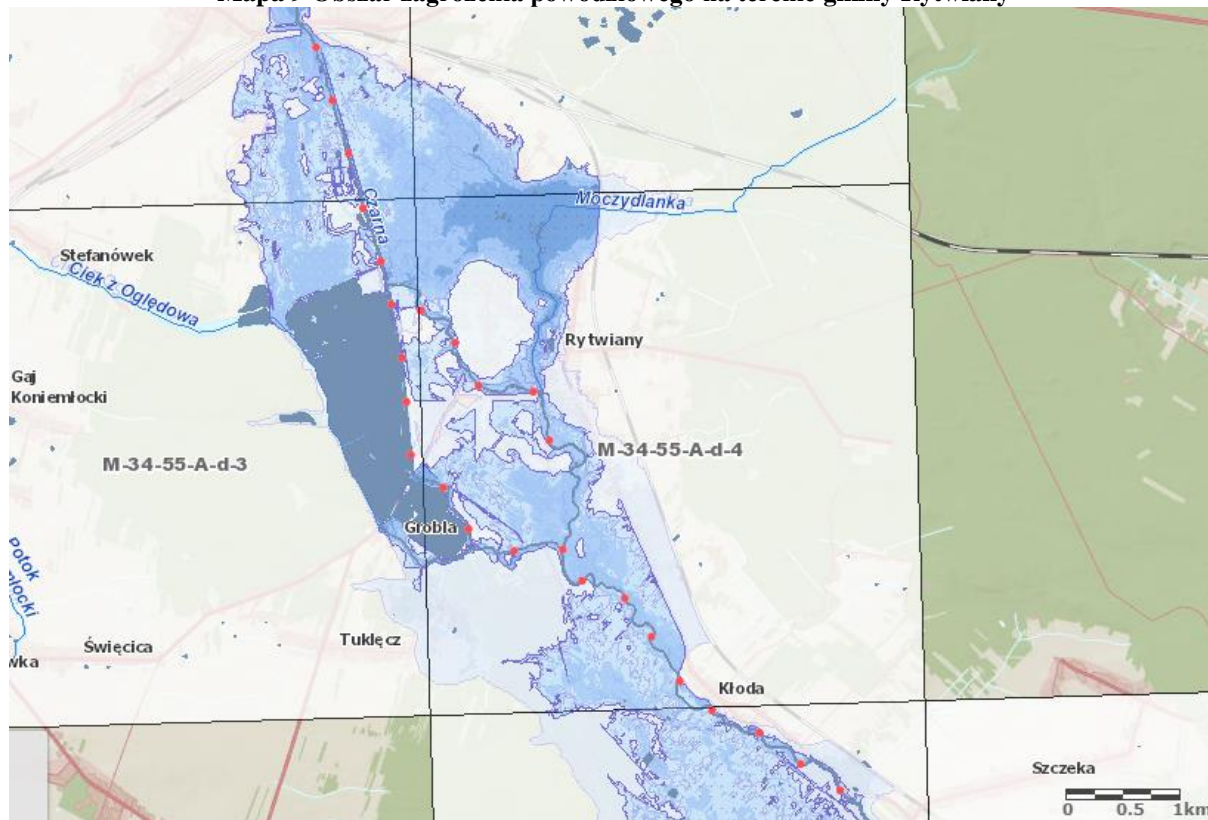
Poza pożarami, na terenie MOF Staszowa występują podtopienia spowodowane ulewnymi deszczami, ale również okresowo mogą wystąpić powodzie w związku z faktem, iż w granicach Gminy Staszów i Gminy Rytwiany występują obszary szczególnie zagrożone powodzią od rzeki Czarnej Staszowskiej, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Na terenie obu gmin występują również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%, a także obszary narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia zapory zbiornika Chańcza (na rzece Czarnej Staszowskiej), w wyniku przelania się wody przez korpus zapory w warunkach przejścia fali kontrolnej, o prawdopodobieństwie wystąpienia 0,01%, przy jednoczesnej awarii zasuw. Zagrożenie powodziowe występuje głównie w okresach letnich wezbrań spowodowanych deszczami frontalnymi lub deszczami nawalnymi. Najczęstszą porą występowania tego rodzaju wezbrań są miesiące czerwiec–wrzesień. Obszar zagrożenia powodziowego przedstawiono na mapach 8–10. W granicach Gminy Oleśnica nie występuje jakiegokolwiek zagrożenie powodziowe.

Mapa 8 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie miasta i gminy Staszów

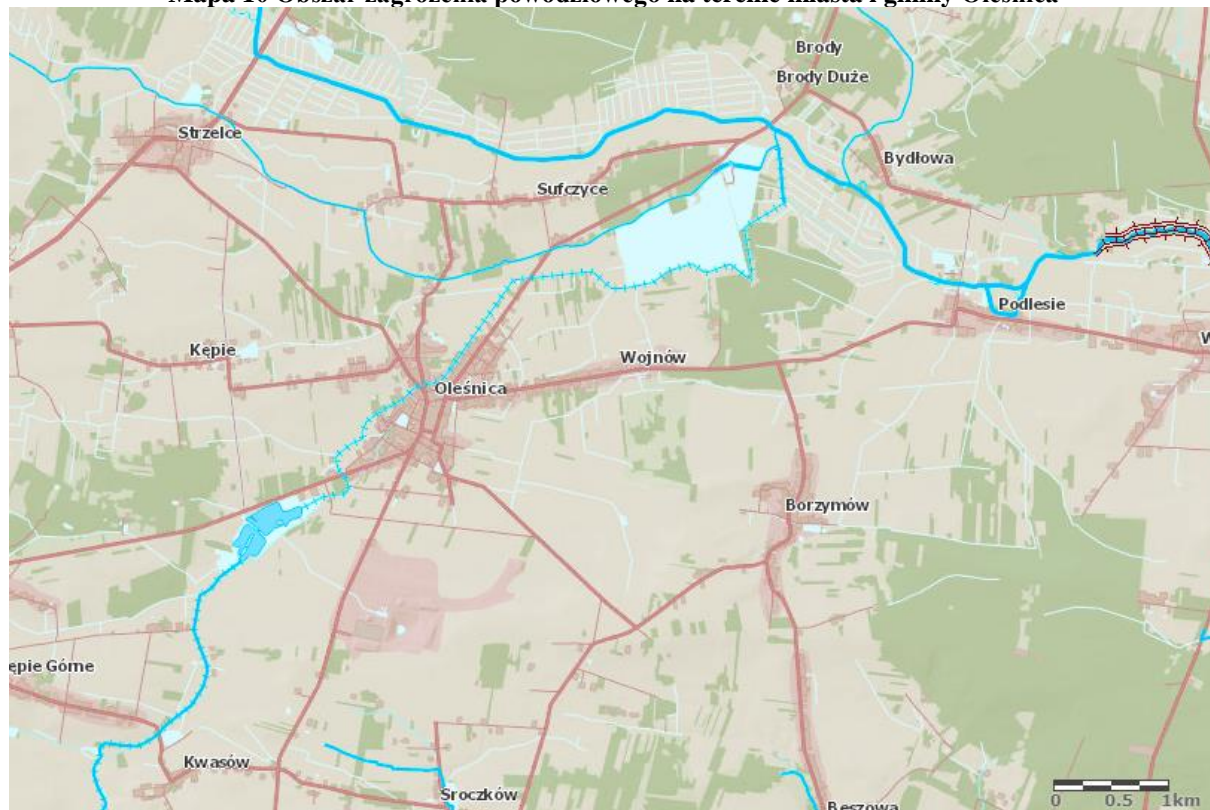
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Hydroportalu Wód Polskich, wody.gov.pl

Mapa 9 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie gminy Rytwiany

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Hydroportalu Wód Polskich, wody.gov.pl

Mapa 10 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie miasta i gminy Oleśnica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Hydroportalu Wód Polskich, wody.gov.pl

Na terenie powiatu staszowskiego w roku 2020 odnotowano 1 041 przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, z czego o charakterze kryminalnym 478, natomiast przestępstw o charakterze gospodarczym 421. Wśród przestępstw ogółem, przeciwko życiu i zdrowiu odnotowano 17, zaś przeciwko mieniu 264³⁷. W tabeli 26 zaprezentowano zdarzenia drogowe jakie miały miejsce na terenie MOF Staszowa w przeciągu ostatnich 6 lat. Najwięcej zdarzeń wystąpiło na terenie gminy Staszów, co wynika m.in. z faktu, że Staszów jest miastem powiatowym. Na obszarze MOF zanotowano najwięcej zdarzeń z udziałem samochodów osobowych w 2019 roku – łącznie 265, a w 2020 roku, który ze względu na panującą pandemię Covid-19 powinien charakteryzować się znacznym spadkiem, w rzeczywistości nie odbiegał znacznie od roku 2019 – liczba zdarzeń wynosiła 254. W 2019 roku zdarzeń z udziałem rowerzystów było 10 (w 2020 r. – 7), zaś z udziałem pieszych – 6 (w 2020 r. również 6), a z udziałem transportu zbiorowego – 1 (w 2020 r. – brak zdarzeń).

³⁷ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, stat.gov.pl

Tabela 26 Zdarzenia drogowe na obszarze MOF Staszowa w latach 2015–2020

Miasto i Gmina Staszów	Liczba zdarzeń						Liczba rannych i ofiar śmiertelnych					
Zdarzenia z udziałem:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020
pieszych	10	8	5	9	5	3	7	5	2	3	3	3
transportu zbiorowego	3	6	7	5	1	0	0	0	0	0	1	0
rowerzystów	14	7	5	9	9	4	6	4	2	1	3	1
samochodów osobowych	162	216	191	234	212	182	13	7	16	16	14	7
Łącznie	189	237	208	257	227	189	26	16	20	20	21	11
Miasto i Gmina Oleśnica	Liczba zdarzeń						Liczba rannych i ofiar śmiertelnych					
Zdarzenia z udziałem:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020
pieszych	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1
transportu zbiorowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
rowerzystów	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
samochodów osobowych	16	14	15	14	13	18	0	3	0	0	2	0
Łącznie	16	14	16	15	13	20	0	3	1	0	2	1
Gmina Rytwiany	Liczba zdarzeń						Liczba rannych i ofiar śmiertelnych					
Zdarzenia z udziałem:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020
pieszych	3	1	1	1	1	2	2	1	0	0	0	1
transportu zbiorowego	2	1	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0
rowerzystów	0	1	2	3	1	2	0	1	1	1	0	0
samochodów osobowych	28	39	34	40	40	41	2	7	3	3	3	5
Łącznie	33	42	39	44	42	45	4	9	5	4	3	6
MOF Staszowa	Liczba zdarzeń						Liczba rannych i ofiar śmiertelnych					
Zdarzenia z udziałem:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020
pieszych	13	9	7	10	6	6	9	6	3	3	3	5
transportu zbiorowego	5	7	9	5	1	0	0	0	1	0	1	0
rowerzystów	14	8	7	13	10	7	5	5	3	2	3	1
samochodów osobowych	206	269	240	288	265	241	15	17	19	19	19	12
Łącznie	238	293	263	316	282	254	30	28	26	24	26	18

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Staszowie

5. Polityka społeczna

Pomoc społeczna polega na działaniu zmierzającym do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Obowiązek wykonywania zadań pomocy społecznej z mocy ustawy spoczywa na gminie oraz na administracji rządowej. Z tego obowiązku wynika podział na zadania zlecone finansowane z budżetu centralnego i zadania własne, na które środki pochodzą z budżetu gminy. Bezpośrednio realizacją zobowiązań wobec ludności na obszarze MOF Staszowa zajmuje się: Ośrodek Pomocy Społecznej w Staszowie, Centrum Integracji Społecznej w Staszowie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Staszowie, Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica "Jutrzenka", Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnicy oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Rytwianach.

Sytuację panującą na obszarze MOF Staszowa w zakresie polityki społecznej obrazują następujące wskaźniki: gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego, beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności, udział [%] beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem, rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ogółem, udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku oraz odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach.

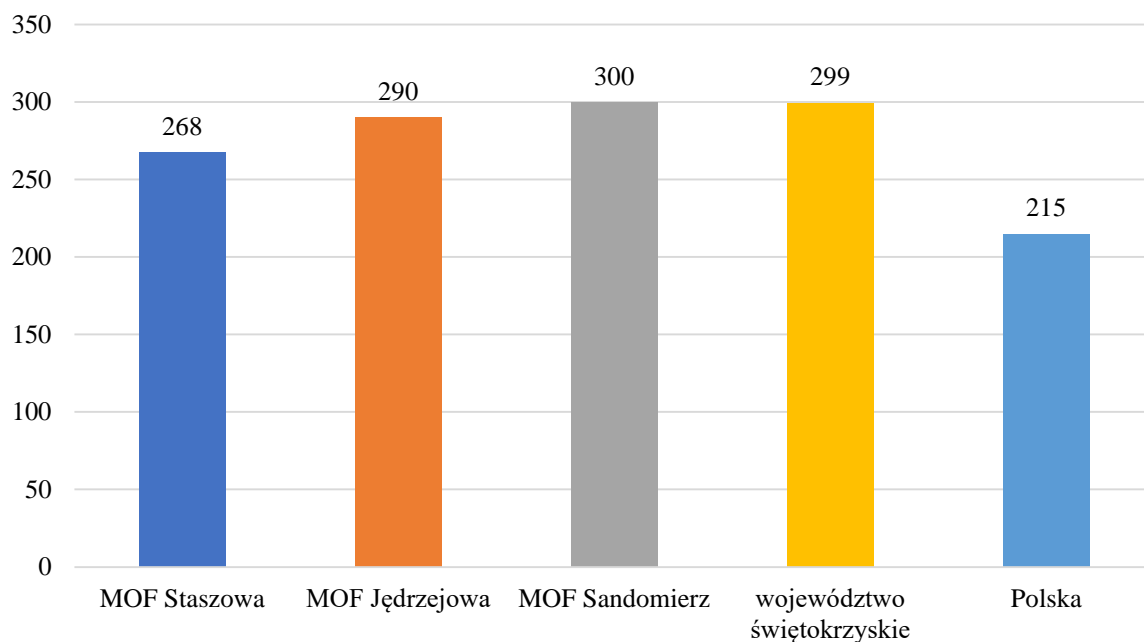
Pierwszy ze wskaźników, nad którym należy się pochylić, to wskaźnik liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego – w celu porównania wskaźnika między różnymi jednostkami terytorialnymi, wartości podano w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli 27, w 2019 roku Gmina Staszów (259) oraz Gmina Rytwiany (234) miały wskaźnik ogółem niższy od średniej w województwie świętokrzyskim (299), ale wyższy niż średnia dla Polski (215). Natomiast poniżej kryterium dochodowego liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej była niższa w gminie Rytwiany (100) niż w Polsce (119) i województwie świętokrzyskim (162), natomiast w gminie Staszów wyniosła 122, zaś w gminie Oleśnica 198. Średnia dla MOF Staszowa w 2019 roku wskaźnika gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego na 10 tys. mieszkańców ogółem wyniosła 268, co zostało przedstawione na wykresie 24.

Tabela 27 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wg kryterium dochodowego w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa, w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego na 10 tys. mieszkańców														
	ogółem					poniżej kryterium dochodowego					powyżej kryterium dochodowego				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	283	268	249	233	215	197	178	155	139	119	86	90	94	94	95
województwo świętokrzyskie	374	358	335	315	299	254	235	204	182	162	120	124	131	133	138
Gmina Bogoria	596	549	530	523	515	464	428	397	367	348	132	121	133	156	166
Gmina Łubnice	746	722	678	654	573	437	408	369	327	290	308	314	308	327	283
Miasto i Gmina Klimontów	586	566	533	525	495	457	414	370	345	303	129	152	163	180	193
Miasto i Gmina Oleśnica	432	452	431	424	381	292	267	237	230	198	141	185	193	194	183
Miasto i Gmina Osiek	399	429	393	392	412	300	300	239	229	222	99	129	154	162	190
Miasto i Gmina Pacanów	309	312	341	289	376	174	177	173	124	141	135	135	168	165	235
Miasto i Gmina Połaniec	548	544	560	458	450	237	221	205	150	133	311	322	355	308	317
Gmina Raków	462	481	466	454	620	423	409	369	353	475	38	72	97	101	145
Gmina Rytwiany	277	277	281	262	234	159	157	137	127	100	118	120	144	135	133
Miasto i Gmina Staszów	309	310	294	271	259	205	197	161	142	122	104	113	133	129	136
Miasto i Gmina Stopnica	274	260	235	207	196	179	158	128	122	104	94	102	107	85	92
Miasto i Gmina Szydłów	278	281	267	266	282	161	159	131	135	124	117	122	136	131	158
Gmina Tuczępy	481	426	413	408	361	267	258	208	180	182	214	168	205	228	179

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

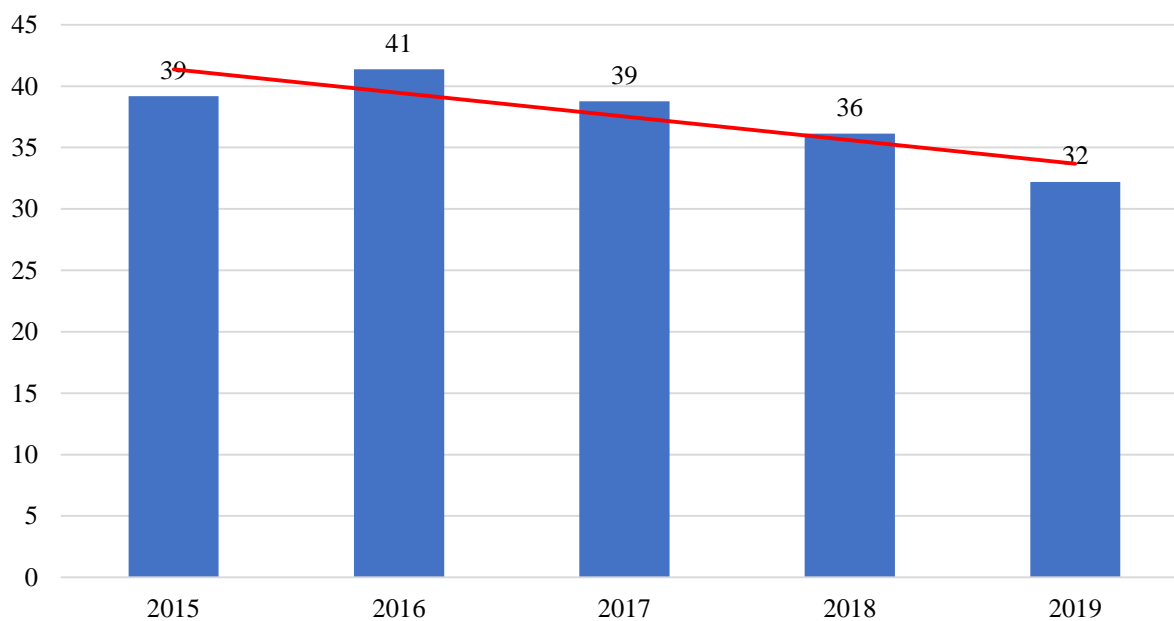
Wykres 24 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wg kryterium dochodowego ogółem w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnikami, na które należy zwrócić uwagę, są udzielane zasiłki rodzinne. W tabeli 28 przedstawiono w latach 2015–2019: liczbę rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci ogółem oraz w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, a także udział % dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. Jak wynika z przedstawionych danych, spośród gmin wchodzących w skład MOF Staszowa najtrudniejsza sytuacja w 2019 roku była w gminie Oleśnica (47 rodzin otrzymało zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców) – wartość wskaźnika była znacznie wyższa niż średnia w Polsce (26) i w województwie świętokrzyskim (33). Dla MOF Staszowa w 2019 roku wartość ta wyniosła 32 – optymistycznym zjawiskiem jest fakt systematycznego spadku wskaźnika od 2017 roku, co przedstawiono na wykresie 25. Przekłada się to również na udział % dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłki w stosunku do wszystkich dzieci w tej grupie wiekowej – w gminie Oleśnica 46,1% dzieci w wieku do 17 lat objętych jest zasiłkami rodzinnymi, podczas gdy w Polsce 27,0%, a w województwie świętokrzyskim 34,4%. W pozostałych gminach należących do MOF Staszowa wskaźnik ten w 2019 roku był nieznacznie niższy od średniej w województwie świętokrzyskim (gmina Staszów – 32,2%, gmina Rytwiany – 33,4%) i wyższy niż średnia w Polsce.

Wykres 25 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 28 Zasilki rodzinne w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Rodziny otrzymujące zasilki rodzinne na dzieci					Rodziny otrzymujące zasilki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ogółem					Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	1 034 175	1 118 069	1 119 246	1 115 800	1 008 127	27	29	29	29	26	26,8	29,4	29,3	29,4	27,0
województwo świętokrzyskie	44 960	48 618	47 789	45 811	40 496	36	39	38	37	33	35,3	39,0	38,6	37,7	34,4
Gmina Bogoria	454	491	473	434	389	58	62	60	56	51	51,1	56,1	54,8	50,8	49,0
Gmina Łubnice	191	209	200	179	162	46	50	49	43	39	49,6	54,1	50,7	48,1	42,8
Miasto i Gmina Klimontów	479	475	481	454	412	58	58	59	56	52	54,1	55,9	55,8	54,7	50,4
Miasto i Gmina Oleśnica	209	223	211	193	181	53	57	54	50	47	50,4	54,3	51,4	49,1	46,1
Miasto i Gmina Osiek	377	462	411	386	347	48	60	53	50	45	45,0	52,0	49,9	49,0	46,0
Miasto i Gmina Pacanów	301	326	314	289	239	40	44	42	39	33	40,5	47,8	45,0	43,2	38,0
Miasto i Gmina Połaniec	403	448	389	316	276	34	38	33	27	23	33,0	36,0	33,8	28,4	25,3
Gmina Raków	336	352	350	318	265	59	62	62	56	47	55,6	59,3	58,9	56,3	48,3
Gmina Rytwiany	241	269	239	228	201	38	42	38	36	32	37,9	42,1	37,7	36,5	33,4
Miasto i Gmina Staszów	978	1 010	951	879	772	37	39	37	34	30	35,7	38,1	36,8	35,5	32,2
Miasto i Gmina Stopnica	402	406	418	382	343	52	53	55	50	45	50,4	54,8	51,8	48,3	43,7
Miasto i Gmina Szydłów	237	254	250	224	201	49	53	53	47	43	45,4	49,9	51,7	46,9	43,9
Gmina Tuczepy	188	201	189	164	138	50	54	50	43	37	43,7	47,0	45,7	41,0	36,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

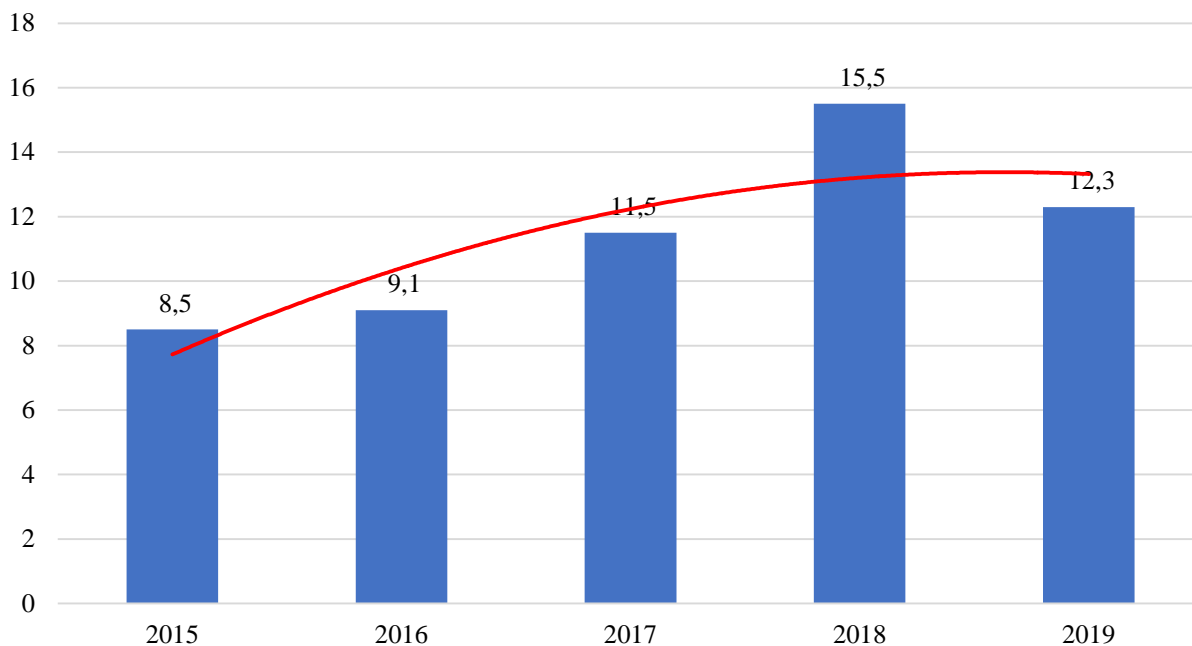
O polityce społecznej oraz dostępie do wysokiej jakości usług publicznych świadczy odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach. Spośród gmin wchodzących w skład MOF Staszowa tylko gmina Staszów świadczy opiekę żłobkową, odsetek dzieci nią objętych w roku 2019 wynosił 12,3% i był nieznacznie niższy niż średnia w Polsce (12,4%) oraz wyższy niż średnia dla województwa świętokrzyskiego (8,5%) (tabela 29). Na wykresie 26 przedstawiono sytuację opieki żłobkowej na obszarze MOF Staszowa (de facto Miasta i Gminy Staszów) w latach 2015–2019. Na terenie miasta i gminy Staszów funkcjonują 4 publiczne placówki opieki nad dziećmi do lat 3, są to: Żłobek "Świat Dziecka" w Staszowie oraz Klub dziecięcy "Świat Dziecka" w Staszowie, Żłobek w Staszowie oraz Klub dziecięcy "Wesoły Pajacyk" w Staszowie.

Tabela 29 Dzieci do lat 3 w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostki terytorialne	Dzieci w wieku do 3 lat ogółem					Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	1 106 141	1 121 533	1 149 976	1 167 837	1 159 025	6,8	7,8	8,6	10,5	12,4
województwo świętokrzyskie	31 672	31 712	31 892	31 966	31 481	4,3	5,3	5,8	6,9	8,5
Gmina Bogoria	208	193	222	208	226	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Łubnice	101	89	77	99	122	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Miasto i Gmina Klimontów	188	203	227	221	214	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Miasto i Gmina Oleśnica	115	126	108	100	103	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Miasto i Gmina Osiek	233	244	247	254	234	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Miasto i Gmina Pacanów	157	181	181	183	169	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Miasto i Gmina Połaniec	373	365	352	325	320	10,7	17,8	18,5	20,0	20,3
Gmina Raków	137	135	150	155	149	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Rytwiany	147	162	170	155	160	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Miasto i Gmina Staszów	655	659	628	592	636	8,5	9,1	11,5	15,5	12,3
Miasto i Gmina Stopnica	207	193	210	204	204	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Miasto i Gmina Szydłów	130	140	138	147	133	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Tuczępy	92	91	90	92	92	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 26 Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejnym aspektem polityki społecznej jest opieka zdrowotna. Na terenie MOF Staszowa funkcjonuje 9 przychodni podległych JST, należą do nich:

- Miejsko-Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Staszowie,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Kurozwękach (Filia MGSPZOZ),
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wiśniowej (Filia MGSPZOZ),
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wiązownicy Kolonii (Filia MGSPZOZ),
- Przychodnia Rodzinna w Staszowie Sp. z o.o.,
- Staszowskie Centrum Medyczne Sp. z o. o. w Konieńłotach,
- Samodzielny Gminny Ośrodek Zdrowia w Oleśnicy,
- Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rytwianach,
- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej – Szpital Powiatowy w Staszowie, którego organem prowadzącym jest powiat staszowski oraz Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Staszowie.

W tabeli 30 przedstawione zostały dane dotyczące liczby udzielonych porad lekarskich w przeliczeniu na 100 mieszkańców – w 2019 roku najwięcej porad udzielono w gminie Staszów, prawie 3-krotnie więcej niż w pozostałych gminach MOF Staszowa. Duża różnica w udzielonych poradach ma najprawdopodobniej związek z tym, iż na terenie Staszowa funkcjonuje więcej przychodni niż w pozostałych gminach i z usług świadczonych

przez te podmioty korzystają nie tylko mieszkańcy gminy Staszów, ale również gmin sąsiednich.

Tabela 30 Udzielone porady lekarskie na 100 mieszkańców w gminach należących do MOF Staszowa

Jednostka terytorialna	Porady lekarskie na 100 mieszkańców				
	2015	2016	2017	2018	2019
Miasto i Gmina Oleśnica	376	346	346	346	355
Gmina Rytwiany	181	201	198	200	302
Miasto i Gmina Staszów	879	857	873	877	853
MOF Staszowa	1 436	1 404	1 417	1 423	1 510

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnym elementem systemu opieki zdrowotnej jest dostępność aptek na terenie MOF Staszowa. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2019 na obszarze MOF zlokalizowanych było 15 aptek i 1 punkt apteczny – po jednej aptece w gminach Rytwiany i Oleśnica oraz 13 aptek i 1 punkt apteczny w Gminie Staszów.

Kolejnym istotnym elementem polityki społecznej jest dostępność mieszkań i lokali komunalnych będących zasobem gmin. Na obszarze MOF Staszowa w 2018 roku zlokalizowane były 304 mieszkania komunalne, z czego aż 280 na obszarze gminy Staszów, 16 na obszarze gminy Rytwiany i 8 na obszarze gminy Oleśnica. W roku 2019 lokali komunalnych było łącznie 25, w tym 20 na terenie gminy Staszów, a 5 na terenie gminy Rytwiany. W tabeli 31 przedstawiono liczbę mieszkań komunalnych oraz liczbę lokali komunalnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2015–2019 w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski.

Tabela 31 Zasoby komunalne na obszarze MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Mieszkania komunalne ogółem na 1 000 mieszkańców					Lokale komunalne ogółem na 1 000 mieszkańców				
	2015	2016	2017 ³⁸	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
MOF Staszowa	8	8	brak danych	8	brak danych	1	1	1	1	1
MOF Jędrzejowa	9	8	brak danych	8	brak danych	3	3	3	3	3
MOF Sandomierza	17	17	brak danych	16	brak danych	2	2	2	2	2
województwo świętokrzyskie	10	9	brak danych	9	brak danych	2	2	2	2	2
Polska	23	23	brak danych	22	brak danych	2	2	3	3	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

³⁸ Brak danych w latach 2017 oraz 2019 w mieszkaniach komunalnych ogółem wynika z powodu: zmiany poziomu prezentacji, zmian wprowadzonych do wykazu jednostek terytorialnych lub modyfikacji listy cech w danym okresie sprawozdawczym.

6. Edukacja i wychowanie

O wysokiej jakości usług publicznych świadczy dostępność dzieci do wychowania przedszkolnego na obszarze danej gminy. Celem wychowania przedszkolnego jest wsparcie całościowego rozwoju dziecka, które powinno być realizowane przez proces opieki, wychowania i nauczania – uczenia się, co umożliwia najmłodszym odkrywanie własnych możliwości, sensu działania oraz gromadzenie doświadczeń, świadomości dobra i piękna. Efektem wychowania przedszkolnego ma być osiągnięcie dojrzałości do podjęcia nauki na pierwszym etapie edukacji. O jakości wychowania przedszkolnego na obszarze MOF Staszowa świadczy odsetek dzieci w wieku 3–5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Analizie poddano każdą z gmin z osobna i porównano wartości między gminami sąsiednimi, województwem świętokrzyskim i Polską. Na terenie MOF Staszowa w 2019 publicznych placówek wychowania przedszkolnego było 21 (12 – gmina Staszów, 3 – gmina Rytwiany, 6 – gmina Oleśnica). W strukturze placówek wychowania przedszkolnego znajdowało się 60 oddziałów przedszkolnych, co stanowi 1 170 miejsc wychowania przedszkolnego. W roku 2019 opieką przedszkolną objętych było 1 169 osób³⁹.

W tabeli 32 przedstawiono liczbę dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3–5 lat oraz liczbę dzieci przypadającą na jedną placówkę wychowania przedszkolnego. Jak wynika z przedstawionych danych, liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na 1 000 dzieci w tej grupie wiekowej w roku 2019 w poszczególnych gminach należących do MOF Staszowa była niższa niż średnia w Polsce, natomiast w gminie Staszów wskaźnik był wyższy niż w województwie świętokrzyskim (w pozostałych dwóch gminach był niższy).

³⁹ Na podstawie danych GUS.

Tabela 32 Wskaźniki wychowania przedszkolnego w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski

Jednostka terytorialna	Liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę					Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3–5 lat				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	54	60	62	63	63	842	811	847	873	885
województwo świętokrzyskie	40	46	47	47	47	806	768	803	835	852
Gmina Bogoria	57	61	57	53	55	738	589	697	728	771
Gmina Łubnice	21	21	22	26	21	655	580	542	713	596
Miasto i Gmina Klimontów	24	29	31	25	28	705	791	829	741	809
Miasto i Gmina Oleśnica	25	20	22	21	27	788	787	789	716	705
Miasto i Gmina Osiek	30	42	44	46	47	648	627	657	686	690
Miasto i Gmina Pacanów	39	43	39	40	42	613	599	730	764	789
Miasto i Gmina Połaniec	98	108	115	112	114	898	805	871	871	911
Gmina Raków	25	20	22	21	27	743	676	743	727	803
Gmina Rytwiany	57	67	61	62	61	823	819	743	785	745
Miasto i Gmina Staszów	69	70	68	68	69	864	834	873	860	865
Miasto i Gmina Stopnica	57	84	46	212	209	660	500	670	746	788
Miasto i Gmina Szydłów	40	56	58	60	43	542	659	577	695	734
Gmina Tuczępy	20	35	31	32	33	804	911	716	726	851

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejnym etapem nauki szkolnej jest szkolnictwo podstawowe, na terenie MOF Staszowa podlegających JST w 2019 roku było 13 placówek, do których uczęszczało 2 716 uczniów, z czego aż 1 986 uczniów uczęszczało do szkół w gminie Staszów. Na terenie MOF Staszowa znajdują się następujące placówki:

Na terenie miasta i gminy Staszów:

- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Staszowie;
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. Ignacego Jana Paderewskiego w Staszowie;
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. Hieronima Łaskiego w Staszowie;
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Papieża Jana Pawła II w Czajkowie;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Mostkach;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Koniemłotach;
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Zespole Placówek Oświatowych w Kurozwałkach;
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Oddziału Partyzanckiego AK "Jędrusie" w Zespole Placówek Oświatowych w Smerdynie;

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Wiązownicy Dużej;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Wiśniowej (prowadzona przez osobę fizyczną).

Na terenie miasta i gminy Oleśnica:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Oleśnicy im. Stefana Żeromskiego.

Na terenie gminy Rytwiany:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Jana Pawła II w Rytwianach;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Publiczna Szkoła Podstawowa i Publiczne Samorządowe Przedszkole im. 100-lecia Odzyskania Niepodległości w Strzegomiu;
- Zespół Placówek Oświatowych Publiczna Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Marii Firlejczyk w Sichowie Dużym.

W tabeli 33 przedstawiony został współczynnik skolaryzacji netto oraz liczba uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Wszystkie gminy należące do MOF Staszowa mają liczbę uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców niższą niż średnia w Polsce (80), a gminy Oleśnica i Rytwiany również niższą niż średnia w województwie świętokrzyskim (73).

Wskaźnik współczynnik skolaryzacji jest miarą powszechności nauczania, tj. służy do oceny aktywności edukacyjnej ludności. Analizy wskaźnika należy dokonać z uwzględnieniem poziomu nauczania. Wskaźniki w gminach oscylują wokół 90% – wysokie wartości wskaźników wynikają z faktu, iż nauka w szkołach podstawowych jest obowiązkowa w Polsce, co oznacza, że wszystkie dzieci w wieku szkolnym powinny być objęte nauką. Wartość poniżej 100% nie musi oznaczać, że dzieci nie uczęszczają do szkoły w ogóle, ale może być to związane m.in. z uczęszczaniem do szkół na obszarze innych jednostek terytorialnych, bądź część dzieci zameldowanych w Polsce kształci się za granicą, gdzie przebywają wraz z rodzicami. Należy też zwrócić uwagę na to, że liczba uczniów odnosi się do uczniów w szkołach podstawowych, trzeba jednak pamiętać, iż w latach 2015–2018 część dzieci uczęszczała jeszcze do gimnazjum – z dniem 1 września 2019 roku gimnazja przestały istnieć.

Tabela 33 Współczynnik skolaryzacji netto oraz liczba uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Współczynnik skolaryzacji netto ⁴⁰					Liczba uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	90,1	92,5	93,4	93,9	93,7	65	60	69	79	80
województwo świętokrzyskie	89,2	91,4	92,0	92,3	92,1	59	54	63	72	73
Gmina Bogoria	89,9	91,6	90,8	90,1	89,3	68	62	72	83	83
Gmina Łubnice	86,6	89,6	88,2	88,7	87,8	58	55	60	68	67
Miasto i Gmina Klimontów	83,8	85,1	85,9	84,2	86,1	66	58	67	74	73
Miasto i Gmina Oleśnica	84,4	90,2	90,3	91,1	90,8	53	48	59	68	70
Miasto i Gmina Osiek	85,7	86,3	85,8	85,8	85,1	63	54	62	70	71
Miasto i Gmina Pacanów	84,7	87,4	90,2	90,3	91,2	58	53	64	71	72
Miasto i Gmina Połaniec	98,6	100,0	100,1	99,8	99,6	70	64	74	85	85
Gmina Raków	89,3	89,6	89,9	90,2	89,3	62	55	63	71	73
Gmina Rytwiany	91,2	92,3	92,5	89,6	87,9	62	54	64	73	72
Miasto i Gmina Staszów	91,2	92,3	92,5	89,6	87,9	63	57	68	77	78
Miasto i Gmina Stopnica	93,3	95,1	97,8	98,3	99,0	54	48	58	65	64
Miasto i Gmina Szydłów	81,4	86,4	85,5	84,8	80,5	52	49	55	64	61
Gmina Tuczępy	104,7	104,7	104,0	103,0	98,7	83	72	83	90	84

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Odzwierciedleniem poziomu nauki są wyniki uzyskiwane przez uczniów w ogólnopolskich egzaminach. W związku z reformą szkolnictwa, która zlikwidowała gimnazja oraz trudnym okresem wywołanym pandemią COVID-19 i wprowadzeniem nauki zdalnej, w niniejszej diagnozie prezentowane są dane za rok 2020, tj. egzamin ósmoklasisty dla rocznika nauki szkolnej 2019/2020. Jak można zaobserwować w tabeli 34, najlepsze wyniki spośród gmin MOF Staszowa osiągnęli uczniowie z Gminy Rytwiany, były one bowiem z każdego przedmiotu powyżej średniej wojewódzkiej. Bardzo dobrze na tle innych gmin wypadła również Gmina Staszów, gdzie uczniowie z egzaminu z matematyki i j. angielskiego byli powyżej średniej wojewódzkiej, a z języka polskiego się do niej zbliżyli. Najslabiej wypadli uczniowie w szkole w Oleśnicy, gdyż we wszystkich przedmiotach uplasowali się poniżej średniej województwa świętokrzyskiego. W tabeli nie przedstawiano pojedynczych wyników egzaminów z innych języków niż język angielski, bowiem stanowiły one tylko marginalną część.

⁴⁰ Współczynnik skolaryzacji netto to relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Tabela 34 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich oraz województwa świętokrzyskiego

Jednostka terytorialna	liczba zdających	język polski	matematyka	język angielski
		średni wynik %		
województwo świętokrzyskie	10 145	59	46	52
Gmina Bogoria	76	58	41	45
Gmina Łubnice	26	63	50	46
Miasto i Gmina Klimontów	82	52	37	36
Miasto i Gmina Oleśnica	33	46	40	35
Miasto i Gmina Osiek	58	62	48	52
Miasto i Gmina Pacanów	49	59	41	41
Miasto i Gmina Połaniec	117	56	41	50
Gmina Raków	48	49	41	30
Gmina Rytwiany	50	63	50	52
Miasto i Gmina Staszów	225	58	47	54
Miasto i Gmina Stopnica	63	53	43	47
Miasto i Gmina Szydłów	36	56	45	42
Gmina Tuczępy	43	56	45	49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi

Poza szkołami podstawowymi na terenie MOF Staszowa zlokalizowane są szkoły ponadpodstawowe:

- Liceum Ogólnokształcące im. ks. kard. S. Wyszyńskiego w Staszowie;
- Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół im. Stanisława Staszica w Staszowie;
- Technikum w Zespole Szkół im. Stanisława Staszica w Staszowie;
- Technikum w Zespole Szkół Ekonomicznych im. Jana Pawła II w Staszowie;
- Branżowa Szkoła I stopnia w Zespole Szkół im. Stanisława Staszica w Staszowie;
- Branżowa Szkoła I stopnia w Zespole Szkół Ekonomicznych im. Jana Pawła II w Staszowie;
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Adolfa Dygasińskiego w Sichowie Dużym.

7. Kapitał społeczny

Kapitał społeczny to wiedza, która jest osadzona w relacjach i stosunkach społecznych. Wiąże się on z zaufaniem członków organizacji do siebie, normami i wartościami. Można mówić o różnych wymiarach tego kapitału – społecznym, ekonomicznym i kulturowym. Na kapitał społeczny składają się m.in. jakość stosunków międzyludzkich, relacje, stosunki, efekt synergii. Można powiedzieć, że jest on kapitałem ludzkim wzbogaconym o relacje i współpracę (kapitał ludzki jest statyczny; daje potencjalne korzyści, zaś społeczny – dynamiczny; daje faktyczne korzyści). Kształtowanie kapitału społecznego wymaga doskonalenia jakości stosunków międzyludzkich, umiejętności współpracy, norm, klimatu organizacyjnego i zaufania. Podstawą do budowy kapitału jest struktura organizacyjna z jasno wskazanymi zadaniami, uprawnieniami i odpowiedzialnością⁴¹.

Poziom kapitału społecznego można mierzyć za pomocą obiektywnych wskaźników empirycznych. Robert Putnam skonstruował Social Capital Index, na który składa się 14 wskaźników podzielonych na pięć głównych sekcji⁴²:

- życie społeczne,
- zaangażowanie w sprawy publiczne,
- wolontariat,
- nieformalne zaangażowanie społeczne,
- mierniki zaufania.

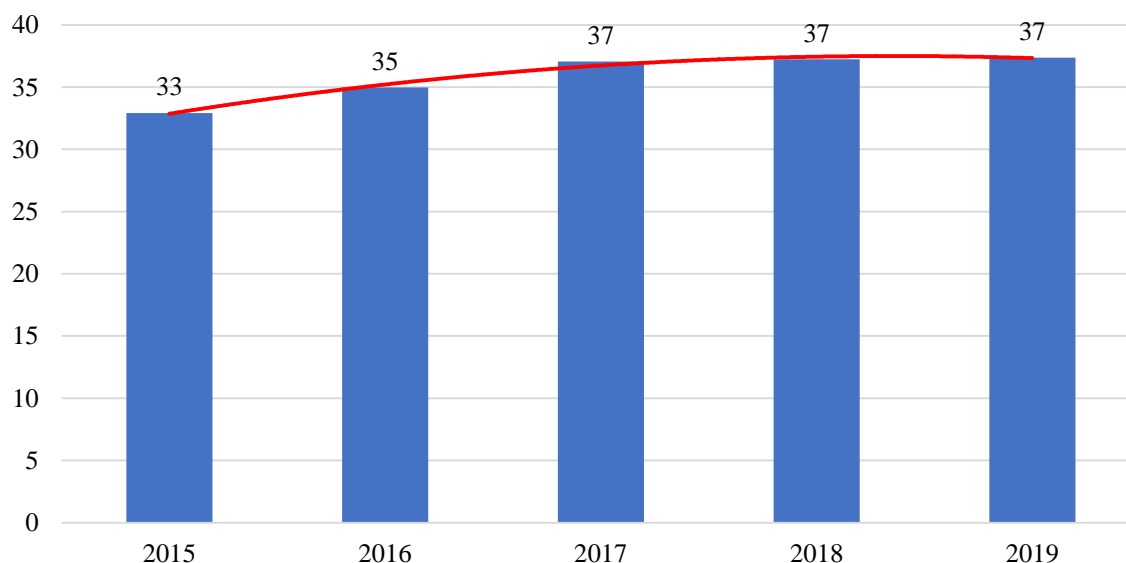
Bazując na powyższym zostały wybrane wskaźniki obrazujące kapitał społeczny na obszarze MOF Staszowa.

Jednym z głównych mierników kapitału społecznego jest liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców. W latach 2015–2019 na terenie MOF Staszowa wskaźnik ten nieznacznie wzrósł (wykres 27), od 2017 roku utrzymywał się na stałym poziomie (37), takim samym jak średnia wojewódzka (37) i niewiele niższym niż średnia Polski (38). W porównaniu do MOF Jędrzejowa (35) był nieznacznie wyższy, zaś do MOF Sandomierza – dużo niższy (45), co zostało przedstawione na wykresie 28.

⁴¹ Encyklopedia Zarządzania, www.mfiles.pl

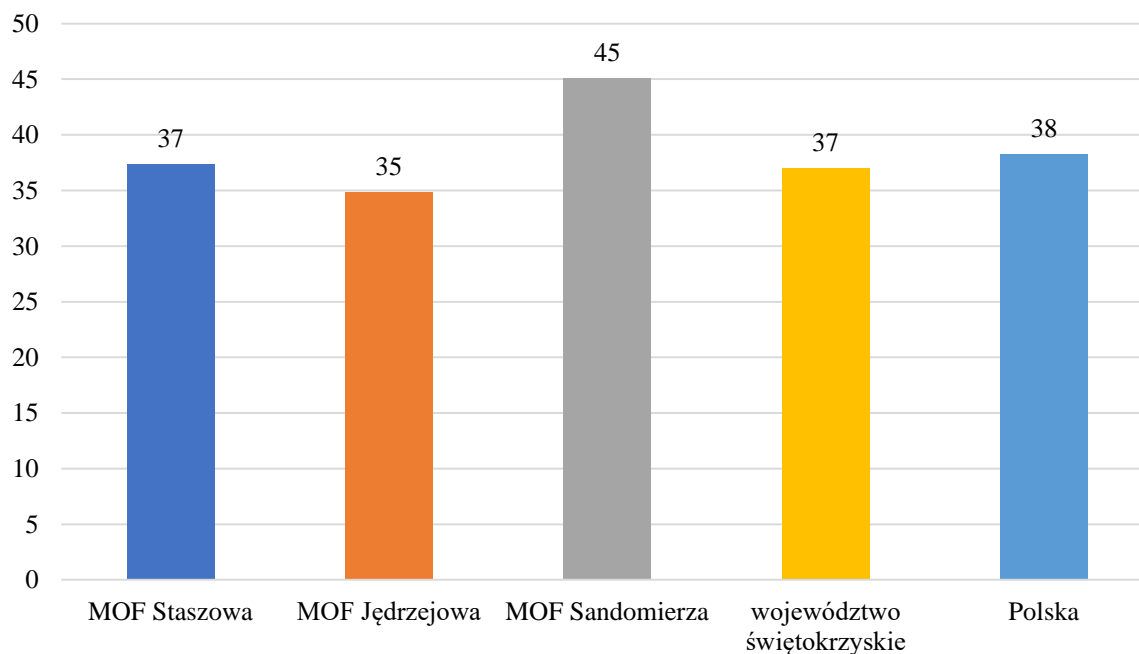
⁴² jw.

Wykres 27 Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 28 Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

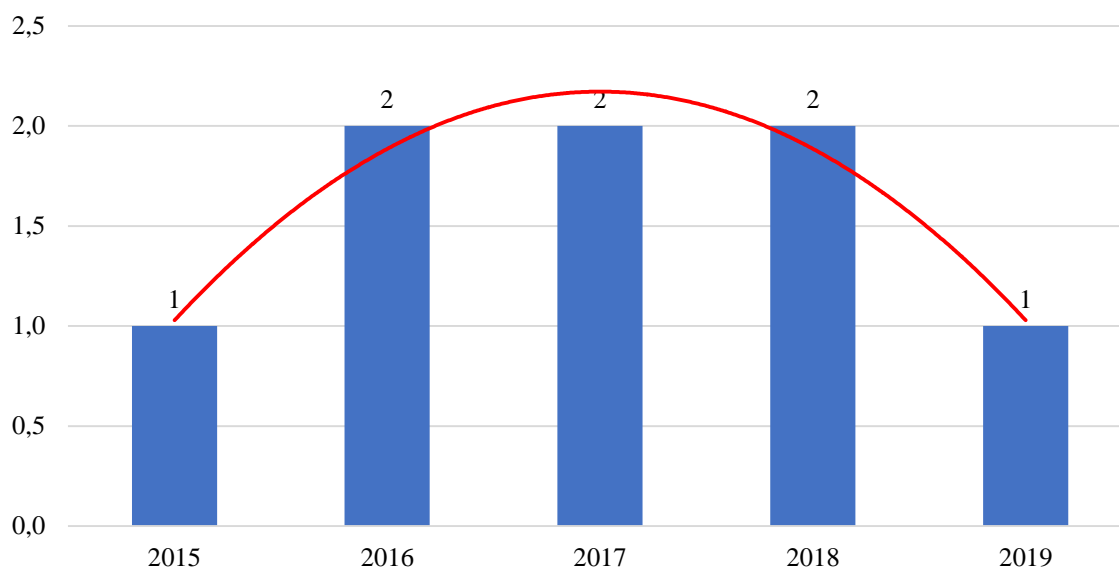
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnym wskaźnikiem obrazującym aktywność społeczną jest wskaźnik nowo zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców, który dla MOF Staszowa w latach 2016–2018 utrzymywał się na stałym poziomie (2),

natomiast w 2019 roku spadł do 1, podczas gdy dla Polski i województwa świętokrzyskiego wniósł 2 (wykresy 29–30).

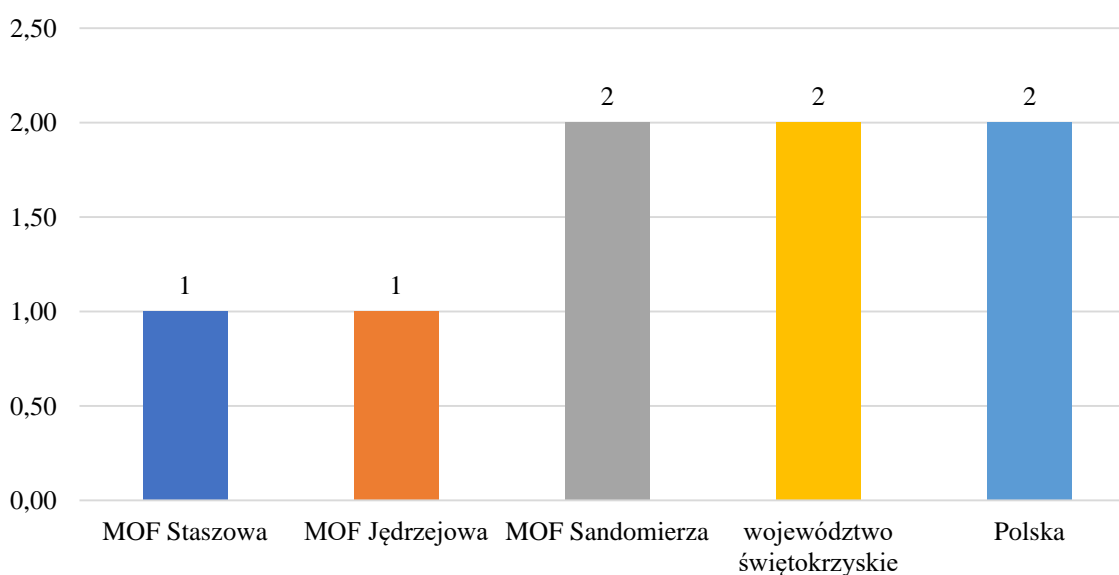
Spośród gmin wchodzących w skład MOF Staszowa tylko w gminie Rytwiany w roku 2019 odnotowano dodatni wskaźnik w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. W liczbach bezwzględnych liczba nowo zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na terenie MOF Staszowa wynosiła 1 w 2019 roku.

Wykres 29 Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 30 Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W tabeli 35 przedstawione zostały fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców oraz nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich oraz województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019.

Tabela 35 Wskaźniki kapitału społecznego w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców					Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	35	37	38	37	38	2	2	2	2	2
województwo świętokrzyskie	33	34	36	35	37	2	2	2	2	2
Gmina Bogoria	30	30	31	31	33	1	0	1	0	1
Gmina Łubnice	19	19	22	24	27	0	0	2	2	2
Miasto i Gmina Klimontów	33	39	41	40	41	4	6	0	0	1
Miasto i Gmina Oleśnica	26	26	26	21	21	0	0	0	0	0
Miasto i Gmina Osiek	32	33	35	35	38	1	1	1	0	0
Miasto i Gmina Pacanów	36	39	40	41	41	1	4	1	0	0
Miasto i Gmina Połaniec	29	31	31	31	33	2	2	0	1	2
Gmina Raków	37	37	37	37	41	5	2	0	2	4
Gmina Rytwiany	43	44	49	47	47	2	2	5	2	2
Miasto i Gmina Staszów	32	34	36	37	38	2	3	2	2	0
Miasto i Gmina Stopnica	19	18	18	18	18	1	0	0	0	0
Miasto i Gmina Szydłów	50	50	53	55	56	8	0	4	4	0
Gmina Tuczępy	34	37	37	37	37	3	3	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

O poziomie aktywności mieszkańców świadczą udziały w wyborach ogólnokrajowych. W tabeli 36 przedstawiono frekwencję wyborczą w poszczególnych wyborach w Polsce w latach 2018–2020 w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do Polski i województwa świętokrzyskiego.

Tabela 36 Frekwencja wyborcza wg typu wyborów w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa

Jednostka terytorialna	Frekwencja [%] wg typu wyborów			
	Sejmiki województw 2018	Sejm i Senat 2019	Parlament Europejski 2019	Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej 2020
Miasto i Gmina Oleśnica	56,14	50,42	42,05	59,84
Gmina Rytwiany	55,37	53,31	40,37	63,85
Miasto i Gmina Staszów	53,66	54,47	37,03	63,44
województwo świętokrzyskie	56,59	57,70	44,49	66,37
Polska	54,84	61,74	45,68	68,18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, pkw.gov.pl

Zgodnie z przedstawionymi w tabeli danymi, w jedynie w Gminie Oleśnica i Gminie Rytwiany w wyborach do sejmiku województwa w 2018 roku frekwencja była wyższa niż frekwencja w Polsce, ale jednocześnie niższa niż w województwie świętokrzyskim. W pozostałych wyborach, tj. do Sejmu i Senatu, Parlamentu Europejskiego oraz wyborach prezydenckich, frekwencja w omawianych gminach była niższa niż frekwencja w Polsce i województwie świętokrzyskim.

Ważnym aspektem kapitału społecznego jest współpraca międzysektorowa, tj. współpraca między sektorem publicznym, gospodarczym i społecznym, a więc między samorządem, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca międzysektorowa to dobrowolna relacja pomiędzy różnymi stronami, w której łączą one siły, by osiągnąć wspólny cel. Działania każdego z sektorów są inne, każdy z nich pełni odrębną rolę w lokalnej społeczności i cechuje się odmiennymi celami. Dzięki połączeniu możliwości każdego z nich, współpraca taka gwarantuje nowy, lepszy rozwój⁴³.

Spośród gmin obszaru MOF Staszowa, współpracę z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami prowadzi Gmina Rytwiany oraz Gmina Staszów. Obydwie gminy realizowały w roku 2019 program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Przedmiotem współpracy władz Gminy Rytwiany z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego było przede wszystkim⁴⁴:

- realizacja zadań gminy określonych w ustawach;
- tworzenie systemowych rozwiązań ważnych problemów społecznych;

⁴³ Internetowy serwis informacyjny, prawo.pl

⁴⁴ Sprawozdanie z realizacji Rocznej strategii rozwoju Gminy Rytwiany z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok 2019, Rytwiany 2020.

- określenie potrzeb społecznych i sposobu ich zaspokajania.

Współpraca gminy Rytwiany z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2019 miała miejsce m.in. w obszarach⁴⁵:

- kultywowania lokalnej tradycji, obyczajów, obrzędów, utrwalania postaw patriotycznych;
- upowszechniania kultury fizycznej i sportu, szkoleń sportowych młodzieży oraz organizacji zawodów i rozgrywek sportowych;
- promocji gminy;
- wspierania działań na rzecz promocji i ochrony zdrowia;
- działań proekologicznych;
- alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych;
- propagowania i wspierania turystyki pieszej i rowerowej;
- wspierania działań na rzecz osób starszych i samotnych;
- organizacji cyklicznych imprez plenerowych;
- przeciwdziałania bezrobociu;
- przedsiębiorczości.

Współpraca gminy Rytwiany z organizacjami pozarządowymi miała charakter finansowy i pozafinansowy. Charakter pozafinansowy to przede wszystkim⁴⁶:

- informowanie o planach i kierunkach działań gminy;
- publikowanie na stronie www gminy informacji o realizowanych działaniach przez organizacje pozarządowe;
- patronat Wójta Gminy nad działaniami organizacji;
- pomoc organizacjom w nawiązywaniu współpracy z mediami oraz promocja działalności organizacji;
- wsparcie organizacji w pozyskiwaniu funduszy ze źródeł zewnętrznych;
- oferowanie pomocy merytorycznej w Referacie Organizacyjnym Urzędu Gminy Rytwiany;
- udzielenie bezpłatnie lokali będących w zasobach gminy celem realizacji działalności statutowej przez organizacje pozarządowe.

⁴⁵ jw.

⁴⁶ jw.

W gminie Rytwiany realizowane przez organizacje zadania znacząco poprawiły jakość życia mieszkańców, mobilizując oraz angażując mieszkańców do aktywnego spędzania czasu, a także udziału w życiu publicznym. Środowiska organizacji pozarządowych są bardzo ważnym źródłem pozyskiwania informacji o funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego, zrzeszania mieszkańców, poziomu rozwoju kapitału społecznego. Sektor publiczny pełni wiele istotnych funkcji społecznych, takich jak⁴⁷:

- przeciwdziałanie społecznej marginalizacji i wykluczeniu;
- obniżenie kosztów świadczenia niektórych usług społecznych;
- mobilizowanie jednostek i grup;
- kształtowanie kultury obywatelskiej w społeczeństwie, awans społeczno-edukacyjny poprzez aktywne uczestnictwo w organizacjach pozarządowych;
- powiększanie kapitału społecznego.

Współpraca gminy Staszów z organizacjami pozarządowymi w 2020 roku opierała się na zapisach *Rocznego Programu Współpracy Gminy Staszów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2020 rok*.

Cele szczegółowe Programu to:

- kształtowanie lokalnego społeczeństwa obywatelskiego i wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych;
- podnoszenie skuteczności i efektywności działań w sferze zadań publicznych;
- wzmacnianie pozycji organizacji i zapewnienie im równych z innymi podmiotami szans w realizacji zadań publicznych przez wspieranie i powierzanie im zadań przy jednoznacznym zapewnieniu odpowiednich środków na ich realizację;
- realizacja zadań publicznych określonych w ustawie;
- prowadzenie nowatorskich i efektywnych działań na rzecz gminy oraz tworzenie systemowych rozwiązań dla ważnych problemów społecznych;
- uzupełnianie działań gminy w zakresie nieobjętym przez struktury samorządowe.

Współpraca Gminy Staszów z organizacjami pozarządowymi podobnie jak w Gminie Rytwiany miała charakter finansowy i pozafinansowy⁴⁸. Charakter finansowy

⁴⁷ jw.

⁴⁸ Sprawozdanie z realizacji programu współpracy Gminy Staszów z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego za 2020 rok, Staszów 2021.

polegał przede wszystkim na realizacji zadań publicznych przez organizacje. Łączna kwota jaką przeznaczono na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty wynosiła w 2020 roku 160 000,00 zł. Ponadto udzielono wsparcia finansowego w zakresie rozwoju sportu w formie dotacji celowej oraz w formie stypendiów i nagród sportowych dla zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe, przyznawanych wg odrębnej uchwały Rady Miejskiej w Staszowie, w łącznej kwocie 132 000,00 zł. Na podstawie odrębnych przepisów oraz realizowanych projektów przyznano dotacje w łącznej kwocie 84 000,00 zł.

Pozafinansowe formy współpracy były realizowane w szczególności poprzez⁴⁹:

- wspólne rozpoznawanie potrzeb społeczności lokalnej i planowanie działań służących ich zaspokajaniu;
- popularyzowanie i promocję działań organizacji pozarządowych zamieszczając informacje, artykuły na stronie internetowej Urzędu, jak również podczas lokalnych imprez;
- udostępnianie lokali, obiektów sportowych w ramach realizowanych zadań publicznych gminy;
- objęcie patronatem przez burmistrza miasta i gminy Staszów przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe;
- współpracę z organizacjami z terenu gminy polegającą na wsparciu organizacyjnym uroczystości o charakterze patriotycznym, służącą podtrzymaniu tradycji narodowej, pielęgnowaniu polskości i rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- udzielanie pomocy, informacji, doradztwa przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostek organizacyjnych, zgodnie z ich kompetencjami;
- przygotowanie „Programu współpracy gminy Staszów z organizacjami pozarządowymi”, poprzedzonego konsultacjami społecznymi.

Na obszarze MOF Staszowa działają instytucje otoczenia biznesu, które wspierają przedsiębiorców w ich działalności, należą do nich m.in.⁵⁰:

- Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców w Staszowie;
- Staszowski Ośrodek Integracji i Wspierania Przedsiębiorczości SIG;

⁴⁹ jw.

⁵⁰ Strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy Staszów, staszow.pl

- Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie;
- Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości – Biuro w Staszowie.

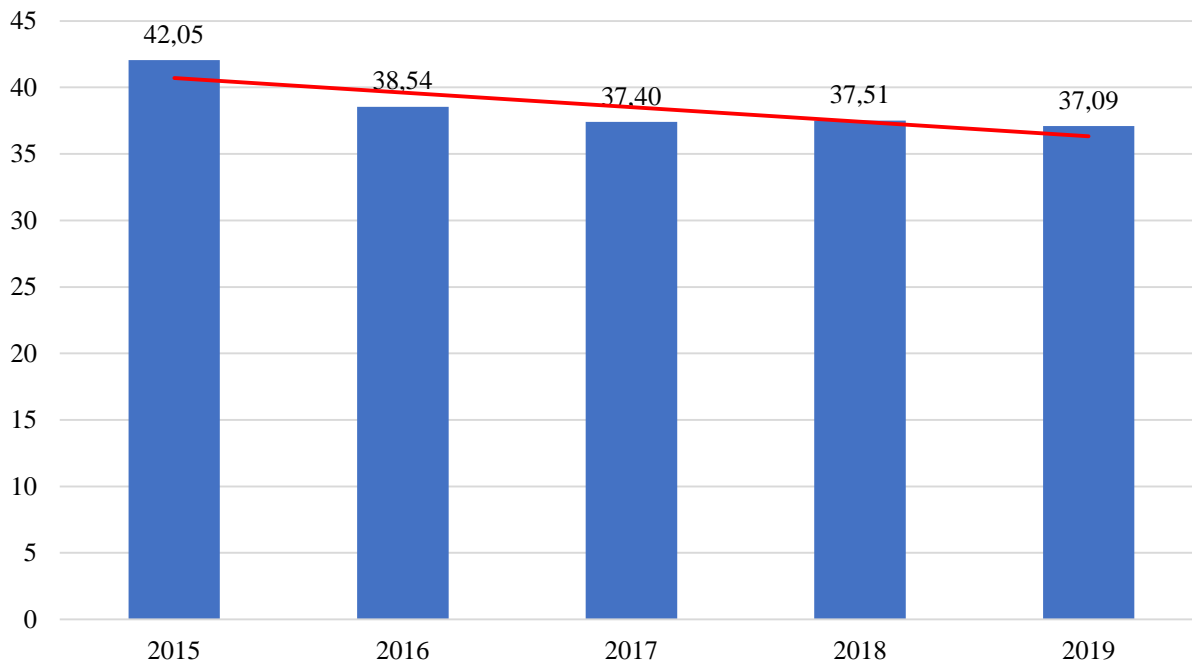
Przedsiębiorcom udzielane jest również wsparcie w postaci umorzeń i odroczenia spłaty zobowiązań spowodowanych m.in. COVID-19 w formie pomocy de minimis.

8. Finanse samorządowe

Sytuację finansową MOF Staszowa obrazują wskaźniki dochodów i wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Dochody budżetu ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w MOF Staszowa w roku 2019 wynosiły 4 724,63 zł, co było wartością dużo niższą niż średnia w Polsce (5 969,49 zł) oraz w województwie świętokrzyskim (5 372,47 zł). Podobnie przedstawia się sytuacja w ramach dochodów własnych na 1 mieszkańca w MOF Staszowa, wartość ta w 2019 roku wynosiła 1 752,53 zł i była niższa niż w Polsce (2 959,13 zł) oraz w województwie świętokrzyskim (2 121,94 zł)⁵¹.

Pozytywnym zjawiskiem jest systematyczny wzrost dochodów własnych na obszarze MOF Staszowa od roku 2015 (wykres 33). Na podstawie dochodów ogółem, a także dochodów własnych, można określić sprawność finansową danej jednostki – obrazuje ją procentowy wskaźnik dochodów własnych w dochodach ogółem (wykres 31). Udział dochodów własnych w MOF Staszowa w 2015 roku wynosił 42,05%, natomiast w 2019 roku równy był 37,09% (zmałał o 4,96 punktu procentowego). Wynik ten był niższy niż średnia dla województwa świętokrzyskiego oraz Polski (wykres 32).

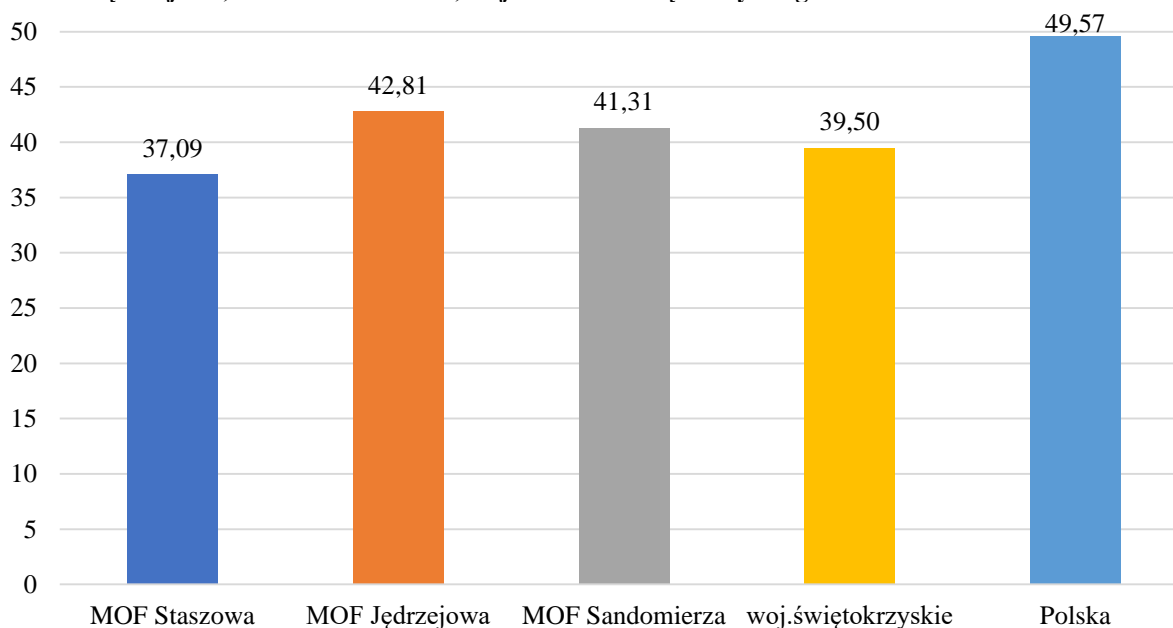
Wykres 31 Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

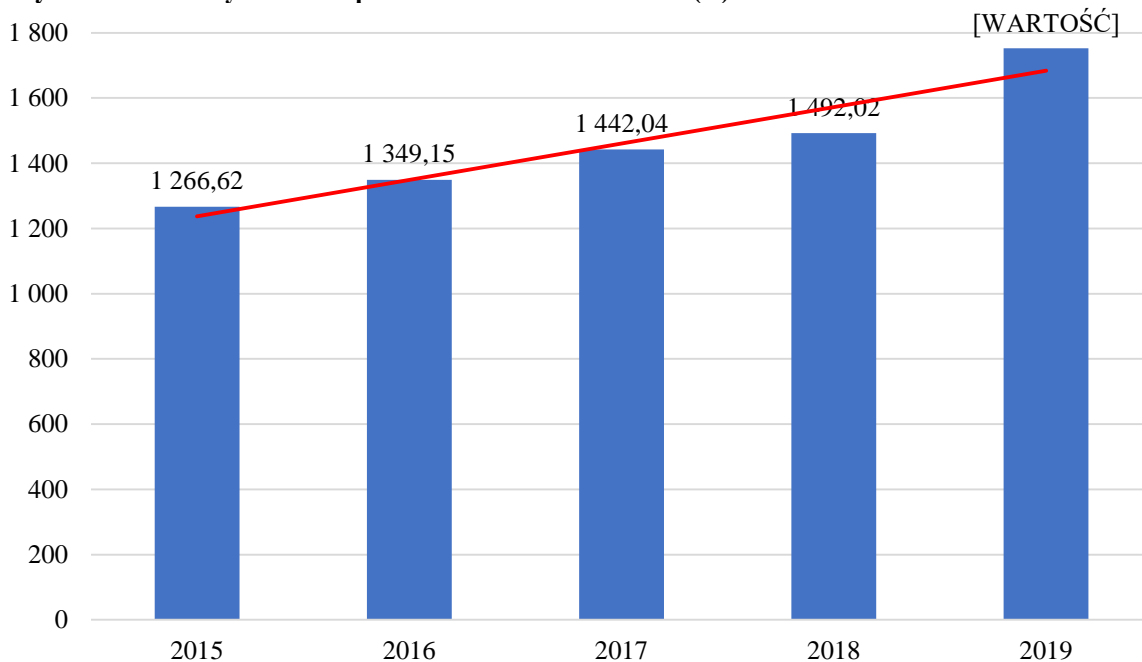
⁵¹ Główny Urząd Statystyczny, stat.gov.pl

Wykres 32 Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 33 Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 37 przedstawione zostały dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w poszczególnych gminach wchodzących w skład MOF Staszowa oraz w gminach sąsiednich. Na podstawie tych danych można zauważyć, że wśród omawianych gmin najlepsza sytuacja w 2019 roku miała miejsce w sąsiadującej gminie Połaniec – 7 570,90 zł, natomiast spośród gmin wchodzących w skład MOF Staszowa najkorzystniejsza sytuacja była

w gminie Oleśnica – 5 281,02 zł. Wszystkie jednak jednostki należące do MOF Staszowa miały średnią niższą niż w kraju oraz w województwie świętokrzyskim.

W tabeli 38 przedstawiono dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca w poszczególnych gminach wchodzących w skład MOF Staszowa oraz w gminach sąsiednich. Tak jak w poprzednim analizowanym wskaźniku, najkorzystniejsza sytuacja w 2019 roku miała miejsce w gminie Połaniec, natomiast wśród gmin MOF Staszowa – w gminie Oleśnica (1 963,45 zł) i w gminie Staszów (1 816,06 zł), jednak obie gminy miały wartości dużo niższe niż średnie w województwie świętokrzyskim i w Polsce. Natomiast w gminie Rytwiany (1 345,69 zł) dysproporcja w stosunku do średnich Polski (2 959,13 zł) i województwa (2 121,94 zł) była jeszcze większa.

Tabela 37 Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	4 114,66	4 585,73	4 937,72	5 387,05	5 969,49
województwo świętokrzyskie	3 561,15	3 998,64	4 312,41	4 680,69	5 372,47
Gmina Bogoria	4 230,66	4 539,61	4 706,67	5 295,74	6 172,83
Gmina Łubnice	3 247,80	4 065,55	4 260,51	4 746,28	5 213,45
Miasto i Gmina Klimontów	3 334,93	3 949,58	4 147,00	4 773,10	5 100,76
Miasto i Gmina Oleśnica	3 483,06	3 795,32	4 029,48	4 123,29	5 281,02
Miasto i Gmina Osiek	3 298,29	3 947,90	4 120,30	4 222,66	4 505,32
Miasto i Gmina Pacanów	3 248,49	3 920,85	4 272,00	4 691,02	4 778,28
Miasto i Gmina Połaniec	5 394,35	5 828,11	5 924,16	6 517,85	7 570,90
Gmina Raków	4 482,97	4 260,79	4 542,81	4 645,04	6 455,31
Gmina Rytwiany	2 857,57	3 603,48	3 972,36	4 052,71	4 736,89
Miasto i Gmina Staszów	2 971,56	3 423,26	3 789,13	3 923,43	4 622,92
Miasto i Gmina Stopnica	3 468,01	3 863,41	4 282,26	4 461,27	4 744,98
Miasto i Gmina Szydłów	3 580,08	3 569,88	3 917,51	4 703,38	6 473,93
Gmina Tuczępy	4 356,41	4 469,25	4 353,21	4 546,54	5 044,84

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

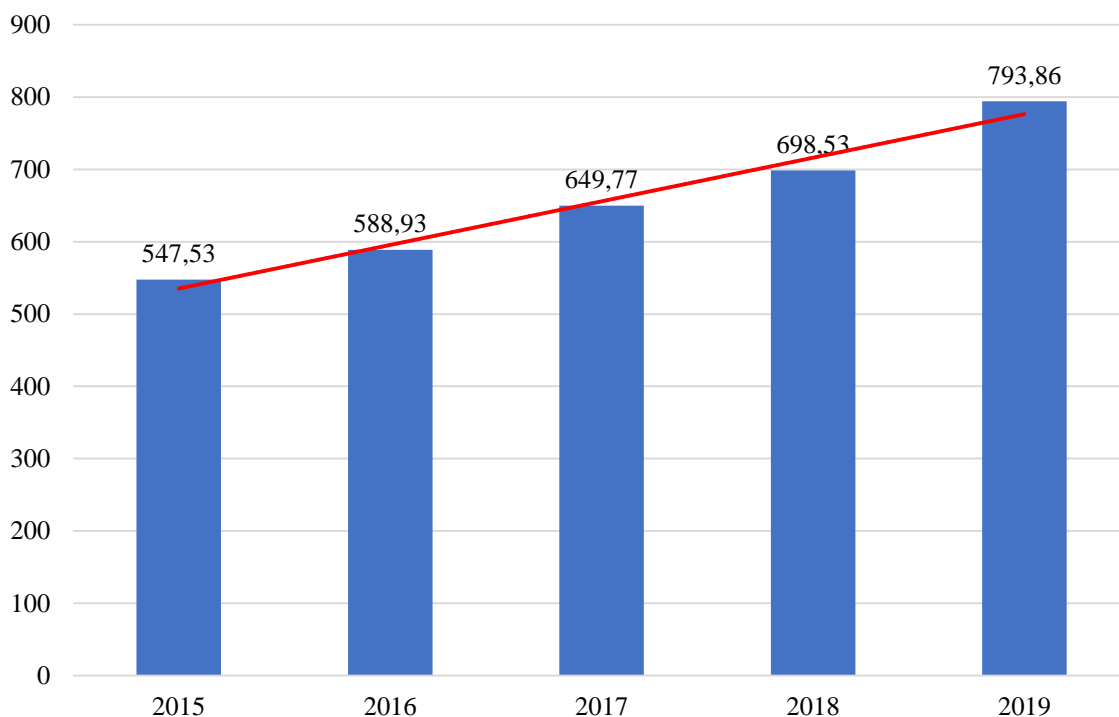
Tabela 38 Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	2 297,44	2 368,24	2 508,67	2 731,92	2 959,13
województwo świętokrzyskie	1 589,27	1 665,50	1 706,62	1 842,02	2 121,94
Gmina Bogoria	1 555,00	1 410,93	1 521,92	1 769,69	2 075,29
Gmina Łubnice	737,87	769,13	781,04	963,22	857,01
Miasto i Gmina Klimontów	658,77	652,04	701,04	783,88	1 212,69
Miasto i Gmina Oleśnica	1 325,30	1 394,22	1 402,99	1 533,26	1 963,45
Miasto i Gmina Osiek	1 557,93	1 551,29	1 570,58	1 591,71	1 627,69
Miasto i Gmina Pacanów	921,31	1 024,76	1 052,98	1 160,31	1 178,81
Miasto i Gmina Połaniec	3 889,55	3 745,54	3 537,69	4 126,50	4 758,10
Gmina Raków	1 114,37	1 006,95	1 055,69	1 200,27	1 513,22
Gmina Rytwiany	849,21	926,34	1 070,23	1 051,70	1 345,69
Miasto i Gmina Staszów	1 355,25	1 441,63	1 534,80	1 588,81	1 816,06
Miasto i Gmina Stopnica	1 289,38	1 184,36	1 150,83	1 119,66	1 422,49
Miasto i Gmina Szydłów	1 302,88	1 152,92	1 263,25	1 444,43	1 652,46
Gmina Tuczępy	1 898,63	1 930,96	1 823,70	1 920,45	2 104,74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

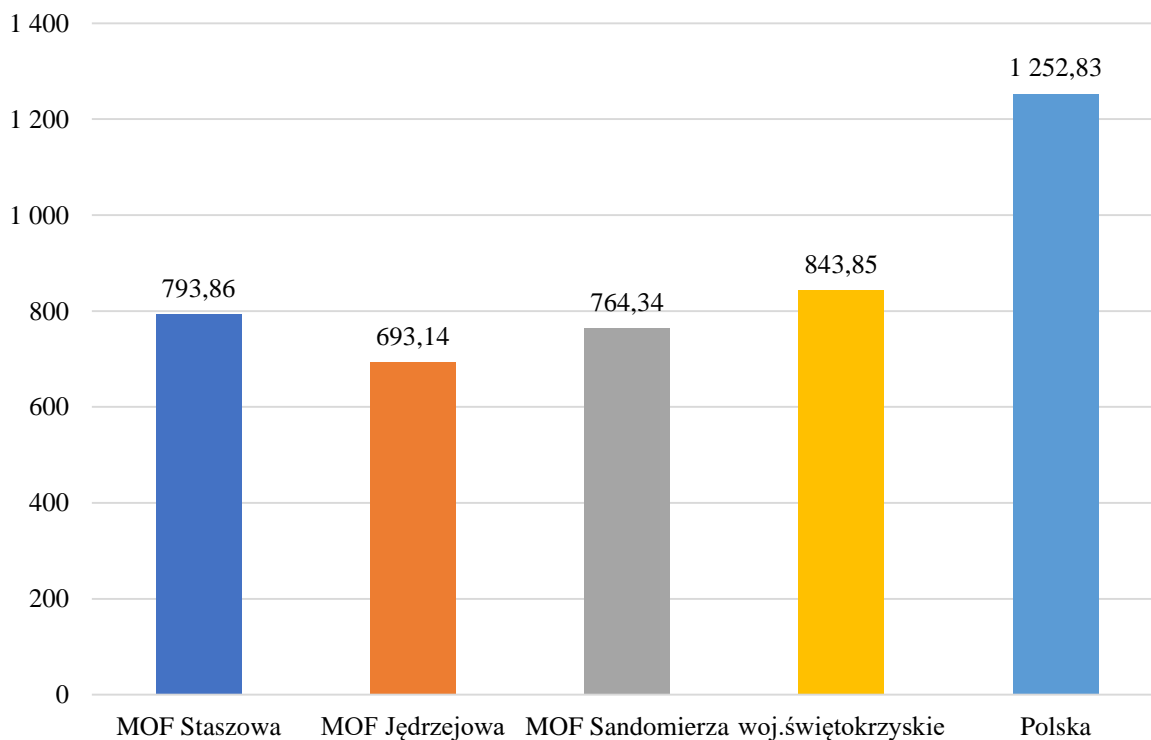
Na dochody własne gmin wchodzących w skład MOF Staszowa składają się m.in. udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w postaci wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na terenie danej gminy oraz od osób prawnych mających siedzibę na jej terenie w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Na wykresie 34 można zauważyć, iż wpływy z podatków od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w MOF Staszowa w analizowanych latach rosły. W 2019 roku wynosiły 793,86 zł, podczas gdy w województwie świętokrzyskim 843,85 zł, a w Polsce 1 252,83 zł (wykres 35). W MOF Staszowa podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca od 2015 roku systematycznie rósł – w roku 2015 wynosił 13,21 zł, zaś w 2019 roku 25,72 zł (wykres 36). MOF Staszowa na tle innych porównywanych jednostek terytorialnych wypada jednak niekorzystnie – wskaźnik ten w 2019 roku był dużo niższy od średniej krajowej i wojewódzkiej (wykres 37).

Wykres 34 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa

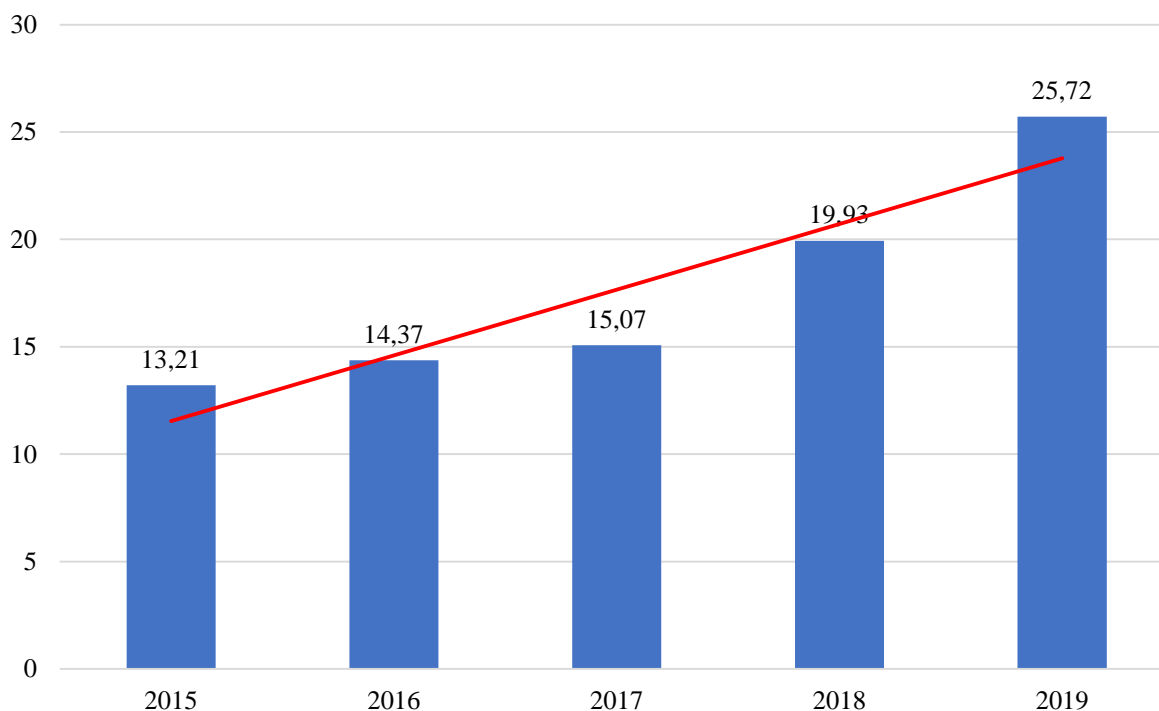
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 35 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

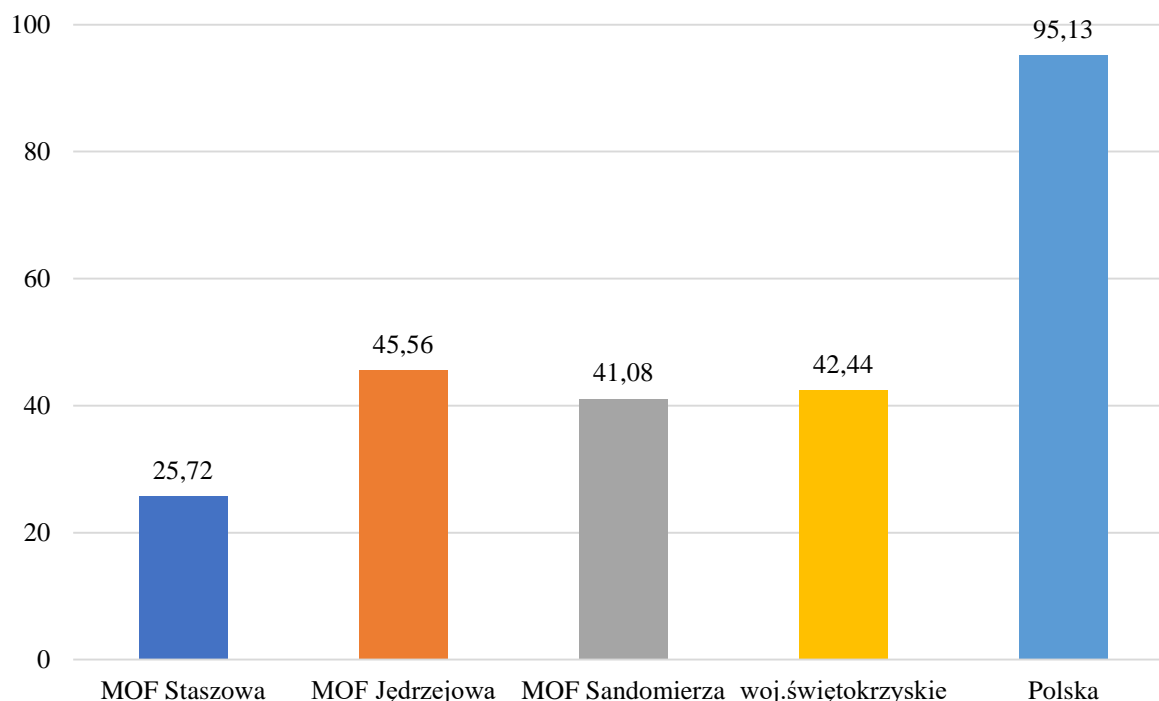
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 36 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 37 Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wart zwrócenia uwagi jest wskaźnik obrazujący relację dochodów własnych na 1 mieszkańca w stosunku do średniej w Polsce (tabela 39) i do średniej w województwie

(tabela 40). W MOF Staszowa relacja ta w 2019 roku wynosiła w stosunku do średniej w kraju zaledwie 59,24% i była to najniższa wartość wśród omawianych jednostek terytorialnych. Taka sama sytuacja miała miejsce w 2019 roku w stosunku do relacji do średniej wojewódzkiej (najniższa wartość wśród omawianych jednostek terytorialnych) i wynosiła 82,36%.

Tabela 39 Relacja dochodów własnych na 1 mieszkańca w stosunku do średniej w Polsce (ujęcie %) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza oraz województwa świętokrzyskiego w latach 2015–2019)

Jednostka terytorialna	Relacja dochodów własnych na 1 mieszkańca do średniej w Polsce (ujęcie %)				
	2015	2016	2017	2018	2019
MOF Staszowa	55,11	56,98	57,50	54,61	59,24
MOF Jędrzejowa	57,09	57,21	56,64	55,39	66,90
MOF Sandomierz	73,98	72,05	68,93	68,07	69,94
województwo świętokrzyskie	69,29	70,43	68,16	67,58	71,93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

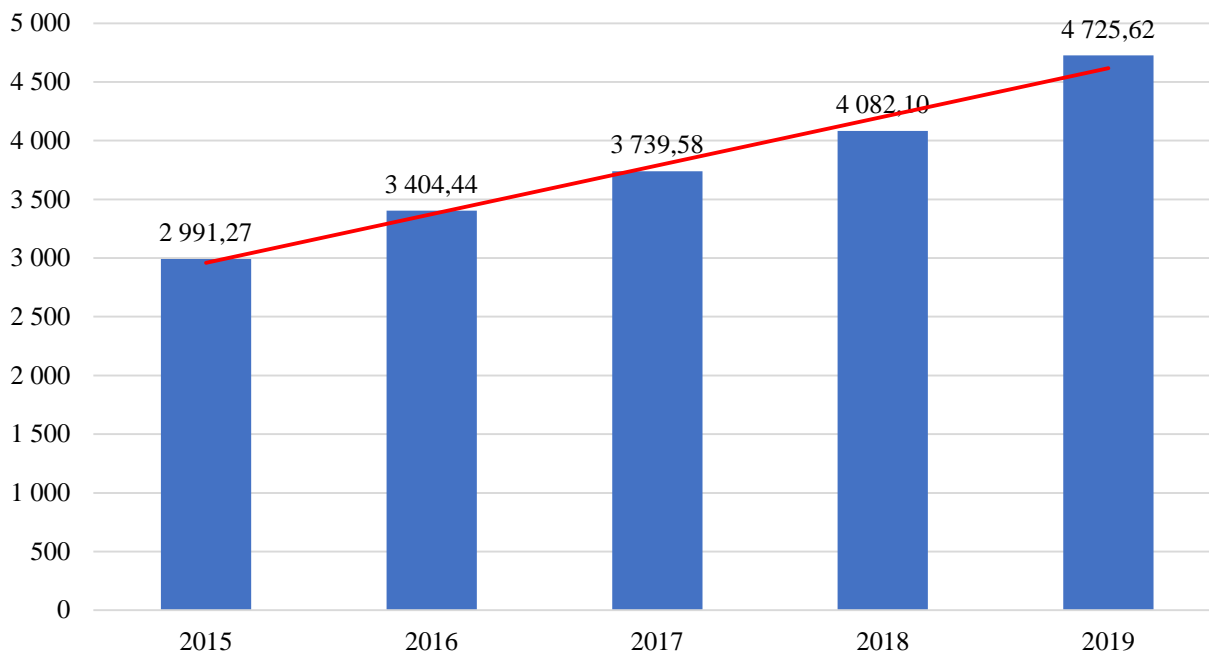
Tabela 40 Relacja dochodów własnych na 1 mieszkańca w stosunku do średniej w województwie świętokrzyskim (ujęcie %) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza oraz Polski w latach 2015–2019a

Jednostka terytorialna	Relacja dochodów własnych na 1 mieszkańca do średniej w województwie świętokrzyskim (ujęcie %)				
	2015	2016	2017	2018	2019
MOF Staszowa	79,53	80,90	84,36	80,81	82,36
MOF Jędrzejowa	82,38	81,23	83,10	81,97	93,01
MOF Sandomierz	106,76	102,30	101,13	100,72	97,24
Polska	144,31	141,99	146,72	147,98	139,03

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poza dochodami odzwierciedleniem sytuacji finansowej gminy są jej wydatki. W przypadku MOF Staszowa wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca z roku na rok są coraz wyższe, w 2015 roku wynosiły 2 991,27 zł, a w 2019 roku już 4 725,62 zł – wzrost ten jest odzwierciedleniem wyższych dochodów, wskaźnik zobrazowano na wykresie 38. Wydatki ogółem porównano również do innych jednostek, w tym do gmin wchodzących w skład MOF Staszowa (tabela 41), najwyższe wśród nich wydatki miała gmina Oleśnica. Na wykresie 39 porównano wydatki MOF Staszowa w 2019 roku m.in. do wydatków Polski i województwa świętokrzyskiego – w obydwu przypadkach były one dużo niższe.

Wykres 38 Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w latach 2015–2019

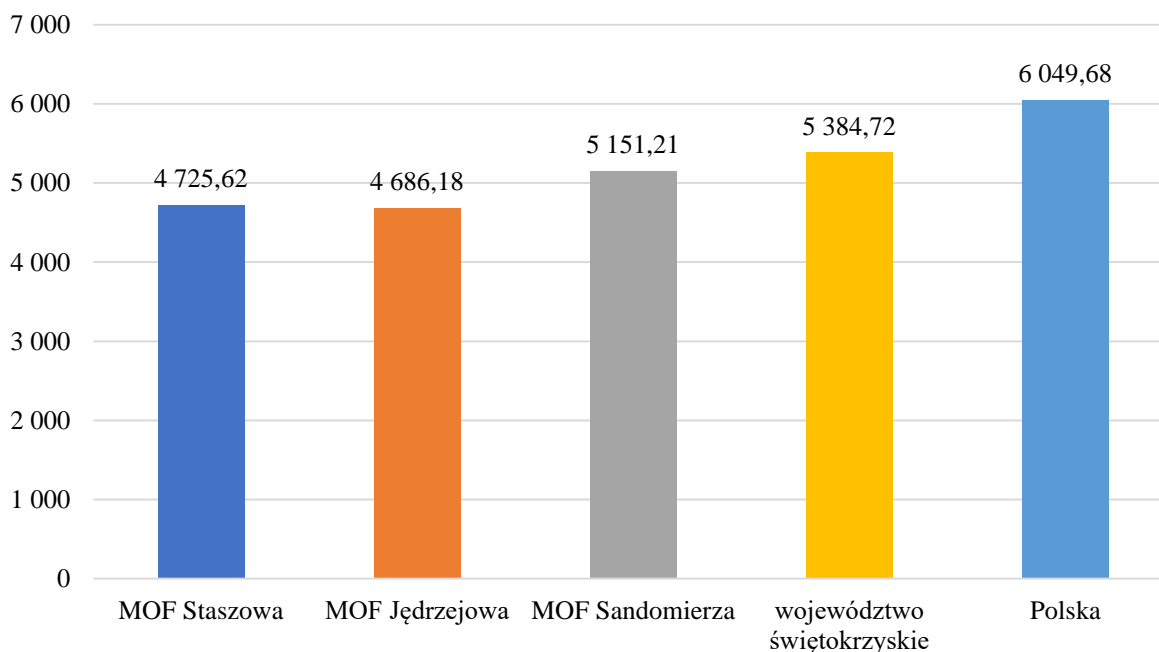
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Tabela 41 Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostka terytorialna	Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	4 050,72	4 427,03	4 957,75	5 574,85	6 051,49
województwo świętokrzyskie	3 595,49	3 868,76	4 342,59	4 931,00	5 369,89
Gmina Bogoria	4 097,83	4 626,02	4 949,08	5 509,89	5 932,60
Gmina Łubnice	3 109,83	3 979,84	4 473,86	5 278,25	5 748,54
Miasto i Gmina Klimontów	3 305,46	3 647,07	4 148,06	5 505,28	4 805,67
Miasto i Gmina Oleśnica	3 298,48	3 496,60	3 769,41	4 354,17	4 931,66
Miasto i Gmina Osiek	3 181,33	3 939,67	4 072,92	4 218,65	4 464,82
Miasto i Gmina Pacanów	3 101,19	3 793,92	4 154,94	4 821,06	4 774,91
Miasto i Gmina Połaniec	5 544,49	5 607,34	6 256,04	7 187,25	7 303,23
Gmina Raków	4 555,34	4 102,50	4 550,14	5 114,28	6 524,00
Gmina Rytwiany	2 786,55	3 384,35	3 790,49	4 029,77	4 709,02
Miasto i Gmina Staszów	2 987,07	3 387,02	3 711,55	4 039,26	4 683,81
Miasto i Gmina Stopnica	3 113,23	3 780,71	3 701,40	4 540,27	4 638,77
Miasto i Gmina Szydłów	3 479,71	3 419,22	4 177,14	5 630,01	6 646,10
Gmina Tuczepy	4 760,55	4 104,77	4 353,03	4 763,84	4 884,15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

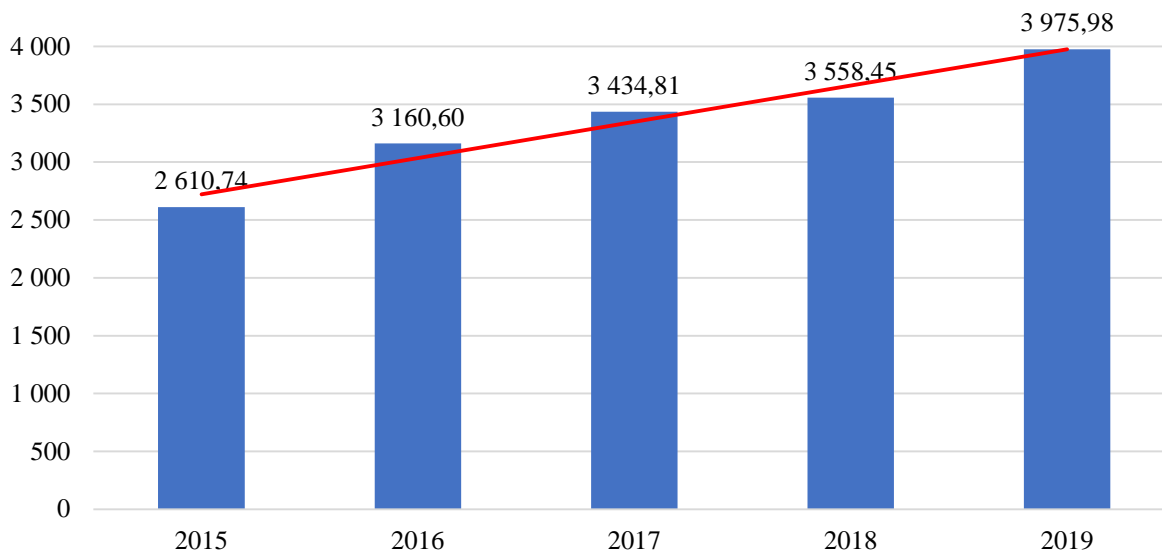
Wykres 39 Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

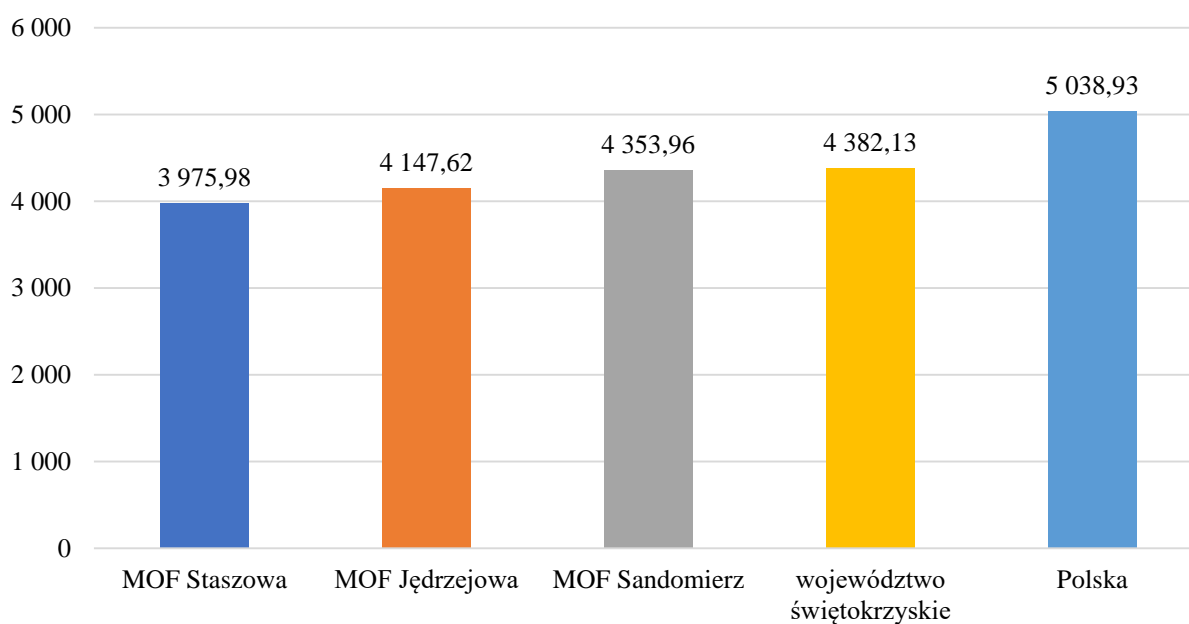
Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca MOF Staszowa w badanym okresie systematycznie wzrastały: w 2015 roku wynosiły 2 610,74 zł, a w 2019 roku już 3 975,98 zł (wykres 40), jednak wciąż były znacznie niższe niż w województwie świętokrzyskim (4 382,13 zł) i w Polsce (5 038,93 zł); były one również niższe od MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza (wykres 41). W tabeli 42 przedstawiono porównanie gmin wchodzących w skład MOF Staszowa z gminami sąsiednimi oraz Polską i województwem świętokrzyskim – jak wynika z zamieszczonych danych, najwyższe wydatki wśród gmin MOF miała gmina Rytwiiany.

Wykres 40 Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 41 Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 42 Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

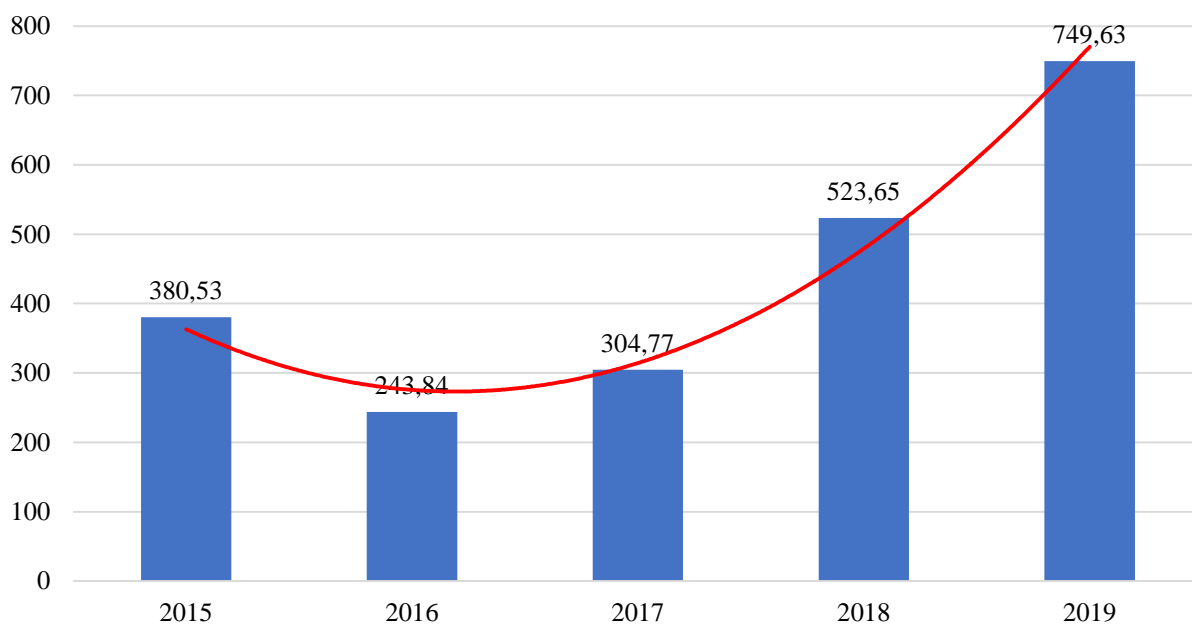
Jednostki terytorialne	Wydatki bieżące ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	3 340,06	3 918,36	4 258,89	4 509,16	5 038,93
województwo świętokrzyskie	2 941,59	3 519,26	3 803,72	4 000,90	4 382,13
Gmina Bogoria	3 337,15	4 264,57	4 530,30	4 693,92	5 115,86
Gmina Łubnice	2 850,34	3 820,00	4 019,14	4 237,88	4 427,18
Miasto i Gmina Klimontów	2 608,64	3 272,66	3 815,70	3 775,30	4 073,38

Miasto i Gmina Oleśnica	2 636,77	3 300,92	3 523,97	3 678,48	4 105,55
Miasto i Gmina Osiek	3 109,76	3 927,75	4 041,31	4 085,40	4 312,16
Miasto i Gmina Pacanów	2 805,27	3 480,17	3 708,78	3 959,58	4 101,51
Miasto i Gmina Połaniec	3 975,07	4 779,92	5 292,80	5 319,13	6 177,10
Gmina Raków	3 174,31	3 685,01	3 930,89	4 040,51	4 477,55
Gmina Rytwiany	2 676,81	3 200,59	3 558,07	3 629,16	4 160,66
Miasto i Gmina Staszów	2 590,86	3 129,90	3 391,13	3 522,89	3 910,38
Miasto i Gmina Stopnica	2 399,28	2 813,94	3 043,50	3 166,04	3 713,23
Miasto i Gmina Szydłów	2 863,83	3 020,39	3 325,63	3 540,03	4 063,99
Gmina Tuczępy	3 420,55	3 774,12	4 079,38	4 326,64	4 539,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

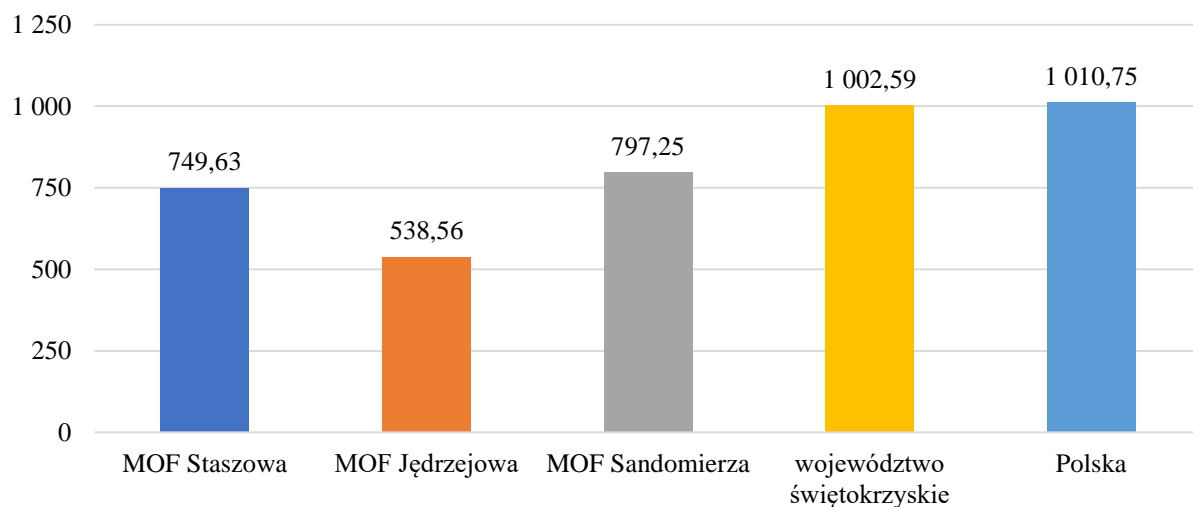
Ostatnią analizowaną kategorią wydatków są wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Suma wydatków w MOF Staszowa w analizowanym okresie ulegała wahaniom, ale od 2015 do 2019 roku wzrosła dwukrotnie (wykres 42) – jest to odzwierciedleniem wzrostu dochodów na przestrzeni badanych lat. Wartość wydatków majątkowych na 1 mieszkańca w 2019 roku była dużo niższa niż w województwie świętokrzyskim i w Polsce (wykres 43). W tabeli 43 porównano wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca gmin wchodzących w skład MOF Staszowa z gminami sąsiednimi oraz Polską i województwem świętokrzyskim – jak wynika z zamieszczonych danych, najwyższe wydatki wśród gmin MOF miała gmina Oleśnica.

Wykres 42 Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w latach 2015–2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 43 Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 43 Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019

Jednostki terytorialne	Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca				
	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	712,48	507,95	697,42	1065,98	1010,75
województwo świętokrzyskie	661,70	354,46	545,76	941,37	1002,59
Gmina Bogoria	759,12	368,50	421,31	859,37	825,23
Gmina Łubnice	316,88	110,84	463,41	1014,79	1340,98
Miasto i Gmina Klimontów	707,21	386,83	346,63	1754,57	757,54
Miasto i Gmina Oleśnica	650,73	192,98	250,30	679,06	812,13
Miasto i Gmina Osiek	77,27	24,61	42,67	124,01	184,60
Miasto i Gmina Pacanów	327,84	307,14	459,61	847,16	691,66
Miasto i Gmina Połaniec	1562,48	833,06	959,56	1901,54	1157,17
Gmina Raków	1362,70	422,55	612,03	1082,85	2066,27
Gmina Rytwiany	109,74	176,83	231,23	390,50	545,40
Miasto i Gmina Staszów	405,79	267,77	331,03	533,33	790,99
Miasto i Gmina Stopnica	716,77	974,11	674,32	1377,81	944,49
Miasto i Gmina Szydłów	618,78	395,96	860,37	2062,61	2600,58
Gmina Tuczępy	1303,48	347,06	257,41	419,52	374,27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ważnym aspektem zdolności inwestycyjnych MOF Staszowa jest wykorzystanie środków unijnych na realizację zadań przez gminy wchodzące w skład MOF Staszowa. Aktywność w tym zakresie odzwierciedla liczba umów/decyzji o dofinansowanie wg programów operacyjnych. W tabeli 44 przedstawiono ogólną liczbę podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie w podziale na gminy MOF Staszowa oraz w porównaniu do

gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski. Łącznie na terenie MOF Staszowa podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie w roku 2019 było 107. Najwięcej – 86, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego, co stanowiło ponad 80% wszystkich umów/decyzji o dofinansowanie; pozostałe 21 w ramach krajowych Programów Operacyjnych.

Tabela 44 Liczba podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2017–2019

Jednostka terytorialna	Ogółem		
	2017	2018	2019
Polska	30 616	46 173	58 399
województwo świętokrzyskie	1 231	2 076	2 603
Gmina Bogoria	3	8	14
Gmina Lubnice	5	11	14
Miasto i Gmina Klimontów	24	43	47
Miasto i Gmina Oleśnica	15	29	34
Miasto i Gmina Osiek	16	31	33
Miasto i Gmina Pacanów	22	44	52
Miasto i Gmina Połaniec	12	26	30
Gmina Raków	23	59	69
Gmina Rytwiany	5	11	14
Miasto i Gmina Staszów	20	38	59
Miasto i Gmina Stopnica	22	43	45
Miasto i Gmina Szydłów	20	37	42
Gmina Tuczępy	20	36	38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

9. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedno z najpopularniejszych i najskuteczniejszych narzędzi analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Tabela 45 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Obszar MOF Staszowa jest zróżnicowany zarówno pod względem zasobów jak i potencjałów każdej z gmin z osobna, jednak w kontekście rozwoju należy rozważać możliwości rozwojowe nie indywidualnie, ale patrzeć na potencjały każdej z gmin w odniesieniu do rozwoju całego obszaru MOF Staszowa. Podobnie należy analizować słabe strony i zagrożenia odnoszące się do każdej z gmin. W związku z tym w tabeli 46 przedstawiona została analiza SWOT MOF Staszowa.

Tabela 46 Analiza SWOT MOF Staszowa

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyrost naturalny na 1 000 osób korzystniejszy niż w Polsce i województwie świętokrzyskim. 2. W 2 z 3 gmin MOF Staszowa odsetek osób 65 lat i więcej w populacji ogółem niższy niż średnia w Polsce i województwie świętokrzyskim. 3. Wskaźnik pozwoleń wydanych na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym na 10 tys. mieszkańców wyższy niż średnia w Polsce. 4. Wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym wyższy we wszystkich gminach MOF Staszowa niż średnie w grupach porównawczych. 5. Rosnąca liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie MOF Staszowa. 6. Rosnąca liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym MOF Staszowa. 7. Rosnąca liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności na terenie MOF Staszowa. 8. Rosnąca liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców na terenie MOF Staszowa. 9. W 2 z 3 gmin MOF Staszowa udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów będących w rejestrze REGON poniżej średniej krajowej. 10. Tereny inwestycyjne będące podstrefą SSE „Starachowice”. 11. Tereny o powierzchni ponad 35 ha w ramach planowanych do utworzenia stref „B” i „C”. 12. Tereny inwestycyjne w Grzybowie o łącznej powierzchni ok. 150 ha, z uregulowanym prawem własności. 13. Liczne obiekty zabytkowe na obszarze MOF Staszowa. 14. Unikatowe walory przyrodnicze. 15. Malejąca liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w MOF Staszowa. 16. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach zbliżony do średniej w Polsce i powyżej średniej w województwie świętokrzyskim. 17. Wyniki z egzaminu ósmoklasisty w 2 z 3 gmin powyżej średniej dla województwa świętokrzyskiego. 18. Ogromny potencjał linii kolejowych : LHS i normalnotorowej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Malejąca liczba ludności na obszarze MOF Staszowa. 2. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym niższa niż średnia w Polsce. 3. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wyższa niż średnia w Polsce. 4. Saldo migracji na 1 000 osób ujemne i niekorzystne w porównaniu do średniej w Polsce. 5. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w MOF Staszowa poniżej średniej wojewódzkiej i średniej dla Polski. 6. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w MOF Staszowa poniżej średniej wojewódzkiej i średniej dla Polski. 7. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w MOF Staszowa poniżej średniej dla województwa świętokrzyskiego i dla Polski. 8. Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w MOF Staszowa poniżej średniej dla województwa i dla Polski. 9. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym powyżej średniej w Polsce. 10. Wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym w 2 z 3 gmin gorszy niż średnia w ich grupach porównawczych. 11. Udział % korzystających z instalacji w liczbie ludności ogółem poniżej średniej w Polsce i województwie świętokrzyskim (wyjątek: korzystający z wodociągu w Gminie Oleśnica oraz z gazu w Gminie Staszów). 12. Wskaźnik rozwoju w wymiarze środowiskowym w 2 z 3 gmin poniżej średniej w grupach porównawczych. 13. Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców powyżej średniej w Polsce. 14. Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w MOF Staszowa wyższa niż średnia w Polsce. 15. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w gminach MOF Staszowa znacznie powyżej średniej w Polsce. 16. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w MOF Staszowa niższy niż średnia w Polsce i województwie świętokrzyskim. 17. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w MOF Staszowa niższe niż średnia w województwie świętokrzyskim

	<p>i w Polsce.</p> <p>18. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w MOF Staszowa niższe niż średnia dla Polski i województwa świętokrzyskiego.</p> <p>19. Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca w MOF Staszowa niższe niż średnia w Polsce i województwie świętokrzyskim.</p> <p>20. Frekwencja wyborcza poniżej średniej dla Polski.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Szybkie utworzenie i funkcjonowanie intermodalnego portu przeładunkowego w Grzybowie. 2. Członkostwo Polski w UE. 3. Współpraca 3 samorządów w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa. 4. Wzrost świadomości obywatelskiej, w tym poczucia tożsamości i identyfikacji z miejscem zamieszkania. 5. Pozytywne zjawiska gospodarcze – wzrost znaczenia rozwiązań innowacyjnych i rozwój rynków zbytu. 6. Wzrost mobilności społeczeństwa. 7. Cyfryzacja życia codziennego. 8. Wzrost świadomości i potrzeby wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 9. Wzrost średniej długości życia. 10. Moda na zdrowy styl życia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska atrakcyjność inwestycyjna województwa świętokrzyskiego. 2. Depopulacja województwa świętokrzyskiego. 3. Ryzyka gospodarcze związane z występowaniem pandemii Covid-19. 4. Odływ wykwalifikowanej grupy roboczej. 5. Zmiany klimatyczne oraz położenie MOF Staszowa na terenach zalewowych. 6. Malejąca opłacalność produkcji rolnej. 7. Konkurencja ze strony innowacyjnej gospodarki w dużych ośrodkach. 8. Wykluczenie cyfrowe. 9. Wzrost kosztów życia mieszkańców MOF Staszowa. 10. Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury i usług publicznych. 11. Emigracja mieszkańców Polski.

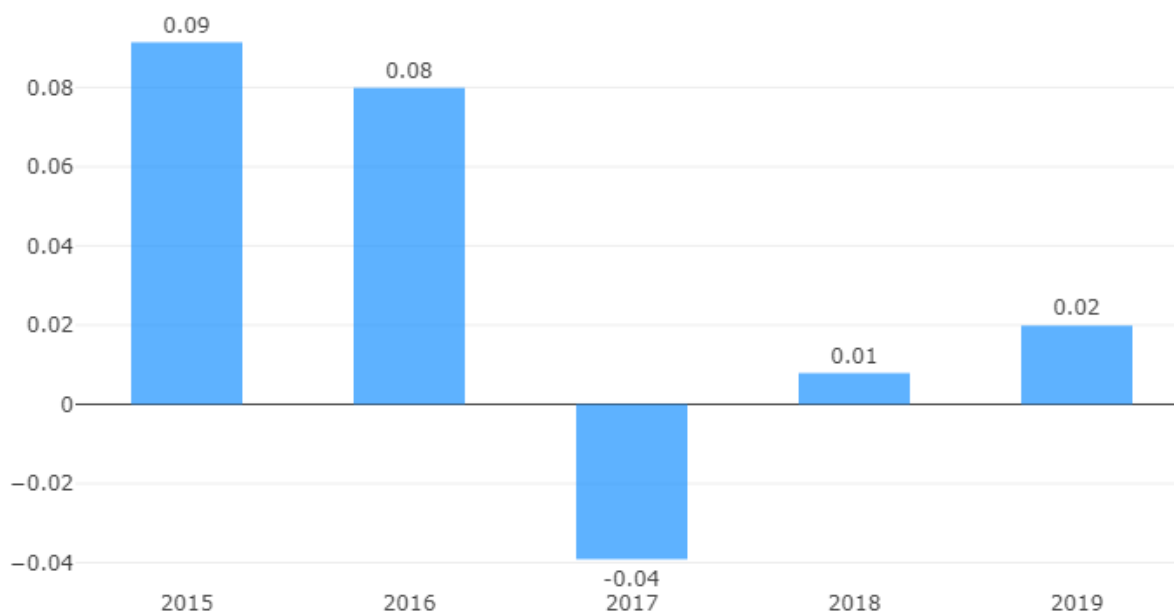
Źródło: Opracowanie własne

10. Podsumowanie i wnioski z Diagnozy

Podsumowując sytuację społeczno-gospodarczą Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa, należy zwrócić szczególną uwagę na ogólny wskaźnik rozwoju gminy określony w Monitorze Rozwoju Lokalnego Związku Miast Polskich. W poprzednich rozdziałach zostały zaprezentowane wskaźniki syntetyczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Najlepiej gminy wypadają w wymiarze społecznym, znajdują się bowiem w I ćwiartce, co oznacza, że mają sytuację lepszą niż średnia w grupie porównawczej każdej z gmin oraz następuje poprawa sytuacji względem zmiany sytuacji w grupie porównawczej. W wymiarze gospodarczym i środowiskowym sytuacja jest zróżnicowana w stosunku do analizowanych gmin, żadna z nich nie posiada lepszej sytuacji niż średnia w gminach porównawczych.

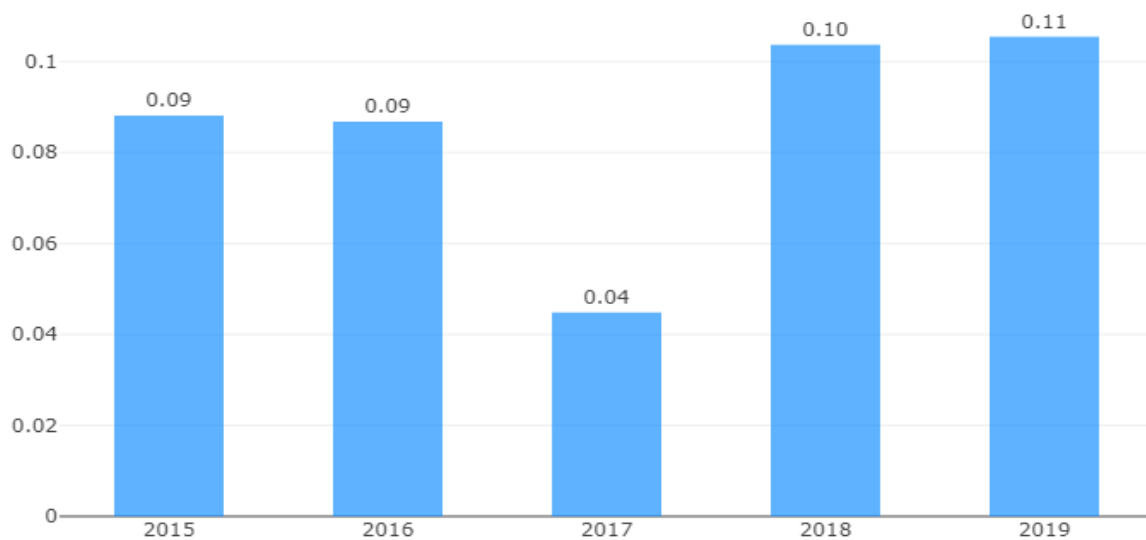
Wskaźnikiem podsumowującym ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego jest ogólny wskaźnik rozwoju gminy – stanowi on średnią arytmetyczną wartości z wszystkich wskaźników diagnostycznych w 12 badanych obszarach, przedstawia stan i zmianę wskaźnika w latach 2015–2019. Na rysunkach od 45 do 47 przedstawiono ww. wskaźnik dla każdej z gmin. W gminie Oleśnica i gminie Rytwiany ogólny wskaźnik rozwoju w 2019 roku był powyżej średniej w gminach porównawczych, natomiast w gminie Staszów – znacznie poniżej średniej.

Rysunek 45 Ogólny wskaźnik rozwoju Miasta i Gminy Oleśnica

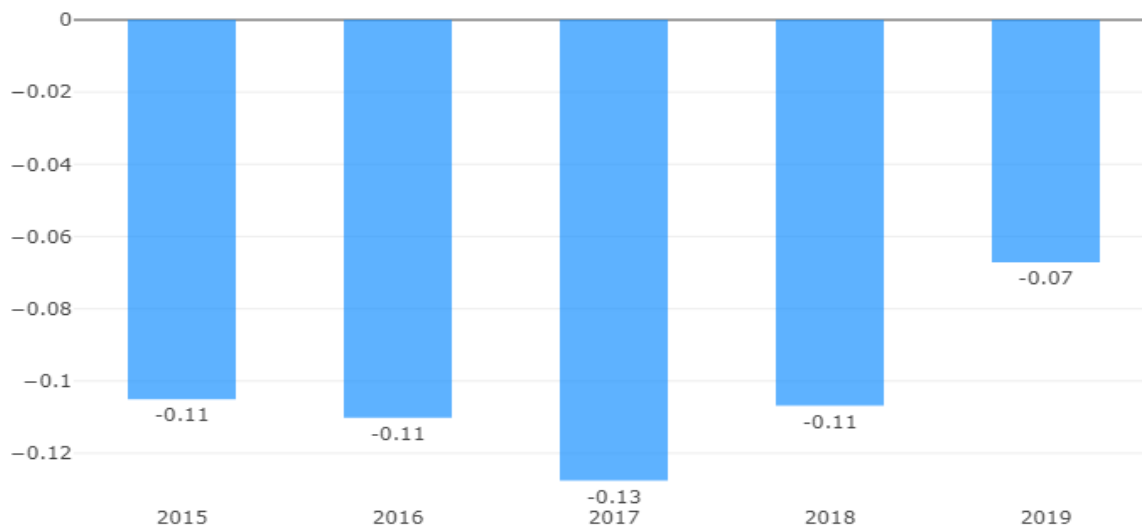
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 46 Ogólny wskaźnik rozwoju Gminy Rytwiany

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

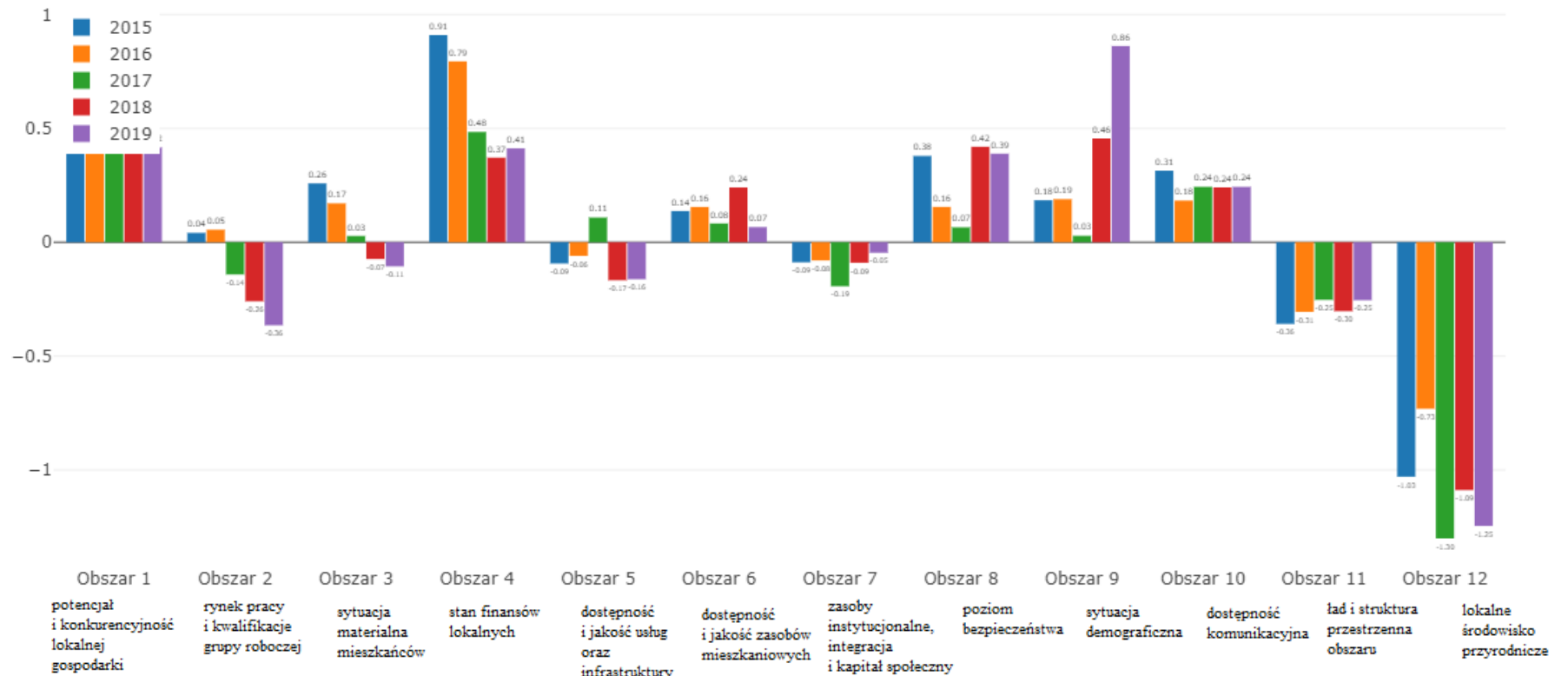
Rysunek 47 Ogólny wskaźnik rozwoju Miasta i Gminy Staszów

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

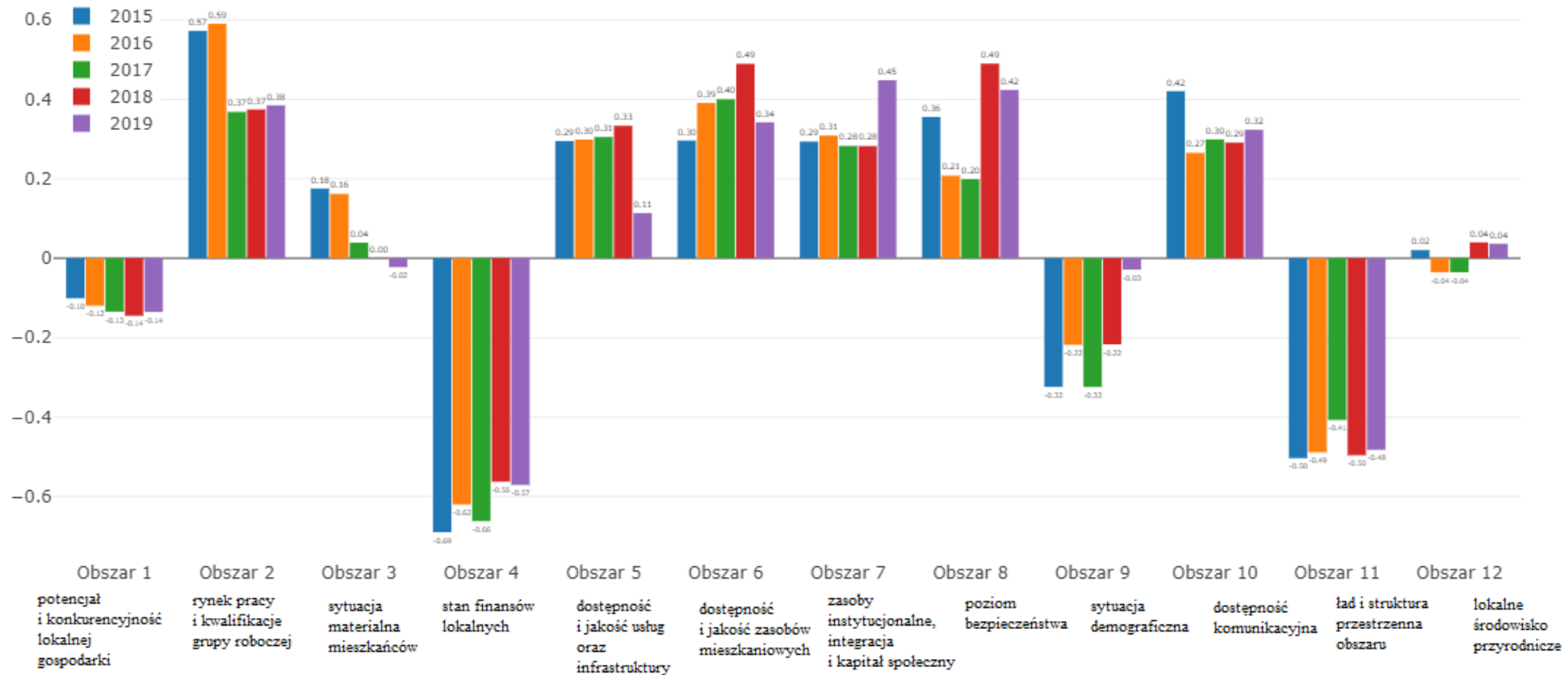
Na rysunkach od 48 do 50 przedstawiono graficznie 12 obszarów poddanych analizie w ramach oceny wskaźnika rozwoju

Rysunek 48 Wskaźnik rozwoju Miasta i Gminy Oleśnica w latach 2015–2019 – obszary

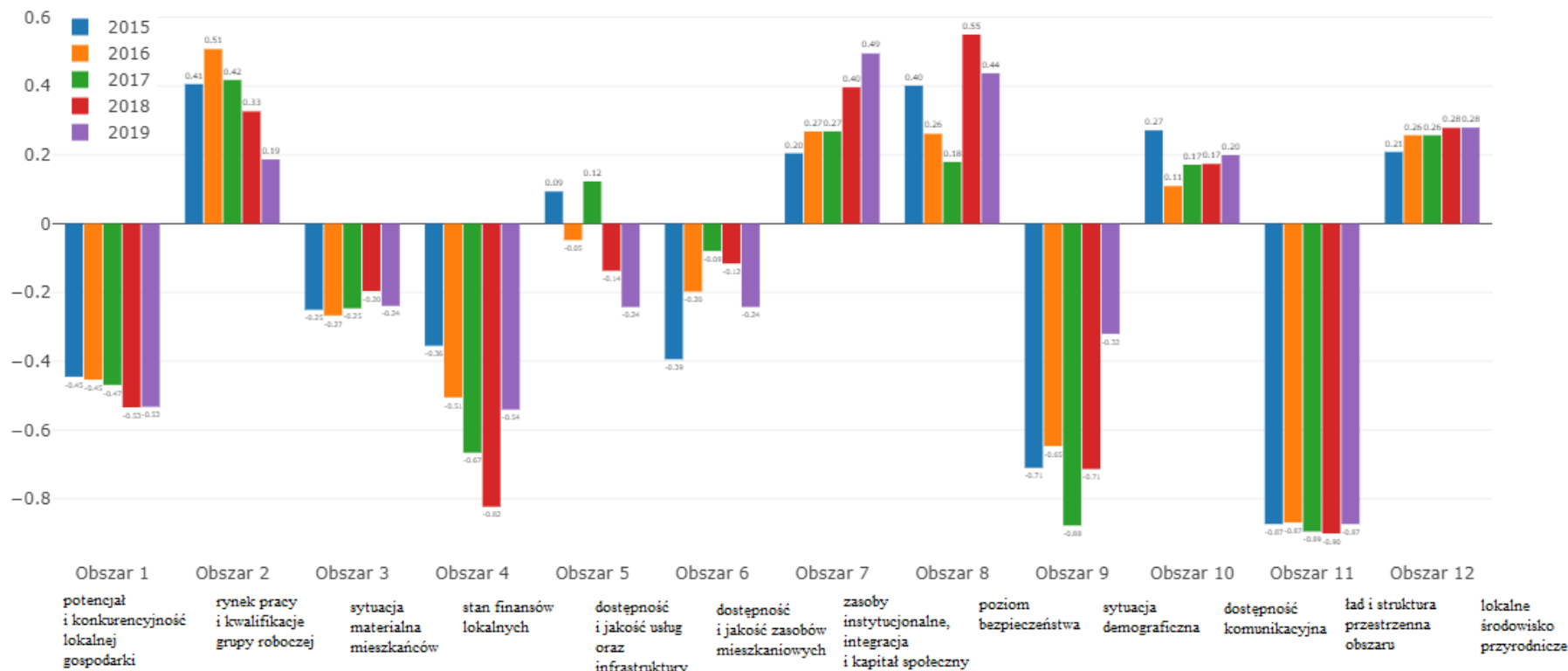
Zródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 49 Wskaźnik rozwoju Gminy Rytwiany w latach 2015–2019 – obszary

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

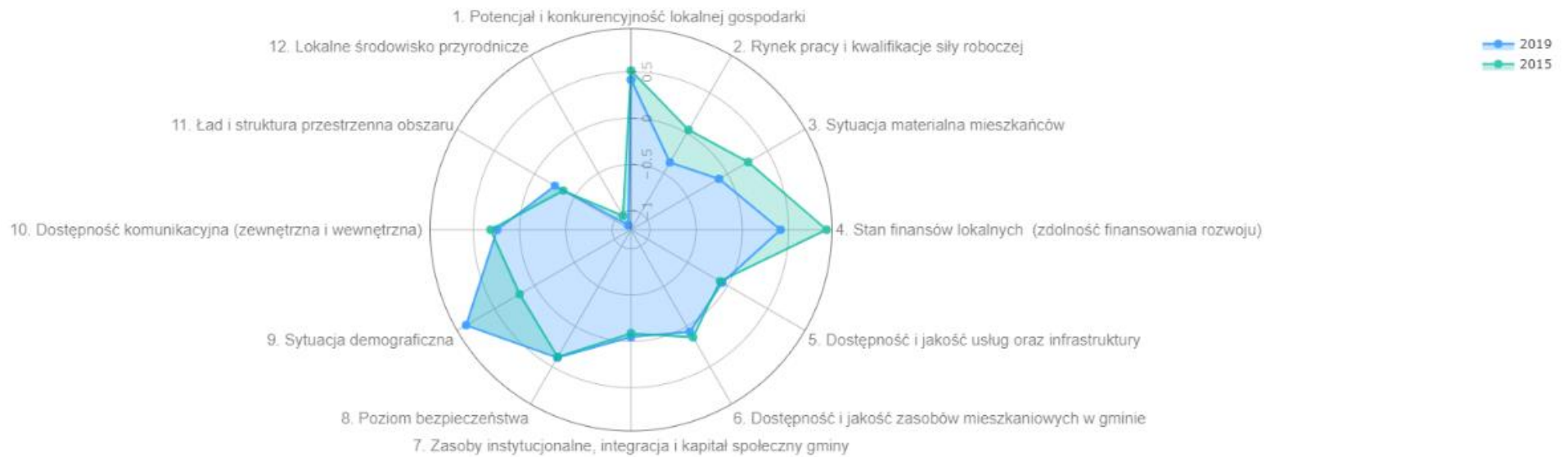
Rysunek 50 Wskaźnik rozwoju Miasta i Gminy Staszów w latach 2015–2019 –obszary

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

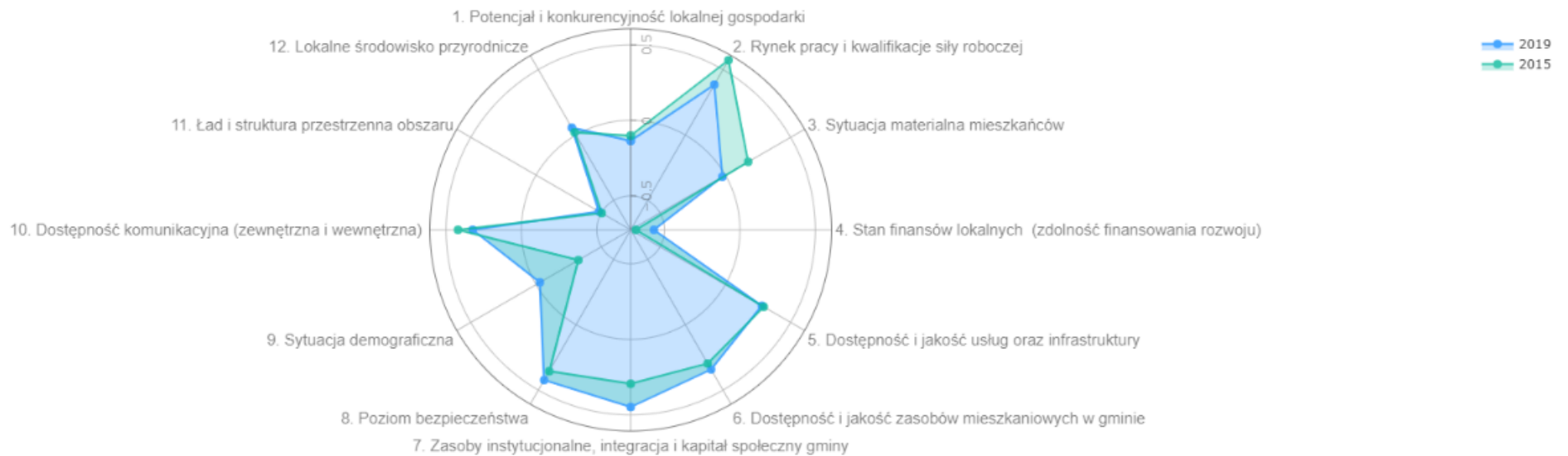
Na rysunkach od 51 do 53 przedstawiono obszary rozwojowe na wykresach radialnych z porównaniem sytuacji między 2015 a 2019 rokiem, w którym to wartość „0” oznacza grupę porównawczą danej gminy. Wskaźniki przyjmujące wartość dodatnią oznaczają, iż sytuacja danej gminy jest lepsza niż w porównywanej grupie, zaś ujemną – sytuacja jest gorsza niż w pozostałych porównywanych jednostkach.

Rysunek 51 Wskaźnik rozwoju w poszczególnych obszarach na początku i końcu badanego okresu w Mieście i Gminie Oleśnica

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 52 Wskaźnik rozwoju w poszczególnych obszarach na początku i końcu badanego okresu w Gminie Rytwiany

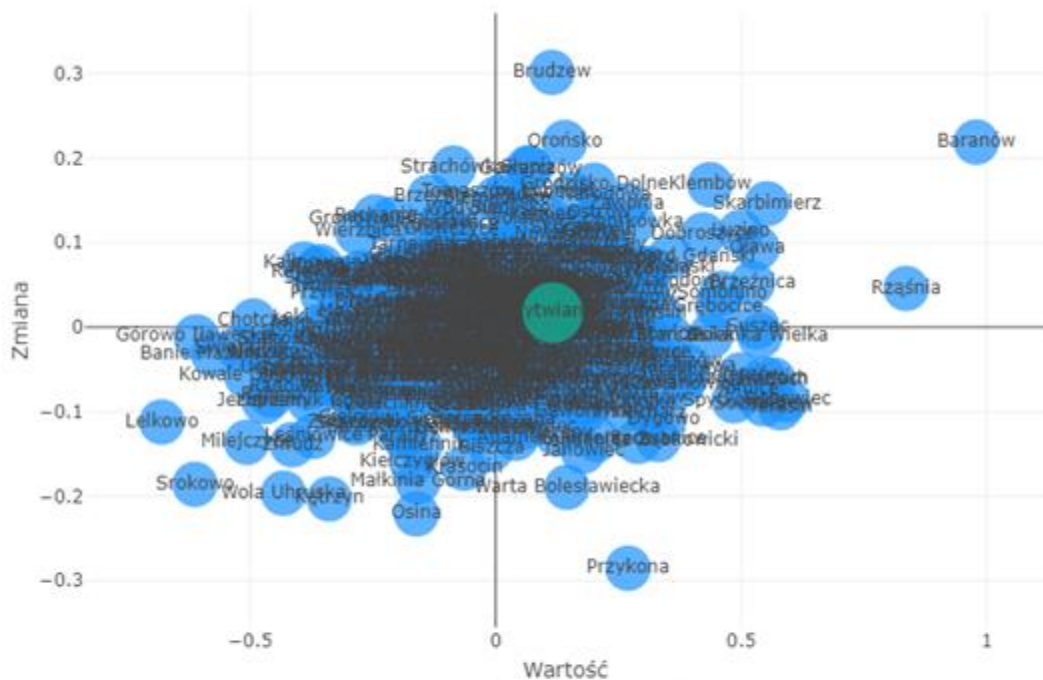
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 53 Wskaźnik rozwoju w poszczególnych obszarach na początku i końcu badanego okresu w Mieście i Gminie Staszów

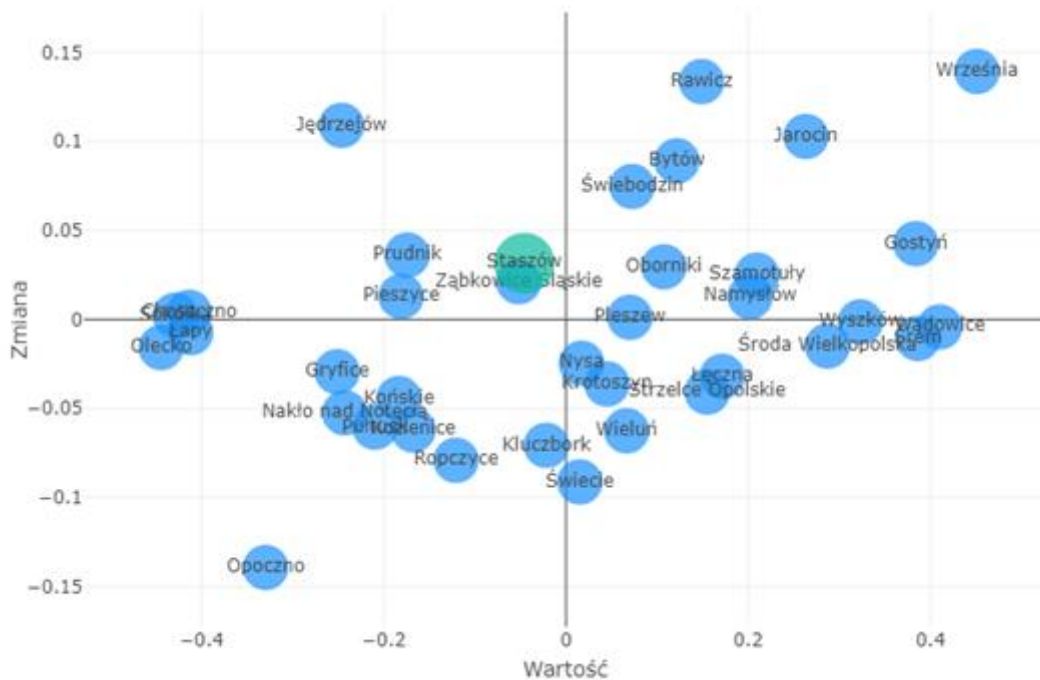
Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 55 Pozycja Gminy Rytwiawy w grupie porównawczej

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

Rysunek 56 Pozycja Miasta i Gminy Staszów w grupie porównawczej

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwoju.pl

W celu poznania opinii mieszkańców poszczególnych gmin MOF Staszowa na temat wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, aktualnych potrzeb oraz przyszłych kierunków rozwoju omawianego obszaru, przeprowadzono wśród mieszkańców poszczególnych gmin badanie ankietowe. Ankieta w wersji elektronicznej została udostępniona w okresie od 23 czerwca do 7 lipca 2021 roku na stronach internetowych samorządów wchodzących w skład MOF Staszowa oraz rozpowszechniona na profilu społecznościowym Urzędu Miasta i Gminy Staszów. Wersja papierowa ankiety była również dostępna w urzędach: miasta i gminy Staszów, miasta i gminy Oleśnica, gminy Rytwiany. W badaniu ankietowym wzięło udział 154 osoby. Najliczniejszą grupą wśród respondentów stanowili mieszkańcy gminy Staszów (109 osób), następnie gminy Rytwiany (25 osób) i gminy Oleśnica (20 osób).

Badanie ankietowe obejmowało 4 części. Pierwsza z nich dotyczyła oceny wybranych dziedzin funkcjonowania MOF Staszowa (w skali od 1 do 5), w części drugiej ankietowani określali główne problemy występujące na obszarze MOF Staszowa, w trzeciej należało wskazać maksymalnie dwa główne kierunki rozwoju omawianego obszaru, zaś w czwartej – wskazać cztery obszary priorytetowe mające wpływ na rozwiązanie istniejących problemów i pokonanie barier rozwoju. Szczegółowy raport wyników ankiety stanowi *Załącznik nr 1* do Diagnozy.

W ocenie respondentów, spośród dziedzin, które na obszarze MOF Staszowa funkcjonują najlepiej (najwięcej ocen „dobrze” i „bardzo dobrze”), znalazły się:

- dostępność usług/ możliwość zakupów artykułów codziennego użytku (81% ankietowanych przyznało tej dziedzinie ocenę „dobry” i „bardzo dobry”);
- dostęp i jakość w szkolnictwie na poziomie podstawowym (57% ankietowanych przyznało tej dziedzinie ocenę „dobry” i „bardzo dobry”);
- dostęp do opieki przedszkolnej (46% ankietowanych przyznało tej dziedzinie ocenę „dobry” i „bardzo dobry”);
- zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym place zabaw, skwery, parki (41% ankietowanych przyznało tej dziedzinie ocenę „dobry” i „bardzo dobry”).

Jak wynika z analizy odpowiedzi z pierwszej części badania ankietowego, dziedzinami, które na obszarze MOF Staszowa funkcjonują najslabiej (otrzymały najwięcej ocen „bardzo źle” i „źle”), są:

- dostęp do miejsc pracy (72% respondentów oceniło ten obszar „źle” i „bardzo źle”);

- jakość i dostępność do świadczeń medycznych (63% respondentów oceniło ten obszar „źle” i „bardzo źle”);
- połączenia komunikacyjne na obszarze MOF i z otoczeniem zewnętrznym (50% ankietowanych oceniło ten obszar „źle” i „bardzo źle”);
- dostęp do opieki żłobkowej (47% ankietowanych oceniło ten obszar „źle” i „bardzo źle”).

Głównym problemem występującym na obszarze MOF Staszowa, wskazanym przez ankietowanych, jest sytuacja na rynku pracy (dostęp do miejsc pracy) – 50% ankietowanych wskazało tę odpowiedź. Kolejne problemy, wskazane przez respondentów, to:

- stan infrastruktury technicznej (drogi, chodniki, wodociągi, kanalizacja) – 20% głosów;
- niska estetyka przestrzeni publicznej – 19% głosów;
- słaba oferta turystyczna i usługowo-rekreacyjna (kultura, sport itp.) – 18% głosów.

W trzeciej części ankiety uczestnicy badania wskazali główne kierunki rozwoju obszaru MOF Staszowa. Z wyników badania wynika, że mieszkańcy stawiają głównie na rozwój przedsiębiorczości (56%) oraz na turystykę i rekreację (38%). Wybrane przez mieszkańców kierunki rozwoju obszaru nawiązują do obszarów, które znalazły się w grupie „głównych problemów” – słaba oferta turystyczna.

Ostatnia – czwarta część ankiety, odnosiła się do wskazania maksymalnie 4 priorytetów, które mają lub miałyby największy wpływ na rozwój MOF Staszowa w latach 2022–2030 oraz rozwiązanie istniejących problemów i barier rozwoju. Wśród 4 najczęściej wybieranych obszarów priorytetowych znalazły się: budowa nowych i modernizacja istniejących dróg oraz ciągów rowerowo-piesznych (43%), udogodnienia dla przedsiębiorców, w tym ulgi, przygotowane tereny pod inwestycje (40%), rozwój turystyki, w tym infrastruktury oraz bazy noclegowej i gastronomicznej (38%) zwiększenie dostępności do świadczeń w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej (37%).

Na podstawie analizy danych zebranych do opracowania niniejszej Diagnozy, wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gmin wchodzących w skład MOF Staszowa oraz na podstawie wywiadów fokusowych przeprowadzonych z przedstawicielami lokalnych samorządów, możemy zobrazować obecną sytuację omawianego obszaru oraz określić obszary rozwoju.

Jednym z największych problemów gmin wchodzących w skład MOF Staszowa jest sytuacja demograficzna: spadek liczby mieszkańców, starzejące się społeczeństwo, niski przyrost naturalny, ujemne saldo migracji. Jedynie w Gminie Oleśnica odnotowano dodatnie saldo migracji, a w gminach Staszów i Oleśnica wskaźnik przyrostu naturalnego jest wyższy niż średnia dla województwa świętokrzyskiego i Polski. Wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym oraz spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym ma znaczny wpływ na sytuację na rynku pracy – udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, pomimo, że od 2015 roku maleje, to nadal jest wyższy niż średnia dla Polski. Starzejące się społeczeństwo oznacza większe zapotrzebowanie na usługi medyczne (ten obszar w opinii mieszkańców został oceniony jako najslabiej funkcjonujący). Wzrost liczby osób starszych wiąże się z koniecznością stworzenia odpowiedniej infrastruktury i oferty dla tej grupy społecznej (powstanie klubów seniora, domów opieki).

Oferta edukacyjna na obszarze MOF Staszowa, szczególnie na poziomie edukacji szkoły podstawowej jest wystarczająca, a jej poziom zadawalający. Świadczą o tym wyniki z egzaminu ośmioklasisty w roku 2019. Najlepsze wyniki spośród gmin MOF Staszowa osiągnęli uczniowie z Gminy Rytwiany, były one bowiem z każdego przedmiotu powyżej średniej wojewódzkiej. Bardzo dobrze na tle innych gmin wypadła również Gmina Staszów, gdzie uczniowie z egzaminu z matematyki i j. angielskiego byli powyżej średniej wojewódzkiej, a z języka polskiego się do niej zbliżyli. Najslabiej wypadli uczniowie w szkole w Oleśnicy, gdyż we wszystkich przedmiotach uplasowali się poniżej średniej województwa świętokrzyskiego.

Jak wynika z opinii mieszkańców, dostęp do opieki przedszkolnej jest dobry, niemniej jednak, jeśli chodzi o opiekę dzieci do lat 3, sytuacja jest trudniejsza – żłobki funkcjonują jedynie w Staszowie. Korzystanie z tej formy opieki dla mieszkańców z pozostałych gmin MOF Staszowa, łączy się z koniecznością dojazdu do miasta (połączenia komunikacyjne wewnątrz obszaru zostały ocenione jako „źle” funkcjonujące). Istnieje konieczność rozbudowy, remontów szkół oraz zagospodarowania terenów przyszkolnych (budowa boisk) w wybranych placówkach na terenie poszczególnych gmin. Bardzo istotnym elementem edukacji jest również oferta zajęć pozalekcyjnych skierowanych zarówno do dzieci i młodzieży, ale również do osób aktywnych zawodowo, jak i seniorów. Stworzenie oferty zajęć dodatkowych byłoby nie tylko atrakcyjną propozycją spędzenia czasu wolnego, ale również w znacznym stopniu przyczyniłoby się do aktywizacji i poczucia przynależności do danej społeczności.

Niezbyt korzystnie MOF Staszowa wypada w obszarze gospodarki. Pomimo, że liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w badanym okresie systematycznie wzrastała, nadal wskaźnik ten jest niższy niż średnia dla województwa i Polski. Również liczba podmiotów nowo zarejestrowanych oraz liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą jest niższa w porównaniu z województwem świętokrzyskim oraz Polską. Jak wskazują wyniki badania ankietowego, rozwój przedsiębiorczości został wskazany jako wiodący kierunek rozwoju obszaru MOF Staszowa.

Szansą na rozwój gospodarczy omawianego obszaru jest wydzielona strefa inwestycyjna w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego – strefa A w miejscowości Grzybów, gdzie znajdują się w pełni uzbrojone działki z dostępem do drogi publicznej. Wśród korzyści płynących z ulokowania biznesu w strefie ekonomicznej, warto wymienić: możliwość korzystania z ulg podatkowych, możliwość prowadzenia działalności gospodarczej na przygotowanym terenie, możliwość korzystania z systemu zachęt oferowanych przez Gminę Staszów dla zainteresowanych podmiotów chcących ulokować w tym miejscu swoją działalność. Ważnym obszarem inwestycyjnym w gminie Staszów są tereny w Grzybowie o łącznej powierzchni ok. 150 ha z uregulowanym prawem własności gruntu, na którym planowana jest inwestycja polegająca na budowie portu przeładunkowego z wykorzystaniem istniejącej linii LHS. Obecnie jest opracowywany projekt koncepcji portu, który powstaje we współpracy z Politechniką Warszawską. Gmina Rytwiany w 2019 roku poczyniła kroki w kierunku stworzenia odpowiednich warunków do rozwoju działalności poprzez zagospodarowanie gruntów po byłych zakładach mechanizacji rolnictwa w Rytwianach.

Na terenie MOF Staszowa obserwujemy korzystną sytuację dotyczącą nowych budynków mieszkalnych, szczególnie wysoki wskaźnik dotyczy gmin Rytwiany oraz Staszów. Na terenie miasta Staszów istnieje zapotrzebowanie na nowe budynki mieszkalne, wielorodzinne. Obecnie opracowywana jest koncepcja budowy budynków mieszkalnych (5 bloków, około 200 mieszkań) zlokalizowanych w okolicach dworca autobusowego. W Gminie Rytwiany planowana jest zmiana planu zagospodarowania przestrzennego, który będzie uwzględniał budowę nowego osiedla mieszkaniowego.

Obszar MOF Staszowa wyróżnia się dużą atrakcyjnością turystyczną, zarówno pod względem występujących na tym obszarze walorów przyrodniczych, jak i kulturowych. Pomimo istniejącego potencjału, turystyka nie stanowi tu silnej gałęzi gospodarki. W celu

stworzenia warunków sprzyjających rozwojowi turystyki, konieczne jest podjęcie szeregu działań dotyczących rozbudowy lub poprawy standardu istniejącej infrastruktury turystycznej, m.in.: bazy noclegowej, gastronomicznej, budowy tras rowerowych umożliwiających dojazd do miejsc rekreacji (Golejów), czy też łączących miejsca atrakcyjne turystycznie na obszarze trzech gmin. Przez obszar MOF Staszowa przebiegają szlaki turystyczne o znaczeniu regionalnym, czy też krajowym (Green Velo). Koncepcja stworzenia tras rowerowych, które łączyłyby się z istniejącymi trasami stanowiąc atrakcyjną ofertę dla odwiedzających. Współpraca pomiędzy poszczególnymi gminami w zakresie wypracowania produktu turystycznego, działań w zakresie promocji, stanowi warunek konieczny do osiągnięcia sukcesu.

Działania dążące do modernizacji i rozbudowy infrastruktury, dostęp mieszkańców do nowoczesnych technologii (budowa światłowodu, dostęp do e-technologii), nowoczesnej edukacji oraz stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości, budownictwa mieszkaniowego oraz poprawa sieci komunikacyjnej wewnątrz gminy stanowią wyzwanie dla lokalnego samorządu. Poprawa wskazanych obszarów priorytetowych w znaczny sposób wpłynie na wzrost jakości życia mieszkańców MOF Staszowa, przy wykorzystaniu posiadanych walorów i potencjału.

Zgodnie z obowiązującym prawem, Diagnoza nie stanowi tylko dobrej praktyki czy standardu opracowania, ale jest obowiązkiem ustawowym, który wynika z art. 10 a ust. 1 (wymóg przeprowadzenia „diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych) *Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378).

Niniejsze opracowanie to nie tylko ocena stanu zastanego i tendencji rozwojowych, ale również wskazanie trendów i potencjalnych kierunków rozwoju MOF Staszowa. Diagnoza nie jest więc celem samym w sobie, ale stanowi podstawę dla dalszych prac i opracowywania dokumentów strategicznych dla MOF Staszowa. Diagnoza może również stanowić podstawę opracowania dokumentów przez poszczególne gminy z racji zawierania danych ilościowych i jakościowych odnoszących się do poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF Staszowa.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności ogółem gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019	11
Tabela 2. Liczba ludności ogółem w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019	11
Tabela 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019	15
Tabela 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza	15
Tabela 5. Wskaźniki obciążenia demograficznego w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019	19
Tabela 6. Wskaźniki obciążenia demograficznego w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019	20
Tabela 7. Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa.....	22
Tabela 8. Saldo migracji na 1 000 ludności w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019.....	23
Tabela 9. Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019.....	24
Tabela 10. Struktura mieszkalnictwa w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019.....	25
Tabela 11. Struktura mieszkalnictwa w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019.....	25
Tabela 12. Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego.....	26
Tabela 13. Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2018–2020.....	26

Tabela 14. Wskaźniki gospodarcze dla gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski.....	37
Tabela 15. Wskaźniki gospodarcze w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019	38
Tabela 16. Udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019	47
Tabela 17. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.....	48
Tabela 18. Udział % obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem na obszarze gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w 2019 roku.....	60
Tabela 19. Udział % powierzchni gruntów leśnych w powierzchni ogółem w gminach wchodzących	61
Tabela 20. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł).....	63
Tabela 21. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) – ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	64
Tabela 22. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) – gospodarka ściekowa i ochrona wód oraz gospodarka odpadami komunalnymi w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski	65
Tabela 23. Udział % korzystających z instalacji w ogóle ludności w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019.....	67
Tabela 24. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w ujęciu % w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019	68
Tabela 25. Infrastruktura sportowa w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w roku 2018.....	86
Tabela 26. Zdarzenia drogowe na obszarze MOF Staszowa w latach 2015–2020.....	111
Tabela 27. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wg kryterium dochodowego w gminach wchodzących w skład MOF	

Staszowa, w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019	113
Tabela 28. Zasiłki rodzinne w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski.....	116
Tabela 29. Dzieci do lat 3 w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019	117
Tabela 30. Udzielone porady lekarskie na 100 mieszkańców w gminach należących do MOF Staszowa.....	119
Tabela 31. Zasoby komunalne na obszarze MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w latach 2015–2019.....	120
Tabela 32. Wskaźniki wychowania przedszkolnego w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa.....	122
Tabela 33. Współczynnik skolaryzacji netto oraz liczba uczniów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	124
Tabela 34. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa	125
Tabela 35. Wskaźniki kapitału społecznego w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa.....	129
Tabela 36. Frekwencja wyborcza wg typu wyborów w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa.....	130
Tabela 37. Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019	137
Tabela 38. Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019	138
Tabela 39. Relacja dochodów własnych na 1 mieszkańca w stosunku do średniej w Polsce (ujęcie %)	141
Tabela 40. Relacja dochodów własnych na 1 mieszkańca w stosunku do średniej w województwie świętokrzyskim (ujęcie %) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza	141

Tabela 41. Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019	142
Tabela 42. Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019	144
Tabela 43. Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa w porównaniu do gmin sąsiednich, województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2015–2019	146
Tabela 44. Liczba podpisanych umów/decyzji o dofinansowanie w gminach wchodzących w skład.....	148
Tabela 45. Schemat analizy SWOT	149
Tabela 46. Analiza SWOT MOF Staszowa	150

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności ogółem dla MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa i MOF Sandomierza w latach 2015–2019.....	10
Wykres 2. Piramida płci i wieku dla MOF Staszowa w roku 2019	14
Wykres 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w MOF Staszowa w latach 2015–2019	16
Wykres 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	16
Wykres 5. Wskaźniki obciążenia demograficznego w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	20
Wykres 6. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w MOF Staszowa w latach 2015–2019.....	21
Wykres 7. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	21
Wykres 8. Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	23

Wykres 9. Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców dla MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w 2019 roku ..	27
Wykres 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie MOF Staszowa.....	39
Wykres 11. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	39
Wykres 12. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności na terenie MOF Staszowa w latach 2015–2019.....	39
Wykres 13. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w MOF Staszowa.....	40
Wykres 14. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym na terenie MOF Staszowa w latach 2015–2019.....	40
Wykres 15. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym w MOF Staszowa.....	40
Wykres 16. Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie MOF Staszowa.....	41
Wykres 17. Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	41
Wykres 18. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców na terenie MOF Staszowa w latach 2015–2019.....	41
Wykres 19. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	42
Wykres 20. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	48
Wykres 21. Udział % korzystających z instalacji w liczbie ludności ogółem w gminach wchodzących w skład MOF Staszowa, województwie świętokrzyskim i w Polsce w roku 2019.....	66
Wykres 22. Liczba organizowanych imprez przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.....	81

Wykres 23. Liczba uczestników imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby.....	81
Wykres 24. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wg kryterium dochodowego ogółem w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	114
Wykres 25. Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	115
Wykres 26. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w MOF Staszowa w latach 2015–2019.....	118
Wykres 27. Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w MOF Staszowa.....	127
Wykres 28. Fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	127
Wykres 29. Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w MOF Staszowa w latach 2015–2019.....	128
Wykres 30. Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	128
Wykres 31. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w MOF Staszowa w latach 2015–2019.....	135
Wykres 32. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	136
Wykres 33. Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w latach 2015–2019.....	136
Wykres 34. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa.....	139
Wykres 35. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	139

Wykres 36. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w latach 2015–2019	140
Wykres 37. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	140
Wykres 38. Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w latach 2015–2019.....	142
Wykres 39. Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	143
Wykres 40. Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w latach 2015–2019.....	144
Wykres 41. Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	144
Wykres 42. Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w latach 2015–2019	145
Wykres 43. Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca (zł) w MOF Staszowa w porównaniu do MOF Jędrzejowa, MOF Sandomierza, województwa świętokrzyskiego oraz Polski w roku 2019.....	146

Spis rysunków

Rysunek 1. Wskaźnik rozwoju – wymiar społeczny Miasto i Gmina Oleśnica w latach 2015–2019.....	28
Rysunek 2. Wskaźnik rozwoju – wymiar społeczny Gmina Rytwiany w latach 2015–2019.....	28
Rysunek 3. Wskaźnik rozwoju – wymiar społeczny Miasto i Gmina Staszów w latach 2015–2019.....	28
Rysunek 4. Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary – Miasto i Gmina Oleśnica...	30
Rysunek 5. Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary – Gmina Rytwiany	30

Rysunek 6. Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary – Miasto i Gmina Staszów.....	31
Rysunek 7. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Mieście i Gminie Oleśnica.....	32
Rysunek 8. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Gminie Rytwiany	32
Rysunek 9. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Mieście i Gminie Staszów	33
Rysunek 10. Pozycja Miasta i Gminy Oleśnica w grupie porównawczej – wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym	34
Rysunek 11. Pozycja Gminy Rytwiany w grupie porównawczej - wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym.....	34
Rysunek 12. Pozycja Miasta i Gminy Staszów w grupie porównawczej – wymiar społeczny.....	35
Rysunek 13. Wskaźnik rozwoju – wymiar gospodarczy – Miasto i Gmina Oleśnica w latach 2015–2019.....	49
Rysunek 14. Wskaźnik rozwoju – wymiar gospodarczy – Gmina Rytwiany w latach 2015–2019.....	49
Rysunek 15. Wskaźnik rozwoju – wymiar gospodarczy – Miasto i Gmina Staszów w latach 2015–2019.....	50
Rysunek 16. Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary – Miasto i Gmina Oleśnica.....	51
Rysunek 17. Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary – Gmina Rytwiany	51
Rysunek 18. Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary – Miasto i Gmina Staszów.....	52
Rysunek 19. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Mieście i Gminie Oleśnica.....	53
Rysunek 20. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Gminie Rytwiany	53
Rysunek 21. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Mieście i Gminie Staszów	53
Rysunek 22. Pozycja Miasta i Gminy Oleśnica w grupie porównawczej – wymiar gospodarczy.....	54
Rysunek 23. Pozycja Gminy Rytwiany w grupie porównawczej – wymiar gospodarczy.....	55

Rysunek 24. Pozycja Miasta i Gminy Staszów w grupie porównawczej – wymiar gospodarczy.....	55
Rysunek 25. Wskaźnik rozwoju – wymiar środowiskowy – Miasto i Gmina Oleśnica w latach 2015–2019.....	69
Rysunek 26. Wskaźnik rozwoju – wymiar środowiskowy – Gmina Rytwiany w latach 2015–2019.....	69
Rysunek 27. Wskaźnik rozwoju – wymiar środowiskowy – Miasto i Gmina Staszów w latach 2015–2019.....	70
Rysunek 28. Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary – Miasto i Gmina Oleśnica.....	71
Rysunek 29. Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary – Gmina Rytwiany	71
Rysunek 30. Wskaźnik rozwoju w latach 2015–2019 – obszary – Miasto i Gmina Staszów.....	72
Rysunek 31. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Mieście i Gminie Oleśnica.....	72
Rysunek 32. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Gminie Rytwiany	73
Rysunek 33. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu w Mieście i Gminie Staszów	73
Rysunek 34. Pozycja Miasta i Gminy Oleśnica w grupie porównawczej – wymiar środowiskowy.....	74
Rysunek 35. Pozycja Gminy Rytwiany w grupie porównawczej – wymiar środowiskowy....	74
Rysunek 36. Pozycja Miasta i Gminy Staszów w grupie porównawczej – wymiar środowiskowy.....	75
Rysunek 37. Strefy strukturalne w Mieście i Gminie Oleśnica	89
Rysunek 38. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Oleśnica	90
Rysunek 39. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Rytwiany – kierunki zagospodarowania przestrzennego	93
Rysunek 40. Przeznaczenie terenów Gminy Rytwiany – legenda	94
Rysunek 41. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Staszów	96
Rysunek 42. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Staszów – legenda	97
Rysunek 43. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Staszowa	98
Rysunek 44. Podobszary zdegradowane Miasta i Gminy Oleśnica	100

Rysunek 45. Ogólny wskaźnik rozwoju Miasta i Gminy Oleśnica.....	152
Rysunek 46. Ogólny wskaźnik rozwoju Gminy Rytwiany	153
Rysunek 47. Ogólny wskaźnik rozwoju Miasta i Gminy Staszów	153
Rysunek 48. Wskaźnik rozwoju Miasta i Gminy Oleśnica w latach 2015–2019	154
Rysunek 49. Wskaźnik rozwoju Gminy Rytwiany w latach 2015–2019.....	155
Rysunek 50. Wskaźnik rozwoju Miasta i Gminy Staszów w latach 2015–2019.....	156
Rysunek 51. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu Miasta i Gminy Oleśnica.....	157
Rysunek 52. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu Gmina Rytwiany	158
Rysunek 53. Wskaźnik rozwoju w obszarach na początku i końcu badanego okresu Miasta i Gminy Staszów	159
Rysunek 54. Pozycja Miasta i Gminy Oleśnica w grupie porównawczej.....	160
Rysunek 55. Pozycja Gminy Rytwiany w grupie porównawczej	161
Rysunek 56. Pozycja Miasta i Gminy Staszów w grupie porównawczej	161

Spis map

Mapa 1. Obszary Strategicznej Interwencji w województwie świętokrzyskim.....	4
Mapa 2. Główna sieć komunikacyjna na terenie MOF Staszowa.....	9
Mapa 3. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach w gminach MOF Staszowa w roku 2019.....	12
Mapa 4. Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ogółem w sołectwach gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w roku 2019	43
Mapa 5. Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w sołectwach gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w roku 2019	44
Mapa 6. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców ogółem w sołectwach gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w roku 2019.....	45
Mapa 7. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w sołectwach gmin wchodzących w skład MOF Staszowa w roku 2019	46
Mapa 8. Obszar zagrożenia powodziowego na terenie Miasta i Gminy Staszów.....	109

Mapa 9. Obszar zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Rytwiany	109
Mapa 10. Obszar zagrożenia powodziowego na terenie Miasta i Gminy Oleśnica.....	110